דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסד ועורך הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

יום ו', כ"ב בכסלו תשל"ה, 6 בדצמבר 1974 ● גליון 15155

בגליון 16 עמודים כולל "משא" ותוספת "דבר השבוע" ● המחיר 2.50 ל"י

ש"א ב"דבר":
נבחנת אפשרות לאי־לוחמה למעשה — אומר ח. צדוק בשיחה עם ח. איזק ● ש. פרס מעריך את המצב המדיני־בטחוני ● י. משל דן בביצוע התכנית הכלכלית ● יהודי רוסי משוחח עם א. מגד על מדינת היהודים ● על "הגזר" הישראלי למצרים כותב נ. ברנע ● מדיניות "הפרופיל הנמוך" — ח. אשד ● יואב מעלעל בפנקס הסתו ● י. גוטהלף מתנגד לפרישה מאו"ם ● על מחברות וחלליות — ז'. דניאל ● הצ'רקסים — י. דר ● עזיזה תעלה יותר אומר א. גבע ● קובי ניב רצה אוטו

צפוי מיקוח קשה עם ארה"ב על תנאי ההסדר עם מצרים

ישראל הבהירה: פשרות רק על בסיס הדדיות

מאת ני אשד, סופר "דבר"

במגעים בין ישראל לארה"ב הובהרה נכונות ישראל לפשרות עם מצרים אך ורק על בסיס של הדדיות וכן כי צפוי מיקוח קשה וממושך בקשר לתנאי ההסדר הישראלי—מצרי.

הרושם בירושלים הוא שהמצרים כבר שיפרו את יחסיהם עם הסובייטים באורח ממשי וכי הם רוצים לקיים בידיהם גם את האופציה האמריקנית באמצעות ארה"ב וגם את האופציה הצבאית באמצעות ברה"מ. ועל חלה הקשחה בעמדה המצרית הן כלפי ארה"ב והן כלפי ישראל. משום כך תיזהר ישראל מלחשוף את עצמה לסיכונים ללא תמורה הולמת לפי דעתה.

בירושלים חוששים שכמה פרסומים בישראל עלולים ליצור אצל המצרים רושם מוטעה שישראל ויתרה על עקרון ההדדיות לגבי השלב הבא של ההסדר בין שתי המדינות. הבהרות בעניין זה כבר נמסרו לאמריקאים כדי לתקן את הרושם המוטעה העלול להיווצר בקאהיר ובוואשינגטון. נראה, כי שר החוץ יגאל אלון יחזור וידגיש את דרישות ישראל, כמו את הצעותיה לגבי ההסדר עם מצרים. בירושלים אין מוציאים מכלל אפשרות התקווה של מתח מדיני וצבאי גובר סביב נושא זה.

השר אלון שעמד לצאת היום בדרכו לוואשינגטון לקה שלשום בשפעת ומשום כך הוא דוחה את מועד צאתו סמוך לפגישתו עם עמיתו האמריקאי הנרי קיסינג'ר, השנודת להיערך בוואשינגטון ביום שני.

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — שר החוץ יגאל אלון יבקש בשיחותיו עם שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר, שיציג למצרים שורת שאלות לפני פתיחת המו"מ על השלב הבא בהסכמים בין ישראל למצרים. ביניהן נכונותם להמשיך בדרך של הסכם שלבים על בסיס דו־צדדי, בלי קשר לתביעות סוריה או אש"ף.

ההנחה האמריקאית היא, שאלון יביא לוואשינגטון הצעות, שיאפשרו למצרים להימנע מהשתעבדות מתוחמת לברה"מ. יש לכן לצפות, שבעקבות ביקור אלון יציעו האמריקאים למצרים לשגר את שר החוץ איסמעיל פהמי לארה"ב או אף לקיים סיבוב נוסף של מסעות קיסינג'ר במזרח התיכון.

מקורות במשרד החוץ האמריקאי אמרו אמש, שעדיין לא נתקבלה בארה"ב תגובה מצרית על דברי ראש הממשלה יצחק רבין, פרט לתגובה ראשונית של "מקורות מצריים" בעתונות, שהתייחסה לתביעה מצרים לקבל את שדות הנפט בהסכם הבא.

אלון יעלה בשיחותיו גם שורה של בעיות דו־צדדיות. ישראל מקווה, שבפגישתו עם שר האוצר וויליאם סימון ייקבעו עקרונות לחתימה על ההסכמים הכלכליים המשותפים. החתימה על ההסכמים, שנועדה תחילה לראשית דצמבר, נדחתה לפי בקשת האמריקאים לאחר שלא הושגה הסכמה בתוך הממשל לגבי בקשות ישראל.

המצרים אינם רואים בהצעות רבין מיפנה

המצרים לא גילו התלהבות להצעות, שהעלה ראש הממשלה יצחק רבין, במגעים שקיימו בימים האחרונים מחלקות משרד החוץ האמריקאי עם קאהיר. הסתבר, שהמצרים אינם מוכנים לראות בהצעות רבין מיפנה, שיאפשר הצלחה במו"מ על השלב הבא עם ישראל.

פקידים אמריקאים, שקיבלו את רעיונות רבין בברכה, התאכזבו מהתגובה המצרית. עם זאת הביעו סברה, שמצרים מוגבלת עכשיו ביכולת ההידברות שלה, בגלל רצונה בחידוש הקשרים עם הרוסים ובגלל חששותיה מתגובה סורית.

עוד נודע אמש, שהמצרים הביעו במגעים עם האמריקאים כעס על דברי שר החוץ יגאל אלון ביחס להסכם על מעבר סחורות ישראליות בתעלה. סגן שר החוץ ג'וזף סיסקו קיבל אור ליום ה' לפי בקשתו את נוסח דברי אלון וכן בירר משרד החוץ את נוסח דבריו של השגריר שבחה דיניץ במרכזון העתונות בוואשינגטון ב־10 ביוני, ששימש יסוד לתשובת אלון.

מזג האוויר

מעברים פזורים מלווים בסופת רעמים יורדות. עם התבהרויות חלקיות במשך היום. תשקיף לשבת: מעונן חלקית עם גשם מקומי.

הטמפרטורות: ירושלים 6—12 מעלות, הגולן 3—9, נהריה 11—17, צפת 5—9, חיפה 12—17, טבריה 12—18, נצרת 7—13, עפולה 10—17, השומרון 8—14, תל־אביב 11—16, לוד 9—16, יריחו 12—19, עזה 11—18, באר־שבע 8—17, אילת 13—23, ומפרץ־שלמה 15—22 מעלות.

פרשן רדיו קאהיר

נסיגה ברורה מהעמדה הפרו־ערבית באירופה

מאת סופר "דבר" לענייני ערביים

על רקע ההתקפות החריפות במדינות ערב נגד ראש ממשלת בריטניה הרולד וילסון על הצהרותיו הפרו־ישראליות האחרונות, קראה אמש מצרים לערבים "להימנע מתגובה עצבנית" ולהעדיף "ביטוח אובייקטיבי ושיטה של תגובה מתאימה".

אחד הפרשנים הבכירים ברדיו קאהיר, הסביר, כי בשבועות האחרונים חלה נסיגה ברורה במגמה הפרו־ערבית שהסתמנה במערב אירופה במלחמת יום הכיפורים. רכישת אהדתה של מערב אירופה, אמר, חשובה לערבים בעיקר כמכשיר ללחוץ על ארה"ב אשר יכולה להשיב את המטרה הערבית העיקרית — ניטרול המדיניות האמריקאית במזרח התיכון המצדדת בישראל. הפרשן המצרי אמר כי תופעת הנסיגה מן המגמה הפרו־ערבית איננה ניכרת בבריטניה לבדה ומשמעותה היא שקטן הלחץ לשינוי הקו האמריקאי. הוא הדגיש כי על הערבים לבחון את תגובתם לדברי וילסון ודיפלומטים אירופיים אחרים בהקשר זה.

הכונו לחידון הפרסים הגדול של דבר

ראה מודעה בעמוד 11

טקס הבר־מצווה של שלמה ביבס, (שני משמאל) ילדם של בני הזוג ביבס ז"ל שנרצחו בבית־שאן בידי מחבלים, נערך אתמול ליד הכותל המערבי, במעמד שני הרבנים הראשיים — הראשון־לציון עובדיה יוסף והרב ש. גורן.

"האפיפיור ויתר על בינאום ירושלים"

שר הבטחון שמעון פרס אמר בשיחה עם מפקדים בכירים בצה"ל, כי האפיפיור ויתר על בינאום ירושלים. פרס הזכיר בשיחה את החלטת ד. בן־גוריון להעביר את הבירה מתל אביב לירושלים למרות החלטת או"ם על בינאום העיר. היום יודעים אנו איזו משתי ההחלטות התקיימה, אמר פרס. הוא סיפר, כי בפגישה שהיתה עם האפיפיור בזמן האחרון שאלו אותו בדבר האינטרנציונליזציה של ירושלים. תשובתו של האפיפיור היתה: זו מלה שכל כך קשה לבטא אותה עד שאני מוותר על הרעיון.

(דברי פרס למפקדים בצה"ל, ראה בעמוד 10).

ברז'נייב וז'יסקאר פתחו בשיחותיהם

מאת ז'ק מוריס, סופר "דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל"דבר"). — שרי החוץ של צרפת ושל ברה"מ ז'אן סובאניארג ואנדריי גרומיקו סקרו אתמול את המשבר במזרח התיכון; בעוד ראשי שתי המדינות, הנשיא ז'יסקאר־דאסטן והמזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית לאוניד ברז'נייב פתחו בשיחות הפיסגה שלהם בקרבת פאריס.

שני ראשי המדינה נפגשו לראשונה, מאז שנבחר ז'יסקאר לנשיא צרפת לפני שנה חדשים. הם הסכימו להדק את שיתוף הפעולה ולתגבר את ההתייעצויות בין שתי המדינות.

בעת שראשי צרפת וברה"מ נדעו בארמון ראמבואייה, שהוקם במאה ה־14, כבלו עצמם צעירים יהודיים לרכבת, שעמדה לצאת למוסקוה מהתחנה הצפונית בפאריס. המשטרה ניתקה את הכבלים והרכבת יצאה באיחור של שעה. איש לא נעצר. המפגינים מיחו על מעצרם של צעירים יהודיים בברה"מ, שביקשו לעלות לישראל.

קבוצה אחרת של מפגינים צעירים ניסתה להניף דגל כחול לבן ועליו הסיסמה "חירות ליהודים הסובייטיים" על שער הנצחון. אחד המפגינים נעצר.

לפי שעה לא נודעו כל פרטים על השיחות המזרח תיכוניות בראמבואייה.

הטיסות של חברת התעופה היוונית "אולימפיק" של אריסטו אונסיס, התחדשו לאחר שהוסדר הסכסוך בין החברה לבין 8,000 עובדיה, שפתחו בשביתה ביום ג'.

ירי ארטילרי מונע לפתחלנד

מאת סופרו הצבאי של "דבר"

יחידה של צה"ל ביצעה אתמול ירי ארטילרי מונע לעבר מטרות של מחבלים בכפרים חלתה ואלמרי אשר באיזור הפתחלנד.

ההפגזה היתה בשעות הצהרים לעבר ריכוזים של מחבלים בשני הכפרים.

אבן לא ייפגש עם קיסינג'ר

מאת נחום ברנע סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). — לשר החוץ לשעבר אבא אבן לא נקבעה כל פגישה עם שר החוץ הנרי קיסינג'ר וכל פגישה כזאת אינה צפויה בקרוב — הודיע דובר משרד החוץ האמריקאי בתשובה על שאלות.

ד"ר אבן שהה אתמול בוואשינגטון וקיים הרצאה בעיר.

במכתב לוועדת אגרנט מ־24 באוקטובר

אדן הכחיש בתוקף הטענות על זיוף היומן

נדחתה בקשתו לחזור לארץ לסייע בחקירה; פרס פנה לד"ר אגרנט וביקש חקירת הוועדה בהאשמות

מאת יונה שמשי, סופרו הצבאי של "דבר"

נספח צה"ל בארה"ב אלוף אברהם אדן, אשר היה מפקד אוגדה במלחמת יום הכיפורים הציע לפני מספר שבועות לבוא לארץ כדי לסייע בחיפושים אחר יומני המיבצעים של האוגדה שעליה פיקד. הצעתו זאת לא נתקבלה והוא נדרש להישאר במקום כהונתו.

האוגדה של אלוף אדן ביצעה ביום השלישי למלחמת יום הכיפורים, 8 באוקטובר 1973, לפתח התקפת־נגד ולפרוץ אל מעבר לתעלת סואץ. הדיווחים שהגיעו מהאוגדה בשלבים הראשונים של פיתוח היוזמה הישראלית בקרב הבלימה היו אופטימיים ומהם אפשר היה להבין, שצה"ל חוזר ונוטל לידיו את היוזמה במערכה. אולם כעבור מספר שעות הוברר, שלא היה יסוד לדיווחים האופטימיים. ועדת אגרנט, החוקרת את אירועי מלחמת יום הכיפורים, מתרכזת בחקירתה באירועי 8 באוקטובר.

בינתיים נודע, כי יומני המיבצעים של אוגדת אדן נעלמו רובם, לא רק אותו חלק מהם, המתייחס לאירועי 8 באוקטובר. נאמר, שהיומנים אבדו בזמן העתקתם כדי שבפני הקוראים יהי' נוסח נקי כפי שהדבר מקובל לעתים.

טענת אדן: הסתמך על יומן פיקוד דרום

כן נודע לסופר "דבר" שלפי דברי אלוף אדן הוא הסתמך בעדותו בפני ועדת אגרנט על יומני המיבצעים של פיקוד דרום ולא על היומנים של האוגדה שעליה פיקד. אם אמנם נכונה טענה זו, הרי אין חשיבות להיעלמם של היומנים של האוגדה בכל הנוגע לעדותו של אדן בפני ועדת אגרנט.

עוד לפני מספר שבועות כאשר הועלה החשד בדבר זיופים כביכול ביומני המיבצעים של האוגדה של האלוף אדן, הורה הרמטכ"ל באופן מיוחד לנספח צה"ל בארה"ב להימנע ממסירת תגובה או מתן ראיונות לעתונאים. ואמנם פניות שהיו אל האלוף אדן מצד עתונאים לקבל ממנו תגובה, לא זכו במענה.

דובר צה"ל מסר אמש סמוך לחצות:

"אלוף אברהם אדן פנה לפני כחודש וחצי לרמטכ"ל בבקשה לברר קטעי שמועות על זיופים שנעשו לכאורה במסמכים השייכים לאוגדה שהוא עמד בראשה במלחמת יום הכיפורים.

הרמטכ"ל החליט שלא לפתוח בחקירה מקבילה לזו של ועדת אגרנט, אלא לסייע לה כדרוש בכל חקירותיה ובכל דרישותיה.

ב־24 באוקטובר 74 שלח אלוף אדן מכתב לוועדה וכן הכחיש מכל וכל את ההאשמות שהושמעו, וביקש מהוועדה לבדוק את הדבר והציע לסייע לה בכל חקירותיה.

כל המידע, החומר והעדויות המצויים, שיידרשו לחקירה, יעמדו כמובן, לרשות הוועדה לפי דרישותיה.

מכתב פרס לד"ר אגרנט

שר הבטחון שמעון פרס שלח אתמול ליו"ר ועדת אגרנט, נשיא בית המשפט העליון ד"ר שמעון אגרנט, את המכתב הבא:

"אדוני הנשיא, לאחרונה הועלתה הטענה כאילו נעשו שינויים שלא כדין ביומן מבצעים, בהקלטות או ברישומים אחרים המתייחסים לפעולותיה של יחידה צבאית בסיני ביום 8 לאוקטובר 1973.

"מאחר שהנושא נוגע, לכאורה, לתחום הנמצא בחקירה של הוועדה אשר בכבוד מכהן בראשה, סבורני כי נכון יהיה אם אביא העובדות הנ"ל לידיעת הוועדה. בנסיבות העניין אסיר תודה אהיה אם הוועדה תהיה מוכנה לכלול את הנושא הנ"ל בין הסוגיות הנבדקות על ידי הוועדה".

"הנשק האמריקאי לסעודיה בלי מגבלות"

הפנטגון מכחיש הכרזת שר־ההגנה הסעודי

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — **דובר הפנטאגון הכחיש אמש דברים, שצוטטו מפי שר ההגנה הסעודי, כי סעודיה התמה באחרונה על עיסקות נשק עם ארה"ב ללא מיגבלות לגבי השימוש בנשק זה.**

שר ההגנה הסעודי אמר לעתונאים בטקס לכבוד פרחישים בסעודיה, שארצו עומדת לרכוש מארה"ב נשק בבליארד דולר בארבע השנים הקרובות וכן תרכוש נשק מבריטניה ב־900 מליון דולר ונשק מצרפת, בתוכו טילים שיוצרו במיוחד לצבא הסעודי, וכן מטוסי "מיראז'".

דובר הפנטאגון אמר, שעיסקות הנשק האחרונות עם סעודיה כוללות אותן מגבלות שהכניסו האמריקאים בעיסקות־נשק קודמות. בין מגבלות אלה איסור להעביר את הנשק למדינה אחרת והגבלת השימוש בו למטרות הגנתיות ופנימיות בלבד.

2,000 חיילים סעודים בגולן

שר ההגנה הסעודי הנסיך סולטן בן־עבד אל־עזיז מסר עוד, ש־2,000 חיילים סעודיים משרתים עתה בגולן בפיקוד סורי. השר הדגיש, שהנשק שרוכשת עתה סעודיה במערב "יעמוד לרשות מדינות ערב במקרה של מלחמה בישראל."

מגעים לביטול ישיבת מנהלת חברת העובדים בעניין סו"ב

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

מגעים לביטול ישיבת מינהלת חברת העובדים (הזהה מהרכבה לזה של הווה"פ) שנועדה ליום א' לדיון בדו"ח מבקר ההסתדרות על מעורבות "סולל בונה" בעסקי רוזנבאום — קיימו אתמול עם סיעות הליכוד ומר"י. רק הבוקר יתברר, אם קיימת הסכמה לדחיית הישיבה.

הפניה נעשתה בשם מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל לסיעות הליכוד ומר"י. צויין, שלאור העובדה, שנמשך הטיפול מצד מבקר ההסתדרות לבירור פרטים נוספים לגבי עיסקות סו"ב־רוזנבאום וממצאיו ביחס להיבטים האישיים של פעולותיו של מנכ"ל סו"ב, צ. רכטר, הועברו להודעת הביקורת המרכזית — יש לדחות הדיון עד לקבלת הסיכומים של שני מוסדות אלה.

אורי אבנרי (מרי"י) נתן תשובה חיובית לפניה זו של משל, אך בתנאי שהבירורים בשני מוסדות אלה יסתיימו תוך שבועיים. יתר על כן, הוא הבהיר שאם לא יספקו אותו המסקנות, יפנה ליועץ המשפטי לממשלה כדי שהמשטרה תחקור בנושא זה.

סיעת הליכוד טרם נתנה את תשובתה. קיימים חילוקי דעות בין ראשי הסיעה. הבוקר צפויה תשובת הסיעה.

מכבי ת"א לרבע גמר גביע אירופה

ניצחה את פאנאתינאיקוס — 80:113

מאת יעקב פתאל

אלופת ישראל בכדורסל, קבוצת מכבי תל־אביב, עלתה אמש לשלב רבע־הגמר משחקי גביע אירופה לקבוצות אלופות, כאשר ניצחה גם במשחק הגומלין את פאנאתינאיקוס אתונה בתוצאה 80:113 (28:56).

המכבים ניצחו במשחק הראשון, שהיה בשבוע שעבר באתונה בתוצאה 76:90. יוצא, איפוא, שמכבי ת"א גברה על הקבוצה היוונית בסיכום שני המשחקים 156:203, והיא הקבוצה היחידה מכל הקבוצות הישראליות, שעלתה לשלב רבע הגמר בגביע אירופה.

10,000 צופים, ביניהם ח"כ משה דיין, שנתקבל בתשואות עם כניסתו לאולם, נהנו ממשחק מלהיב של המכבים. ברודי, פלס וחבריו הם שלטו בשדה, החל מהפתיחה והלמו קשה ביריביהם.

אחרי פתיחה כוחנית הוליכה מכבי 1:12 ורק בדקה ה־4 הצליחו היוונים לקלוע סל ראשון לזכותם. יתרון השיא במשחק נרשם בדקה ה־30, כאשר מכבי הוליך 36:76.

בהמשך שיתף המאמן, א. חמו, את שחקני הספסל, דבר שאיפשר ליוונים להקטין את ההפרש בסיום ל־33 — 80:113.

שפטו הגרמני אנטאור והאיטלקי ברטוליני.

נקודות למכבי ת"א: ברודי ובוטריש (24 כ"א), מנקין וברקוביץ (14 כ"א), פלס ואבישר (10 כ"א), נוימרק (8), לדה (5), שורץ (4).

לפאנאתינאיקוס: קונדוס (23), קודיונאוס (18), ווולדנידס (14), קאפאלוס (8), פאפניקלי (6) וקוקולאריס (5).

עקירות פרדסים ומטעים
תמרי בע"מ
053 — 96320
053 — 96398

54 שנה להסתדרות

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מועצת פועלי חיפה

כנס חגיגי של ועדי פועלים ועובדים

במוצאי שבת 7-12.74 בשעה 7.30 באודיטוריום חיפה (מרכז הכרמל)

ברכות:
יוסף אלמוגי — ראש העיריה
אליעזר מולק — מזכיר מפ"ח
ברוך שיינגרוס — מזכירות מפ"ח
סלים ג'ובראן — נציג הפועלים הערביים

אמנות:
"לו יהי... הן אפשר" — מופע אמנותי משולב
מקהלות מפ"ח — בניצוח עמוס מלר
להקת המחול המרכזית של מפ"ח — בהדרכת רות אשכנזי
סנדרה ג'ונסון — זמרת עולה מארה"ב
דן כנר — מנחה

הכניסה לפי הזמנות — הדלתות תנעלנה בשעה 7.20.

פרטים על אירועי חודש ההסתדרות — בפרסומים המקומיים בשכונות ובמקומות העבודה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מועצת פועלי תל־אביב—יפו
המחלקה לתרבות ולנוער

בשבת 7.12 בבית תבורי 6.00 בערב

54 שנים להסתדרות

סימפוזיון: ההסתדרות בזירה הבין־לאומית

בהשתתפות:
אברהם אלון, מנהל המחלקה לקשרים בין־לאומיים בוועה"פ של ההסתדרות.
שמחה פלפן

דברי פתיחה: ברל פרימר

ביום הראשון כ"ד כסלו תשל"ה 8.12.74
במלאת 18 שנים לפטירת יקירתנו

שרה יפה ז"ל

תערך אזכרה במקום מנוחתה בחולת יצחק בשעה 3.30 אחה"צ.
מתאספים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאות עשרים ושש שנים
לנפילת בננו ואחינו היקר

יאיר הכטר ז"ל

(בקרב עוג'ה אל־חפיר ניצנה)

נבקר את זכרו בבית הקברות הצבאי בכפר־סבא ביום ראשון כ"ד כסלו תשל"ה 8.12.74 בשעה 3.30 אחה"צ.

חביבה, הרצל, דליה, עזי

טיולי בית ברנר בחודש דצמבר
לרמת הגולן והחרמון — ליום אחד (14.12) — 45 ל"י. — שתי וערב בדרום ובנגב — ליום אחד (21.12) — 45 ל"י. — לאילת ולקניון האדום ליומיים (28.12) — 155 ל"י (כולל א' וחת ערב. לינה וארוחת בוקר וכן שיט בסירה אל אי־האלמוגים).
פרטים והרשמה: בית־ברנר, חדר מס' 7, טל: 286888.

מרגוע קל עם דובק רויאל

מרכז העבודה סמך ידיו על התכנית הכלכלית

תומך בהמשך קיומו של מכשיר תוספת היוקר

מאת דן פתיר, סופר "דבר"

מרכז מפלגת העבודה הח־ ליט אמש, כי הוא סומך ידיו על התכנית הכלכלית שעליה החליטה הממשלה, וכי הוא מ־ צדד בנקיטת מדיניות שתבטיח את המשך צמיחתה והתפתחו־ תה הכלכלית של המדינה.

עם זאת החליט מרכז מפלגת העבודה, בקבלו הצעה של סי־ כומים בסיום שני מושבים מיוח־ דים שהוקדשו בבירור השבוע הא־ חרון למדיניות הכלכלית החד־ שה, כי הוא מחייב גם את המ־ שך קיומו של מכשיר תוספת הי־ יוקר, והטיל על הוועדה להידב־ רות בנושאים הכלכליים, הפועלת בתוך מפלגת העבודה, לגבש הצ־ עה בדבר הסכם השלום הפיצוי על ההתייקרות.

בסיכומו אמש חייב מרכז מפ־ לגת העבודה הידברות בין הממ־ שלה לבין ההסתדרות בעיצוב ה־ מדיניות הכלכלית והסוציאלית, וקרא לשליחי המפלגה בממשלה ובהסתדרות לפעול לתיאום עב־ ודה בנושאים אלה. כל אותם ה־ נושאים שיבואו שנויים במחלו־ קת יובאו להכרעה במוסדות ה־ מתאימים של מפלגת העבודה, ל־ רבות בוועדה הכלכלית של המפ־ לגה.

מיעוט משתתפים בהצבעה

החלטותיו של מרכז מפלגת ה־ עבודה, שבאו בסיכום דיון במש־ ך שנמשך שתי ישיבות שבוע־ יות רצופות, נתקבלו אמש בהצ־ בעה בה נכח מספר זעום מאוד של חברי המרכז: בעד הסיכו־ מים, שהובאו להצבעה על ידי המזכ"ל מאיר זרמי, הצביעו 42 מחברי המרכז, ללא התנגדות, ועם 13 נמנעים (רובם מתוך חב־ רי הסיעה אחדות העבודה לשע־ בר ובהווה לשילוב).

בהחלטותיו של מרכז מפלגת ה־ עבודה אמש באה לידי ביטוי התקרבות ניכרת בין עמדות ה־ ממשלה וההסתדרות, והדגשת מ־ קומה של מפלגת העבודה כמנחה את שליחיה גם בממשלה וגם ב־ הסתדרות להגיע להידברות מיר־ בית בנושאים מרכזיים אלה.

ההחלטות

בין שאר ההחלטות שנתקבלו אמש במרכז המפלגה נאמר, כי המרכז מטיל על המוסדות המת־ אימים של מפלגת העבודה לבחון בישיבתם, תוך תיאום עם שליחי המפלגה בממשלה ובהסתדרות, דרכים ליעול המשק, להבטחת תעסוקה מלאה, לניידות עובדים משירותים לענפי יצור, להעלאת הפריון והתפוקה.

מרכז מפלגת העבודה תבע אמש הנהגת רפורמה במערכת ה־ מיסוי, העמקת הגבייה בקרב עצ־ מאיים, וחתירה לחלוקה צודקת יותר של הנטל הכלכלי על ידי ספיגה נוספת של אמצעים מבעלי רכוש והון.

כן הביע מרכז מפלגת העבודה את דעתו, כי הוא רואה בחומרה את הגילויים החריגים במישור החברתי כלכלי וקרא לשליחיו בכל המוסדות הממלכתיים והצי־ בוריים להימנע מבזבוז ומטיפוח רמת חיים ראוותנית, ולשמש מו־ פת אישי באורח החיים ובניהול המשק כיאה וכנדרש משליחי צי־ בור עובד ועמל.

מזכ"ל מפלגת העבודה מאיר זרמי, סיכם את הדיון והדגיש בהגישו את הצעות ההחלטה להצ־ בעה, כי תוכנן מבטא את דברי רוב המשתתפים, בדיון בנושא זה במרכז מפלגת העבודה.

יעקובי קורא להפעלת אמצעים

שר התחבורה, גד יעקבי, שהיה ראשון הנואמים בהמשך הדיון, ש־ החל בישיבה קודמת, קרא להע־ רך להפעלתם של אמצעים אנטי־ מחזוריים, אם ישרור שפל כלכלי במדינה, וכן להכין פרוייקטים, שניתן יהיה להפעילם אם תהיה אבטלה.

כן עמד על הצורך בהארכת הסכמי העבודה לשנה נוספת, וב־ תשלום תוספת יוקר לפחות להב־ טחת הכנסה ריאלית לבעלי ההכ־ נסה הנמוכה, עם זאת תבע לב־ לום את ההכנסות והשכר.

"הממשלה הרחיקה לכת בבלי־ מת הוצאותיה, מעל ומעבר לד־ רישות ציבוריות אחרות. אולי היא עשתה זאת כדי להוות דוג־ מה. אבל עתה היא מגיעה לתח־ תית החבית, זה לא ענין של פרנסת משרדיה ועובדיה, אלא של יכולתה לקיים רמת שירו־ תים, בטחון לאומי ופיתוח, כמת־ חייב מצרכי המדינה", אמר.

קרגמן בעד מס על תוספת יוקר

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת י. קרגמן, תבע לגלות יותר דינ־ מיות בהתאמת הערך הפיקטיבי של המטבע, כלומר לעשות זאת לעיתים יותר קרובות, ולא לצ־ בור עיוותים ואח"כ לתקן אותם בבת אחת. יש לגלות דינמיות כזו גם בהתאמת העלות לסחו־ רים, ולא לגרום הלם לציבור כצבור זמן רב בהעלאת מחירים ניכרת.

כן הציע להטיל מס הכנסה על כל ההכנסות, כולל תוספת ה־ יוקר. תוספת היוקר צריכה להינ־ תן על כל השכר. כן יש להעלות את סף הפטור של מס ההכנסה, כדי שיותר בעלי הכנסות נמוכות יהיו פטורים ממס. כל תוספות אש"ל, ספרות מקצועית וכדומה, יהיו פטורים ממס. כל התוספות, לשיעורי המס.

מרדכי אפשטר, מזכיר הסתדרות פועלי הבניין: אם מדובר על עי־ קור תוספת היוקר, בלי חוק, יש לעקר גם כספים מבעלי יכולת בלי חוקים. החוקים אינם תופסים את בעלי היכולת, כי יש עצ"ד ו"קומבינציות" שונות. (ד. הכהן: כולם גנבים, לכולם יש כסף שחור). האינפלציה מרוששת את העובדים, אבל מעשירה את הג־ דולים. הבאורגנים והזורדים וכל אלה ישנם בכל חוגי המדינה. חו־ גים רחבים אינם חיים על עבודה, אלא על פרנסות אחרות. יש לגבש עיכות בין הממשלה וההסתדרות.

חוסר עבודה יפגע בעליה

עקיבא גוברין: חוסר עבודה עלול לפגוע בעליה, ויש למנוע זאת על־ידי תכניות לעבר השנים הרזות, ולא על־ידי הקמת ועדה להסכם מקצועית בלבד. לדימברינג עצה דבר גדול, וחובה להגיע להסכם עם ההסתדרות. בעלי תע־ שייה צריכים לקבל הקצבות ולא להלום כפי לפי ענפים. הבזבוז בחברות הממשלתיות, הורס את החברה הישראלית, ויש לשתף פו־ עלים בהצלות. אין להנהיג כר־ ציאליזם רק ב־י"ן בבאי.

פרופ' אריה הראל, מנהל בתי החולים בת"א: יש להגדיל את התקציבים לשירותי הבריאות, ה־ סעד והחינוך, הנמצאים במשבר רציני.

דוד איילון, מזכיר מועצת פוע־ לי ירושלים: מדוע אין פיקוח על המחירים? תוספת היוקר מסייעת לרגיעה ביחסי עבודה, ובלעדיה היו סקטורים חזקים של עובדים תובעים העלאת שכר־יסוד. יש ל־ עבד תכניות כדי לצאת מהמצב הקשה. יש כבר ירידה ברמת ה־ חיים.

תמר אשל, מזכירת מועצת ה־ פועלות: במקום לתת קיצבות ל־ ילדים לכל שכבות החברה, יש להעביר את המיליונים שיוקצבו לשכבות החזקות לתזונת ילדים בבתי ספר וקיום מעונות לילדי משפחות נזקקות. לוחמים על תו־ ספת יוקר ומענקים לילדים, אך מסכנים שירותים המבטיחים את בריאות החברה.

ראשי מועצות על אופניים

דוד הכהן: עד היום חיינו מן ההפקרות. באזור הקריות במפרץ חיפה יש הרבה ראשי מועצות מקומיות, מדוע כל אחד מהם צריך מכונית עם נהג, בשעה שהוא יכול לסובב את כל הקריה שלו ברגל או באופניים ב־10 דקות? מדוע היה צריך להוציא 750,000 ל"י לתעמולת בחירות לעירית חיפה, בעוד שבחירתו של אלמוגי היתה מובטחת? בנמל חיפה גומרים ה־ עובדים את העבודה ב־3 שעות, ואח"כ מקבלים פרמיות בלי בסיס. בגובה המיסוך בצלה עשרה מיל־ יוני לירות, התהלתי לנסוע ברכבת לת"א במקום במונית.

שמואל כהן, חבר הוועדה המ־ רכזת: תוספת היוקר מסתכמת ב־ מיליארד ל"י בשנה, ואילו הגביה על ההוצאה של העצמאיים למס הכנסה הגיע לכ־1.2 מיליון ל"י בלבד. מס הכנסה הופך להיות רגרסיבי, ועל פקידי השומה להפ־ סיק לעסוק בשכירים ולהתרכז ב־ עצמאיים, שיכולתם כה רבה, לא לפי שומות עצפיות.

פנחס שחרך: יש להגן על בע־ לי המלאכה הזעירה, העובדים 14 שעות ביום לפרנסתם. עסק קטן אינו יכול לנהל ספרים, ולגבי אין לבטל שומות עצפיות.

בנציון אדמוני: מדוע שר האוצר הקודם לא הזהיר אותנו מאד מר־ צר? מדוע המפלגה איננה מסוגלת להתלכד? אמינות המפלגה נמצאת במבחן רציני.

השביצה תובע מס על רווחי הצמדה

חבר הוועדה המרכזת של ה־ הסתדרות י. והשביצה תבע לה־ טיל מס על רווחי הצמדה. "מדוע ההתחייבות לניתוק לרווחי ההון היא קדושה, בעוד שהופרה ה־ התחייבות לא להעלות מחירי מצ־ רכים בסיסיים?" — שאל.

כן דרש להמשיך את הסובסי־ דיות על מוצרי מזון חיוניים, כי אין דרך אחרת להגיע לצרכן אלא באמצעות הסבסוד החיוני ה־ דרוש לו במחיר זול. בעוד שאת העלאת מחירי המצרכים החיוניים כבר שילמו, הרי הספיגה מבעלי היכולת היא מזערית מאד ותהיה לתקופה ארוכה.

הוא הצביע על צמצום היקף הבניה, הביקוש והייצור בענפים שונים, כגון יהלומים ופיבורים, שעלול לגרום לחוסר עבודה.

סנטה יוספטל בעד רפורמה בתוספת היוקר

סנטה יוספטל הציעה רפורמה בתוספת היוקר, כלומר קביעת דירוג לפי הכנסה לנפש במשפחה. המשתכר 300 ל"י לנפש — יקבל תוספת יוקר מלאה. 300—600 ל"י חלקית, ויותר מזה לא יקבל פי־ צוי. לדעתה, אין מקום לפצות גם מנהלי חברות גדולות, שמשת־ כרים אלפי לירות בחודש. "ב־ הפגנות בוודאי הפרצל של ההס־ תדרות דיבור עובדי נמל אשדוד ועובדים הנמצאים בעשירונים הג־ בוהים", אמרה.

דיון בסיעת המערך על פיצויי ההתייקרויות

בישיבה משותפת של חברי סי־ עת המערך בכנסת, חברים בוועדה המרכזת ושרי המשטרה, האוצר, העבודה והבריאות במרכז מפלגת העבודה, נדון נושא פי־ צויי ההתייקרויות.

הוחלט ברוב קולות לתמוך ב־ החלטותיה של ועדה, שהוקמה על פי הצעת הסיעה בכנסת ושבה השתתפו נציגי הממשלה וההסתדרות.

דבר DAVAR

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגרס
מנהל כללי גדעון נאמן

המו"ל — "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 286141 (6 קווים)

סניפים:
תל־אביב, בית "דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 286141.
ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 16, טלפונים 231251-3.
חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 642111-2-3.

הפגנה אילמת במוסקוה למען זכויות האדם

מוסקוה (יופ"י). — ב־30 לחו־ דש לזכויות האדם בברה"מ ערכו אתמול הפגנה אילמת ליד האנ־ דרטה של המשורר אלכסנדר פושקין כדי למחות על אי־קיום ה־ חוקה הסובייטית.

בראש קבוצת המפגינים התייצב אנדרי סאחארוב, הפיסיקאי הסו־ בייטי, העומד בראש הוועדה הסו־ בייטית לזכויות האדם.

בשעה 5 אחרי הצהריים (לפי שעון ישראל) ניגשו המפגינים ל־ אנדרטה, הסירו את כובעיהם ונע־ מדו במקום בראשים מורכנים. שוטרים ועוברי אורח התקהלו סביבם, עד שמספר המתקהלים הגיע לכ־200 איש.

טעות טייס גרמה לתאונת המטוס ליד ואשינגטון

ואשינגטון (יופ"י). — מועצת הבטיחות הלאומית הוד־ יעה אמש, שבגלל טעותו של טייס התרסק ביום א' מטוס "ט.ו.אי." בהרי בלו רידג' שב־ וירג'יניה. באסון נהרגו 92 אנ־ שים.

בהודעת המועצה נאמר, כי טיי־ סי המטוס, מדגם "בואינג 727", ירדו עד לגובה של 600 מטר באזור, שבו ציינו המפות כי יש לקיים גובה מינימלי של 1,100 מטר. המטוס התנגש בפסגת הר.

שר הבטחון בסיום קורס קצינים

שלושה מתנדבים — לכל תפקיד התנדבותי בצה"ל

שר הבטחון שמעון פרס חושף את דרגות הקצונה של החניכים המצטיינים מקרב מסיימי קורס קציני חיל רגלים.

שר הבטחון שמעון פרס אמר אתמול: "אנו רוצים ב־ שלום עם לבנון — אבל לא עם המחבלים השוכנים בפרב־ רי בירותה; אנו נכונים להי־ דבר עם סוריה — אבל לא על סמך הכתיבה; אנו מוכני־ ם להדברות עם ירדן — אבל לא תחת לחץ ערבי קיצוני גם לה; אנו מוכנים לבריה עם מצרים — אבל על בסיס של הדדיות בקדמה".

שר הבטחון דיבר בטקס סיום קורס קצינים בבית הספר לקצי־ נים של צה"ל.

השר פרס הוסיף: "היינו רו־ צים, שהדברים הטובים יתרח־ שו בזמן קרוב — אבל ישראל תוכיח שעתותיה בידה. היא תו־ סיף לבנות עצמתה הצבאית. עמה יהלכד לגבור על מצוקות הכל־ כלה — עשבים שוטים ייעקרו ויסודות חדשים יבנו. מתוך ה־ מבחן, קצר או ארוך, תופיע יש־ ראל מחוזקת יותר, מאוחדת יו־ תר, צודקת יותר ומהוסלת מאד. "לבשי ציון עוזך".

שר הבטחון הטעים, כי מדי־ ניותה של ישראל מושתתת על אמונה ועל הגיון ואין לה כלל צורך לחזור על מצדה שמשון או על מעמד מצדה. "אין בפינו תפילתו של שמשון והזעקה גא אך הפעם הזה ואין בלבנו תחו־ שתו של אלעזר בן־יאיר. כי מחר יבוא אידנו. המדיניות הנ־ קוטה בידינו היא זו של ישעי־ הו: "לבשי עוזך ציון". עלינו ללבוש עוז ובכוונתנו לתפור לנו בגדי עוז כאלו" — אמר השר פרס.

שר הבטחון הטעים, כי לא נעלמו מעינינו הסכנות. "כל זמן שבאזור יבונו אהלי אלף לילה ולילה מיסודו של פייסל ואהלי קנאות עיוורת של קדאפי, אהלי מלחמה של אסד ויריעות רצח של ערפאת — ישארו סיכויי ה־ שלום עצורים במכלא של שרי־ רות־לב, מנטאליות של ימי הב־ ניים ופייסנות בינלאומית".

הוא הדגיש: "לא עמדותיה ה־ תקיפות או המתנגדות של יש־ ראל יצרו מאוויים אלה — אבל בכושר עמידתה טמון הסיכוי ל־ סכל רוח רעה זו".

שר הבטחון הביע בטחונו, כי אין לנו ספק, שביכולתנו לבנות כושר עמידה זה, כדי לסכל מל־ חמות ולפתוח את הארץ.

מי שיושיט יד — ייתקע ביד מושטת

עוד אמר שר הבטחון, כי מי שיושיט יד — ייתקע ביד מוש־ טת; אבל מי שישגר איום — יהיה נתון לאיום.

בהמשך דבריו הדגיש שר הב־ טחון, כי אין בדעתה של ישראל "ללכת שבי אחרי עצותיהם, ה־ אומרות שכל מי שרוצה לתקוף אותה — שעתו בידיו. וכל מי שרוצה להפתיע — פטור מהפ־ תעה; כל מי שרוצה לשלח צב־ אות לגבולות ישראל, גבולותיו הוא מובטחים; וכל מי שיפסיד במלחמה — שמורים לו רווחיה".

צעירי דור חדש

בפנותו אל בוגרי הקורס אמר שר הבטחון: "כשהתחלתם בקורס — עדיין מלא האזור בעשן מל־ חמה; ומשאתם מסיימים אותו — טרם התבהרו השמים. אבל בתוך המדיני מתבלט מחדש הפרופיל הגבוה של כושר ישראל להגן על קיומה, לבטוח בגבולותיה, להקפיד על זכויותיה. מבחינות רבות אתם צעירי דור חדש, שהטביע די התבונה שפעו עליו ברכה".

שר הבטחון מסר, כי בתוך הגיוס האיכותי המקצועי שנערך באחרונה — 52 אחוז מן המגו־ ייסים הם בעלי נתוני קצונה ועל כל תפקיד התנדבותי הדרוש ב־ צה"ל — מצויים שלושה מתנד־ בים.

וינסטון צ'רצ'יל (הנכד)

ישראל איתנה הרבה יותר מן המשתקף בטלויזיה במערב

מיליוני הצופים בישראל דרך הטלויזיה אינם יודעים כי האוירה בארץ הרבה יותר איתנה מאשר היא מצולמת — זהו הרושם החזק ביותר שהוטבע על המדינאי ואיש העתונות וינסטון צ'רצ'יל, נכדו של המנהיג הבריטי הדגול.

אתמול סיים צ'רצ'יל 5 ימי ביקור בישראל בהם נפגש עם ראש הממשלה מר יצחק רבין, עם סגן ראש הממשלה מר יגאל אלון, עם שר הבטחון מר שמעון פרס ועם קצינים בכירים בצה"ל, ראש עיריית ירושלים ואישים אחרים. בביקורו היה אורח הכבוד בטקס הסבת שמה של שדרה בהר הצופים ע"ש סבו וינסטון צ'רצ'יל.

בין התרשמויותיו העמוקות יותר מנה המדינאי האורח את הגישה הריאליסטית של אנשי מדינה ואנשים מן השורה כאחד למצב. "אין עוד התחושה של הבטחון העצמי המופרז שאפיינה את ישראל אחרי 1967. זהו בטחון שהיה בעוכריכם ללא ספק וסכן לכם מלכודת. עתה מודעים הישראלים במידה שקולה הן לאפשרויות, הן לסכנות והן לכחם לעמוד בהן. התרשמות עזה לא פחות היתה מן הנכונות הנחושה לעמוד בפני כל אתגר. על כך שמע מפי אנשי קיבוץ וחיילים בשורות סדיר וכך גם הת־ רשם אצל העובדים בביצורים שברמת הגולן. אחד החיילים הצ־ עירים ביטא את הדברים בצורה אפיינית: "העם שלי נמצא במחזור של כמאה שנות מאבק על עצמאותו. ייתכן שימשיך בכך עוד מאה ואף מאתיים שנה".

צ'רצ'יל שביקר כאן בתקופות הרגישות של המלחמות הק־ עילות ומלחמת ההתשה סבור כי ישראל חזרה באותו כוח של עם הנאבק על עצמאותו ויכול למאבק.

חבל — אמר — שאין זה הרושם המתקבל מתוך אמצעי התק־ שורת בעולם החופשי. (ע)

דורש מ"העבודה" מסע הסברה נגד צירוף הליכוד

מאת סופר "דבר"

חבר הכנסת צבי גרשוני דורש, כי מפלגת העבודה תפתח במסע הסברה מדוע אין לצרף את הליכוד לממ־ שלה.

צ. גרשוני מסביר כי ברור שרוב חברי מוסדות המפלגה הם נגד מהלך כזה עתה, אולם יש צורך להסביר את הדברים לצי־ בור, אחרת עלול לחזור מה שאירע במאי 1967, כאשר הרחוב כפה על המפלגה עמדה שהיא התנגדה לה לחלוטין. הוא הוסיף, כי נודע לו כי מתנהל עתה מסע תעמולה והסתה נגד מפלגת ה־ עבודה וראשיה בעניין זה, והמסע מגיע אף לפעולות בקרב תלמידי בתי־הספר. צ. גרשוני דורש כי מפלגת העבודה תקבע עמדה ברו־ רה וחד־משמעית, ללא ניסוחים מעורפלים, ותצא בהקדם במב־ צע־הסברה בציבור.

דיונים במזכירות מחוז העבודה בירושלים

סופר "דבר" בירושלים מו־ סר:

מזכירות מחוז ירושלים במפ־ לגת העבודה החלה שלשום בסד־ רת דיונים בנושא ממשלת ליכוד לאומי.

בישיבה הראשונה הסתמן רוב ברור נגד הקמת ממשלת ליכוד לאומי, שכן מתוך עשרה הדו־ ברים שללו בתוקף את צירוף הליכוד לממשלה. בין המתנגדים היה מזכיר המחוז עוזי ברעם, ח"כ חביב שמעוני, סגן ראש העיר צבי רזון, ופרופסור עמנואל גוטמן מראשי האקדמאים במפ־ לגת העבודה בירושלים.

בשבוע הבא תכריע מזכירות המחוז בנושא.

ח"כ מהמערך בעצרת בתל אביב נגד ממשלת ליכוד לאומי

ביוזמת הדור הצעיר של מפ"ם התקיימה אמש במועדון "צוותא" בתל אביב עצרת נגד הקמת ממ־ שלת ליכוד לאומי. מאות משת־ תפי הכנס, רובם צעירים, הביעו את מחאתם כנגד כל נסיון לצרף את הליכוד לממשלה.

רכז הדור הצעיר של מפ"ם נחום כולן, אמר, כי כל עוד בגין ושרון ימשיכו להתנגד למדיניותה של ממשלת רבין, תת־ נגד מפ"ם לממשלת ליכוד לאומי.

ח"כ אברהם זילברברג ממפלגת העבודה אמר שמפלגת העבודה חלוקה במוסדותיה נגד הקמת ממשלת ליכוד ובתוך המפלגה הרוב נגד הקמת ממשלת ליכוד בתנאים של היום.

ח"כ דב זכין ממפ"ם קבע, כי אין מפ"ם רואה בסיסמה של ליכוד לאומי פתרון אלא מידת הונאה ורמיה לאשליות שווא.

כן השמיעו דבריהם אלוף (מיל.) מתתיהו פלד, יגאל עילם ואלעזר גרנות.

מאיימים לבטל התעריף האחיד לביטוח רכב

אם יאשר המפקח התביעה להעלאת התעריף

מאת דוד ליפקין
כתבנו הכלכלי של "דבר"

הנהלת הארצית של איגוד חברות הביטוח החליטה כי תבטל את ה־ תעריף האחיד בביטוח רכב, אם המפקח על הביטוח ד"ר יעקב פיקר לא יסוג מהתנגדותו להע־ לאת התעריף בעקבות הפיחות. האיגוד עומד להודיע היום לד"ר פיקר על צעד זה שמשמעותו, כי כל חברת ביטוח תקבע תעריף ביטוח משלה, בהתאם להיצעויה ולשיקוליה.

איגוד חברות הביטוח דרש הע־ לאה מיידית של תעריפי ביטוח רכב בשל ההתייקרויות עקב הפי־ חות. המפקח על הביטוח ביקש מהאיגוד להגיש לו נתונים מפור־ טים לביסוס התביעה. ואמנם הוע־ ברו למפקח נתונים ביחס לשיעור ההתייקרויות.

לאחר הבדיקה הודיע המפקח על הביטוח לאיגוד חברות הביטוח שאין מקום להעלאת תעריפי ב־ טוח רכב, נוסף להעלאה שהיתה ב־1 באוקטובר. הוא אף סבור, שמנגנוני ביטוח הרווחים אמורי־ ים לכסות את ההוצאות הגדולות של בעלי הרכב, ולכן, ש־ חברות הביטוח יכולות להמתין עם התביעה להעלאת התעריפים.

איגוד חברות הביטוח החליט להגיב בצורה חריפה על עמדתו של ד"ר פיקר. האיגוד מציין, ש־ העלאת תעריפי ביטוח הרכב ב־ אוקטובר מכסה את תוספת הב־ טוח על ההתייקרויות שהיו בעבר ואין בו כל פיצוי לעתיד. יתר על כן, ד"ר פיקר הכיר בהתייקרויות של כ־30 אחוז כתוצאה מהפיחות שאותן חברות הביטוח אינן יכו־ לות לספוג. לאור זאת, אם אין המפקח על הביטוח מוכן לאשר העלאת תעריפי ביטוח רכב בש־ בועות הקרובים, לא יהיה מנוס מביטול התעריפים האחידים שהיו נהוגים בענף ביטוח רכב, וכל חברת ביטוח תהיה רשאית להע־ לות את התעריפים בהתאם לחי־ שוביה וראות עיניה.

מפקד הצי הרוסי — לעדן ולסומאליה

מוסקוה, (עי"ן). — מפקד חיל הים הסובייטי אדמי־ ראל גורשקוב יערוך באמ־ צע דצמבר ביקור רשמי בדרום תימן ובסומאליה — מסרה סוכנות "טאס".

ביולי השנה ביקר נשיא בר־ ה"מ ניקולאי פודגורני בסומליה ובמהלך ביקור זה נחתמו מספר הסכמים על שיתוף־פעולה בתחו־ מים הפוליטי, הכלכלי והצבאי. משלחת של דרום תימן ביקרה בברה"מ בספטמבר אשתקד.

לסובייטים יש כמעט מונופול על הספקת נשק לשתי מדינות אלה והם גם מאמנים את הכוחות הצבאיים של ארצות אלה. ספינות חיל הים של דרום תימן וסומליה, אם כי מספרן מועט, סופקו גם הן על ידי ברה"מ.

מבחינה אסטרטגית יש חשיבות רבה לשתי מדינות אלה, השוכ־ נות משני צדי מצרי באב אל־ מנדב המוליכות אל הכניסה לים סוף.

לבנון שופטת מחבלים שניסו לחטוף מטוס

ביירות, (עי"ן ויופ"י). — משפטם של ששה פלשתינ־ אים, המואשמים בנסיון לחטוף ב־14 בנובמבר מטוס של חברת "ת.ו.ס." בנמל התעופה של בירות, נפתח אתמול בבית ה־ משפט הצבאי של הר לבנון.

ששת האנשים נעצרו לפני שע־ לו על המטוס, לאחר ששלטונות הבטחון של נמל התעופה גילו כי ניסו להבריח כלי נשק ותחמושת נפץ למטוס.

לפי הידיעות שפורסמו בעתו־ ני לבנון אמר אחד הנאשמים, כי ההוראות לביצוע חטיפה זו ניתנו על ידי "קבוצה פלסתינ־ אית", שבשמה לא נקב. בתשו־ בה על שאלת השופט אמר, כי מטרת החטיפה אמורה היתה לה־ יות מחאה נגד החלטת ארצות ערב לבטל את האמברגו על משלוחי נפט להולנד.

העתונים מסרו, כי שמות הנא־ שמים הם: נביל פואד פארס, בן 22; עבאס עבדאללה סאבאן, בן 25; מוחי אדין חסן קאסאי־ סיר, בן 19; בהיג עבד אל־ רחמן עזהר, בן 26; עלואן עבד אל־עזיז אל־אורפלי, בן 27; וה־ סיין דיב סלמן, בן 23.

לדברי העתונים, כל הנאשמים — להוציא אל־אורפלי הלובי, הטוען כי נעצר בטעות — הודו כי השתתפו בנסיון החטיפה.

אתמול חזרו והדגישו שלטונות תוניסיה, כי ארבעת המחבלים ה־ פלשתינאים שחטפו את המטוס ה־ בריטי מדובאי לתוניס, לא ימסרו לאש"ף. מחבלים אלה מוחזקים בתוניסיה, מאז שנכנעו לפני 11 יום.

נשק גרעיני בריטי יישאר בקפריסין

לונדון, (עי"ן). — הכוחות הבריטיים יוסיפו להחזיק פצצות גרעין בבסיס האוויר אקרוטירי בקפריסין, על אף החלטת ממש־ לת לונדון לצמצם את כוחותיה באי — כותב העתונאי צ'פמן פינצ'ר ב"דיילי אקספרס".

הוא הוסיף, כי על כך הוחלט כדי "לשכנע" את השאה האיר־ אני, שבריטניה תוסיף לתמוך ב־ איראן במסגרת סנט"ו.

המנהיג הסובייטי לאוניד ברז'נייב (משמאל) בשיחה עם נשיא צרפת ואלרי ז'יסקאר־ד'אסטן.
צילום־רדיו של „אסושיאייטד פרס".

ירד לקנדה המתאבק ויקטור זילברמן

מאת סופר "דבר" לענייני ספורט

המתאבק המצטיין, ויק־ טור זילברמן, שעלה באח־ רונה מברה"מ, יחד עם הו־ ריו, ירד אתמול במפתיע לקנדה. הוריו נשארו בארץ.

יציאתו של זילברמן היתה מ־ תוכננת מראש, שכן עד לרגע האחרון עוד ניהל מו"מ להסדרת תנאיו הכלכליים בארץ, אם כי החליט לפני כמה ימים, שלא להשתתף בתחרות היאבקות חופ־ שית על גביע השאה הפרסי בטה־ ראן.

נראה, כי זילברמן ניהל במשך תקופה די ארוכה מו"מ עם חוגים בקנדה בדבר ירידתו והופעתו שם באולימפיאדת מונטריאול 1976, במדי נבחרת קנדה.

ההתאחדות לספורט אמנם הו־ דיעה להתאחדות ההאבקות הקנ־ דית, כי ויקטור זילברמן רשום כחוק בישראל, אך נראה שהקנ־ דים לא התרשמו מההודעה היש־ ראלית, שכן הוא מהגר מברה"מ, שנקלט בישראל, אך לדעתם פרק הזמן הקצר בארץ, אינו נותן לישראל "זכות בעלות" עליו.

זילברמן השתתף בשם ישראל לפני כחודשיים באליפות העולם שהיתה בטורקיה ונפסל את ה־ מקום השלישי. זילברמן זכה ל־ סיוע מירבי בכל שלבי קליטתו בארץ וקיבל כ־2000 ל"י להורים, למשפחתו ניתנה דירה ליד נתניה.

יו"ר הוועד האולימפי ומזכיר מרכז הפועל, יוסף ענבר, אמר אתמול בהקשר לכך, כי הוא מופתע מצעדו של זילברמן.

ענבר אמר: "לפני כשבוע נפגש זילברמן עם ועדה מיוחדת, שה־ גיעה עמו להבנה בכמה עניינים. לדעתי זכה זילברמן לתמיכה מיר־ בית וכל משפחה בישראל לא היתה מתביישת במכונה חדשית דומה לזו שקיבל המתאבק־העולה מברה"מ".

"זילברמן התאמן במכון־וינגייט מאז הגיעו לישראל וקיבל את כל התנאים הדרושים לשמור על כושר מתאים".

לדברי ענבר דאגו ההתאחדות לספורט, וכן מרכז הפועל, לכל התנאים הנדרשים, כדי שזילברמן יוכל לעסוק אך ורק בהאבקות.

איימו לפוצץ מרכז התיעוד של ויזנטל

וינה (עסט"א). — משטרת וינה חוקרת עניינם של מספר מכתבי־ איום שנתקבלו לאחרונה על שם דיירי הבית ברחוב רודולף פלאץ 7, בו נמצאים משרדי "מרכז ה־ תיעוד היהודי" של שמעון ויזנטל.

דובר משטרה גילה שהמכתבים חתומים ע"י "קבוצת ניצור של גרמנים אריים" שהיא אירגון אשר המשטרה אינה יודעת עליו דבר. גם דיירים בבתים אחרים בסביבה קיבלו מכתבים מסוג זה.

ויזנטל עצמו, שבשנים האחרונות כבר קיבל הרבה מכתבי איום וק־ ריאות טלפוניות מאותו סוג, לא התרשם מכך. "איש לא יפחיד אותי, ואמשיך להמשיך בציד ה־ פושעים הנאציים", הצהיר.

במכתב נאמר: "בהתחשב בע־ ובדה שבוינה פושעים איומים נגד מיטב בני של ה־ גזע הארי. "מכבוד וגבורה אתנו על כן להרגו, כשם שעשינו לפושעים האחרים ובעתיד גם נעשה זאת. אין הפושע ראוי שיומת מיתה רגילה. בקרוב יהרג בהתפוצצות פצצה".

"אמנם הרשיתם לפושע לעבוד בשקט, אך כיוון שהנכם אר־ יים אנו מזהירים אתכם מראש. מאחר והנכם גרים באותו בנין, הנכם עלולים להיפגע בעת פוצצה". (עסט"א).

עובדי בנק ישראל שבתו שעתיים וחצי

במחאה על דברי ראש הממשלה

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

עובדי בנק ישראל שבתו אתמול במשך שעתיים וחצי שבמהלכן קיימו אתמול א־ סיפות מחאה על דברי ראש הממשלה יצחק רבין בעניין הסכם השכר בבנק.

הוועד הארצי של עובדי הבנק שלח מכתב מחאה לראש הממשלה והחליט לפתוח בפעולת הסברה מקיפה כדי להוכיח שתוספות ה־ שכר אינן גדולות מאלה שניתנו ע"י בנקים ממלכתיים אחרים.

בינתיים, נושא הסכם השכר הועלה אתמול בישיבת הוועדה ה־ מייעצת של בנק ישראל. ח"כ אה־ רון אפרת דרש לקיים בירור. הוא ביקר את עיתוי חתימת ההסכם והצביע על העובדה, שההסכם עו־ מד בחוסר פרופורציה להודעות נגיד בנק ישראל בענייני שכר ומשק. הוא יצא בחריפות נגד קביעת תשלומי מס, כביטוח לאו־ מי, חינוך היכנו בהסכם.

זנבר הודה שהעיתוי של ההס־ כם לא היה טוב. אבל הוא נחתם עוד לפני הפיחות. הוא הבהיר, ש־ ימשיך להביע דעותיו בענייני שכר ולא יירתע בכך, למרות הלהיטים וההתעמולה המתנהלים נגדו. אי־ קיה. ביחס לתשלומי הביטוח הל־ אומי וחינוך היכנו, תשלומים אלה "גולמו" הכללים בשכר כתוספות ברוטו.

שיפוטם של חוטפי המטוס ה־ קראוטיים רודולף פרסקאלו, ב־ קולא ליזן וטומיסלב רבריבה, אשר בספטמבר 1972 חטפו מטוס של חברת התעופה הסקנדינאבית "S.A.S." לספרד, נדונו אתמול ל־12 שנות מאסר ויום אחד.

משטרת בריטניה עצרה את־ מול תריסר חשודים נוספים ב־ מהלך הצוד אחרי טרוריסטים של "הצבא הרפובליקאי האירי". הב־ אה לפני שופט קבוצה אנשים ה־ נאשמים ברצח.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

פעולות ארגון בשנת 1974/75

פעולות הארגון המיוחדות של ההסתדרות לשנת 1974/75 נפתחו החודש — חודש ההסתדרות.

פגישות מטות ארגון במועצות הפועלים:

בשבוע הבא יתקיימו הפעולות הבאות בהשתתפות החברים: חיים אושרי, שלמה שולב, שלמה כהן, מאיר דינור, אורה גו והנציגים המקומיים של לשכת המס ושל קופת־חולים:

פתח תקוה, ראש העין, רמת־גן / גבעתיים 8.12
נצרת עילית, שפרעם 10.12

פעולות נוספות

בהדפסה — כרזה בשני גדלים, לוח עבודה, לוח שולחן, לוח כיס — להפצה במקומות העבודה.
מועצות הפועלים המעוניינות בקבלת חומר, יפנו למחלקת הארגון.

ימי עיון לעולים חדשים

יום עיון לעולים המתארגנים בהסתדרות יתקיים בתאריכים הבאים:
בשבת, 7 דצמבר — בשיתוף מועצת פועלי חיפה.
בשבת, 14 דצמבר — בשיתוף מועצת פועלי רחובות.

ימי עיון לדרוזים בגולן

בימים 13, 14 דצמבר, יתקיימו ימי עיון לפעילי ההסתדרות מקרב החברים הדרוזים בגולן, בשיתוף המחלקה הערבית. המרצים: חיים אושרי, אלוני שר־שלום, יוסף חמיס, טריף פרחאן, סעדיה מזרחי.

יום ההסתדרות במרכזי קליטה

יום ההסתדרות במרכזי קליטה יערך במקומות ובתאריכים הבאים:
אופקים 9.12
אור עקיבא 10.12
נתניה 16.12
לוד 23.12

ביום זה יתקיימו הפעולות הבאות:
* מתן ייעוץ בעניני ההסתדרות — לשכת המס, קופת חולים, איגוד מקצועי, משען וכו'.
* מפגש הסברה על ההסתדרות ותפקידה במדינה.
* טיולים ומסיבות חברותיות.

ההסתדרות קיימת בשבילך

עשרות נספו בנמל התעופה של טהרן

גג הטרמינל התמוטט מעומס השלג

טהראן (יופ"י, עי"ן). — גג הטרמינאל של נמל הת־ עופה הבינלאומי בטהראן התמוטט אתמול באורח פת־ אומי. באסון נהרגו ונפצעו כ־60 איש.

מנהל מועצת התעופה האזרחית של איראן, עזאיבי, אמר כי בין 50 ל־60 אנשים היו בתוך המבנה, כאשר התמוטט הגג תחת משקלה של שכבת שלג בעובי 15 ס"מ.

דובר ממשלתי ציין, שכבר ידוע על 20 הרוגים. צוותי ההצלה הו־ ציאו כמה מהניצולים מבין ער־ מות המפולת והעבירו אותם לבתי חו־ לים.

כבאים, שוטרים וחיילים הפעילו מכשירי ריתוך, כדי להבקיע ל־ צוותי ההצלה גישה לאנשים, ש־ נלכדו בתוך הבניין שהתמוטט.

בבניין היו פועלים איראניים ונוסעים של חברה "מבנה" ד־ "איראן אייר". נוסעים אלה לא יכלו לצאת מנמל התעופה, בגלל עיכובים בטיסות עקב סערות ה־ שלג, שפקדו את איזור טהראן; כפי שנמסר, רוב הקרבנות הם איראניים.

פקידי נמל התעופה אמרו, ש־ ייתכן כי הבניין, שהוקם לפני 20 שנה, סבל נזקים במהלך ת־ קונים, שנעשו בחודש האחרון. יש אף, כי במהלך התיקונים האלה פגעו העובדים בגג.

נמל התעופה נסגר.

האסון קרה בשעה 1.30 בצהר־ יים (לפי שעון ישראל). סמוך לשעה זו הודיעו חברות התעופה "לופטהנזה" ו"בריטיש איירוויס", כי ביטלו את כל הטיסות ל־ טהראן.

טיסת "אל על" תמריא לטהראן — כרגיל

טיסת "אל על" לטהראן, ש־ נועדה להמריא בשעה 7.40 בבו־ קר ומספרה 565, תצא ליעדה כפי שנקבע בלוח הזמנים של החברה — על כך נמסר אמש לכתב עתי"ם בנמל בן־גוריון.

לטיסה רשומים כ־60 נוסעים ועד כה לא נמסר על ביטול כלשהו עקב האסון שאירע בבית הנתיבות בטהראן. אתמול לא יצאה טיסת "אל על" לטהראן ומשעות אחה"צ לא בוטלה בלוד שום טיסה הפוקדת את טהראן. (ע)

הגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 49/74 שהתקיימה ביום 5.12.74 זכו ה־ כרטיסים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה המספר: 787713.
בסך 250,000 ל"י זכה המספר: 140192.
בסך 100,000 ל"י זכה המספר: 504804.
בסך 50,000 ל"י זכו המספרים: 247561; 598707.
בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 254316; 621077.
בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 562315; 591855; 605131; 665269.
בסך 5,000 ל"י זכו המספרים הבאים: 012500; 026208; 031761; 065841; 070332; 092937; 094398; 108027; 162076; 164952; 191212; 193635; 225814; 272170; 287254; 295222; 322402; 366083; 380205; 380996; 393494; 394869; 411472; 426144; 458626; 470444; 483124; 493185; 505606; 558352; 564142; 600396; 621822; 642748; 682825; 696712; 701687; 707142; 750649; 780560.
בסך 1,000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־4097; 5287; 9318; 9400; 9645.
בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01540; 16122; 23026; 36166; 38831; 59322; 60372; 63344; 67634; 90793.
בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־06526; 12480; 16098; 20087; 24530; 26291; 29661; 35445; 41431; 42388; 52899; 55827; 61451; 66610; 72205; 76283; 76428; 78094; 80084; 81891; 83169; 84550; 87204; 87509; 93993.
בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0795; 0981; 1297; 5893; 8512; 8553; 9822.
בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0200; 0329; 0411; 0845; 0932; 1335; 1357; 1796; 2202; 2356; 2567; 2636; 2851; 3064; 3448; 3992; 4339; 4628; 4656; 4769; 5231; 5387; 6142; 6298; 6341; 6352; 7220; 7233; 7274; 7825; 8068; 8086; 8372; 8446; 8776; 9245; 9743; 9540; 9764; 9795; 9898; 9915.
בסך 6 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרות: 3 ו־8.

תחזית קודרת על כלכלת בריטניה

לונדון (עי"ר). — תושבי בריטניה זועזעו היום מה־ תחזית הכלכלית הקודרת ביותר, שפורסמה באחרונה, כי האינפלציה תוסיף לד־ הור על אף ההסכם בין ממ־ שלת הלייבור לבין האיגו־ דים המקצועיים.

בעוד פוליטיקאים ומומחים עיי־ נו בדאגה בדו"ח כלכלי חדש, הזהיר "טיימס" הלונדוני במאמר מערכת, כי ייתכן שבריטניה צפויה להתרחשויות פוליטיות וחברתיות גדולות כתוצאה מהמגמה האינ־ פלציונית.

הסקירה הרבע־שנתית, שפורס־ מה אתמול מטעם המכון הלאומי למחקר כלכלי וחברתי קובעת, שאם תימשך המדיניות הנוכחית, תמשיך האינפלציה לדהור "בקצב מהיר מאוד" וקרוב לוודאי שמ־ היום עד סוף השנה הבאה יגיע שיעור האינפלציה לסביבות 20—25 אחוז. היום מעריכים, כי ה־ אינפלציה בבריטניה מתקדמת ב־ קצב של 17 אחוז לשנה.

בוואשינגטון אמר אתמול היועץ הכלכלי האמריקאי אלאן גרינ־ ספן, כי הוא חוזה שבארה"ב תהיה באביב הבא אינפלציה ב־ שיעור של שבעה אחוזים.

סאדאת ישחרר את עלי סאברי

ביירות, (יופ"י). — נשיא מצרים אנואר סאדאת יצווה על שחרורו של סגן נשיא מצרים לשעבר עלי סאברי וחברי קבו־ צתו, לפני ביקור מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית לאוניד ברז'נייב בקאהיר באמצע ינואר — כך מוסר העתון הלבנוני הפרו־ עיראקי "בירות".

סאברי, שנחשב כאיש אמונו של הקרמל, פוטר במאי 1971 ומאוחר יותר נדון למאסר באשמ־ מת קשירת קשר נגד סאדאת.

בידיעה מקאהיר מוסר העתון, כי מצפים גם לשחרורם של שר הפנים לשעבר שעראווי גומעה, שר ההסברה לשעבר מוחמד פאיק, והשר לשעבר לענייני ה־ נשיאות סאמי שרף.

מקורות פוליטיים אמרו, כי שחרורו של סאברי ישמש מחווה של רצון טוב מצד סאדאת כדי לשפר את יחסיו עם מוסקוה.

החללית הסובייטית — "סויוז 16", שיועדה לחלל במסגרת ההכנות למיפגש קוסמונאוטי סובייטי ואמריקאי, השלימה אתמול את תכנית טיסתה — מסרה סוכנות הידיעות הסובייטית "טאס".

לא להתעלם ולא להתרגש מההודעות המצריות

אמר ראש הממשלה לקהל מאזינים — 3000 תלמידי שמיניות בתל־אביב. „כאשר יהיה הצד השני מוכן לדון על שלום, נגדיר את הקווים החדשים מצידנו". מעלה על נס הגישה של שילוב חזון וריאליזם; מוכיח את שידורי ישראל ש„טימטמו את כל המזה"ת בנאומו של ערפאת"

ראש הממשלה יצחק רבין אמר אתמול, כי אין להתעלם מהודעות הנשמעות במצרים, אך עם זאת אין להתרגש מכך יתר על המידה. במקום זאת עלינו לשאול את עצמנו לאן רוצים אנו להוביל את הדברים. „אם עמדתנו תתקבל על ידי הצד השני — מה טוב, אם לא — נעמוד בפני הצורך להתמודד בזירות שונות", אמר.

רבין השיב על שאלה בדבר ידיעה, שנתפרסמה לאחר ישיבת ממשלת מצרים. רבין דיבר בעצרת של 3,000 תלמידי כיתות י"ב, שנערכה ב„היכל התרבות" בתל־אביב, מטעם אגף החינוך של עיריית ת"א ומועצת התלמידים המרכזית.

ראש הממשלה חזר על נכונותה של ישראל „לפשרות טריטוריאליות מרחיקות לכת, לו ניתן היה להגיע להסכם שלום במו"מ ישיר עם כל אחת ממדינות ערב, ללא תנאים מוקדמים". „לא נחזור לקווים של 1967", אמר. „אך יש ברוחב התמרון בינינו לבין קווי הפרדת הכוחות, וכשהצד השני יהיה מוכן לדון על שלום, נגדיר את הקווים החדשים מצידנו".

כן הדגיש את נכונותה העקרונית של הממשלה להתקדם לשלום בשלבים. הפרטים יתבררו במו"מ. „ישראל מוכנה להתקדם לקראת שלום, בתנאי שיהיה שלום, גם במשמע שהוא פחות משלום. שיתן המורה זה אולי יותר משלום", אמר.

הגישה של שילוב ריאליזם וחזון

רבין הטעים, כי צדקת הגישה של שילוב חזון וריאליזם הוכחה בפרספקטיבה היסטורית. לעומת התפיסה המוטעית של „הכל או לא כלום". „הסכמתנו לתכנית החלוקה היתה מינימליזם ריאליסטי, שהוליד מקסימליזם מציאותי. לעומת זאת נסוגו מהתביעה לגדה המזרחית אלה שדגלו בעקרון של שתי גדות לירדן", אמר. כן הצביע על 10 שנות השקט היחסי בעקבות „מבצע סיני", שתרמו לביצורה של המדינה, כראייה לכך שהחלטת הנסיגה היתה מוצדקת.

ביחס לחידוש המנדט של כוח ההפרדה של או"ם ברמת הגולן, אמר רבין כי הוא חודש בלי שום תנאים נוספים. ישראל לא ויתרה כהוא זה לגוף ההסכם. לא התחייבה שום דבר ולא נאותה לנסיגה נוספת. ישראל היתה מוכנה מבחינה צבאית, אם הסורים לא היו מסכימים לחידוש המנדט. „בינינו ובין סוריה יש מקום להסכם שלום. אם ירצו לשבת אתנו בלי תנאים מוקדמים. מסופקני אם יש מקום לאופציות נוספות. פרט לתמורה לי הסכם שלום ברמת הגולן", אמר.

חופש לומר „לא" לארה"ב

„על אף ההסתייעות הרבה והגדלה של ישראל בארה"ב, יש לנו חופש לומר „לא" בדברים, שאנו משוכנעים בצדקתם. ללא קשר להחלטת ארה"ב. באמרו „לא" אם ניתבע לנהל מו"מ עם אש"ף", אמר ראש הממשלה בתשובה לשאלה אחרת.

הוא הוסיף, כי גם אם יש חיכוכים עם ארה"ב, הרי ידידות כיום איננה מתבטאת רק בסימפטיה, אלא גם באספקת נשק ובסיוע כספי. וזאת ארה"ב מבצעת הלכה למעשה. גם בזירה הבינלאומית אין לנו ידיד טוב יותר מאשר ארה"ב. „העוצמה המדינית של ארה"ב מבלימת את חופש התמרון של ברה"מ כלפינו, ובשיקול הליכה המדיניים־צבאיים צריכה ברה"מ להרגיש, שבפניה איננה עומדת רק ישראל, אלא גם ארה"ב. אין לדבר על היחסים בינינו לבין העם האמריקאי רק סביב הענין היהודי. בדיבורים כאלה אנו מזיקים לעצמנו", אמר רבין. „יתכן, שיהיו קשיים בהעברת חוק הסחר עם ברה"מ, בעקבות תיקון ג'קסון, בלי קשר לענין היהודי. זה חוסר תבונה להרבות בדיבורים על משקל הלובי היהודי בארה"ב. וחוסר תבונה זה גרם לתוצאות כמו דברי הגנראל בראון. עם כל החומרה שבדבריו, יש לזכור, כי גנראל זה עזר יותר מכל אחד אחר לישראל במלחמת יום הכיפורים", אמר ראש הממשלה.

להלן השיב לשורה של שאלות בנושאים אחרים:

● **ממשלת ליכוד לאומי:** אם רוצה „הליכוד" להצטרף לממשלה על בסיס קווי היסוד הנוכחיים, שיאמר זאת, ואז נדון. אבל אין זכות למיעוט לכפות את דעתו על הרוב. רוב גם אינו מחוור אחרי המיעוט ואינו נכנע לו. עקרון זה נכון גם לגבי המו"מ בעיריית ת"א, המתנהל בכיוון הפוך. המפד"ל קיבלה את קווי היסוד. לפרות שאינה קשורה פחות ליהודה ושומרון, והתנועה ההתיישבותית שלה הוכיחה את עצמה יותר מאשר ארבעה הישובים הפלובים והמבולבלים שהקים „הליכוד", מתוך 43 ישובים בשטחים.

● **החזרת ח"כ אל שרון לצבא:** שרון סירב בשעתו לחזור לתפקיד שהרמטכ"ל הציע לו. „השאלה את מי להחזיר לשירות סדיר, נתונה לשיקול הרמטכ"ל והמטכ"ל. ושום התערבות פוליטית לא היתה ולא תהיה". מי שרוצה מינוי חידוש, חייב לגזור על עצמו סייגים פוליטיים. לא ייתכן שיום אחד יהיה כפוף לרמטכ"ל בצבא, ולמחרת יתקוף את הרמטכ"ל, משום שיש לו חסינות כחבר כנסת. יש להיאבק נגד פוליטיזציה של הצבא, אחרת נהפוך למדינה דרום אמריקאית. צה"ל הצליח עתה להתגבר על „מלחמות הגנראלים", שהיו תופעה יוצאת דופן לאחר המלחמה.

● **התכנית הכלכלית:** הממשלה תבנה ועדה, שתציע רפורמה במיסוי ושכר, עד שנת התקציב הבאה. יש לבטל את הפטור ממס הכנסה על ספרות מקצועית, הוצאות רכב, ביגוד והבראה.

● **כוחו של צה"ל:** כוחו הצבאי של ישראל גדול יותר משהיה ערב המלחמה. גם בכלים וגם במשפחת העצמה, תוך הפקת לקחי המלחמה. ההתעצמות בעוד שנה עלולה להיתקל במגבלות כלליות. רוות הזמן מאז הפרדת הכוחות היה כדאי מבחינה בטחונית.

● **הסברה בחו"ל:** ההסברה שלנו לא תשכנע אף אירופי לקפוא בקור בגלל מדיניות של „אף שעל". הויכוחים על מיקום גבולות ישראל, בטווח של 10 ק"מ, מדאיגים 99 אחוז מהעם האמריקאי כשלג דאשתקד. ריח הנפט קובע יותר מערך הצדק. יחס חיובי לישראל במשאל דעת הקהל בצרפת, אינו משפיע על עמדת ממשלתה. את המקרה האומלל של שריפת הגוויות בבית שאן, אי אפשר לתקן בהסברה. מתברר שעשו את המעשה אנשים, שהתחמקו משירות בצה"ל, ולא תושבי בית שאן.

● **הגישה לאו"ם:** לישראל אין כל סיכוי למנוע החלטות נגדה בעצרת או"ם אך אין הדבר כך במועצת הבטחון. עם זאת אין לנו סיבה להסתלק מאו"ם, ולספק בכך את רצון הערבים.

● **המהומות בגדה:** המהומות היו כמעט רק בבתי הספר. הדבר נגמר ללא התנגשות חריפה וללא נזק בין־לאומי. הממשלה נהגה בתבונה וללא הגזמה. תוקם ועדת שרים לטיפול בענייני חינוך, שיכון וכלכלה בקרב המיעוטים.

● **אתגר לנוער:** לא להיתפס לסיסמאות תלושות, אלא לעסוק בהגשמה. יש חשיבות ליכולת ההידברות עם הנוער.

בדבריו מתח רבין ביקורת חריפה על אי־דיוקים בידיעות בעיתונים ובאמצעי התקשורת. בקשר לכך הכחיש כאילו חיווה דעה על מסמך, שהוגש ל„ועדת אגרנט", וכן לא ידוע דבר על המסמך לשר הבטחון או לרמטכ"ל. „לא אמרתי גם שום דבר, כפי שנאמר בידיעה שהתפרסמה היום על דבריו של אבא אבן", אמר.

„שירות השידור הירדני לא הראה את נאומו של ראש המרצחים ערפאת באו"ם. אבל הטלוויזיה שלנו עשתה מאמץ בלתי רגיל ו„שידורי ישראל" טימטמו את כל המזרח התיכון עם נאומו של ערפאת במשך חצי שעה", אמר רבין, בהוסיפו כי היתה לכך השלכה על עליית המתיחות בשטחים.

פתח את העצרת סגן ראש עיריית ת"א וראש אגף החינוך, ש"ד ת. בסוק, ודברי נעילה השמיע ראש עיריית ת"א ש. להט. (ע)

ראש הממשלה יצחק רבין משיב על שאלותיהם של תלמידי שמיניות בהיכל התרבות

הסנאט אישר לישראל סיוע ב־639.5 מיליון דולר

וואשינגטון (ע"ת, ע"י והיפ"ע). — סנאט ארה"ב אישר אור ליום ה' את חוק סיוע החוץ בסכום כולל של 2.67 מיליארד דולר ושלח את הצעת החוק לאישור לבית הנבחרים.

הצעת חוק זו כוללת סכום של 639.5 מיליון דולר סיוע לישראל: 339.5 מיליון דולר סיוע כלכלי ו־300 מיליון דולר סיוע צבאי.

הצעת החוק אושרה ברוב של קול אחד, ב־46 קולות נגד 45.

מצרים תקבל 250 מיליון דולר בצורת סיוע כלכלי. הצעת החוק כוללת גם הקצבה בסכום של 100 מיליון דולר, שממנה תיהנה כנראה סוריה.

חוק סיוע החוץ, כפי שאושר על־ידי הסנאט, כולל גם הקצבה של 243 מיליון דולר לירדן.

הסנאט העניק לנשיא פורד ארכה נוספת של חודשיים בקשר עם הפסקת הסיוע הצבאי לתורכיה.

תיקון אחר של חוק סיוע החוץ משעה את הסיוע הצבאי לצ'ילה. עם זאת תיהנה צ'ילה מסיוע כלכלי בסך 55 מיליון דולר.

נדחתה ההצעה להעלות השתתפות בתקציב או"ם

על פי החוק מקציבה ארה"ב סכום של 65 מיליון דולר לפעולות או"ם. הסנאט דחה הצעה להעלות את ההשתתפות בתקציב או"ם ב־37 מיליון דולר. ההצבעה בעניין זה נובעת כפי הנראה ממורת הרוח מהחלטות שנתקבלו באחרונה בעצרת או"ם.

סנאטור הארי ברד מווירג'יניה, שהציע לא להעלות את ההקצבה לאו"ם, אמר כי גירוש דרום־אפריקה מעצרת או"ם היא פעולה בלתי־חוקית. הוא התנגד גם להחלטת העצרת, להכיר ביאסר ערפאת ובארגון לשחרור פלשתין.

להחלטת הסנאט בעניין תרומה התנגד בתוקף שר החוץ הנרי קיסינג'ר, שאמר שהחלטה זו היא „משגה רציני". הוא הודיע, כי ממשלת ארה"ב תוסיף לנסות לשכנע את חברי הקונגרס, שישנו את דעתם בעניין זה.

ועידת „חרות" תיפתח בחברון

מאת סופר „דבר"

מרכז תנועת החרות החליט אתמול לקיים את ישיבת הפתיחה של הועידה הארצית בקריית־ארבע שבחברון. הועידה תיפתח ב־12 בינואר ותימשך אח"כ ימים בתל־אביב.

ההחלטה נתקבלה פה אחד על ידי חברי המרכז והיא הובאה ע"י הנהלת המרכז ח"כ חיים לנדאו, לאחר שחברי־הכנסת איתן לבני ויצחק שמיר ביקרו בקריה ומצאו אולם מתאים לישיבה. הדיון במרכז היה בעיקר כלכלי ובו נמתחה ביקורת על התכנית הכלכלית החדשה של הממשלה.

בחירות חדשות ייערכו בדניה

קופנהאגן (א. פ.). — ראש ממשלת המיעוט של דניה פול הארטלינג הכריז אמש בנאום פתאומי על בחירות חדשות שייערכו ב־9 בינואר.

ראש הממשלה הודיע על פיזור הפרלמנט, לאחר שהוברר לו כי מצד רוב נגד תכניתו לריסון כלכלי.

אנשי רוח בריטיים יחרימו את אונסק"ו

לונדון (עטס"א). — 13 אנשי־רוח בריטיים פירסמו אתמול מכתב למערכת ב„טיימס" הלונדוני ובו הם מודיעים על כוונתם להחרים את כל פעולות אונסק"ו עד אשר יבטלו את החלטותיו האנטי־ישראליות.

חותמי המכתב מציינים בין השאר, כי האופי ה„טכני" לכאורה של החלטות אונסק"ו האחרונות אינו צריך להסיח את תשומת הלב מן המגמה הפוליטית המונחת ביסודן. כן אסור להתעלם מן האיבה למדינת ישראל ולעבודה, המשמשת מניע להחלטות אלה.

ראשון החותמים על המכתב הוא ג'וליאן האקסלי שהיה מנהלו הכללי הראשון של אונסק"ו. כן חותמים על המכתב ארנסט האנס גומבריך, היסטוריון האמנות המפורסם; לורד גודמן, יו"ר אגודת המו"לים של העתונות ויו"ר לשעבר של מועצת האמנויות; גראהם גרין, סופר; סטיוארט האמפשייר, מבקר ספרותי; דן יעקבסון, סופר דרום־אפריקאי; ארנאלדו מומיליאנו, פרופסור להיסטוריה עתיקה באוניברסיטת לונדון והיסטוריון ידוע; הנרי מור, פסל; איריס מרדוק, פילוסופית וסופרת; ק.ר. פופר, פרופסור לפילוסופיה; ו. ס. פריצ'ט, סופר ומבקר ספרותי; סטפן ספנדר, משורר; וסר מורטימר וילר, אחד הארכיאולוגים המפורסמים ביותר בעולם.

מכתבו של יהודי מנוחין

לצד מכתבם של 13 אנשי־הרוח התפרסם מכתב נפרד באותו גיליון מאת הכנר הידוע יהודי מנוחין. גם הוא מביע צער על ההחלטות האנטי־ישראליות ומוסיף: „הריני מצטער על הנטיה המגוחכת של אונסק"ו לחקות באורח הדרגתי את הנעשה באו"ם. נטיה זו הגיעה לממדים של אבסורד, בהחלטה לגנות אומה שלמה בשל אשמה טכנית שקופה". (החפירות הארכיאולוגיות בירושלים).

המנכ"ל לשעבר לישראל: „אינכם יכולים להיאבק נגד העולם כולו"

(יופ"ע). — המנכ"ל לשעבר של אונסק"ו רנה מאהו קרא לארצות המערב ולישראל לא לנטוש את אונסק"ו על אף ההחלטות בועידת הארגון. מאהו אמר, כי על ארצות המערב להבין כה סיבן של ההחלטות שנתקבלו, ולפעול למען התווית מדיניות גלובלית. אבל לישראל אמר, כי אין היא יכולה להיאבק בבודדת.

„סבורני, כי אל להן לארצות המערב להגיב ברגזנות על פעולה רגשנית" — אמר מאהו בהזכירו את ארגונו מחדש של או"ם. „הפעולה היתה הרבה יותר מדי רגשנית. זו דוגמה אחת לכל מעבר מעמדה קיצונית לעמדה קיצונית אחרת".

לגבי ישראל אמר: „אינכם יכולים להילחם בלא הפסק נגד העולם כולו".

פ. ספיר בשובו ממסע בארה"ב

פרשת „החברה לישראל" לא השפיעה על ההשקעות מחו"ל

מאת א. כנרתי, סופר „דבר"

יו"ר הנהלת הסוכנות, פנחס ספיר, אמר אתמול בבוקר עם שובו מסיור ממושך של חמישה שבועות ברחבי ארה"ב, כי „פרשת החברה לישראל", שהיא „פרשה מצערת ולא נעימה" — לא השפיעה על ממדי ההשקעות של יחידים וגופים יהודיים מחו"ל בישראל.

ספיר אמר זאת בתשובה על שאלה במסיבת עתונאים בנמל בן־גוריון. הוא מסר על בקורו ב־32 ערים ברחבי ארה"ב, בעיקר בענייני עליה, אך גם בגיוס כספים למגבית. כי „אין כל קשר בין סיפור רוזנבאום להשקעות בישראל", אמר והדגיש, כי את גודל ההשקעות יקבעו ע"י המצב הכלכלי, המדיני והבטחוני בישראל ובאיזור, שכלפיו חושש חלק מן המשקיעים ומן המועמדים לעליה. הם קוראים ושומעים בכלי התקשורת על אפשרות של מלחמה חדשה ורוצים להמתין „עד שיתבהר המצב".

על מיכאל צור

על שאלות נוספות בפרשת „החברה לישראל", אמר ספיר, כי מיכאל צור התמנה לתפקידו כאשר הוא, ספיר כבר עזב את האוצר. צור בא במקום המנהל הקודם מ. שמיר, שכונה אז בפי ה„ז'רגון העתונאי" — „איש ספיר". הוא לא מצא אז פסול במיכאל צור וגם אחרים מצאו בו מועמד טוב. „אך אם צור עשה משהו לא טוב — הרי הדבר בוודאי יתברר". ספיר יצא נגד הטענה שהושמעה על „פעילותו של ספיר מאחורי הקלעים ב„חברה לישראל"" ואמר כי יזם את הקמת החברה, ומעולם לא פעל בחברה מאחורי הקלעים. ספיר אמר: כי גם גלעד, המנהל החדש של „החברה לישראל" שנתמנה השבוע, עבד אתו שנים וכי הוא, ספיר היה זה שהציע את ד. אלעזר („דדו") לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של „צים". הוא ציין את ההודעה של הברון רוטשילד כי החברה היא חזקה „וזה אותו רוטשילד שנעשה פתאום פרסונה נון־גרטה". לדעתו של ספיר, עשתה „החברה לישראל" והאנשים שהפעילו אותה — דברים גדולים, בבתי הזיקוק, בתעשייה הפטרוכימית ב„צים" ועוד.

20 אלף עולים בשנה מארה"ב

אשר לסיכוי בענייני העליה, אמר יו"ר הנהלת הסוכנות, כי ישנו מאמץ גדול שמארה"ב יעלו לפחות 20 אלף בשנה במקום 400 בשנה כיום, „וזהו רק 0.4 אחוזים מיהודי ארה"ב". הוא מסר על הדעתו הבלתי שגרתית שהוזה אתגר ליהודי ארה"ב, למסור את ענייני העליה משם לטיפולם של יהודי ארה"ב ולאחריותם. דוגמת המגבית והבונדס, היא עמדה להתגשם.

העליה מברה"מ והנשירה ממנה

בציינו, כי חלה ירידה של 50 אחוז בעליה מברה"מ השנה, אמר ספיר, שצריך להכיר בעובדה, כי יש יהודים לא מעטים הרוצים בעיקר לצאת את ברה"מ ולא כולם שקיבלו את רשיון היציאה משם, התכוונו מלכתחילה להגיע לישראל. וזאת צריכים לדעת כל שמדברים בישראל על הנושרים הרבים בוינה.

ספיר אמר, כי מוטב לא לנקוב במספר של 60 אלף יהודים בשנה שיורשו לצאת מברה"מ עפ"י ההסדר הרוסי־האמריקאי. בשיחה עם הסנאטור ג'קסון ואחרים, נאמר לו, לספיר, כי הכוונה היא שמספר העולים ב־1975 יעלה על זה של שנת 1973.

פנחס ספיר, בשובו אתמול ממסע בארה"ב — עם רעייתו בנמל התעופה בן־גוריון.

ועידת קוג'ן נפתחה בניו־יורק

ניו־יורק, (עטס"א). — נציגיהן של קהילות יהודיות בחמש יבשות, שהתכנסו ביום ד' בניו־יורק בחסות הועידה העולמית של הארגונים היהודיים (קוג'ן), שמעו בישיבת הפתיחה את דבריה של היו"ר שארלוט יעקובסון.

היא טענה, כי יהדות העולם „לא גייסה את משאביה במידה מספקת לסולידריות עם ישראל".

ועידת קוג'ן תימשך יומיים ובמהלכה ינאמו גם שגריר ישראל בארה"ב שמחה דיניץ, עוזר שר החוץ האמריקאי אלפרד אתרטון, שגריר ישראל באו"ם יוסף תקוע ופרופסור להיסטוריה מאוניברסיטת הארווארד, דיוויד לנדס.

זרם התיירות מגרמניה לישראל גדל בשנים האחרונות מ־13,500 לשנה ל־42,320 לשנה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

מועצת פועלי חיפה

המחלקה לתרבות ולחינוך

תכנית הפעולות דצמבר 1974 - יוני 1975

בית הספר לפעילים
בשיתוף המרכז לתרבות ולחינוך

● מחזורים שבועיים לועדי עובדים.
● ימי עיון בהתיישבות העובדת.
● ימי עיון לכתות י"א, י"ב מבתי הספר העל־יסודיים.
● סמינר ערב תלת חדשי לועדי עובדים.
● ימי עיון לחברות א.א. עובדות.
● ידע ההסתדרות בקורס להכשרה מקצועית.

סמינר חצי־שנתי לועדי־עובדים מחזור ד'

סמינר חצי־שנתי זה מיועד לחברים בועדי פועלים ועובדים, ולפעילים במקומות העבודה. הלימודים יתקיימו אחת לשבוע — ביום לימודים רצוף.

נושאי הלימוד:
● עקרונות ארגון.
● תקשורת, ניהול ישיבות ופתרון בעיות ביחסי אנוש ויחסי עבודה.
● ניהול כח אדם: שכר, ושכר עידוד.
● מוסדות ההסתדרות, האיגוד המקצועי ויחסי־עבודה.
● חוקי עבודה ובתי־דין לעבודה.
● הנדסת תעשיה.
● תולדות תנועת העבודה.
● דיון בפאנל — נציגי מעסיקים ואנשי איגוד מקצועי.

למסיימים תוענק תעודת־סיום מטעם הטכניון.
הסמינר בשיתוף עם הטכניון, המחלקות להשכלה גבוהה, ולאיגוד מקצועי בוועד הפועל של ההסתדרות, המרכז לתרבות ולחינוך.

פיקוח אקדמי: פרופ' ג. י. טאב

הקורס האוניברסיטאי

החוג למדעי המדינה (בשיתוף המחלקה להשכלה גבוהה) מיועד לממשיכים בלימודיהם בשנה השלישית, וכן לנרשמים לשנה ראשונה.
הלימודים מתקיימים אחת לשבוע באוניברסיטת חיפה.
לתלמידים שיסיימו את לימודיהם בהצלחה — תוענק תעודת סיום של אוניברסיטת חיפה — המחלקה להשתלמויות.

מישל"ב — חיפה — ביה"ס לאקסטרנים

כתות בוקר לנוער ולמבוגרים.
הכנה לבחינות בגרות.
כתות ערב — קורסים מוקדמות ובגרות, אנגלית בסיסית.
הכנה לבחינות כניסה לטכניון.
כיתות מיוחדות לעולים חדשים.
מילגות מיוחדות לתלמידים בני משפחות מרובות ילדים.

ספרית בורוכוב המרכזית ו־22 סניפיה,

בשכונות ובמועצות המשנה, לרשות חברי ההסתדרות ובני ביתם, ספרית עזר מיוחדת בנושאים: תנועת העבודה ומשפטים.

באיגוד המקצועי

● מועדון האיגוד המקצועי — מפגשים חברתיים לפועלים, עובדים ובני משפחותיהם.
● הצגות סגורות למקומות עבודה.
● תערוכות ציור בחדרי אוכל במקומות העבודה.
● אירועים מיוחדים לילדי העובדים.
● במת הסברה חדשית לועדי פועלים ועובדים.
● טיולים במסלולים: שרם א־שייך, סיני, אילת, מצדה, עין גדי, רמת הגולן, ירושלים, חברון, בית לחם, בקעת הירדן, גליל.
● טיולים משולבים בפיקניקים.
● החוג „אנו מטיילים ברגל" — מתקיים אחת לשבוע בשבת.

חודש מיוחד ייערך לכל אגודה מקצועית
לפי המדגם הבא:

● ישיבה חגיגית של מועצת ומזכירות האגודה.
● שיט מודרך בנמלי חיפה והקישון.
● הצגה חגיגית לילדים.
● סיור לסיני, שרם א־שייך ואילת.
● ימי עיון וסמינרים.
● תערוכת תחביבים.
● תערוכה ווסא של מפעלים ומוצריהם.
● מפגש חגיגי של עולים עם ותיקים.
● יום הפועלות: תצוגת אפנה, מפגש בנושא: „טיפוח החן של האשה העובדת"
● יום תחרויות ספורט בין מפעלים.
● מפגש משותף יהודי ערבי.
● ביקורים הדדיים של ועדי עובדים במפעלים.
● הצגה חגיגית.
● קבלת פנים חגיגית ע"י מזכיר מועצת הפועלים, החבר אליעזר מולק, וחברי המזכירות.

להקת מחול בת־שבע בת־דור

סידרת מופעים למקומות העבודה במחירים נוחים, ההופעה הראשונה בהיכל התיאטרון העירוני.

„ביתנו", רח' ירושלים 29

הצגות תיאטרון — ממבחר הרפרטואר של התיאטרון הקטן.
הצגות לילדים, מפעל מנויים ל־4 הצגות במשך העונה.

מרתף „ביתנו" לאמנות הקולנוע

לחובבי הסרט הטוב והאמנותי. במטרה להעמיק את תודעת הקולנוע, תוך הקרנה של סדרות סרטים המצטיינים ביחוד האמנותי. סרטים לילדים — סרטים בעקבות ספרי ילדים.

מועדון לספרות ולפולקלור
ערבים לצעירים ולנוער

ריקודי עם ועמים, ערב הווי, שירה בציבור ותכניות בידור, דיסקוטק, ערבי הרקדה למבוגרים.

מועדון „עיונים" לתרבות ולחברה
רבי שיח

בנושאים אקטואליים, בבעיות תרבות, חברה, ספרות ואמנות. המועדון לספרות ולפולקלור.
בריאות לעם — ערבים בשיתוף עם אגודת הצמחונים והטבעונים.
מועדון האחיות — מפגשים חד־שבועיים לאחיות ולאחים.

חוגי לימוד
כלים אמנותיים עצמאיים

מקהלת הפועלים — בניצוחו של עמוס מלה.
מקהלות הילדים — בניצוחו של עמוס מלה.
להקת המחול המרכזית — בהדרכתה של רות אשכנזי.
במת משחק — בהדרכת א. קלינגר.

הרשמה ב„ביתנו", רח' ירושלים 29, בשעות 6—8 בערב. מספר המקומות מוגבל.

אולפני נגינה ומחול

חוגים ל—
גיטרה — כלי־נשיפה — תופים — אקורדיון — אורגן חשמלי — מנדולינה — חלילית — ריטמיקה — מלודיקה — ריקוד מודרני — מחול — ג'ז — ריקוד חברתי — להקות קוליות.

בסניפים, בשכונות ובמועצות משנה

(בשיתוף המחלקה לסניפים ולשכונות)

חוגי השכלה

* לימוד שפות * ספרות
* תנ"ך * ידיעת הארץ
* אזרחות * היסטוריה
* שיפור הלשון * חוגי הורים
* תיאטרון * חוגי קריאה

בימה להורים צעירים

חוג חדש, בו משתתפים מרצים פעילים בפסיכולוגיה חינוכית. במסגרתו נערכים סימפוזיונים בשיתוף עם המוסדות המקומיים ובהשתתפות מחנכים, רופאים והורים עצמם.

חוגי אמנות ותחביבים

* מוסיקה * להקות מחול
* אמנות * דרמה
* הסרט הטוב * קריאה אמנותית
* ציור * בולאות
* פיסול * צילום
* להקת זמר עם * שחמט

„עמים וארצות"

סדרת הרצאות, בליווי שקופיות או סרטונים, להכרת עמים וארצות.

שבתות, חגים ומועדים
מסיבות עונג שבת

הרצאות, בימות פומביות וסימפוזיונים

* בימות הסברה בנושאים אקטואלים.
* דוכן לספרות, אמנות ופולקלור.
* תערוכות אמנים וחובבים.
* מדע פופולארי: חידושים ותגליות בהשתתפות מרצים מקצועיים.

פינות נוער

* הקרנת סרטים במועדים קבועים לילדים ונוער.
* חידונים ומשחקי חברה.
* פגישות עם סופרים.
* הצגות לילדים.

נושא ההסתדרות בשעת המחנך בבתי הספר היסודיים

צעירים וזוגות צעירים

מפגשים חברתיים וערבי מחול.

פעולות מיוחדות לעולים

* חוליות הסברה בבתי ההסתדרות: הקמת חוליות הסברה לעולה החדש, שילוו אותו בצעדיו הראשונים בישוב.
* ערבים אמנותיים: בהשתתפות אמנים עולים, ובשילוב — אמנים ותיקים.
* חוגים לקריאת עתון בעברית.
* ימי עיון וסיורים ברחבי הארץ.
* מפגשים חברתיים וחוגי בית לעולים עם משפחות ותיקות.
* שילוב העולים במכלול פעולות התרבות, בבתי ההסתדרות.

הצגות וקונצרטים

בבתי ההסתדרות ובאולמות תיאטרון במחירים מיוחדים. ערבי הסברה לפני כל מופע.

אוניברסיטה עממית

מיסודה של מועצת פועלי חיפה
בשיתוף משרד החינוך והתרבות

לבחירתכם 43 חוגי לימוד:

מדעי החברה

* העולם הפוליטי כיום * תורות מדיניות במאה ה־20 * משטר מדינת ישראל * משטרים קומוניסטיים בני זמננו * תולדות תנועת העבודה * כלכלה וכלכלת עבודה * סוגיות במשטרים * מחשבה מדינית בעידן המהפכות * כלכלה, מינהל וקואופרציה * יחסים בינלאומיים * חוג לעתונאות, מבוא לעתונאות ותקשורת * חוג לעתונאות, החוק והפשע * הטכנולוגיה של המשק המודרני * סוציולוגיה פוליטית * פרקים בסוציולוגיה * יחסי אנוש ומינהל * מדיניות ומוסדות רווחה * סוציולוגיה בחיי יום יום * תקשורת וחברה * יסודות הניהול המודרני * סוגיות בכלכלה ובחברה * דיני עבודה וביטוח לאומי * סוגיות בדיני ביטוח לאומי * פסיכולוגיה חברתית * פסיכולוגיה תעשייתית, האדם בעבודה * פסיכולוגיה בחיי יום יום * חוג לגרפולוגיה * חוג לגרונטולוגיה חברתית.

מדעי הרוח והיהדות

* תנ"ך * היסטוריה של עם ישראל * היסטוריה כללית * פרקים בפילוסופיה של המדעים * מבוא לתולדות האמנות * האמנות הפלסטית (ציור ופיסול) * אמנות התיאטרון * אמנות הקולנוע * מבוא לספרות עברית וכללית * ספרות עברית * ספרות אנגלית * ספרות ילדים * השירה הישראלית בת זמננו * שפות: שיפור הלשון העברית, ערבית, אנגלית למתחילים ולמתקדמים * ידיעת הארץ.

יועץ אקדמאי **אברהם וולפנזון** (אוניברסיטת חיפה)

● המרצים מאוניברסיטאות: חיפה, תל־אביב, ירושלים, בר־אילן והטכניון.
● כל פגישת לימוד היא בת שעתיים, אחת לשבוע, בשעות אחה"צ והערב.
● הלימודים יתקיימו ב„ביתנו", ב„אורמים" הר הכרמל, בנוה שאנן, בקרית אליעזר וכן בבתי התרבות בסניפי ההסתדרות בקריות.

מועצת פועלי חיפה —
המחלקה לתרבות ולחינוך

חיפה, רח' החלוץ 45 חדר 217 בשעות 8.00—11.00, 16.00—18.00.

תלוש הרשמה

אל: האוניברסיטה העממית, ת.ד. 5226, חיפה.
ברצוני להירשם בשנת הלימודים תשל"ה לחוג ______
שם ______
כתובת ______
טל' ______ החתימה ______

גזור ושמור! מטעמי חסכון יופסק פרסום „הלוח השבועי". פרטי האירועים יפורסמו ע"ג לוחות המודעות בשכונות ובמקומות העבודה. גזור ושמור!

תעשייני היהלומים החליטו לא לשלם תוספת־היוקר

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

הוועד־פ של התאחדות תעשיית היהלומים החליט בישיבתו האחרונה לא לשלם את תוספת היוקר שהגיעה לעובדים בחודש ינואר.

ההתאחדות ביקשה מלשכת התיאום של הארגונים הכלכליים לא לכלול אותה בהסכם תוספת היוקר, גם אם תחותם עליו. הודעה על ההחלטה זו נשלחה השבוע לשר המסחר והתעשיה, ח. ברלב. היהלומנים מבקשים, כי ההחלטה תתקבל בכדי להגיע לצמצום הייצור והאבטלה ערבת נוספת והצפויה בענף.

היהלומנים טוענים, כי ההפרש של 20 אגורות הניתן להם, בנוסף להפרש שער החליפין, אינו מכסה את העליה בהוצאות הייצור המתבטאת בשיעור של 38 אחוזים בחודשים ינואר–יולי 1974. נוסף לכך, חלה התייקרות של תשומות, כתוצאה מהפיחות. היהלומנים אומרים, כי הצנח נבע עוד לפני הפיחות והלאמת השפר האמריקנית של 40 אחוז היו בבחינת אבן לענף.

ביתהיום נודע, כי אין כרגע כוונה לדון על הגדלת התשריך ליהלומים. נושא זה יידון רק בינואר, כשתיערך בחינה כללית של הנושא.

שביתת מוניות צפויה היום ומחר בירושלים

מאת סופר „דבר" בירושלים

ארגון בעלי המוניות בירושלים יקיים שביתת אזהרה כללית בכל חלקי העיר מהיום בשעה 4 אחה"צ עד מחר בשעה 5 אחה"צ, אם ראש עיריית ירושלים והמינהלה על המחוז לא יגישו לארגון התחייבות בכתב, כי תוך חודש ימים יבדקו ויאושרו תכניות לבניית משרד מאבן לארגון המוניות שליד שער יפו, בכניסה לעיר העתיקה. הארגון דורש, שההתחייבות תגיע אליו עד היום ב־12 בצהריים.

פקחי העיריה הרסו שלשום בבוקר את תחנת המוניות של נהגי כוזה־ירושלים, שניצבה לא רחוק משער יפו.

ארגון בעלי המוניות בירושלים, המייצג את כל הנהגים מכורת ומעבר לעיר, קיים אתמול כינוס חירום שבו החליט על שביתת האזהרה. ראשי הארגון מתלוננים, כי ראש העיריה לא מצא אפילו לנכון לענות למברק של הארגון, שנשלח אליו 24 שעות לפני ביצוע ההריסה.

אנשי הארגון כותבים על הוכר ההתנשבות בחברי התחנה ועל הצורה הברוטאלית שבה בוצעה ההריסה. לדבריהם, קיימת הבטחה, הן בכתב והן בע"פ מצד העיריה, למקם את התחנה במקום סמוך. אולם התכנית שהוגשה על ידי בעלי התחנה, לפני יותר משנתיים לא אושרה עד היום על ידי הוועדות המוסמכות.

בארגון בעלי המוניות נמסר, כי מוניות שיגיעו מחוץ לעיר לאחר התחלת השביתה, יורידו את הנוסעים בפרברי העיר וישובו מיד לביתם. תליות פיקוח ירידו מהכביש כל מונית שתנסה להפר את השביתה.

בתגובה על הודעת השביתה של בעלי המוניות אמר דובר עיריית ירושלים, כי התכניות שהוגשו לוועדה המקומית לתכנון ולבניה נדחו לאחר דיון, כיון שהמקום שהוצע ע"י המבקשים לא התאים. עתה, לאחר ההריסה, לפנים משורת הדין, הטיל סגן ראש העיר הממונה על התכנון, מירון בנבנישתי, על מהנדס במחלקתו לאתר שטח מתאים באותה סביבה, כדי שבעלי התחנה יוכלו לבנות בו משרד קטן מאבן, שיאושר כחוק. לכן תמוה מדוע מכריזים בעלי המוניות על שביתה. (צ)

מובילי החלב הקימו ארגון ארצי

מאת סופר „דבר" לענייני הקואופרציה

מובילי החלב החליטו, בפגישה שנערכה בנתניה, להקים ארגון ארצי, שיכלול בשלבים את המשא ומתן עם „תנובה" על תנאי עבודתם.

בפגישה השתתפו נציגי איזור חיפה, איזור רחובות והדרום וחלק מהמובילים בת"א. כיו"ר הארגון הארצי נבחר יחיאל כהן מחיפה.

כזכור, קיימו לא מכבר מובילי החלב ותנצרות באיזור הצפון שביתה שנמשכה כשבוע ימים. השביתה הופסקה בהתערבות בית המשפט ונושא חילוקי הדעות בין „תנובה" למובילים הועבר לבירור ולסיכום לאיגוד המקצועי. המסקנות טרם הוצאו.

בהנהלת „תנובה" נמסר אתמול כי רק מעטים מהמובילים בתל־אביב משתתפים בארגון זה וכי חלק מאנשי חיפה אינם כלל עובדי „תנובה".

זוג תובע מיליון ל"י בשל אבדן היכולת לחיי אישות

אשה שלבעלה אבד כח־גברא בתאונת עבודה תובעת יחד עם הבעל, שהוא מותיקי הסוורים בנמל חיפה, פיצויי נזיקין בסכום של 3 מיליון ל"י מרשות הנמלים, בתביעה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה.

את נזקיהם בשל אבדן יכולתם להפיק הנאה מינית ולהביא עוד ילדים לעולם, מעריכים בני הזוג במיליון ל"י. זהו הביטוי הראשונה מסוגה בארץ, שבה גם האשה מצטרפת בתובעת אל הנזיקין הישירים שנגרמו לבעלה בתאונת עבודה.

בתביעה, שהוגשה ע"י עו"ד ראובן חן, נטען כי הבעל, בן 44, סוור במקצועו, נבהן בידי אשתקד בבטנה של האניה „אפלי". תוך כדי פריקת בולי עץ גדולים אל החוף, בולי עץ אלה נפרקו באמצעות עגורן־דריק גדול בנמל הקישון, שם עגנה האניה כשהמנופאי פועל על פי הוראותיו של אתת מוסמך.

לטענת התובע, נטש האתת את משמרתו בבלי להודיע על כך לעגורנאי כך שנוצר „הקצר" בין התובע, ששהה בבטן האניה ולמפעיל העגורן. בעקבות המקרה הועמדו העגורנאי והאתת לדין פלילי והורשעו בעבירה על תקנות הבטיחות ואילו רשות הנמלים הודתה באחריות שילוחית לתחליטה.

לטענה, שבמחץ בחלק גופו התחתון, נגרמו קרעים באברים פנימיים ומאז הוא סובל מהעדר כח גברא ובקושי מהלך כשהוא נעזר במקל. לבני הזוג ארבעה ילדים. לטענתם לא יוכלו להביא עוד ילדים לעולם.

לתביעה צורפה האשה תביעה נפרדת משלה, בה היא טוענת, כי בהיותה אשה צעירה, בת 41 שנים, אם לילדים, אשר רצתה ותכננה להרחיב את משפחתה במסגרת בני עדתה, לא תוכל עקב התאונה להנות עוד מחיי אישות ונגזר עליה להינזר מהנאה זו.

כתב הגנה טרם הוגש לבית המשפט. (צ)

נוסדה התאחדות הסופרים בישראל

מאת סופר „דבר"

התאחדות הסופרים בישראל קיימה אמש את אסיפת היסוד שלה בבית הסופר ע"ש משרני־הובסקי בתל אביב. בהתאחדות חברות אגודת הסופרים העבריים, אגודת הסופרים הערביים ואגודות הסופרים הכותבים אידיש, רוסית ורומנית.

יו"ר אגודת הסופרים העבריים, ישראל כהן, אמר, שהתאחדות קמה לפי החלטת הרוב באגודת הסופרים העבריים, הגורס שהחברות בהתאחדות יהיו אגודות סופרים עצמאיות. העקרון הוא, שכשם שהסופרים העבריים דואגים לספרות העברית ולשפה העברית, כך דואגים הסופרים הערבים לספרות הערבית ולשפה הערבית. הם הקימו בינתיים אגודה משלהם, החברה בהתאחדות.

שר החינוך א. ידלין הביע תקווה, שגם סופרים שלא היו מיוצגים באסיפה, כולל סופרים עולים שאינם מיוצגים באגודות, יצטרפו להתאחדות. הוא הביע מהברי והתאחדות מאמץ ביחוד בנושא זה. השר קרא לשיפור תנאי היצירה של הסופר, כדי שיוכל להקדיש את עצמו לכתיבה, והביע נכונות לבדוק את הנושא בשיתוף עם הסופרים.

המשורר שלמה טנאי בירך בשם הסופרים העבריים, מ. צאנין בשם סופרי אידיש ת. גישלכן בשם הסופרים הכותבים ברוסית.

סלמאן נטור, בירך בשם הסופרים הערביים, אמר, כי אגודת הסופרים הערבים חותרת לכך, שכל הסופרים הערבים בישראל יהיו מאוגדים בה. הסופרים הערבים רוצים להשתלב בכל חיי המדינה — אמר — ולהיות בקשר גם עם העולם הערבי. הוא קרא לפעולה משותפת של הסופרים למען השלום.

לאחר אישור התקנון של ההתאחדות נבחר הוועד הפועל.

1.5 מיליארד ל"י — הנזק הכספי מתאונות דרכים ב־74

הנזק הכלכלי מתאונות הדרכים הסתכם השנה ב־1.5 מיליארד ל"י נמסר ב„בינת הזהב הזהיר" מטעם המועצה הלאומית למניעת תאונות, שנערכה באולם בית ליסין בתל־אביב ביום ד' בערב.

המפקח הארצי על התעבורה, יעקב מלכא, וראש ענף התנועה במשטרת מחוז תל־אביב סנ"צ בנימין ברלאי, אמרו, כי יש תרופה למכת תאונות הדרכים, אם הגורמים האחראים יעשו דיים כדי למנוע תאונות.

הם ציינו ארבע דרכים למניעת תאונות: הגברת התודעה בקרב הציבור הרחב למניעת התאונות; פיקוח מתמיד על תקינות הרכב; הדרכה וחינוך להורות בדרכים החל מגן הילדים; אכיפת החוק ושיתוף פעולה מצד הנהגים. (צ)

ידלין: תקציב החינוך הגיע ל„קו האדום"

מאת סופר „דבר"

דאגה לנוכח הקיצוצים בתקציב החינוך עם הקיצוץ הכללי בתקציבי המדינה הביע אתמול שר החינוך והתרבות א. ידלין במפגש שאלות ותשובות עם סטודנטים ב„בר־אילן".

הוא אמר, שזה הקיצוץ השני השנה ותקציב משרד החינוך הגיע ל„קו האדום", שאין עוד אפשרות לרדת ממנו אלא רק להעלות, ביחוד לצורכי טיפוח במערכת החינוך כולה.

הוא אמר, שאין להעלות על הדעת קיצוצים נוספים בתקציב החינוך, שכן הוא חיוני לא פחות מבטחון.

בקשר לחינוך החברתי הערבי אמר השר, שאגף הנוער היה היחיד במשרד שלא קוצץ ממנו מאום. ההיפך, תקציבו הוגדל.

השר ביקש מהרשויות המקומיות לא לקצץ בחינוך המשלים.

בתשובה לשאלה על רמת ההוראה בבתי הספר הדתיים אמר ידלין, כי זו שאלה מדאיגה ביותר אם כי המצב השתפר בשנים האחרונות. יש עליה במספר המורים המתקדמים בעלי השכלה הנבורים המשתלבים בבתי הספר הדתיים לאחר הפיתות. יש עדיין התלוקה גדולה בין המורים. השר מתכוון להגדיל את התמריצים למורים אלה בהיכנס השתלמות וקידום והק.

בענין הפיצול בטיפול בחינוך אמר השר, שהחלוקה בין משרדו והרשויות המקומיות טובה ורצויה. לעומת זה, יש בעיה של פיצול החינוך בין משרדי ממשלה. גם משרדי התקשורת והבטחון, ובעיקר משרדי העבודה והסעד, נוטלים חלק בחינוך. לדעתו יש לרכז את כל עניני החינוך במשרד החינוך.

בחורי ישיבה חשודים בגרימת נזק לגן־זכרון בטבריה

מאת סופר „דבר" בטבריה

משטרת טבריה חוקרת בחורי ישיבה הלומדים בישיבת קרלין בירושלים בקשר לחשד של גרימת נזק לרכוש בגן הזכרון לבני טבריה שנפלו במערכות ישראל.

בגן הזכרון, הנמצא שבלבי בנייה ראשונים בעיר העתיקה, הורסו שלשום בליה תבניות עץ ליציקת יסודות לקיר ההנצחה, נשרפו לוחות עץ ובן נהרס מחסן כלי עבודה השייך ל„סולל בונה" טבריה.

הדיירים הגרים עדיין בעיר עתיקה בטבריה הבחינו בנעשה והודיעו על כך לעיריה, שהזעיקה את המשטרה.

מסתבר, כי חסידי קרלין ובחורי ישיבה מירושלים באו שלשום לטבריה בארבעה אוטובוסים ורכב פרטי, כ־300 איש במספר. התבקמו בישיבה ובמתיבתא דרבי יוחנן ע"ש האדמו"ר מסטולין — קרלין, שליד גן הזכרון וכן בבתי מלון.

בכיוון שקודם לכן הם מחו בעיריה על מיקום הגן ליד הישיבה כחשש לחילול הקודש, נפל החשד עליהם. דבר הניע את המשטרה לפתוח בחקירה כדי לוודא אם אכן מעורבים האברכים הירושלמים בגרימת נזק בגן הזכרון. הנזק נאמד ב־15.000 ל"י. איש טרם נעצר.

חשש לסגירת ישיבות בבני־ברק

עיריית בני־ברק פנתה אתמול לשר הדתות יצחק רפאל ותבעה ממנו עזרה כספית דחופה לישיבות בעיר, מאחר שאינן יכולות לעמוד בנטל ההתייקרויות החדשות וקיים חשש לסגירתן.

ראש העיריה, הרב יצחק מאיר, אמר, שכל הישיבות בעיר מקיימות פנימיות, נוכח ההתייקרויות בצרכי המזון והן נמצאות עתה במצוקה גדולה. גם התמיכות שהגיעו מקהילות יהודיות שונות בעולם קטנו מאד, כנראה, בגלל המצב הכלכלי הקשה הפוקד קהילות אלה. (צ)

תיקון טעות

מחבר הקטע „ביה"ס האוניבר האונברציה", שפורסם אתמול במדור „דברים", הוא ב. בסוק ולא א. גבע, כפי שהודפס בטעות.

קצין חימוש ראשי, תא"ל אליעזר ברק, מעניק את תעודת הסיום של קורס קציני חימוש לחניך המצטיין, סג"ם צדוק צארום. (צילום: מרקו פלגי)

גשמי החורף הראשונים הביאו עמם את המראה המוכר של רחובות מוצפים בפרברי הערים. (צילום: יצחק שלומוביץ')

הגשמים גרמו הצפות • הופסקה השקיית השדות

גשמי עוז ירדו ביממה האחרונה ברחבי הארץ. החקלאים קיבלו את המטרות בברכה ואילו בישובים העירוניים אירעו הצפות והופסקו עבודות שונות, כן נגרמו נזקים לרכוש.

גשמי העוז שירדו אתמול גרמו להצפת רחובותיה הראשיים של אשדוד. עשרות כלי רכב נתקעו בכבישים המוצפים וחסמו את התנועה. זרמי המים סחפו תעלות לכבישים.

בכביש החדש לתל־אביב נראו מכוניות שנעצרו בגלל שלוליות מים. בשל הגשמים הופסקו עבודות הבנין הקסוף באזור ונשבתו עבודות השטע בנמל אשדוד. בעקבות הגשמים היתה באשדוד הפסקת חשמל, שנמשכה כשש שעות.

גשמים עזים בדרום

גשמים עזים מקומיים זה היום השלישי את אזור הדרום ופסטו עד למרחב רפיח, צפון סיני, אל־עריש. הגשמים מהווים ברכה מרובה לשדות ולמטעים. באזור אשקלון נמדדו בשלושת הימים האחרונים למעלה מ־100 מ"מ גשם.

עם זאת, לא נרשמו כמויות משמעותיות באזור הבשור ובנגב הצפוני. בנחלים בדרום היתה זרימה של מים ובכמה יישובים היו הצפות של שטחים נמוכים.

הגשמים טובים למאזן המים

סופר „דבר" לענייני חקלאות מוסר כי הגשמים היורדים כבר זה יומיים, בעוצמה בינונית בלבד, טובים לשטחי החקלאות הכחים ולמאזן המים. אלה גשמים חודרים, שאינם מתבזבזים ואינם שוטפים את הקרקע עם הזרמים. לאחר ששדות תבואות החורף הנובטו כבר ברובם במחזור הגשמים הראשון לפני יותר משבועיים, מבטיחים גשמים אלה המשך צמיחה נורמלית של התבואות.

לעומת זאת, גורמים הגשמים הפרעות בעבודה הסדירה בקטיף ההדרים, באסיף הירקות ובעבודות שדה אחרות. יש להניח כי הדבר יורגש בצימצום הספקת הירקות בבכורת תבא ויספים על רמת המחירים.

ישובים ערביים נותקו מהעיר

גשמים עזים ירדו ביומיים האחרונים בנצרת, נהריה, ובה ישובי הגליל־המערבי. כתוצאה מכך הופסקו העבודות בשדות לכמה ישובים ערביים לא ניתן להיכנס. אלא בכלי רכב בעלי הנעה קדמית.

ביממה האחרונה ירדו בגליל יותר מ־20 מ"מ גשם במפרץ. ומתחילת העונה כ־150 מ"מ בממוצע, כרבע מהכמות השנתית.

הופסקה השקיית השדות

בעקבות הגשמים האחרונים הפסיקו החקלאים את השקיית השדות, כולל אזור הנגב. חברת „מקורות" הכפילה את קצב ההחדרה של מי המוביל הארצי לקרקע, לשם העשרת מי התהום. „מקורות" החדירה כמות של 700.000 מ"ק מים לשעה.

נפתחה זריעת החורף

בנגב ובלכיש נפתחה זריעת תבואות החורף. השנה זרעו משקי האזור כ־600.000 דונם — כ־100.000 דונם יותר לעומת השנה שעברה.

בדרגים חקלאיים באזור אומרים כי התופעה הבולטת היא גידול בשטחי השלחין, בגבעי הפלחה בעשולי הנגב. לפני שנה זרעו המשקים דגנים בהשקיה על שטח 26 אלף דונם והשנה הוגדל שטח זה ב־25 אחוז.

אלמוגי פוקח אישית על הטיפול בהצפות

במסגרת הערכות עירן לבעיית שטפונות בחורף ושיפור חירום למקרי הצפות יצא אתמול ראש עיריית חיפה, ח"כ יוסף אלמוגי, ממשרדו בעיריה, בעקבות הגשם, כשפנה אל מוקדי העיר השונים המועדים לפורענות ההצפות.

תוך כדי סיור בעיר העביר ראש העיריה הנחיות, באמצעות מכשיר הקשר שבמכוניתו, לראשי המחלקות השונות בעיריה כדי לעשות לשיפור ניקוז מי הגשם ומניעת שטפונות בעיקר בעיר התחתית ובשכונות „תחנת הכרמל". בתום הסיור כינס ראש העיריה את ראשי המחלקות השונות ותנה להגבר את צוותי החירום. כשהוא מביע קורת רוח ממערכת הניקוז.

גשמי נובמבר בתל־אביב

50.8 מ"מ גשמים ירדו בשלושת ימים בצפון תל־אביב (מדידת ד. זכאי ברמת אביב). בסך הכל מתחילת עונת הגשמים 52.8 מ"מ לעומת אשתקד 111.3 מ"מ בארבעת ימים ובנסך 119.3 מ"מ.

ראש עיריית חיפה יוסף אלמוגי ביקר אתמול במרכז הקליטה ע"ש אבא חושי.

הגשם דולף לאולמי נמל התעופה בלוד

מנהל התעופה בן־גוריון לא היה צריך להמתין לדוחות רשמיים בדבר הגשמים שירדו: באי המקום למדו נושא זה מעשית, על בשרם ממש, מן הדליפות הרבות אל אולם הנוסעים, המכס, המסעדה, המחסנים ואף לחדר האורחים החשובים.

במקומות אחדים הוצבו דליים כדי לאסוף את מי הגשמים החודרים מבעד לתקרות. כך נראה בנוף הבלתי מוגן לגשם חבר הפרלמנט הבריטי וינסטון צ'רצ'יל (הנכד) יחד עם מארחו ממשרד החוץ, כשלצד השולחן שנערך לכבודם במסעדת הנמל, נוספים מים לתוך דלי שכוח.

באולם המכס נרטבו מזוודות שהוכנו באגף הכזרור. שלוליות רדודות נראו גם על הרצפה.

בחדר האורחים החשובים ישבו בשעות הבוקר כמה עשרות אנשים שבאו להקביל את פני יו"ר הנהלת הסוכנות פ. ספיר. כמה מאלה נרטבו בטיפות גדולות של מי גשם אשר טיפטפו דרך התקרה. (צ)

„הצעת ההסת" — מס על רווחי ההצמדה של אג"ח נסחרות

הצעות שהועלו מטעם ועדת המיסוי בוועד־פ בראשותו של י. ושצ'ינה בקשר להטלת מס על אגרות־חוב צמודות למיניהן, שהונפקו ע"י הממשלה באמצעות בנק ישראל, עוררו שאלות ותגובות מצד ההגים שהם בקרב העוסקים שיש ברשותם אגרות־חוב צמודות — אם מרכישה יזומה למטרות חסכון עצמי, ואם אג"ח שנמכרו להם תמורת מילווה חובה ומרצון.

מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, שאליו הגיעו כמה מהתגובות והשאלות שהופנו להסתדרות בנדון, ביקש מוושצ'ינה הבהרות מוסמכות לגבי הצעות ועדת המיסוי, שיועלו מטעם ההסתדרות בבירורים הקרובים עם הממשלה, בנושא חלוקת הנטל ומניעת „רווחי פיחות".

וושצ'ינה הבהיר את המגמה וההצעות, כדלקמן:

● העקרון שהנחה את ועדת המיסוי באשר לאגרות־חוב צמודות היה, שניתן לראות את מחזיקי האג"ח למוכ"ז כמחזיקי רכוש לכל דבר. עם הנהגת „מס־רכוש" חד־פעמי על רכוש זה או אחר בתוקף חוק ממלכתי, כן הדין היה להטיל „מס רכוש" חד־פעמי גם על רכוש המוחזק באג"ח.

● אין מגמה לפגוע בהטלת מס על „החוסך הקטן", שרכש אגרות צמודות — לא למטרת ספקולציות — כה גם שאיגרות כאלה מצויות בכמויות לא משמעותיות בידי ציבור העובדים.

● ההסתדרות לא מציעה להטיל מס על אג"ח שנתקבלו אצל השכירים כתמורה למילווה־חובה ומרצון. וכן לא להטיל מס על אג"ח הנמצאות בידי קופות־הגמל והפנסיה, או הסכומות צבורים לשיכון זוגות צעירים וכו'.

כן אין להטיל מס על חסכונות בתכניות הבנקים לחסכון עממי (בסכום מוגבל של 10,000 ל"י עם הצמדה ומענק ולתקופה של חמש שנים לפחות).

● הטלת המס מוצעת, לכן, בעיקר על קטע אחד של מחזיקי אג"ח למוכ"ז (נסחרות וצמודות) שנרכשו למטרות מסחר ורווח, ובכמויות גדולות, ע"י גורמים כלכליים שונים כהשקעה בטוחה ורווחית.

● לדעת ועדת המיסוי אין בהצעה להטיל מס הכוונה בשיטה מסויים על הריבית המתקבלת מאג"ח בהשקעות לעתיד כדי לפגוע במגמות החסכון וגיוס משאבים מהציבור הרחב לתקציבי המשק. לה. שכן גם עם הטלת המס תהיה התשואה של אג"ח צמודות בחונת השקעה כדאית וכלכלית. הציבור ימשיך לראות ברכישת אג"ח ממשלתיות אמצעי נוח ובטוח לחסכון לטווח ארוך.

אפרת תובע „עיקור" בחישוב המדד לרווחי הצמדה

סופרו הכלכלי של „דבר" מוסיף:

ח"כ אהרון אפרת (המערך) פנה לשר האוצר, יהושע רבינוביץ ותבע לאחוז באמצעים נמרצים לריסון הרווחים האשרים במסחר באגרות־חוב סחירות בבורסה. אם תביעת ההסתדרות להטיל מס של 25 אחוז על רווחי הפיחות, לא מתקבלת על דעת האוצר, מציע ח"כ אפרת לטפל בדרך של „עיקור" של 10 נקודות מחישוב המדד לצורך תשלום רווחי הצמדה לאג"ח, אם המדד עולה על 20 נקודות.

רואי־החשבון של „א"י־בריטניה" תובעים פיצויים מהעתון „יום יום"

רואי החשבון של „בנק א"י־ישראל בריטניה" הגישו לבית המשפט המחוזי בתל־אביב תביעת פיצויים בסכום של חצי מיליון ל"י נגד העתון „יום־יום" ועורכו, בטענה של פרסום לשון הרע בפרשת הבנק.

התובעים טוענים, שהעתון כתב בשם מקורות של בנק ישראל, כי הם מחדל חמור של רואי החשבון של בנק א"י־בריטניה ואולי גם מעשי פלילים. התובעים מכחישים נמרצות כאילו מקור כלשהו של בנק ישראל פרסם דעה מעין זו על עבודתם.

מטעם העתון „יום יום" ועורכו, ספר מרסטון, טרם הוגש כתב הגנה על תביעה זו.

התובעים, משרד רואי החשבון רוזנסקי, הליפי, מאירי ושות', ורואה החשבון שלום דיאמנט, הגישו את תביעתם באמצעות עו"ד אריה מרינסקי. הם טוענים, כי הפרסום פגע בשמם הטוב כרואי חשבון ופגע במקור פרנסתם הם מריבים. כי בעקבות פרסום זה נוצרה גישה עוינת ומסתייגת של הבריות כלפיהם.

התובעים הם חברה של רואי־חשבון הפעילה בארץ מזה שנים רבות. רואה החשבון שלום דיאמנט עובד במקצועו מזה 15 שנה ושותף במשרד רואי החשבון. ד' ביקר בעצמו את ספרי החשבונות של בנק א"י־בריטניה והמאזנים של הבנק.

עו"ד מרינסקי מציין בשם התובעים, כי הכתבה האמורה פורסמה בעת שהתנהל משפט פלילי נגד מנהל הבנק, כנגם נכסים לבנק וכלכלי המקשרות וגורמים ממשלתיים. הטלת דופי בדרך ניהול עסקי הבנק. התובעים מפרשים את הקטע האמור, כי בנק ישראל הוקיע אותם כעבריינים פליליים בהוציאם לפעילותם המקצועית, והי משמעה ישראל בנעצה מלפתה בנים בחקירה מעטעים בלתי כשרים. (צ)

רשות שמורות הטבע

ערב עיון וזכרון לזאב שחם (פ"ץ) ז"ל

במלאות 3 שנים למותו של זאב שחם ז"ל, יערך ערב עיון לזכרו בבית הסופר, רחוב קפלן 6, תל־אביב, ביום ד' 11.12.74, בשעה 19.00

בתכנית:
— דברים לזכרו — האלוף (מיל.) אברהם יפה, מנהל רשות שמורות הטבע
— הביוגיאוגרפיה של הר קטרינה ודרום סיני — אבי שמידע
— נדידת עופות מים בצפון סיני — עוזי פז
— הזוחלים בנגב ובסיני — גיורא אילני
— סרט טבע

הציבור מוזמן — הכניסה חפשית.

עליה לקברו של זאב שחם (פ"ץ) ז"ל תיערך ביום ד', 11.12.74, בשעה 15.00, בבית העלמין בחוף הכרמל בחיפה. המפגש בכניסה לבית העלמין.

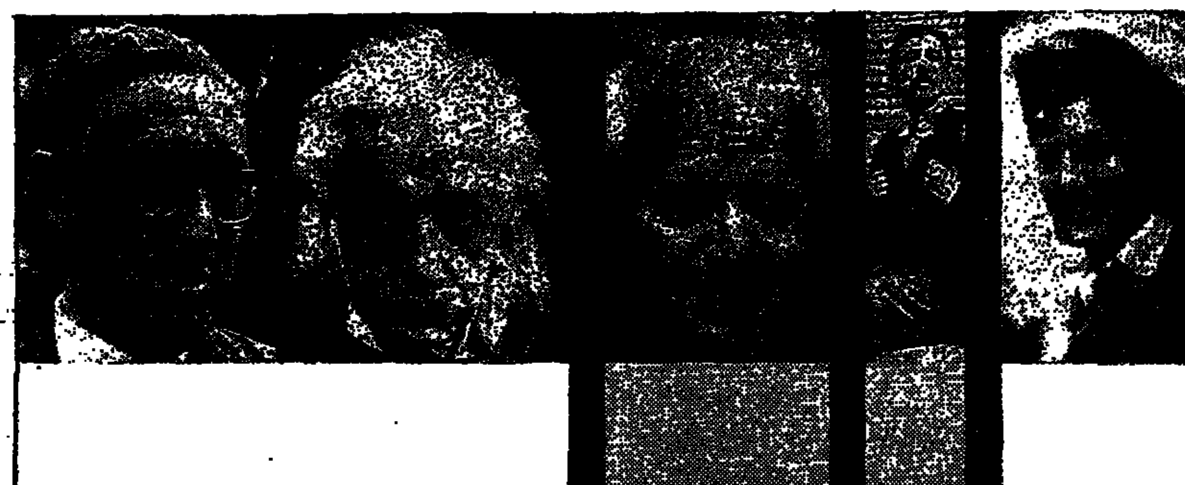

יגאל עילם

1000 יהודים בעת החדשה

לקסיקון

1000 ערכים על אישים יהודים, שתרמו לתרבות האנושית בכל התחומים — מדינאים, מצביאים, סופרים, רופאים, חוקרים, ממציאים, מנהיגי הציונות, אנשי קולנוע ותיאטרון ומקבלי פרס נובל.

זהו לקסיקון ראשון בסוגו, המביא תמונה היסטורית של היהדות והציונות בדורות האחרונים (משנת 1700).

מחירו בחנות — 34 ל"י

המוסיף — 38 ל"י לדמי החתימה יוכל לקבל במקום הספר מיקרוסקופ משוכלל, מגדיל x100 x200 x300.

מחירו בחנות 78 ל"י.

* המחיר כפוף לשער הלירה ולהיטלי יבוא.

שי דבר לילדים לחותם לשנה מראש

לכבוד „דבר לילדים" ת.ד. 199, תל־אביב.
רצוני לחותם על עתונכם בשביל בני/בתי. אני משלם את דמי החתימה לשנה מראש בסך 84 ל"י ומבקש לקבל *
☐ את הלקסיקון "1000 יהודים בעת החדשה"
☐ מיקרוסקופ משוכלל (מחירו בחנות 78 ל"י).
הריני מצרף בזה צ'ק/המחאת דואר על סך ______
שם הילד ______ שם המשפחה ______
תלמיד בית־הספר ______
כתובת מדויקת ______
חתימת הורה ______
* סמן x במשבצת המתאימה.

הלוח החדש דבר ● דחף

● יום ו', כ"ב בכסלו תשל"ה, 6.12.74

ירידה ניכרת במכירת מוצרי מזון, טקסטיל ואלקטרוניקה

ירידה ניכרת במכירות של מוצרי מזון, טקסטיל, חשמל ואלקטרוניקה בידורית (טייפים וכיו"ב) מסתמנת בשבוע האחרון. הקניות מצומצמות ביותר למינימום ההכרחי.

מפעלים וגם חנויות רבות מדווחות על הירידה במכירות שהגיעה למעשה לשפל חסר תקדים. הפגיעה בשלב זה היא במפעלי התעשייה המתקשים ביצוא הסחורות העודפות. עקב המצב הכלכלי השורר באירופה ובארה"ב, לא ניתן להשיג הזמנות יצוא, כה גם ששם מתנהלת תחרות חריפה בין היצואנים במדינות שונות על כיבוש שווקים אלה. תעשיינים ממדינות המזרח־הרחוק מוכנים ל„התוך" מחירים, רק כדי שיצליחו למכור תוצרתם.

מפעלים בענפי הטקסטיל המזון שוקלים צמצום הייצור ואף פיטורי עובדים, באם לא יצליחו תוך זמן קצר להגדיל את המכירות. אין התעשיינים מוכנים להסתכן ביצירה מלאי גדול של תוצרת מוכנה, בשל קשיי האשראי במשק.

בחנויות רבות יש קפאון במכירות. הסוחרים נמנעים בשלב זה מלהסיק מסקנות ברורות לגבי משמעות התופעה הזו. יש המייחסים למצב החדש כהתאפקות הציבור לאחר בולמוס הקניות שהיה בחודשים שקדמו לפיחות והגברת תודעת החיסכון למצבים קשים יותר הצפויים בשנה הקרובה. אחרים סוברים, שהתאפקות קשורה לצלית המחירים הניכרת של מצרכי מזון רבים שהקטינה כח הקניה של הציבור וליתר סלקטיביות בבחירת המוצרים הנקנים, כאשר מוותרים על מצרים שנחשבו כמותרות.

לאחר הפיחות - עליית שיא במחירי המטבעות

מחירי שיא הושגו בימים האחרונים במכירה של כמה ממטבעות הזהב ומטבעות הכסף. מחירים אלה עולים בהרבה על המחירים שהיו בתקופת ה„בוס" לפני שנה. עליה זו במחירי המטבעות נוגדת את המגמה שפלטה מיד לאחר הפיחות, כאשר לא היה ביקוש למטבעות והסתמנה אף ירידת מחירים קלה.

סוחרי המטבעות סבורים, שתנועת הקונים המוגברת נובעת מכמה סיבות: החשש מהטלת מס הון נטו, הציפיה לעליה נוספת במחירי המטבעות ב־1975 לאחר שבארה"ב יותר רשמית הסחר בזהב ובהכרה החודרת שהשקעה במטבעות היא השקעה טובה, המבטיחה את ערך הכסף וגם גורמת לרווחים. לעומת זאת, יש גם היצע של מטבעות מצד אלה הרוצים לממש את רווחיהם ואינם מוכנים להמתין זמן ממושך מחשש לירידת מחירים.

במוקד ההתעניינות בסחר המטבעות עומד סט מטבעות בן־גוריון מזהב ומכסף. עוד לפני ההנפקה, היה ביקוש חסר תקדים לסט וכבר היה ברור מלכתחילה, שמחיר סט זה יעלה בצורה ניכרת תוך זמן קצר. ואמנם סט זה, שהונפק במחיר של 2,400 ל"י, התייקר והגיע למחיר של כ־4,200 ל"י. זאת לעני שכל עשרות אלפי מנויי החברה הממשלתית למדליות ומטבעות קיבלו את הזמנותיהם. טרם ברור אם תימשך עלית מחירים זו או שתיבלם לאחר שחלק ממנויי החברה למדליות ומטבעות יעדיפו למכור את הסטים שיקבלו ולממש את השקעתם.

מחירי שיא הושגו במשך השבוע לסט מטבעות „כ"ה למדינה". סט זה הונפק ביום העצמאות של 1972 במחיר של 1,660 ל"י. בסוף השנה שעברה הגיע מחיר סט זה לכ־5,000 ל"י, אשר נחשב למחיר שיא. לאחר מכן, היתה ירידה במחירו. עתה מחיר הסט הגיע לשיא חדש של 6,200 ל"י לצרכן, בעוד שהסוחרים משלמים תמורתו כ־5,800 ל"י.

מפעלי השימורים יצמצמו מיגוון המוצרים

*

חברות הדלק מצמצמות האשראי לצרכניהן

*

מספר התיירים ירד ב־7%

*

ועדה חדשה תבדוק מערכת המסים

מכוניות למכירה

● מ.ל.מ. מרכז הסוסיתות מציע לקהל לקוחותיו את כל סוגי הסוסיתות בתנאים ללא תקדים לאחר שפוץ כללי לפי מפרט ביתחיר אוטוקרס כולל אחריות. תנאי תשלום נוחים במיוחד. פנה עוד היום למ.ל.מ. מרכז למכוניות משומשות. רח' בן שמן 10, ת"א, יבנה מגשר נחלת יצחק טל. 251980.

● סובר סוסיתא 1972 משופץ ע"י אוטוקרס (הוחזרו מזיקויים). פנה למקור הבלעדי — „רכב ישראלי" בן צבי 59 יפו צומת אבו־כביר. 821473.

● קונטסה 1300, 1966, במצב מצוין. טלפון 251583.

● השכרת כל סוגי קראוונים כמו כן מכירה וקניה 825829. 82492.

● קונטסה 1300 1966 במצב מצוין טל' 351583.

● ב.מ.וו. 1800 אוטומטית 71 טסט שנה במצב מצוין. 720312.

● פיאט 127 סטיישן, 1972, 9 חודשים טסט. 848074.

● אופל רקורד 1700/71 אוטומטי יד ראשונה טל' 861484.

● לרגל נסיעה כרמניה 280 אלקטרונית אוטומט 3—1974 — 38.000 ק"מ. לבעלי זכות ללא מכס. 861337 — 863423.

● קורטינה 69 במצב מצוין. טל' 10.00 — 14.00 מ־826635.

● אופל רקורד 64 במצב מצוין. 871337 בערבים 624079.

● היפושית 74 + טסט לשנה. 10,000 ק"מ. טל' 268977.

● פרינץ 4 67 טסט יולי אוגוסט 766955 — 768971.

● אסקורט, 69.2, יד ראשונה, טסט לשנה. 22.000 — 744226.

● ווקסהול 1966 במצב טוב. — 823516 — עבודה 793898 — בית.

● מיני מינור סטיישן 1966 שמורה היטב. 86.000 ק"מ 796893.

● סוסיתא סטיישן 1969 מצוינת — טסט. 881815 16—20.

● אופל רקורד 58 במצב מצוין. טלפון 747436. משה או ויקטור.

● ווקסהול ויקטור 1600 מודל 1968 מצוינת. בבית 891377. בעבודה 961466.

● אופל קומודור קופה אוטומטי 1971 שנה טסט יד ראשונה מצב מצוין מחיר הזדמנותי 38.000 — 234970 — 290475.

● סימקה 1100 ספציאל 1973 — 33.000 ק"מ טלפון 908280 15.30 — 18.00.

● פיג'ו 504 — 1971 מצב טוב מאוד. 285406 אחה"צ.

● ב.מ.וו. 1800 — 1968 — בהזדמנות טל' 789663 8.00—16.00.

● פג'ו 404 — מספטמבר 73 36.000 ק"מ יד ראשונה בהזדמנות. 750724.

● למכירה היפושית 1300 1973 24000 ק"מ טל' 296032.

● וליאנט 1970 אוטומטית. כווג איר, פאוורסטירינג וברקס. במצב חדש. טל. 295958, 290378, בשעות העבודה.

● בהזדמנות פרינקה לבן 1300 1972 40.000 ק"מ 845302.

● אאודי 100 קופה רגיל 1971 — 59.000 ק"מ 295986.

● קנדר פג'ו 63 + טסט. טלפון 846725 בערב 859957.

● פולקסוגן מסחרי גבוה 1968 מנוע 71 במצב טוב. 7500. 755464 — 752547 בעבודה.

● פורד אסקורט גרמני 1100 מודל 1974. בהזדמנות 15.000 ק"מ. טל' 963793.

● אסקורט 69 יד ראשונה מנוע 74 מצוינת 457780.

● פולקסואגן וריאנט סטיישן — 1967. 15.000 ל"י טל' 866670.

● פורד טאונוס 17 אם 1968 טסט לשנה. צמיגים חדשים. ריפוד. רדיו. 74.000 ק"מ 22.000 ל"י טלפון 821298 יוסי.

● סוברו 1972 מצב חדש + טסט. צבעים רדיאליים טלפון: 761066.

● אסקורט 1100/4 1970 + טסט מצוינת. 457031 פרט לשבת.

● מכירה/החלפה ב.מ.וו. 1800 אוטומטית, 1971, מצוינת. 39.900 לירות. 03—54441.

● בהזדמנות משאית דודג' 400 מודל 1968 ארגז מגור טוב לחלוקת מזון במצב טוב. ביום — 828817. בערב — 948366.

● אאודי 60 אל מודל 70. 6 חודשים טסט. 986288.

● סוברו גיראסאר 1973 מצוינת. 35.000. יד ראשונה. 743401.

● בהזדמנות רנו 4 מודל 1975. חדשה לגמרי 445036.

● היפושית אוטומטית 1500 — 1970 במצב טוב טלפון בעבודה 622547 יצחקי בערב 794651.

● מחפש מכונית משנה מסויימת? בצבע מסויים? עם רדיו? השרות החדש דחף מחשב נותן לך דף מחשב ובו כל המכוניות המתאימות לך.

● סימקה 1000 ג'י.אל.אס. 1967. רדיו —13.750. 441720. 160.000.

● פיג'ו 404 אוטומטי 72. בעבודה — 38126. בבית — 732823.

● וולבו 144, 70 במצב מצוין + תוספות 80.000 ק"מ 45.000 ל"י. 449223.

● פג'ו 504, 60.000, אוטומטי. 1971, במצב טוב. 448784.

● פיאט קופה 850 1969 טסט לשנה + רדיו 03—755717.

● מציאה! חדש ב.מ.וו 1602 1973 מצב מצויין. 03—450341 בשישי מ־16.00—20.00, בשבת מ־10.00—12.00.

● לרגל נסיעה. פג'ו 404 70 + רדיו שמורה היטב. 233636.

● דרכון לדרכון וולבו 1975 ל־244, 4000 ק"מ —6.500 דולר. 03—450257 03—233266.

● אסקורט 1100/2, 1968 במצב מצוין טסט אוגוסט. 221924.

● בהזדמנות פרינץ 4 69 שמורה + רדיו. טלפון 791326.

● ליילנד קליסדל 68 במצב מצוין. טלפון 847838 מ־18—20 פרט לשבת.

● רנו 15 טי.אס 1973 ספורט צהובה. 055—92060.

● פורד אסקורט 1970 80.000 ק"מ יד ראשונה. לפנות טלפון 233831.

● פיג'ו 504 אוטומטית + רדיו 1974 11000 ק"מ 297644, 295512.

● בהזדמנות גדולה דודג' דארט 74 + מזגן + רדיוטייפ ותוספות. טלפון בעבודה עד הצהריים 823769.

● אופל רקורד 1700 אוטומט 71, ברק אבן־גבירול 79.

● אסקורט 71, במצב טוב 37.000, יד ראשונה, 27.000 ל"י. 458145.

● „פורד טרנזיט", חדשה, מצוידת בעבודה אפשרי חלקית. טלי 870727.

● פיאט 600 מולטיפלה במצב מצוין טסט לשנה — רדיו. טלי 753452 — אחה"צ.

● סוברו 1400, 1973, 55,000 — מצב מצוין 457589 אחה"צ.

● היפושית 1302 1972 30.000 ק"מ טלפון 851301 ;בעבודה — 786095.

● אסקורט 1969 אחרי אוברול פתח תקוה, חיים עוזר 34, ברזם, בערב: 786095 בעבודה.

● אסקורט 1970 במצב מצוין טלפון 055—96810.

● היפושית 1300, 1971, יד ראשונה. 49.000 ק"מ, טסט לשנה, רדיו, גגון וכדפים, פנטסטית! — מחיר סופי 30,000 טל. 865578.

● פורד קורטינה 64 במצב טוב טוב. טל. 755586.

● אופל רקורד 1700 סטיישן 72 טוב מאוד. 474947.

● פורד טרנזיט 1974 חדשה — 3000 ק"מ. טל. 789311 גם בשבת.

● היפושית 1300 — 1974 — 16.000 ק"מ טסט — רדיו. טלי 716171.

● אוסטין קמברידג' סטיישן — 1964 נהדרת במחיר הזדמנותי טלי 868520.

● היפושית 1200 — 1971 מהשרה מצב מצוין. 949047 אחה"צ.

● פיג'ו 504 — 1970 90.000 ק"מ שנה טסט מרופא. 752849.

● משאית שברולט — 50, שנת יצור 67, מנוע ושאר החלקים חדשים. טלפון 853871.

● בהזדמנות מכונית ווקסהול ויקטור 1963 יד ראשונה. 269452.

● הזדמנות 3 חדרים ברמת גן אקסקלוסיבי שקט — חמם. מיידית 235000 — 477436 — 252077.

● ב.מ.וו. 1800 — 1968 105.000 ק"מ. במצב מצוין — אזעקה. טלי 867562.

● ווקסהול ויקטור שנה 62 — מנוע 69. 5.500 טלי 734633.

● בהזדמנות סוסיתא כחולה 67 טלפון 949836 מ־17.00 — 20.00.

● קונטסה 1300, 1968 — טסט שנה. 754075 משעה 5.00.

● אופל רקורד 1970 אוטומטית טסט, רדיו, כחדשה. 260723.

● אסקורט 4 דלתות 1970 מיד ראשונה. 25,000 טלי 248314.

● אסקורט 1971, 4 דלתות — רדיו 27,000 טלי 734514 בערב.

● דחוף!!! פולקסווגן 411 1969, יד ראשונה. נהדרת. 387337.

● פולקסווגן 1957 מנוע 1969 ארגז ברזל טל. 258852 — 937900.

● פיג'ו 304 — מודל 72 48.000 ק"מ. טלפון 230724.

● 204 פיג'ו סטיישן 1968 טסט לשנה — רדיו. 865188.

דירות למכירה

● דירה בת 2½ חדרים — פנת אוכל פים חכים מרכזיים רחוב טשרניחובסקי במקום יפה לפנות טל. 889605 בשעות הערב.

● בחולון בבהיר היעו 3 פרטר גבוה 70 מ"ר טלי 842367.

● למכירה בת"א יד אליהו דירת סלון, 2 חדרי שינה ק.ב. גג מים חמים ואנטנה מרכזיים חניה. המסירה מידית. 175 אלף לפנות ישראל טל. 286145 מ־16.00 — 18.00 כל יום ביום השישי מ־13.00 — 16.00 — פרט לשבת.

● בחולון ברחוב שכטר חדר, הול ושרותים נפרדים. 615778.

● 3 חדרים חזית דיבוטינסקי 34 בני ברק גגדלמן — 786118.

● בצפון 3 חדרים לוקסוס כלא. טלפון 445065 מ־17.00.

● ברמת גן — קריה גן, 3 + פ"א, קיר בבצב מצוין. טלפון 747008.

● בצפון, 2 חדרים ק"ק, חזית, פינוי מיידי. 140.000 — 246363.

● בר"ג 2½ חדרים, ע"ע וחדר שינה. 170.000, טלי 246301.

● לזוג צעיר, בהזדמנות דירת 3 חדרים, מיידית, בקיראון, טלי 761852 — בערב.

● מידי 2½ + ½ — חזית מרכז בת ים. 180.000 — שלוש מרפסות — ריהוט מלא. 889369.

● דירת 3 חדרים, ק"ב, שנקר 3, חולון. כניסה א', נורי.

● דירת 3 חדרים, חולון, השומרון 2, פינת הגלעדי, נורי.

● בבת ים בהזדמנות 3½ — ריהוט חדר שינה, ומטבח. טלי 888852.

● בנאות אפקה דירת 3½ חדרים — חדר ארונות. ק"ד. טלי 776001.

● בהזדמנות 2½ יפים ומסודרת משכנתא אפשרית רמת גן טלפון 723314.

● „פריי" מציע בחולון 2½ בבניה תנאים נוחים. 852084.

● חדר אחד והול מאר פרסר יד אליהו 90.000 טלי 230592.

● בהזדמנות 2 חדרים ק"ב עם אפשרות להוספת חדר וחצי הירקון 286 תל אביב לפנות בין 17—19 וכ־19 טלפון 947764.

● חדשה בכפר סבא 4 חדרים כל השכלולים טלפון 419999.

● ברמת־גן 2½ + תוספות מדהה ומודרנית ק"ג עוזיאל 27 מ־5 אחה"צ גרינברג.

● דירת גג מיוחדת 3 כווני אויר מעלית 3 חדרים 230.000 בראשון לציון, 949185.

● למכירה בהזדמנות דירה חדשה 3 חדרים, הגנה 6 רמת גן טלי 741652.

● למכירה דירה בהדר יוסף — 120.000 טלפון 483108.

● בגבעתיים בהרכז 3 חדרים — 158,000 3 כווני אויר. 202154.

● בבני צהלה חדשה 3 חדרים קומה א', 445442.

● בחולון 3 חדרים, ק"ד, מעליה. כניסה מיידית. דוד אלברס, ההגנה 17, 59919 בערב.

● דירת שני חדרים בסביבת הילטון 210,000 — 237329 — 454410.

● ברמת־אביב 2½ חדרים משופצת בתכנון מקורי. טלפון 418499.

● בחולון 2 + פ"א מתאימה גם לנכה 844244 מ־16.00.

● 2 חדרים והול + מחסן אחורי הצם מול הפארק הלאומי. 765307.

● בחולון דירה 3 חדרים מסודרת יפה. טלפון 851949.

● סלון + 2 יפה מעלית, חניה הסקה 288366 מ־17.00. לא בשבת.

● בפית דירת 2 מודרנית בסביבה יפה. פרטים: 261897.

● בהזדמנות דירת 3 חדרים בקיראון 165.000 — 754855 716720.

● 2 חדרים + פינת אוכל 90.000 ל"י 716720, 754855.

● בחולון 3 ק"ב פינתית תוסדרות 118 כפיר. בעבודה — 221217.

● ברמת־גן 2 + הול, ארונות קיר ותוספת מטופחת. אפשרי מרוהט —135.000. גורדון הרא"ה 86 רק ביום רביעי מ־16.00.

● בפתח־תקוה 3 גדולה ומסודרת + תוספות בבקום שקט ק"ג. 912940.

● למכירה בחולון 3 חדרים פינוי 8 חודשים. הגנה 17 845117.

● ברמת־אביב 3 חדרים + פ"א 97 ממ"ר חניה מעלית והסקה פינוי מיידי 300.000 טלפון 415684.

● בצפון ת"א 3 חדרים + הול ק"ב חזית. טלפון 447341.

● בגבעתיים ברח' הגנבה 8. 2 חדרים יפים. 259515.

● בגבעתיים 2 חדרים 2 מרפסות סגורות 125000 259515.

● ברחובות דירת 3 חדרים ק"ד. טלפון 955850.

● 3 חדרים 100.000. צבי פרנק 34 ראשל"צ מ־6.00 אחה"צ כהן.

● דירת 3½ חדרים ע"ע ק"ב במרכז רמת־גן. 734554.

● בבני ברק 3 חדרים הול גדול ומאוד 3 כיוונים ק"ב. 767031.

● ברמת גן 2 חדרים ק"א ע"ע. 739736 מ־16.00 — 20.00.

● בהזדמנות 2 חזית ע"ע הרואה 58 רמת גן 798021.

● בנס ציונה 3 — פ"א אשת הל אביב 26 טלי 959304.

● בחולון נאות שושנים 2½ חדרים ק"ג טלפון 851301.

● 3 חדרים חדשה בקרית חיים מערבית 04—932464, 03—746504.

● דירת פאר 3 חדרים — חניה. חימום ברצפות וארונות קיר. סבא קין 31 בת ים באחורי בלפור 98 לכניסה מידית.

● בצפון דירה 2 חדרים ושרותים. עם ארון קיר וטלפון לכניסה מיידית. מ־6—3. טלי 458123.

● בתוכנית ל' 5 חדשה לוקסוס — רהוט וטלפון 415926.

● בהזדמנות דירת 2 חדרים קיד בבן יהודה טלי 03—227653.

● למכירה בהזדמנות דירת 4 חדרים לוקסוס. טלי 784741.

● בקרית חיים כזרוית דירת 4 חדרים במעט חדשה בבקום שקט וגוה. כניסה ביולי 1975. טלפון 728453.

● 3 חדרים גדולים 100 מ"ר. פרץ 41 ת"א. 621373.

● 4 — ארונות קיר — מרפסות סגורות, כסבח גדול. 280,000. סוף דיזנגוף. 449529 246489.

● 2½ חדרים ק"ג, דרום צהלה. 140,000 טלי 755638.

● בפתח תקוה 3 חדרים, ק"ד. 90 מ"ר, פינוי כשנה, 909376.

דירות להשכרה

● דירת שני חדרים + הול ב־רח' הזיתים רמת־גן. 443707.

● בשכ"ת 3 חדשה, ריקה + מעלית + חניה, ק"ה. 260821.

● מיידי! ברחוב הנביאים 4 חדרים מרוהטת חלקי. טלפון. הסקה, חניה, גג צמוד. כעלית. 445138.

● 3 חדרים לחזית. ק"ב ברחוב העבודה. 264038, 227739 (פרט לשבת).

● בהזדמנות! בבבלי הכייסים דירה חדשה 3 חדרים. טלי 37395.

● 3 חדרים בבת ים ק"ד — כעלית — חניה טלפון 880656.

● בשכ"ת בצפון 2½ גדולים + ארון קיר. פרטים: 925985.

● ברמת חן בשכ"ת 1½ + פריג'ידר וגג ק"ב. 282954 מ־9.00 — 12.00.

● 3 חדרים יפים וטלפון באזור סביבה שקטה לתקופה מבוכרת. בבית — 891377 בעבודה — 961466.

● 3 חדרים ובעלית ביד־אליהו. טלפון 30171 — 36703.

● בשכ"ת 3½ חדרים לוקסוס מרכז חולון סביבה שקטה טלפון 852947.

● בשכ"ת 2½ חדרים במרכז הדר לון 821377 מ־12.00—15.00 הרפה, רחוב תרצ"ו 25.

● חברה ציבורית מציעה להשכרה דירות בנות 1½ — 2½ חדרים ב־רמת חן ובתל גיבורים חולון טלי 35331, 33151.

● בחולון בשכ"ת 1½ חדרים ב־בית דו משפחתי 913457.

● להשכיר דירת 3½ ליד צהלה. 926856 אחה"צ ובערב.

● בשכ"ח דירת 3½ חדרים לוקסוס חדשה ריקה באפקה. 229890.

● דירה חדשה 3 חדרים ריקה ברעננה 286848 .239586.

● קרוב לאוניברסיטה 4 + הסקה חדשה. 249754 מ־16—19.

● ברמת־אילן (אוניברסיטת בר־אילן) דירה מרוהטת 4 חדרים + טלפון בשכ"ת לשנה. 055—91050 03—248137.

● 3 חדרים משוכללת + טלפון ברמת־יוסף. טל. 223260 מ־16.00.

● בנאות אפקה דירה (לוקסוס) בת 3½ חדרים חדשה לכניסה מיידית (הסקה מרכזית) טלפון 03—736629, 03—411319.

● בצפון 2½ חדרים + טלפון ריקה לצלצל 445872 אחה"צ.

● בשכונת דירה חדשה 3 חדרים ריקה מרוהטת חלקית. ק"ב. גינה וחניון. 475867.

● להשכרה דירה חדשה בשכ"ת. 3½ חדרים, + מעלית ק—4. מוכנה לכניסה. פרטים בטלפון 225017 ת"א, בין השעות: 14.00 —20.00.

● ברמת יוסף דירת 2 חדרים רח' הצפורנים 3 דירה 9 שישי 11.00—14.00 שבת 17.00—20.00 טל. 282683.

● 4 חדרים יפה ע"י דיזנגוף בדמ"ש טלי 246339.

● בדמ"ש 2½ מרכז רמת־גן ק"ק רק לזוג ללא ילדים. טלפון 738245.

● דחוף, דירת 3 חדרים. לחזית. עמק־יזרעאל 55, קורן.

● 3½ חדרים מרוהטים קומה ב' חזית גליקסון דיזנגוף 750 ל"י טלי 04—524119.

● בשכ"ת ע"י אלנבי 10 — 12 חדרים טלי 285863.

● בראשון לציון דירת 3 חדרים ל־6 חודשים טלי 03—941562.

● בצפון ת"א דירה 2 חדרים, מרוהטת, חזית, ק"ב, כניסה מיידית. 452054.

● בבני ברק 2 גדולים בחזית בבצב טוב 918014 — 825179.

● 1½ קומפלט בצפון — ארונות ק"ק — חצר 65.000 טלפון 764317.

● חדשה 3 חדרים כביש הסיירים רחוב מתנים טלי 735574.

● בברכן בת ים דירת חדר — טלפון, להשכרה או מכירה. טלי 417185.

● 3 — הול, ק"ג, ארונות קיר, 3 כווני אויר, מיידית. 285695.

● בשכ"ת 3 חדרים ריקה בחולון טלפון 224060 מ־19.00.

דירות מרוהטות

● להשכרה 3 חדרים, בבבלי. ריהוט מלא + כעלית. 457355.

● להשכיר דירה מרוהטת. 3 חדרים בצפון ת"א. 225235.

● פינת שדי חן 4½ + הסקה + מזגן + טלפון. ע"ע. 03—229415, 03—287060 מ־15.00.

● ברמת גן הראיה 177, 2 חדרים + טלפון, מיידי. 762215.

● בחולון, תנקין 40 דירת חדר קומפלט 202236 — בשבת מ־19.00—3.00.

● דירת 3 חדרים + טלפון מאוררת בשכ"ת ביהוד. 757133.

● 2 חדרים מרוהטים בדרך חיפה 13, ק"ב. 04—88312 — 03—822380.

● שותפה לדירת 2 בצפון + טלי 227183 — אחרי 20.00.

● 2 חדרים לקבוע ע"י הבימה. טלפון חזית. 280085.

● בגבעתיים 2½ גדולים, ריהוט וטלפון. 732466 מ־16.00 — 20.00.

● דירת 3 חדרים חדשה ביד־אליהו פנויה. 32721 — ציון.

● דירת חדר מרוהטת קומפלט לזוג צעיר במרכז רמת גן. טלי 236555 אחה"צ.

● להשכיר בחוף בת ים מיידי 3 חדרים מרוהטים קומפלט הסקה טלי 290475.

● ברחובות 3½ חדשה פאר ריהוט חלקי מידי. 241414.

● 3—4 מרוהטים בצפון לבחורות או משפחה 443447.

● דירת חדר ליד התחנה המרכזית ת"א 243098 מ־9.00—19.00.

● לזוג במרכז ר"ג דירת 2 חדרים מרוהטת היטב + טלפון 248843.

● בשכ"ת 2 חדרים והל ברמת־גן הרואיה 74. 245226.

● להשכרה ברמת־החייל דירת 2 חדרים + טלפון — מרוהטת. [illegible]

● [illegible] וילה, שלושה חדרים, מרוהטת, מזגני אויר, טלפון, ללא מתווכים. 1.100.— מיום ראשון — 284516.

● בשכ"ת 2½ + גן + פריג'ידר + טלפון. בסביבת הסינרמה. 32496.

● דירה מרוהטת 3½ חדרים + טלפון, מול „שרתון" 445342 בבקר. 8.00—10.00.

● דרוש שותף/ה לדירת 2 חדרים באזור ת"א. 241715.

● ליד כיכר דיזנגוף 3 גדולים מרוהטים + טלפון גג + מקרר. מיידי! 232606.

● בצפון לשנה דירה מרוהטת סלון וחדר שינה. 287076.

● דירת 2 פרטר ליד כיכר־דיזנגוף 287616 ללא מתווכים.

● בהרצליה דירת 2½ חדרים מרוהטת + טלפון במרכז. 985132.

● ברמת־גן דירת 1½ מרוהטת מטבח גדול + טלפון. 789669.

● 3 בחולון גג, מקרר, דוד שמש. לשנה. —500 לחודש. 885625 אחה"צ.

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט ליחיד. בורוכוב 12 ת"א, אפשטיין, ק"ב.

● חדר מרוהט להשכיר לבחורה. דב הוז 30. ק"ט.

● חדר ע"י הבימה ק"א לבחור/ה חצי שנה למפרע. 285594.

ביקוש דירות

● מחפש דירה באיזור מסויים? במחיר מסויים? שרות דחף מחשב באלנבי 123 נותן לך דף מחשב ובו כל הדירות המתאימות לדרישותיך.

● מעוניינת בדירת 2½—3 חדרים מודרנית, בתל־אביב, בשכ"ת. 03—287504.

קבלני בנין

● למכירה, [illegible] בבניה + פנטהאוז בשלבי גמר. בניין ש.פ.ר. רוטשילד 40 ראשל"צ.

● בראשל"צ הרצל 22 בבניה 4 חדרים 8 דירות לוקסוס מלא מעלית. 945314.

וילות ובתים

● „אירם 80" — שכונת וילות יוקרה מתוכננות להפליא, ברעננה ברח' הטייסים באזור וילות. 3—4 חדרי שינה, סלון, שירותים כפולים, מטבח מרווח, גינה, חצר שירות ומירב החידושים השכלולים, „מבדם" ניהול הכנון פרתת. פנקס 28 ת"א טלפון: 451319, 450270.

● בהרצליה. למכירה קוטג' 5 חדרים. פרטים: 985035 אחה"צ.

● בסביון 3 חדרים יפים למכירה או להשכרה. 753571.

● בגבעת אויה לבכירה בית — 4½, הסקה, קירור, גינה טלפון 759644.

הצעות עבודה

● דרוש(ה) עוזר(ת) למנהל חשבונות עם נסיון של שנתיים לפחות. תנאים טובים להתקשר בשעות העבודה לטל. 258473 קו פנימי 57.

● פקידה למשרד עו"ד (רצוי נסיון) 8.30—4.30 בצפון תל־אביב. 453307/8.

● דרוש בעל מקצוע לייצור רהיטי מתכת — משרד. 615677.

● דרושים סוללת למשמרת לאר־שנה ואורג בבני־ברק. 780885.

● דרושה לתינוק חמוד מטפלת עליזה לחצי יום. 413433.

● חברה גדולה לנעליים מחפשת סוכן רציני לחנות בסביבות תל־אביב בגיל 40—45. לפנות ת.ד. 8021 רמת־גן.

● דרושה עובדת בתנאי יוקרה לביה"ר. לפנות טלפון 250790.

● למפעל מתכת דרושים עובדי ייצור לא מקצועיים. טל. 908135 קרית־אריה פתח־תקוה.

● דרושות כתבניות מעולות ל־שעות הבוקר. שכר גבוה. טלפון 287042.

● דרושה עצמאית לעבודות בית קלות + בישול לזוג בהרצליה פיתוח. טלפונים: 287042, 937049.

● דרושה פקידה־כתבנית לעברית ואנגלית. 287042 אחה"צ 937049.

● דרושה פקידה למשרד ביטוח לשעות 8—11 טל. 238263, אברהמי.

● דרוש פועל לחנות אלומיניום. לפנות „אלגם", סלמה 54 בוקר.

● דרוש טרקטוריסט מעולה לטרקטור שופל גלגלים + עגלה. 732483.

● תופרות אוברלוק חינגר. משכורת גבוהה. „יפית", יהודה הלוי 15.

● יהלומים!!! דרושים פועלי ברלנדירין למעלה ולמטה. טלפון 730097.

● דרושה פקידה מרכזנית למשרד רואי חשבון. שליטה בעברית. נסיון בעבודת משרד של שנה לפחות. יום עבודה רצוף. לפנות 296046 ת"א.

● דרושים פועלים להפעלת מכונת סריגה. 3 בשמרות. טלפון 823448.

● בפתח־תקוה דרושה מטפלת + עזרה בבית. 15—7. טל. 35331 בעבודה.

● למשרד עו"ד דרוש כתמחה או סטודנט למשפטים עם הבטחה למקום ההתמחות. טל. 268517.

● מחפשים בחורה, רצוי יוצאת קיבוץ, לבית הם ונצים לניהול משק בית + 2 ילדים. טלפון 03—233790.

● דרושה פקידה כללית עם הדפסה. 887131—2 מ־8.00—16.00.

דבר מגיע מדי יום לציבור קוראים, המונה למעלה ממאתיים אלף איש, הכולל את כל שכבות הישוב בעיר ובכפר, בתעשיה, במסחר ובמערכת הבטחון. מחצית מקוראי העתון אינם קוראים עתון יומי נוסף ורק באמצעות "דבר" תגיע אליהם.

תדפיס מיוחד של הלוח החדש מופץ בכל יום שישי באלפי עותקים במשרדים, במפעלים, בבתי־קפה, במקומות ציבוריים ובכל סוכנויות „דחף".

בקרב 200.000 קוראי דבר אתה עשוי למצוא את האנשים ה־דרושים לך.

דחף מחשב
השרות החדיש לפרסום באמצעות מחשב,
אלנבי 123 ת"א

هكذا من الأصل

הלוח החדש דבר דחף

• פקידה (עד 50) להדפסה ב־עברית + טלפון. מ־8.00—16.60. 820503.

• דרושה עובדת לגן ילדים לחצי יום בתל־אביב 827927.

• דרושה כתבניה באנגלית — רצוי כשעה 8.00 — 15.00 טל' 35985.

• דרושות ספריות בכל הסוגים, פדיקוריסטיות — מניקוריסטיות. טלפון 257160.

• דחוף! דרושים ספרים, וספריות לסלון בלואי מרשל 5 תל־אביב.

• דרושים סוללת למספרת ראשונה האורג בבני ברק טלפון — 780885.

• דרושה גהצנית לדברי סריגה. אנדרסקס. השוק 33. 839091.

• דרושה סטודנטית לעבודה בשעות אחה"צ. טל' 226506 — תל־אביב.

• דרוש עובד מבוגר ואחראי לבימ"ל טכני קטן. 57072.

• דרושה עוזרת ל־4 שעות ב־ערב לפנות לת.ד. 28362 תל־אביב.

• דרושה מטפלת לשני ילדים ל־יום שלם. דרך לוד 166 הל אביב משה (מול כפר שלם).

• לגן ילדים פרטי דרושה עוזרת לגננת 247052 מ־16.00.

• דרושה עובדת משק בית ל־4½ שעות אחה"צ טל' 446521.

• דרושות תופרות אוברלוק ל־2 מחטים. לפנות רוזניס לבנדה 36 קומה ב'.

• דרושות תופרות מקצועיות ל־עבודה במתפרה 230715 דיזנגוף 152.

• דרושה אשה לניהול משק בית ברמת גן כולל בישול טלפון: 4—287163 9.00—14.00.

• יהלומים!!! דרוש חותך ובר־לנדירן למטה טלפון 32652.

• תופרת מקצועית לקונפקצית נשים בתנאים טובים. 826630 — 445336.

• דרוש פועל חרוץ לביח"ר ל־שקיות פלסטיק לטלפון 26313.

• דרושה עוזרת למשפחה בלי ילדים 454448 17.00 — 15.00.

• דרושה עוזרת בית חודשית בת ים טל' 881397.

• דרושה אשה לטפול בתינוק ל־8 שעות בבר אילן טל' 752175 מ־16.00.

• יהלומים!!! דרוש פועל קצוות למטה פבליונים דופ פטנט 721340.

• לעבודה מעניינת ברחובות — דרוש עובד עם רשיון נהיגה — השכלה תיכונית טל' 953084 — 8.00 — 16.00.

• דרושה פקידה אחראית לעבו־דה קבועה בתל אביב בשעות 3.00 — 8.00 עם ידע בהנהלת חשבונות ועבודות משרד, לפנות בכתב יד עם פירוט בנסיון לת.ד. 941 תל־אביב.

• דרושה מפעילה אוליבטי מנר־סה לעבודה 6 שעות. רביד. טל' 30892.

• דרושה מטפלת עם לינה + עוזרת בבית כולל בישול בצפון ת"א 243787 מ־17.00.

• למשרד הנדסי דרושה מזכירה 3—6 שנים נסיון ידיעת עב־רית על בוריה אנגלית רצויה. הדפסה טובה טלפון 235574 ת"א בין השעות 8.00—16.00.

• תלמידים למורה הפרטי! פנה/י ל„קשרים" ת.ד. 6340 תל־אביב. ת.ד. 7799 ירושלים.

• דרושים חשמלאים ועוזרים ויים, דיזנגוף 126 239996 מ־5.00 —7.00 בערב.

• דרוש פועל/ת, אשה, פנסיונר להלחמת פלסטיק לעגלות ילדים. 224650.

• ברמת השרון דרושה עוזרת מטפלת ליום מלא. 476889 רצוי המלצות.

• דרושה נערה לעבודה לטלפו־נים במשרד לחשמלאות ויים דיזנ־גוף 126. 239996.

• יהלומים!!! דרוש חותך הב־אים טובים. 721340.

• יהלומים!!! דרוש מנסר דחוף טל: 34612.

• מסגר מעולה דרוש לבימ"ל ליצור מכונות. טלפון 724158 מ־שעה 19.00.

• ביהודה־המכבי דרושה אשה בשעות 12.00—2.00 ארבע פעמים בשבוע לטיפול בילדים (בגן). טל־פון 458105.

• דרושות תופרות מקצועיות ל־עבודה במתפרה. 230715 דיזנגוף 152.

• דרושה ספרית הורדת מניקור סלון פנינה. בקיריתה 17 56654.

• לחברה מסחרית לאספקה טכ־נית וכלי עבודה. דרוש בחור צעיר. רצוי לאחר צבא. לפנות טל. 820720.

• דרוש אינסטלטור ועוזר תנאים טובים טלפון 873042 בערב.

• מחפשים בחורה רצוי יוצאת קבוץ לנהל משק בית חם ונעים + טפול ב־2 ילדים + לינה. 03—233790.

• דרושה בחורה או אישה לבית חם ונעים, לנהל משק בית + טפול ב־2 ילדים. עם לינה. 03—233790.

• אנשי אבטחה ואחראי משמרת לעבודה באשדוד לפנות לחברת „משמר" 1. גמל אשדוד שער ג' 2. אשקלון דרך הנצחון 7/2 טכ־סטון 3. באר־שבע, הפלמ"ח 83. 4. תל־אביב בלפור 9.

• מחפש עבודה? השרות החדש דחוף מחשב אלנבי 123 מוצא עבורך את מקום העבודה המת־אים לדרישותיך.

• למשרד רואי חשבון דרושה כתבנית ליום עבודה רצוף טל־פון 268121.

• מטפלת ברמת־אביב ל־2 ילדים (1 בגן) להתקשר 846555.

• דרושה עוזרת, הרצליה פיתוח עם/בלי לינה. 938203. 239021.

• „לידיה אגוסי" הלבשת נשים מעוניינת בסוכן מכירה מוכשר. 820097.

• דרושות תופרות במרפדיה ב־מרכז תל אביב בעבודה 799922 — 822559.

• למשרד רואה חשבון דרושים בחוץ מרכז ובוחנים — אפשרות להתמחות. 614629.

• עובדת נקיון ל־6 שעות דרושה לביח"ר זק. רעננ 8, ת"א.

• למפעל אלקטרוניקה דרושות לעבודה מעניינת ובתנאים טובים עובדות לחוטי והלחמה טלפון מס־ 786095.

• פקידה לאחה"צ לבייס נהיגה „אבנר", יהודה המכבי 58 תל אביב טלפון 449922.

• למשרד עו"ד דרוש מתמחה או סטודנט למשפטים הבטחה למקום להתמחות 268517.

• דרושה מטפלת לימי חול 15—8 יום ששי 8—13.30 ל־2 ילדים שנ־תיים ו־6. ללא עבודות בית, רק מסירות והשגחה. להתקשר בע־רב: 455045.

• תנאים מצויינים! מטפלת ו־אחראית משק בית בצפון טלפון 285772.

• דרושות תופרות טובות לזיגזג ואוברלוק לקונפקציה. שול אשר, שנקין 39 ת"א בחצר.

• לחברת יבוא דרושה פקידה, ידע באנגלית. פריור רחוב הרצל 23 בחצר תל־אביב.

• דרושה פועלת אוברלוק סוג א"א. טל. 825972.

• ספרית טובה דרושה לסלון לוטה. אפשרי לחצי יום. רחוב די־זנגוף 14 טל' 280984.

• דרושה מטפלת לילדה בבית ספר וילד בן 3. ראשל"צ טלפון 948847.

• דרושה מטפלת לתינוקת לחצי יום בגבעתיים רמב"ם 34 ב' ריים.

• יהלומים!!! דרושים פועלי בר־לנדירן למעלה ולמטה לאבנים קט־נות. טל' 730097.

• ברמת השרון מטפלה 3 ימים 4 שעות. 250823.

• ספרית דרושה במשכורת גבוהה אבן גבירול 89 טל' 244713 מ־20.00.

• דרושה מזכירה לעבודה קבועה 3—4 ימים בשבוע, מ־16.00 — 20.00 בעלת תעודת בגרות, עיר־פות לסטנוגרפיה 8.50 ל"י לשעה. אולפן אמריקאי אחרי המלכה 5: 9.00 — 12.00 בבוקר.

ביקוש עבודה

• מקבלת עבודות הדפסה — מיפרשים וכתבי כמויות. טלפון 32501.

• מנהל חשבונות צבאי ובנוסה מקבל עבודה חלקית. ת.ד. 1334 ת"א ל/27960.

• סטודנט לראיית חשבון שנה א', הלומד בערב מעוניין להתק־בל לעבודה במשרד רואה חשבון. (03)795163.

• סטודנט לראית חשבון שנה א' הלומד בערב מעונין להתק־בל לעבודה במשרד רואה חשבון. 03—795163 גם בשבת.

• כרסטה מכונות נסיון 10 שנים מעונינת במשרה עד 15.00 או עבודות בביתה. 471742.

• בחור אחרי צבא קבע — רכב כמחרי בעניין בהצעה. — 867801.

עסקים

• דרוש שותף פעיל או משקיע בהשקעה —100.000 (לפחות) בענף ייצור הלבשה וטקסטילים. ת.ד. 1334 ת"א ל/27910.

• צעיר דינמי מעוניין בשותפות והשקעה בהתאם. בהצעות רציניות להתקשר 745225.

• בראשון־לציון לרגל מחלה ל־מסירה חנות בגדים מבוססת. בערב 942453 — 941510.

• פרטי — מוכן לתת כסף מ־5000 עד 500,000 ל"י בריבית 28% תמורת ערבות בנקאית. 299904.

• דרוש שותף עם קשרים למע־בדת צילום שחור לבן טלפון מס' 875767 בערב צביקה.

• למכירה שטרות בהחזקת עי־רית בני ברק והסבת חברה קב־לנית ד"ש 7—3 חדשים בבניין 24% — 27% לשנה טלפון מס־ 446179 239833.

• בעל שטח ומבנה ורכב מחפש הצעות ליצור או סוכנויות ת.ד. 184 נס־ציונה.

• קיוסק־מכולת, להשכרה או מכירה. פרנסה טובה 760521.

• למכירה חנות לנעלים מבוססת מת וידועה, כולל נעלי ילדים ונוער + בלעדיות מבתי חרשת ידועים. טל. 927560 8.30—13.00 16.00—19.00.

• למכירה תחנת דלק עם שרו־תים במרכז. ת.ד. 36066 תל־אביב.

• להשכרה תחנת סיכה ושרו־תים בתחנת דלק במרכז ת.ד. 225 בת־ים.

• בדמ"פ קיוסק עם רשיונות ל־כל מטרה לילנבלום 15, טלפון 250553.

• להשכיר מקום לנגר בנגריה רמת גן תובל 15, יעקובוביץ.

משרדים

• להשכיר ½ משרד (2 חד־רים) ליד כבר דיזנגוף. טלפון ב־ערב 725268.

• בפרישמן — דיזנגוף, בשכ"ת חדר במשרד וטלפון ושרותי מז־כירה טל' 226989.

• משרד בדמ"פ סביבת נחלת־בנימין — אחד העם, ק"א, 30 מ"ר. טלפון 749565 מ־16.00 — 18.30.

• הבמ"ש 3½ חדר — מרפסת — טלפון ע"י מוגרבי, טל' 952459.

• 5 חדרים בפינסקר פרטר חזית 2 טלפונים בדמ"פ — 200.000 ל"י. 266901.

חנויות

• למכירה שתי חנויות דיזנגוף־סנטר ק' 30 רמת גן כניסה בירדית טל' 792023 — 784256 מ־2.00. חוץ מ־שבת.

• בהזדמנות למסירה חנות מסו־גבת לחנות הלבשה בתל־אביב טל' 233205.

• להשכרה / למכירה חנות ב־מגדל נחום בבת ים. ההיסי מסו־כל אולמי נפתח.

• בהתישבנאים חנות 100 מ"ר בשכ"ח ת.ד. 6604 ת"א.

• להשכרה בשכ"ת חנות עם גלריה ברחוב הרצל רמת גן טל' 731001.

• בהזדמנות חנות חדשה בגבעת שמואל צמוד לכביש גהה טלפון מ־17.30 731264.

• ראשל"צ רמת אליהו למכירה אטליז מחוכלל. לפנות לחיים טל' 947306 בשעות העבודה.

• בברכה חולון 2 חנויות בק־כ"ח. 844330 בלי מתווכים.

• למכירה שתי חנויות דיזנגוף־סנטר ק' 30 רמת גן 792023 — 784256 מ־4.00.

• למכירה חנות, אבן גבירול ע"י ז'בוטינסקי, אפשרות לגל־ריה ביום — 452671 בערב — 455062 — 730068.

• חנות 20 מ"ר + כח וטלפון. לכל מטרה. 826829.

• בשכ"ת 32 מ"ר + גלריה ו־מדפים עקיבא 12 בפסגי בני־ברק.

• חנויות ומרתף מסחרי למכירה הגודל בהתאם לדרישה ברחוב דרך־פ"ת 17 פנת מקוה־ישראל. טלפון 624193 מ־9.00—13.00 269742 מ־18.00.

• בשכ"ח חנות למלאכה בנחלת־בנימין עם כח. לפנות — 828107.

מגרשים

• ביסוד המעלה בהזדמנות!! 20 דונם —4.500 ל"י הדונם. טלפון 03—282656.

• ליד טבריה — יבנאל — 5 דונם 4.200 ל"י לדונם. טלפון 03—297506.

• ברמת־השרון!! הזדמנות!!! —38.000 ל"י. „השקעה" — אלנ־בי 55 ת"א.

• דרושים 5—2 דונם. לתעשיה במרכז הארץ עד —100.000 ל"י הדונם. להתקשר 784620 —7.00 13.00.

• בחולון, בהזדמנות, ישיר ל־קבלנים. מגרש גדול ופינתי. 843372.

• למכירה 3/2 דונם במסמי רע־ננה (אהרוני) 946321.

מחסנים

• בכביש גהה — בשכ"ת — מחסנים, 12 ל"י למ"ר. בעבודה 757253 — מ־19.00, 055—23812 ערביה.

מבני תעשיה

• „פר—גב" בונה מבנים לתע־שיה בכל הגדלים למכירה / להש־כרה באזורי התעשיה הרצליה פי־תוח ראשל"צ ואזור. טלפון — 941917 16—19.

אולמות

• בשכ"ח 3 אולמות ק"ג ברחוב הקונגרס 15 מתאים לתעשיה ו־למשרדים. 828817.

חוגים

• למבוגרים. הערב ושישי רי־קודים במועדון סמי. קק"ל 26.

• ב־1.1.75 נפתח קורס לקוס־מטיקה רפואית ואיפור. פרטים והרשמה במכון ליופי יהודית רוז' רוטשילד 8. טלפון 946846 — ראשל"צ.

• במוצ"ש לרווקים/ות 25 + רקודים במועדון סמי קק"ל 26.

• למבוגרים הערב ושלישי רקו־דים במועדון סמי קק"ל 26.

לידיעתך

100 אלף מכונות כביסה נמכרו עד לפיחות

כ־100 אלף מכונות כביסה נמכרו במשך 1974 עד לפיחות — מתברר מנתונים ארציים של הנהלת המכס. על פי הנתונים האלה, חלה ירידה של 39 אחוז באספקת מכונות כביסה ברבעון השלישי של השנה, אולם בחודש אוקטובר, עם גבור הציפיות לפיחות, חלה עליה ניכרת במכירות של מכונות כביסה.

לפי נתוני המכס, נמכרו במשך השנה עד לפיחות כ־80,000 מקלטי טלויזיה ו־70,000 מקררים. ברבעון השלישי של 1974 חלה ירידה במכירות מקלטי טלויזיה בשיעור של 42 אחוז ושל מקררים ב־6 אחוזים. כן קטנה מכירת המכוניות בשיעור של 19 אחוז.

ככל שגברו הציפיות לצעדים הכלכליים של הממשלה, כך גדלו המכירות. בחודש אוקטובר היתה עליה תלולה במכירות של מוצרים שונים, בהשוואה לירידה בחדשים הקודמים. במיוחד היה גידול במכירת מקררים ומקלטי טלויזיה.

לידיעתך

לחץ לביטול חלק מן ההגבלות על יבוא רהיטים

• אקדמאי מעונין בזוג לבילוי בשותף. 734387 עד 11.00.

• צעיר 19/175. סימפטי אוהב ריקודים וסרטים. מעוניין להכיר בנים ובנות בהאימים — ת.ד. 4103 ת"א.

• למד לרקוד ב־5 שעורים אצל סמי קק"ל 26.

מכירות

• למכירה מסך להקרנת סרטים, אמריקאי. חדש — באריזה. — 210 × 210 ס"מ. מתקפל — ל־הליה, טלפון 822677 ת"א. יצחק.

• במחירי בית החרושת מעודפי יצוא דקטים לגבר וחליפות לאשה כצמר ודמש. שמלות, סודרים. חולצות מצמר וסינטתי. גם במידות גדולות. „דוקרס־פו", תל אביב, שדרות רוטשילד 75. שעות 08.00 עד 17.30. המפעל בלוד ע"י „סל־רד" (פרט ליום ששי) שעות 8.00—16.00.

• „דוקרס־פו" הלבשה במחירי בית החרושת ראה מדור מכירות.

• 2 עגלות צבים, כסא אמב־טיה, מקלות הליכה, בלולקר. טל' 844244.

• חדש! סטריאו אמפליפייר מנסר 2000 × —, פטיפון דואל — 1219 — ראש מגנטי שור. 2 או־גזי רמקולים אקוסטיקל רסרצ' — א.ר. 5 763493.

• מעיל קמל חדש לאשה במי־דה גדולה. 03—263605 מ־14.00.

• כיריים גז מקור „פארי" ות־נור „אמקור". 03—263605 מ־14.00.

• ציוד לבית מלאכה מכבי + מחרטה וסט 2 מטר. 965627.

• קופה רושמת חדשה מיסוק. 724615 בערב הבה.

• רמשקול ומערכת „פרגמוני" סטריאו, רדיו ופטיפון גרורד, שתי מיטות, כסאות וספסל לגן. הכל תוצרת אנגליה. 851723 בערב.

• סדינים ציפות וציפיות ללא ג־הוץ מאמריקה חדשים. 844614.

• למכירה ציוד משוכלל לאט־ליז. לפנות לחיים 947306 בשעות העבודה.

• צינורות ברזל משומשים "8 "6 "4 "3. 055—91582.

• לנגרים בהזדמנות מכבש הד־ראולי עם חימום חשמלי 829829.

• טייפ סוני טי.סי. 105 טלפון 721063.

• לנגרים מכבש צינק פליטום למכירה 450883 — 448556.

• למכירה מכונת תפירה ברו־תר גבוה מצב מצויין. טל' 458987.

• בהזדמנות: חליפת בר מצ־וה. פרוץ מכוניות חשמלי, זוקי — 231271 — 03.

• בהזדמנות — מכונה ביתית לשטיפת כלים לפנות בערב 961657.

• סדינים, ציפות וציפיות ללא גהוץ מאמריקה חדשים. 844614.

• חמול בית, בהזדמנות. רהוט ודברי חשמל. טל. 260851.

• למכירה טלויזיה סטריאו (פישר) שטיחים חדשים (3×2.50) מכונת כביסה ועוד. 985132 הרצ־ליה.

• דוד קיטור תוצרת חוץ. מצב מצויין. 03—724641.

• בהזדמנות חדר שינה קומפלט עם ארון בסגנון עתיק. 946863.

• לוח פיקוד אוטומט מלא 400 אמפר חדש מאנגליה טלפון 350460.

• זוג רמקולים וורפדיל סופר 12 בארגזים גדולים 03—247816.

• למכירה בהזדמנות רמקולים חדשים (בארגז) דגם 7100 אס. 50 ווט כל אחד טלפון 478980.

• שטיח פרסי 3.60x2.50 למכירה טלפון: 454423.

• בהזדמנות שטיח מחו"ל עגול. 2.25, חדש, אורגנ'. טלפון מס' 03—622153.

• בהזדמנות רדיו — טייפ סטריאופוני למכונית חדש לגמרי — 958356.

• פיג'ו 204. 1971 80.000 ק"מ. טסט במרץ 962486.

• מזגן מפאר 3,700 1½, חימום שלוחה טלפון 473734.

• למכירה 2 מגברים חדשים. אחד 45×2 ד־35×2 טל' 417049.

• תנור בשול ואפיה „שביט", מכונת כביסה רובוט אמקור. מדיח כלים זופז — הכל במצב חדש. טל' 283749.

• לרגל נסיעה למכירה סטריאו קאדרופוני. טל. 474060.

• בהזדמנות מיקסר אמקור קומ־פלט במצב מצוין. טל. 284977.

• בהזדמנות מכונת בטון (ספ־לה) במצב מצוין. 875735 יצחק.

• עולים עוזבים, מוכרים מקרר 2 דלתות, פריזר, תנור בישול, חדר שינה לואי 16, סלון „דרו־אר", חדר סגנון אנגלי, 100 מ"ר שטיחים בהזדמנות, תמונות מפור־סמות, מנורות קריסטל ברבוניות. רב אשי 7/14 נוה אביבים.

• דיפלומט מוכר פרווה (אסטר־חן שחור) 44, ופרוות שועל כסף. צ'ילר, כסא שרת 8. בשבת — 16.00—19.00.

• לרגל נסיעה, מכונות כביסה ושטיפת כלים, סטריאו, טלויזיה. 410853.

מקררים

• מקרר פילקו מצוין — 800 ל"י. טל. 220852 17—19.

• מקררי דלפקים ויטרינות ארו־נות לאטליזים מכולת מסבקים ופרחים להספקה מהירה. טלפון — 03—824573.

• אמקור פאר במצב טוב מאד. טלפון 945747.

• למכירה מקרר „אמקור "10 במצב טוב —500. 221511.

• מקרר ישן ג'נרל־אלקטריק ב־מצב טוב 500 ל"י 443104.

מכונות כביסה

• בהזדמנות מכונת כביסה וס־טינגהאוז במצב טוב. 247798.

• מכונת כביסה קנדי בהזדמנות —1500 ל"י טלפון 296650.

טלויזיות

• טלויזיה פליפס מסך גדול טל־פון 03—247816 מ־13.00.

רהיטים

• למכירה בהזדמנות 2 מיטות 80 × 190 ס"מ (שלד ברזל כס־גרת עץ) ושני מזרונים טלפון מס־ 857703.

• למכירה רהיטים, 2 שטיחים, מ־4.00 אחה"צ. טל. 258178.

• מעונינים לקנות בהזדמנות ספה נפתחת במצב טוב. 227183.

קבלת מודעות לעתונים
דחף.
י. רודריג, יהודה המכבי 13
תל־אביב
טלפון 441908.

• מעונין למכור מטבע בן־גוריון ולקנות מטבעות ומדליות כסף, טל' 445442.

• הזדמנות מזנון סלון אמריקאי מצב חדש 825446. אהרונוביץ', הירקון 168 מ־18.00—21.00.

• רהיטי סלון במצב טוב. שד־רות־גורדון 86 ת"א. פסקוביץ.

כלי נגינה

• מעונינים לקנות אקורדיון ליי־די 80 בסים טל' 055—94319.

• מבצע חנוכה ב„צלליות" ראשל"צ 20% מוזל והיתרה ב־תשלומים. אורגנים „אלגנט" „הול־סון" פסנתרים חדישים ומשומשים אקורדיונים וגיטרות. ביאליק 10 אחה"צ. 949229.

• מיני פסנתר 6 אוקטבות בצבע חום טל. 851415.

• כנף ברשטיין במצב טוב מאד במחיר הזדמנותי 851503.

תריסים

• התקנת תריסים פלסטיק ומכ־בית יסור מבית החרושת „הדר", טלפון: 228213 ובערב 757898.

צילום

• בית מלאכה לתיקון מצלמות, פלשים, מד־אור, ומכונות הקר־נה והסרטה — „ישיקה" אבן־גבי־רול 1 טלפון 220141.

• למד כל עבודת צילום פרי־קולור קק"ל 26. 221479.

מטבעות ומדליות

• למכירה מפרטי לפרטי מערכת מטבעות ומדליונים. 482513.

• מעוניין לקנות מדליה פל־סינה טלפון 799542.

• מעוניין לקנות מפרטים מט־בעות כסף מישראל מכל השנים. 862013.

חיות בית

• למכירה כלבת רועים גרמנית + תעודות מצוינות בהזדמנות ל־בית טוב. 901098.

• גורי זאב רועים גרמני יפהפיים להורים גזעיים. 755803.

• פינצ'ר גזעית בת חודשיים טל' 414990 17.00—23.00.

• בהזדמנות! כלבת רועים גרמ־נית מאומנת בת 2½ — תעודות. טל' 03—444453.

• כלבת פודל מצורבת יפהפיה בת 7 חודשים טל' 869438(03).

• בהזדמנות גדירה!!! גורי דל־מטי — תעודות 400. כל הקודם זוכה. 03—235897 03—444072.

שעורים

• ליסודי ותיכון ספרות, לשון ו־הבעה ע"י אקדמאית. 03—764070 — בערב.

• זמרת ופסנתרנית נותנת שעו־רים בפסנתר ופיתוח קול טלפון 03—622153.

חקלאות

• לידיעת הלולנים, אספקת מידב ציוד האבסה ללול, עופות וגידול דגים. דגם בראואר — צל־חות, האבסה עילית 40—70 מ"מ. דגם טרשרת — הולבר לרפד וסר־ללות. התקנה אחריות ושרות. — כ.ל.ן. בע"מ דוד המלך 1 טלפון 268065, חיפה רחוב העצמאות 51 טלפון 644413.

• אגוז פקן זנים אמריקאיים. אגוז המלך, אפרסק, אפרסמון, שקד, שזיף, תפוח, אבוקדו, שסק, גפן, ורדים, ברושים, הדרים ב־שקיות פלסטיק וגלויי שורש. דרד־יאן יצחק, 03—923166 03—928737.

• לפרואים מקררים בכל הגדלים הנחות גדולות בהזמנה מרוכזת. 03—824573.

• קומביין בנמל, עגלה דבל, מפ־רשה מתהפכת + משדדת מרגוסון. מלין, מושב צרנים.

שרותים

• אמבטיות! פרידידרים! חידוש אמייל בביתך גם בצבעים. בכל הארץ 235321 057—78797 — 02—224126.

• גנן מקצועי. ביצוע גינות ו־גנים, אחזקה גינות. 03—723567.

תגובה מיידית
למודעות דרושים,
היצע וביקוש, קניה ומכירה.
בלוח החדש
דבר דחף

• הקץ לביקים, חיסוי והדברה בביתך, במפעלך. משורדך 235321 — 057—78797 — 02—224126.

• פוליש — לא מתחלקים + נקיון מעולה באחריות. 912692 — ה.פ.ב.

• מבצעים שיפוצים בדירות ומי־קוני אינסטלציה באחריות מלאה. טל' 733305.

• פוליש — לא מתחלקים — נקיון מעולה באחריות טל' 912692 ה.פ.ב.

• שיפוצים, בניה, הריסה, סגירת מרפסות ביצוע מעולה, יעוץ חי־נם. 852897.

• מניעת רטיבות, דליפה בחומר חדיש על בסיס גומי. ועבודות שונות רצפים. אזבסט. מרזבים ב־אחריות 880291.

אופנועים וקטנועים

• רביס 1965 במצב טוב. החש־מונאים 1 רמת גן, פלרמר.

• למברטה 65 מצב מצוין מגן 1100 ל"י 965468.

מסג'ים

• אצלי תקבל המסג' הטוב ב־יותר בתל־אביב! חוה, גורדון 30. 240013.

• מסג' כללי ורפואי. הרב קוק 13 דירה 5. „שלום". 56753.

• מסג'יסטית לגברים ונשים. אביגיל 12 ר"ג, „חוה" 722044.

שידוכים

• למעדיפים חיי כפר! ל„רעים" קשרים הדוקים עם התנועה ה־קיבוצית והמושבית. הצעות רבות מכל הגילים מכל הארץ. „רעים" ת"א. בן־יהודה 58 א'. טל' 282932 חיפה, ירושלים 16. 667348.

• למשכילים וקבוצניקים ב־„רעים" הצעות לנשואין מתאי־מות לכם מכל הארץ. תל אביב, בן־יהודה 58 א'. 282933 חיפה ירושלים 16 667348.

• למבוגרים/ות המעונינים/ות ב־נשואין עם רציניים/ות ומבוס־סים/ות הצעות רבות ב„רעים" — ת"א 282932, חיפה — 667348.

• אקדמאית 26/165 גרושה בלי ילדים נאה, דירה. ת.ד. פרטית 29330 תל־אביב.

• נחמדה 28 משכילה, דירה. ת.ד. פרטית 29579 תל־אביב.

• רווק 25/175 מחפש רצינית. הרצל 21/27 יבנה.

• פרטי. נאה (באמת!) אקדמאי 29/180 (רכב) בהכרות עם חטובה רצינית מתקדמת בדעותיה. ת.ד. 2407 חיפה.

• פרטי לדתי רווק אירופאי, מש־כיל וגבוה, 34—28. מחכות שתי נחמדות רציניות. טלפון 02—234459.

• אירופאי, הופעה נאה, מבוסס. 170/43. מעוניין בדתיה, אלמנה או רווקה. ת.ד. פרטי 5225. ירו־שלים.

• רווק 27/170 מעוניין בבחורה נאה למטרה רצינית. ת.ד. פרטי 9104 תל אביב.

• נאה, גרושה (בלי) 34/170 בהיכרות רצינית עם גבר, אירו־פאי משכיל עד 44. ת.ד. 29425 תל אביב.

• פרטי! אקדמאית 24½ יפה כעבינת ועד. יפה, אקדמאי, ור־פא רציני בר"אים מבוסס ונאה ת.ד. 37665 תל־אביב.

• פרטי! אם אתה רציני מש־כיל, עיראקי תענה לך משכילה נאה 30/168 גרושה בלי ילדים, דירה ורכב. ת.ד. 36168 ת"א. ל־ציין טלפון.

• חבוד 24 מעוניין באלמנה. לה־יות בקיבוץ. ת.ד. 30465 ת"א.

• חייל נחמד 22/178 מעוניין ב־נאה ותמירה. ת.ד. ה—253, חולון.

• סטודנט 25/176 מעוניין להכ־יר בחורה למטרות רציניות. — ת.ד. ד'/30787 תל אביב.

• נכים מתחתנים בהצלחה. רצי־נית. יוסי 220868 דיזנגוף 212.

• חיילת נאה 21/165 מעוניינה בנאה ומשכיל. ת.ד. ג'/30787, תל אביב.

• הכרויות לכל הגילים, להב־רות ולנשואין. באורנים ת.ד. — 30787 ת"א.

• שידוכים לכלם! תיירים. אק־דמאיים. פרוטונה. אידלסון 20 ת"א טל. 291004.

• יוסי 220868 דיזנגוף 212 מציעה: תיירות. אקדמאיות. מ־20—60. תיירים מ־24—50. מליונרית 26 דתיה. רופא 40/180 אקדמאיים. דתיים. מכבאים.

• פרטי. 27/173 טוב לב בן ל־משפחה ידועה מעוניין ברצינית לנישואין. בצרוף פרטים מלאים לת.ד. 2062 נתניה. סודיות מוב־טחת.

• מורה דתית נאה 26/160 מעונ־יינת בדתי משכיל. ומסודר ע־שירות בצה"ל. 03—38476 מ־19.00.

• בוגר ישיבה 29 מסודר בעל דירה מעונין בשידוך בבחורה דתית עד 26. ת.ד. 1334 ת"א ל/28053.

• גרושה בלונדינית יפהפיה מעוניינת בכן! 243326 (משרד ל־הכרויות).

• פרטי. בחור (בן כשר) 56/173 נאה והורבתי מפליץ מעוניין ב־מתאימה לנשואין. לכתוב לת.ד. 1334 ת"א ל/28028.

• אקדמאית נחמדה אירופאית רווקה 35/168 משפחה טובה ומ־סודרת מעוניינת לנשואין באקד־מאי ת.ד. 6429 תל־אביב.

• דחוף. איש עסקים יהודי־גרמני 26, מעונין בבחורה ישראלית עד 24 לנשואין. לפנות בכתב (אנג־לית, גרמנית, צרפתית) — בצרוף תמונה לת.ד. 1334 ת"א ל/28115.

• רופא מעונין באשכנזיה עד 38. המכתבים יענו בכתב בלבד. ת.ד. 3323 (פרטית), תל־אביב.

• פרטי! „משכיל למתאים" 47/180 יהיה לך לידיד מעניין. ת.ד. 24069 תל־אביב.

• צעיר נאה ועדין מעוניין ב־אשה לידידות. אפשר נכה קל. סודיות מובטחת ודרושה. ת.ד. 4149 ת"א.

• רווק 28/168 מעוניין להכיר בחורה צעירה למטרה רצינית. ת.ד. 36801 תל אביב.

• רווק 40/167 מנהל חשבונות מסודר בדירה. מעוניין בבחורה ל־מטרת נישואין נאה בחשבון אל־מנה או גרושה. הצעה לא חשו־בה ת.ד. 2656 ת"א (פרטי).

• לרציניים רווקים(ות) (42— 30) ת.ד. 11240 תל אביב 10190 — ירושלים.

קבלת
מודעות
בטלפון
סניף מוגרבי
בן יהודה 7 ת-א
טל.
58427.56120

פרסם מודעתך באמצעות סניפי דחף ברחבי הארץ

תל־אביב	ההנהלה, בית דחף, סמטת בית השואבה 8, 622547 הסניף הראשי, אלנבי 123, 615626, 611806 דיזנגוף 116, 239952 ש. רץ, בן יהודה 7, 58427, 56120 י. רודריג, יהודה המכבי 13, 441908
יפו	י. ברגשטיין, היסוד 1, 826612
ירושלים	הסניף הראשי, יפו 43, 02-233941, 02-226335
חיפה	הסניף הראשי, הרצל 11, 04-667809 משרד דאקא, דרך־הים 4, 04-87888
אשקלון	י. הירש, רח' הרצל, 051-2583
בת־ים	מ' דיש, רוטשילד 36; 866239
גבעתיים	ד. מאייק, דמבם 28, 259586 ז. לנצינסקי, כצנלסון 149/קרו, 738645
חולון	ב. שליטרניק, סוקולוב 59, 843210 ע. ברויש, נאות־רחל, אילת 36, 851024
יהוד	ק. לב, קבוץ גלויות 31, 759789, 756894
לוד	י. בן־ציון, הרצל 87, 964374
מעוז אביב	י. לנדאו, מרכז חנויות, 777973
נהריה	ד. גרינבלט, שד' הגעתון 10, 04-920330
נס־ציונה	א. גריגר, נורדאו 3, 950200
עפולה	ר. ברומברג, ככר העצמאות, 065-22882
ערד	א. זיו מרכז מסחרי, 057-97027
צפת	„יצמרת" בע"מ, ירושלים 35, 067-31128
קרית־גת	ר. הטואל, מרכז מסחרי, 051-91212
קרית־מוצקין	א. סגל, שד' ויצמן 10, 04-712389
קרית־שמונה	מ. בן־עמי, מרכז מסחרי, 067-40359
רמת־גן/בורסה	י. טננבאום, בנין הבורסה, 253757
עדן	ק. ונגוש, ז'בוטינסקי 88, 736257
רמת־יצחק	מסדה, עוזיאל 96, 746159
ראשון־לציון	צ. שולמן, הרצל 78, 941328
רחובות	ד. ליבוביץ, הפועלים 4, 953712
רמת־השרון	און־דין־דינו, סוקולוב 44, 770187
רמלה	ג. ברוטצייב, הרצל 102, 961466
טבריה	בנין רסקו

הלוח החדש דרושים

למפעל מבוסס באזור תל אביב
דרושים:
*** כלכלן או סטטיסטיקאי -**
לתפקיד ביחידת מחשב, דוחות, הכנות עבודה, ניתוחי כדאיות, נתוח התקדמות פרויקטים.
*** פיזיקאי -**
לעבודה בתחום רכיבים אלקטרומגנטיים למערכות סרוו.
כישורים נדרשים:
בוגר בית־ספר מקצועי.
ידע בשיטות ניסוי ובדיקה.
• המעונינים יפנו טלפונית 757211 לקביעת ראיון למחלקת כח־אדם, או בצרוף קורות חיים ל־ת.ד. 75 יהוד, מיקוד 56100.

לפרסום דחוף
דרושה
כתבנית מעולה בעברית
עדיפות לידיעה בהדפסה אנגלית
שעות העבודה 09.00 — 13.00
לפנות טל. 622547, לגבי פריסטר

נתיבי נפט בע"מ
לעבודה בסיני דרוש
כובס
בעל נסיון של 3 שנים לפחות
על המועמדים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 20072 ת"א.

דרושים
מנהלי חשבונות ראשיים
1) למפעל תעשיתי
2) לחברה גדולה למשלוח בין־לאומי
לבעלי נסיון קודם, תינתן עדיפות.
ההצעה בכתב נא לפנות לת.ד. 36278 תל־אביב.

דרוש/ה שרטט/ת חשמל
עם נסיון
למשרד מהנדסים יועצים.
5 ימי עבודה בשבוע. טל. 443111/443112 בין 8 — 17.

לחברה ציבורית גדולה
דרושה
מזכירה
ללשכת המנכ"ל
ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה הכרחית
על המעונינות לפנות לטלפון 58221, לציפי.

ללשכה המשפטית של
מוסד ציבורי גדול
דרושים מתמחים
לקבלת פרטים נא להתקשר לטלפון 580—210

אורג למשי וכתנה
תנאים טובים
באחד — חולון.
טל. 841536, 857674
לפנות לצבי.

תדיראן
למחלקת המיכון
דרושים/ות
1. נקבניות עברית מעולות.
2. נקבניות אנגלית מעולות.
3. מפעילים מנוסים למחשב 370/135
להתקשר ימים א' — ה', שעות 07.00 — 15.00, טל. 262346
למתאימים/ות תנאים טובים

דרוש מסגר-רתך
תנאים טובים
ביום — 474604
בערב — 730633

דרושה מזכירה
למפעל מבוסס בבני־ברק, שטח ארגמן עם ידע במנהלת־חשבונות וניהול משרד.
תנאים טובים למתאימה
להתקשר 472554 מ־16 — 18

לחברה קבלנית לאינסטלציה סניטרית
דרושים:
א. קבלני משנה עם רכב.
ב. אינסטלטורים מעולים בקומות.
ג. עוזרים בעלי נסיון בלבד.
פרטים: אחה"צ טלפון 892143

האוניברסיטה העברית בירושלים
— בהחוג לחקלאות ע"ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות
מודיעה על משרה פנויה של:
טכנאי בכיר
ביחידה לציוד בין־מחלקתי
מכרז מס' — 485/74.
תאור התפקיד — פיקוח, הפעלה ואחזקה של מכשור מדעי אלקטרוני מורכב.
כישורים נדרשים — הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה מוסמך, בוגר ב"ס מקצועי 4־שנתי במגמת אלקטרוניקה; נסיון בהפעלה ואחזקה של מכשור אלקטרוני מדעי; ידיעת השפה העברית ויכולת קריאה והבנה של תכניות; קריאה והבנה של תכניות והוראות טכניות בשפה האנגלית; יכולת לתת שרות לחוקרים ולקיים קשר עם נציגי ספקים.
הדרגה — 3—4 בדירוג טכנאים.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים וסמכות ממליצים עד לתאריך 17.12.74, ג' טבת תשל"ה, אל: — מזכירות הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12, רחובות, מיקוד 76100, ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 485/74".

מרכז קהילתי בדימונה
ת.ד. 500 טל. 91935—057
דרוש/ה
עובד/ת
קהילתי/ת
בעלי השכלה מתאימה וכישורים יפנו בכתב למנהל המרכז עד 18.12.74.
השכר לפי כשורי המועמד. לגרים מחוץ לדימונה תנתן עזרה בהשגת דיור.

דרוש/ה
למפעל ברמלה
עוזר/ת למנה"ח
לפרט בכתב גיל, נסיון בעבודה, משכורת מבוקשת וטלפון.
לפנות ק. אגנו, אד' סיסקין 12, מרקוביץ'.

דרושים
מדריך לצלום ופקידה כתבנית
בדבר פרטים נא לפנות לבי"ס בזור, צה"ל 14, ק. אליעזר.
טל. 520031

לחברה לבניה טרומית
דרוש
מנהל עבודה
להתקשר טל. 231429—02, 226787—02, ירושלים

שרתון
נהריה
דרוש/ה
פקיד/ה מנוסה
בהנהלת חשבונות
לחברת השווק בירושלים
להתקשר
02—526370

נתיבי נפט בע"מ
דרוש
לעבודה בסיני
מנהל
אגף משק
תקציבים
ובקרה
כישורים נדרשים:
* ידע בהנהלת חשבונות והנהלת תקציבים ותמחיר
* נסיון בבצוע מעקב תקציבי
* נסיון בארגון ונהול צוות מקצועי
* בקיאות בתהליכי אספקה, עיתוד מלאי והפעלת מחסנים בקנה מידה רחב
* בקיאות באפסנאות טכנית
* ידע בטכניקות ארגון ונוהל מלאי באמצעות מחשב
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית
עדיפות תנתן לקצין צה"ל בדרגת סא"ל בעלת רקע טכני ומקצועי מתאים.
תנאים מצוינים למועמד המתאים
על המועמדים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 20072 ת"א.
סודיות מובטחת

לחברה באזור רמת־אביב
דרושה
קורספונדנטית
באנגלית ובעברית
רצוי שפת־אם אנגלית
נא להתקשר 417241

ציון -
חברה לבטוח בע"מ
לסניפי פ"ת ורחובות
דרושות:
פקידות
לקבלת קהל
ולניהול קופה
ליום עבודה מפוצל
אחרי שרות צבאי ובעלות ידע בהנהלת חשבונות רצוי ידע בבטוח
להתקשר לציון — מחלקת מנגנון, טל. 614711

מכוניות
מ-

עד
בלוח החדש
דבר דחף

מחפש עובד?
עיין בלוח החדש
דרושים

הלוח החדש דבר דחף חיפה והצפון

מכוניות למכירה

• ב.מ.וו. 700 1961 אבזור + טסט + רדיו הסכוית במצב טוב. 731037.

• מדרכן לדרכון רנו 5 טל. אל. 74, חדשה לגברי (!) 54901־065 בין 12.00—14.00 אבמסבול. פרט לשבת.

• סובארו 1400 מ־1.3.73 כחדשה 28.000 ק"מ. 81331 89318.

• פולקסווגן חיפושית 1200 1956 טלפון 711149.

• רנו 10 סוף 1963 במצב נהדר 25.000. 719781.

• קונסטה 900 1964 במצב טוב. 95,000 718160 אחה"צ.

• בהדרת קונסטה 1300 1967 — שנה טסט, רדיו, בצע. זאב 710086.

• אלפא 310, 75, 5000 ק"מ. טלי 729971 — 727205.

• כבאי סוברו ג'י.אס.אר. 73 23.000 ק"מ — 32.500 525510.

• רנו 10 סוף 1969 במצב נהדר. 25.000 719781.

• וולוו 1974 סטיישן אוטומטי 25.000 ק"מ. 87.000 ל"י טלפון: 732611—04.

• טנדר אינטרנשיונל דגם 1965 מנוע 1972 אחרי כסם טלפון — 22952—065.

• וולוו 1974 סטיישן אוטומטי 25.000 ק"מ 87,000 ל"י. טלפון: 732611—04.

• פולקסוואגן וריאנט 1600 — 1972 42.000 ק"מ — 30548—067 אחרי 13.00.

• ג.ס.אר. 1968 במצב מצוין. טלפון 22094—065.

• פולקסווגן קרמנגליה 1961 — מנוע חדש. 81704, 242175 בערב.

• בהזדמנות טנדר סוסיתא 1970. 661489 כל שעות היום.

• טריומף 1300 1972 מצוינת, טסט 10 חדשים. 21.000, טלפון 718902.

• רנו 12 סטיישן 27,000 ק"מ מודל 1973. טלי 534614.

• פולקסואגן טנדר 71, 48.000 ק"מ. 253712 7—5 בערב.

• סוברו ג'י.ס.ר. למהיר הזולסת. במצב מצוין. 32.500 — 1973. 253320—04.

דירות למכירה

• 3 חדרים ופינת אוכל בכרמל הצרפתי. כניסה מיידית. טלי 522047.

• בבת־גלים, 3 חדרים. מיידית. ק.ק. 125.000. 529619 512930.

• דירת מסודרת, 2 חדרים בבת־גלים. טלפון 531959 ויצו.

• 3½ ברוממה החדשה ברב קומות, 90 מ"ר. 251395.

• בכרמל הצרפתי, 3½ חדרים, גג, הסקה מרכזית. 520743.

• למכירה ברמת־שאול דירה 3 חדרים, מסודרת. טל. 512088.

• בעבאס למכירה 3 חדרים גדולים והול. טל. 531974.

• נווה־שאנן 3 חדרים פינתית, ארונות קיר. טל. 253610.

• 3 קרית־חיים מזרחית, ארונות. אפשרות למשכנתא. טלפון 714093.

• דחוף! בהזדמנות בשפרינצק 3 + פ"א. מרכזי. פרטים טל. 738169.

• בקרית־אתא בהזדמנות 2 חדרים + הול + מרפסת סגורה. טל. 727946 אחה"צ.

• בהזדמנות. במחיר מלפני הפיחות. 3 חדרים מסודרת היטב. ק"ב בסביניה. 719846.

• בקרית־אליעזר 3½ חדרים ביצחק שדה 5. חורש. אחרי שעה 13.00.

• בהזדמנות. במחיר מלפני הפיחות. 3 חדרים מסודרת היטב. ק"ב בסביניה. 719846. אחה"צ.

• ברחוב פרויד (4). ארונות. חימום. חניה. 395.000. 252542.

• דירת 2½ חדרים. הרבה שיפורים. נוף יפה. 538947.

• 3. ק"א. כרפסות ושיפורים. ליאונרדו דה וינצ'י 2. 80342 בערב.

• ברוממה הישנה 3 + היטום + ארונות. שמורה היטב. טלפון 244327.

• מיהודת ביותר 2½ כניסה נפרדת 215.000 קריק 244627.

• בסביניה 4 חדרים רב קומה טלפון 713938.

• בקרית ביאליק 2½ גמורה ק"ב ממוזגת + ארונות י"א בשבת. 719419.

• בקרית מוצקין דירת 2 חדרים + חצר מסודרת טלפון 716533.

• דירת 3 חדרים + פינת אוכל בקרית שפרינצק. טלפון 534464.

• בכרמל + 1½ + מרפסת סגורה. טל. 252053 531323.

דירות להשכרה

• בנוף בקרית מוצקין 2 חדרים. מטבח נהיות בשותפים. 85489.

• במרכז מוצקין 3 + פ"א. רהוטים + ארונות וחדר שמש. 715316.

• בסביניה דירה חדשה 4 חדרים לשנה. טלפון 714495.

• 2½ גדולים + טלפון. בן די ארונות בארלוזורוב. 934808 לא בשבת.

• דירת 4 חדרים ברחוב איינשטיין 89 טלי 532467.

• דירת 1½ הדירה ממוקמת טוב בבת גלים מתאימה. לסטודנטים. לפנות 645655 או 536468 או במשרד עד 2.00 253122.

• להשכרה דירה 3—4 חדרים לא בשבת טלי 668350.

• דירת 3 ברמת שאול ידידיפוס 16/10 כניסה מיידית 539387.

• דירה בת 4 חדרים להשכרה לפנות טלפונית 251319.

דירות מרוהטות

• 3 חדרים + הול. טלפון בשדרות הנשיא. 251806 (פרט לשבת).

• מרכזי באחוזה דירה 3 חדרים מרוהטת קומפלט טלפון וחימום פרטים 713324.

• 3 חדרים מרוהטים יפה. קרוב למכבים. טלי 233897.

• 3½ חדר + טלפון נוף כרמל קומה אמצעית 243794.

• בקרית ביאליק 4½ + הסקה + גג מרכזי למשך שנתיים. 710107.

• במוצקין דירת 2½, טלפון, פריג'ידר, גג. 244371, 241786.

• שותפה לדירה ב־225 + טלפון. טל' 231932 לצלצל בערב.

• דרושה שותפה לדירה בכרמל 80033 אחרי 17.00 ובשבת.

• 3 + טלפון מרוהטת סביניה האורנים 5. 717883 521158.

• דירה מרוהטת 2½ חדרים ברמת־שאול טל. 524347.

• כרמל צרפתי 3 חדרים מרוהטים טלפון 511518.

• דרושה דירה מרוהטת מלא לחודש בכרמל. מ־25.12.74 טל. 83420.

חדרים מרוהטים

• בכרמל חדר גדול יפה שמוש במטבח טלפון 241880.

• לסטודנטית חדר בדירה לוקסוס במרכז אחוזה. טלי 242461.

וילות ובתים

• קוטג' בדניה, 5 חדרים, שירותים כפולים, 340.000. למסירה 1.10.76. 253088—04 בשעות 17.00 — 20.30.

• דחוף קוטג' מקסים קרוב למרכז הכרמל. בערב טלפון 253594.

ביקוש דירות

• מעונין בדירת חדר מרוהטת + טלפון להשכרה. טלי 732388.

הצעות עבודה

• דרושה עובדת נקיון למוסד ציבורי כל יום אחה"צ בשכ"ח + תנאים סוציאליים טלפון 522554.

• דרוש מנהל חשבונות גבר לחצי יום. חלקי. 727262.

• דרושה מטפלת רצינית לטפול בתינוק עם עבודת בית קלות אפשרות לעבודה חלקית 537307.

• למפעל פלסטיק במגדל־העמק דרוש סוכן למכירת כלי בית עם אפשרויות שווק נרחבות. רצוי בכל הארץ. 512974־04, 537307־04.

• דרושה מטפלת להינוקת בת 5 חדשים ל־7 שעות ביום. באחוזה. טל. 245353 משעה 5 אחה"צ ואילך.

• למורה דרושה אשה־סטודנטית להביא ילד מהגן 2—12, יזרעאלית. 530547.

ביקוש עבודה

• שני טכנאי מכונות נסיון רב במסגרות ואקום. תכנון שרטוט ואחזקה מבצעת עבודה רצינית — לת.ד. 8313 חיפה.

• מטפלת לטפל בילד בביתה ברחוב הס 41. טלי 512888.

מכירות

• מערכת סטריאו לא רגילה — פטיפון דואל, טיונר דואל, מגבר סאנסוי, טייפ סוני, רמקולים אקאי ואביזרים. 253240—04.

• פינת אוכל, שולחן שיש ומדף נון למכירה. טל. 253124.

• קומפרסור לעבודות חיצוב — ברדנר בהזדמנות במצב עבודה. 224173.

• למכירה מחשב כיס משוכלל „באואר — 100" בהזדמנות. טלי 80265—04.

• שמלת כלה נפלאה למכירה בהזדמנות. טלפון 231479.

• מקרר אמקור 9 קוב במצב טוב במחיר נוח 83452.

• בהזדמנות מפרטי תקליטים סטריאו חדשים קלסי ופופולרי. טלי 713384 אחה"צ.

• מכונת כביסה קנדי, אוטומטית במחיר 800.— ל"י 712635.

כלי נגינה

• אקורדיון 120 באס וורבייסטר טלפון 256621.

מקררים

• אמקור 10 — ביטוח במצב מצוין. טלי 532893 משעה 16.00.

• אמקור פאר מצוין. 531473 — 600 ל"י.

• מקרר אמקור 10 במצוין 950 ל"י. טל. 640292.

רהיטים

• בהזדמנות! חדש! מיטה זוגית, שתי שידות. טואלט. כוננית לספרים. 722611.

• למכירה סלון דני, מיטה זוגית, מיטות נוער וכדי טלפון 224064 עמליה ולדשטיין.

מגרשים

• מגרש נהדר בדניה א', 970 מ"ר, טלי 253637.

משרדים

• להשכרה משרדים חדר או שניים ומחסן. אפשר חדרים נוספים על הגג. הבנקים 16 חיפה. 663021 8—1 א'—ו'.

מחסנים

• בהזדמנות מחסן בהדר 60 מ"ר למכירה בדמי מפתח. בערב טלי 253594.

מבני תעשיה

• במפרץ למכירה אולם 170 מ"ר גג בטון. 251173 אחה"צ.

חנויות

• בשכ"ת חנות במרכז הדר. טלי 661231 פרט לשבת.

• להשכרה חנות 50 מ"ר בחיפה רחוב מיכאל 13 252365 בין 18.00 — 21.00.

• בד"מ חנות בעלים במרכז הדר, חיפה. התחלה רחוב הרצל עם ובלי הסחורה לטלפן משמונה בערב 81522—04.

מכונות כביסה

• פרידמן חצי אוטומטית במצב טוב. 500 טלי 243249.

• מכונה להדחת כלים, ווסטינגהאוז, חדה, ניתנת להזזה. טלפון 537217.

• מכונת כביסה אוטומטית אמקור 4 שנים. בטוח. 511518.

• הובר־קימטיק (אוטומטית) אנגלית אחרי שיפוץ — 1,000. 526449.

עסקים

• בדמי מפתח מכולת בהדר עליון. פרנסה טובה. 88995.

• למכירה מפעל מצליח לעיבוד שבבי, בסיבות אישיות 80265—04.

• חברה מסחרית גדולה מעוניינת בבעל טנדר עם המלצות ר"ע. בוית לבצוע הובלות חבילות בתוך חיפה. במועדים לא קבועים טלפון 522070—04.

מטבעות ומדליות

• מטבעות זהב נצחון תבורת בן־גוריון. טלי 663643.

צילום

• דרוש צלם חובב לבד 2 צבעי דות פיתוח והדפסה. ת.ד. 1087, חיפה.

חיות בית

• למכירה גורי קולי + תעודות (האב ביובא). 5973—04.

• קולי (לאסי) יפהפה בן שנה תעודת יוחסין 526449.

• גורי דוברמן גזעיים בגיל ששה שבועות + תעודות. טלפון 952479 — 04.

• סוסה אצילה בהריון (מנפליב) + סייחה יפה טל. 931873.

שידוכים

• 27/170 מעונין בדתית לנשואין ונסיעה לחו"ל. ת.ד. 2006, חיפה.

• אקדמאי נחמד מסודר ורציני 38/178 טל. 733356—04.

• אחות גרושה נאה וחטובה — 32/164 טל. 733356—04.

• בעל מקצוע חופשי גרוש חדש בן 39 מעונין להכיר בחורה מסודרת לנישואין לפנות ת.ד. 4496 חיפה. למס. 58494.

• עוור 39 קבוע בעבודה מעונין במתאימה. דהן אברהם, כדורגות איירביד 3, חיפה.

• שדכן צברת אקסקלוסיבי בחוגים אקדמאיים. טל. 733356—04 משה.

• אלמנת מלחמה 29 + ילדה 6½ מעונינת בהכרות למטרה רצינית. ת.ד. 4693 חיפה.

• פרטי: 2 גברים (35) + רכב מעונינים בידידות. ת.ד. 1077 חיפה.

• רצינית רווקה 35/1.62 ת.ד. 4496 חיפה למס. 58609.

• הייתי רוצה (25) להיות לי ידידך הגלוי, הפעיל... ת. ד. 9535 חיפה (טלפון!)

הלוח החדש דבר דחף ירושלים והדרום

מכוניות למכירה

• מיניבוס תיירות, 7 מקומות. 1973. יד ראשונה. בהזדמנות. טלי 30332.

• פיאט 125, 1968, 81,000 ק"מ, 22,000 ל"י 37082—02.

• אופל קדט 1972 אוטומטית. תכלת. 50.000 ק"מ 36621—02.

• פיאט ביאנקינה 500, 1963 — 3,500, לפנות: 33235.

• חיפושית 1600, 1971, אוטומטית 33235.

• בהזדמנות פיז'ו 404 סטיישן 68 טסט. רדיו. 285298.

• פג'ו 204, סטיישן, 40.000 ק"מ. 31,000 ל"י. 287205.

• רנו 8 אס., 1300, 1969, — 96,000 ק"מ. 33882.

• סימקה 1000, 1964, טסט יולי. במצב טוב. 417554.

• סוסיתא סטיישן, 1966, 7,000 ק"מ אחרי אוברול. 288569.

• קורטינה איקס־אל. אוטומטית 1971, 40,000 ק"מ. 533619 מ־14.00.

• פולקסווגן מיניבוס 1972 — 30.000 ל"י. (10,000 בלי מיסים). טלי 34326—02.

• לארק 62, אוברול, גיר משופץ. 233638 אריה.

• בהזדמנות „מיני מיינור", מודל 61. טל. 225681.

• סימקה 1000, 1963 במצב מצוין. טלפון 221718.

• טנדר „סוסיתא" מודל 71, במצב מצוין. טל. 225681.

• פולקסווגן סטיישן 1600 — 1968, נהדרה. 21.000 לירות. טלי 69349.

• לרגל נסיעה — פיאט 127, 1972, במצב מצוין. 533862.

• חיפושית 1300 — רדיו. 1967 במצב מצוין. טל. 521990.

• פיאט 850, 1965, במצב טוב בשעות אחה"צ 232094.

• לרגל חיסול העסק — בהזדמנות גורר „פורד" 350. 911979.

דירות למכירה

• בקרית שמואל 3 חדרים מרוהט מבארס 75 טלפון 34705 אחרי הצהריים.

• בקרית שאול — הרב ברלין, 4 חדרים (אחד קטן), נוף + הסקה. — 330.000. 65400־02 לא בשבת.

• בדרך חברון — 3 + פ"א + ארונות. אפשרות לתשלומים. 261198.

• קרית־משה 3 ק.א. בהזדמנות. 170.000.— בלא. הסקה וטלפון. הצעות בכל הגדלים והאזורים. „מעוז" המלך ג'ורג' 23. 228258.

• למכירה / השכרה. דירות. 4½, 3½, 2½. טלפון: 523338.

• בקרית יובל 2½ + רהוט 285923.

• בתלפיות, תחנה סופית 6 — 2 חדרים + מטבח. לפנות: כהן טל. 263431, מ־18.00.

• ברמת אשכול 4½ הסקה. מיידי. טלפון 288885־02.

• 5 חדרים בנוה־גרנות, שרותים כפולים. 38112־02 פרט לשבת.

• בסן מרטין 2 חדרים, ק.א. מרפסת סגורה, ארונות, בסן 31/1, בעבודה: 60121 — נירה.

• ברסקו דירת 2 160,000 רשיון בניה ל־2 נוספים. טלי 525644.

• בגאולה דירת 3 חדרים גדולים והול, להתקשר טלפון מספר 280998.

• בבית וגן — 3 חדרים, ארונות חדשים, מתקנים מרכזיים, טלי 534947.

• בקרית מנחם 3 ופ"א הסקה ביתית. 533360 או 414395.

• ברמת אשכול 4½ — הסקה פנוי מיידי טלפון 235758—04.

• למכירת דירת 3 חדרים בקרית וולפסון בירושלים קומה 11 פונה לכנסת. טלפון במספר 865693—03 בערב.

• בקטמונים 4 חדרים, משוכללת והסקה, כרפסות, 38526 אחה"צ.

• בבקעה — 3, מתוכננת יפה. אור שקט. ק"ג. 63973.

• בגבעת מרדכי 2 חדרים כניסה נפרדת. ק.א. מיידי. טלפון 415895 לא בשבת.

• בקרית מנחם, 2½ חדרים. הסקה ביתית. 63443. מוטי כהן.

• בעזיאל 4 חדרים כולל חדר עם כניסה ושרותים נפרדים. מרפסת צנקית, נוף מרהיב. 340.000 לירה טלפון: 39746.

• בבית הכרם 3 חדרים, מטופלה — מרפסות סגורות טלי 531318.

• 3 ופ"א, חדשה — הסקה, מירב השכלולים. מיידי. 522977.

• ברוממה 2 — הול — שטח חצר — בנוי, רחוב המ"ג 26. טלי 532322.

• בית הכרם, רחוב הארזים. דירה 3, אחה"צ, טלי 521337.

• בק. יובל, דירת 2, ק"א ברחוב יצחק נייציק. 417899.

• שלשה וחצי בברכה. ק"ב — הסקה. 228080 פרט לשבת.

• 2 חדרים גדולים — הול בטלביה. 230.000. טלפון במספר 527411—02.

• בגילה — 4 חדרים + פ"א + ארונות. כניסה מיידית. 36424.

• בקטמון ה' 2 חדרים, אפשרות לבנייה. 61910 אחה"צ.

• בקרית יובל — 2 חדרים גדולים + הסקה מרכזית. קומת קרקע. 417139.

• במקור ברוך — 4 + הסקה, הדירה. ק"ב 221042, בעבודה — 231398.

• בבקעה — 3, מתוכננת יפה. אור שקט. ק"ב. טלי 63973.

• שלושה — פ"א, הסקה מרכזית. נוף. רחוב טשרניחובסקי. 36825.

• בית הכרם רחוב הארזים דירת 3½, אחה"צ 321337.

• בקרית שמואל 3 — 275,000 ליד הפלמ"ח 3½ — 310,000 בקרית מנחם 3 — 140,000 „צמוקי". 228258.

• ברחביה 2 חדרים עם הסקה וטלפון. להתקשר 224804—02.

• פינת שמריהו לוין, 4½ הסקה ארונות, כרפסות סגורות. טלי 418526.

• בקרית מנחם — 3 — פ"א, הסקה דירתית. נוף. 414152 — 416216.

• במושבה הגרמנית 4 חדרים — הסקה מרכזית — 2 מחסנים. טלי 63350.

דירות להשכרה

• ברמת־אשכול — 3 חדרים, מרוהטים חלקית + הסקה + טלפון. 283203.

• ברחביה 3 חדרים, ריקה, לזוג. טלפון: 528382.

• בבית וגן — 3 + ארונות + טלפון + הסקה, מרוהטת חלקית. 533628.

• — בקרית משה — לזוג, 3½ מהודרת + ארונות + הסקה. ק"ב. 524877.

• בקרית משה — 3 + הול + הסקה. —675. 525788 אחה"צ ובערב.

• בקרית מנחם — 3 + הסקה + טלפון. ריהוט קומפלט. 538775 419019.

• בקרית וולפסון — 4½ חדרים, ארונות, טלפון. לשנה ויותר. טל. 531663.

• בבית־הכרם — 3 חדרי שינה מרוהטים ל־3—4 חדרים + הסקה וטלפון. לפנות 528024 בין 8.00 — 16.00.

• במעלות דפנה — 2 חדרים. בדירת 3 חדרים חדשה. מרוהטים חלקית. בשכ"ת. לפנות: בעבודה — 39345 אחה"צ — (17—20) 822468.

• בסנהדריה — דירת 4 חדרים. טל. 223275 רק לדתיים.

• ברחוב ניקראגואה, 3 חדרים, הסקה וגג. טלפון 33420.

• סנהדריה דירת 2, ריקה שאול המלך 27. כזרחי.

• בשכונת הבוכרים 2 חדרים מרוהטים חלקי טלי 285446.

• בנוה יעקב — דירת 4 חדרים, ריקה. להתקשר אחה"צ: 271422.

• לדתיים ברחוב בית וגן 3 חדרים, רהוט, הסקה וטלפון פנוי עד 15.6.75 — 750 ל"י. הרצאות, לצלצל 413680.

דירות מרוהטות

• בנוה־גרנות 4 חדרים מרוהטים + טלפון והסקה. 533987 בערב.

• לזוג — דירה 3 חדרים, בקרית־יובל. כניסה מיידית. 417664.

• 3 + מרפסת סגורה. מיידי. 550.— 411305 פרט לשבת.

• 3 חדרים ברחוב הל"ה. לפנות: 36247. פרט לשבת.

• בנווה־גרנות, 4½ חדרים + טלפון + הסקה. לתקופה ממושכת. 531337.

• דירת חדר וחצי, נפרדת, במחניבוצא. גם לזוג. 523932.

• ברסקו — דירה נחמדה, 2 חדרים, ריהוט משולם, טלפון, הסקה ביתית. 600.— 527655־02.

• בתלפיות 4 חדרים, חדשה. הסקה. טלפון. 534040.

• בקרית יובל — ברזיל 26/14 דירה 3, מרוהטת + טלפון. טלפון 951031־03.

• בקרית־יובל להשכיר דירה מרוהטת, 2 חדרים והול מאור. בצור. סימון־בוליבר 9. מ־7—9 בערב.

• דרושה שותפה דתית לדירת בחורות בשכונני. טלפון 64398.

• דרושה שותפה/שתיים לדירת סטודנטיות במרכז העיר. 200 ל"י טלי 419490.

• בגבעת מרדכי — חדר מרוהט לדתי(ה) — הסקה, טלפון 250 ל"י קרוב לאוניברסיטה. טלפון: 66344.

הצעות עבודה

• דרושים אנשי מכירות להפצה בשטח האמנות 66240־02, 31652־02.

• כתבנית עברית מעולה — נסיון למעלה כ־5 שנים. 234096.

מכירות

• שולחן שירטוט חדש גדול ומשוכלל בהזדמנות 31652 66240.

• מערכת סטריו. בהזדמנות לפנות: 39608 אחה"צ.

• אמקור 10, תנור אפיה. במצב טוב. טלי 227012 מ־13.30.

מגרשים

• 357 מ"ר בגוש 30190 חלקה 96—97 — 03 — 249711 בערב.

• בהל ארזה — דירת 2½, ק"ג. להתקשר 285111/326, בלכה, מ־11.00 — 14.00.

חנויות

• חנות למכירה בהזדמנות 18 מ"ר רמת דניה. טלי 411270.

שידוכים

• רווקה, 25/162, נאה, השכלה על תיכונית, אירופאית, מסודרת בעבודה, דירה, מעוניינת בבת־אים. ת.ד. 2391, למספר 11904, ירושלים.

מטבעות ומדליות

• למכירה — מטבעות זהב „שלום" עצמאות כ"ה. במחירים נוחים. טלי 527865.

هكذا من الأصل

ארגזים מלאים ירקות נפלו אתמול ממשאית בכביש שער־הגיא, בסיבוב למושב שורש. הירקות התפזרו על הכביש, והתנועה בכביש שובשה עד שהירקות נאספו.

(צילום: גרינברג יוסף)

נעצרו חשודים בגניבת ציוד בטחוני ברבבות ל״י בגולן

חייל וקבלן חיפאי יהודי, חיים מגנד, נעצרו ברמת הגולן על־ידי צוות חוקרים של משטרת קרית־שמונה כחשודים בגניבת חלקי טרקטורים וכלים אחרים בשווי של רבבות ל״י.

בעקבות התלונות שנתקבלו באחרונה על היעלמות חלקי ציוד ממאגרי כבד וכלים אחרים בשווי של רבבות ל״י ברמת הגולן, יצא צוות חוקרים ממשטרת קרית־שמונה אל הגולן. אחרי מעקב שנמשך שבועות נפל החשד על הקבלן, המועסק בעבודות במחרניות ברמה. הוא חשוד בכך, ש־יחד עם החייל גנב ציוד מקבלנים אחרים המבצעים עבודות בסחון באיזור זה. בחקירה התברר, כי החייל החשוד היה מקבל מידי ה־קבלן החיפאי הזמנות להלקי חי־לוף וכלי עבודה אחרים תמורת תשלום שנקבע מראש.

נגד השניים הוצאה פקודת מעצר לעשרה ימים על־ידי שופט שלום בצפת. המשטרה חושדת שקבלנים נוספים מעורבים בפרשה. (ע)

מנהל בי״ח „נווה השומרון" חשוד בהצעת שוחד

מנהל בית חולים פרטי בחדרה כנאשם בנסיון להציע שוחד לפקיד משרד הסעד בירושלים.

בכתב אישום שהוגש אתמול ל־בית המשפט המחוזי בירושלים נאמר, כי בפגישה שקיים מנהל בית החולים „נוה השומרון" בחד־רה, איזי פולק, עם ברוך יפה־נוף ממשרד הסעד בירושלים, בי־קש להעניק לבית החולים שלו דרגה רטרואקטיבית לשנתיים. דבר כזה, אילו נעשה, היה מכניס לבית החולים תשלומים גדולים שמתקב־לים כמשרד הסעד.

בכתב האישום נאמר עוד, כי כדי לעורר החלטה חיובית בענין נתן הנאשם למתלונן כמה מאות לירות במזומן בתוך מעטפה כדי שיפעל לטובתו בוועדה המטפלת בענייני דרגות לבתי החולים. יפה נוף סירב והחזיר את המעטפה בו במקום. לאחר מכן התלונן על ה־נסיון לשחדו, ובעקבות זאת הוגש כאמור כתב האישום. (ע)

יצרני הטקסטיל: הגדלת תמריצי היצוא עדיפה על דמי אבטלה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

משלחת של יצרני הטקס־טיל עומדת להיפגש בשבוע הבא עם שר העבודה, משה ברעם, ולהעלות בפניו את הבעיות החמורות של הענף, כי בו צפויה אבטלה גדולה.

יצרני הטקסטיל עומדים להס־ביר לשר העבודה, כי במקום ל־הוציא סכומי כסף גדולים על הסבת עובדים ותשלום דמי אב־טלה, מוטב לתת כסף זה להגדלת תמריצי היצוא לענף. הגדלת ה־תמריץ, סבורים התעשיינים, תאפ־שר להגביל את היצוא ולמנוע פיטורים הכתיים בענף.

דרישה אחרת של התעשיינים היא, לצמצם את היבוא, כשגם היום זורמות לארץ כמויות גדו־לות של סחורות בכל העולם.

ההערכה היא, שאם יימשך ה־משבר בענף הטקסטיל צפויים פי־טורים של 20.000 עובדים. חלק גדול מפיטורים אלה יהיו בערי־רות פיתוח, שבהן מרוכזים רוב מפעלי הטקסטיל הגדולים. פיטו־רים בהיקף כזה הם „פצצה סוציא־לית", כפי שמגדיר אותם אחד היצרנים הגדולים בענף.

אלעזר נבחר ליו״ר דירקטוריון „צים"

מאת סופר „דבר" בחיפה

הדירקטוריון של חברת „צים" בחר אתמול ברב־אלוף (מיל.) דוד אלעזר לתפקיד יו״ר ה־דירקטוריון.

ברוך יקותיאלי, שכיהן משך חו־דשיים כיו״ר זמני של הדירק־טוריון התפטר מתפקיד זה ומחב־רותו בדירקטוריון.

בחירתו של אלעזר היתה מוב־טחת משום שהוא הומלץ ע״י ה־חברה לישראל המחזיקה ב־50 ״ ממליצה החברה על יו״ר אחוז של מניות „צים". בהתאם להסכם בין חברה זו לממשלה דירקטוריון „צים" והממשלה חיי־בת לכבד המלצה זו.

יצויין, שלא היתה צפויה הת־נגדות בציגי ההסתדרות והסוכ־נות היהודית למועמדותו של ד. אלעזר.

ביקור משלחת העובדים הסוציאליים בגרמניה מומן ע״י מרכז השלטון המקומי

מאת א. גבע, סופר „דבר"

ביקורה של משלחת העוב־דים הסוציאליים בגרמניה — אחרי הפיחות וההודעות בדבר ריסון ההוצאות הצי־בוריות — מומן על ידי מר־כז השלטון המקומי.

בשעתו פורסם ב„דבר", כי מש־לחת בת 13 עובדים סוציאליים יצאה לגרמניה וכי שר הסעד, מ. חזני, ביטל את יציאתם של ארבעה עובדים סוציאליים מעוב־די משרדו.

בתשובה לשאלת סופרנו אמר אז פ. אילון, יו״ר מרכז השלטון המקומי, כי הוצאות המשלחת מומנו על ידי גרמניה.

עתה מתברר, כי מנכ״ל מרכז השלטון המקומי, ז. כליון, הוציא ב־31 באוקטובר חוזר בו נאמר שהוצאות כל אדם במשלחת יס־תכמו ב־2,650 ל״י. כל נוסע יש־לם 550 ל״י, הרשות המקומית תשלם 1,100 ל״י והממשלה הגר־מנית תשלם 1,000 ל״י. תוכן החוזר עומד, איפוא, בסתירה ל־הודעת פ. אילון.

יפעלו לתיקון הרווחיות בענף המכולת

מאת סופר „דבר" בירושלים

הממונה על המחירים במשרד המסחר והתעשיה, זאב בירגר, הודיע, כי משרדו יפעל לתיקון השיבושים שנגרמו בקביעת שי־עור הרווחיות של המוזגים ב־ענף המכולת.

בירגר מסר פרטים אלו באסי־פה סוערת של סוחרי המכולת, ש־התקיימה אתמול בירושלים מטעם האיגוד הארצי למסחר בבירה.

הודעתו של הממונה על המחי־רים באה, לאחר שהסוחרים הת־לוננו על ירידה משמעותית ביו־תר, לא רק באחוזים אלא גם ב־רווח האבסולוטי, במספר פריטים מאז הפיחות.

הם קבלו על כך, שחלוקת ה־רווחים בין היצרן והקמעונאי נק־בעה על־ידי משרד המסחר והת־עשיה ללא התחשבות בגידול הגי־כר שחל בהוצאות השוטפות של הסוחרים, כגון, שכר דירה, חש־מל, ארנונות, הובלה וכו׳.

בירגר אישר, כי אכן נגרמו שי־בושים בקביעת מתח הרווחים ב־מקרים מסויימים והציע, כי מנ־כ״ל איגוד המסחר בבירה, יצ־חק גוטמן, יזמן בהקדם פגישה במשרדו לשם בירור הנושא.

נתגלו דולארים מזוייפים

מקרה נוסף של שימוש בדולא־רים מזויפים נתגלה אתמול בנמל התעופה בן־גוריון. עובד של חב־רת תעופה ביקש להמיר 200 דו־לארים בסניף של בל״ל הקופאי הבחין, כי הדולארים אינם מקו־ריים.

בחקירה ראשונית שנפתחה ע״י משטרת נמל התעופה בן־גוריון טען העובד שקיבל את הדולארים משכנה, שביקש להמירם בלירות ישראליות. בידיו היו שני שטרות בני 100 דולאר כל אחד.

לאחר החקירה הראשונית הוע־בר הטיפול אל המחלקה לחקירות כלכליות במטה הארצי של מש־טרת ישראל.

בתשובה לשאלה אמר לכתב „דבר" ממלא מקום מפקד משט־רת הנמל, רב פקד י. רוזה, כי אנשי מודיעים לעובדה שזו הפעם השניה תוך שבוע שמתגלים דו־לארים מזויפים בנמל התעופה. החקירה מתפשטת לכל הכיוונים.

הוסכם על הפיצוי לבעלי הכנסות נמוכות

השרים י. רבינוביץ, ש. הלל וי. מרקה, הגיעו להסכם עם נציגי ההסתדרות על גובה ה־פיצוי לבעלי הכנסות נמוכות ומשפחות מרובות ילדים בשל ההתייקרויות הנובעות ממדי־ניות החירום הכלכלית.

הפגישה התקיימה אתמול בתל־אביב, בעקבות החלטת ועדת ה־שרים לרווחה חברתית, לקבל מס־קנות ועדה בין־משרדית, שהוק־מה עליידה לענין זה. בוועדה השתתפו גם נציגי ההסתדרות.

בפגישה הוסכם, על דעת הצד־דים, כי הפיצוי שיינתן לילד ה־ראשון והשני יהיה בסך 18 ל״י לחודש, כשהילד השלישי והלאה יינתן סכום של 50 ל״י לחודש, שיחולק בתשלום הקיצבאות הבית־נה לכשפחות מרובות ילדים וה־קיצבאות ליוצאי צבא.

מקבלי קיצבאות זקנה, שאינם זכאים להטבה סוציאלית, יקבלו פיצוי בשיעור 20 אחוז מן הקצבה המובטחת להם ליום 30 באוקטובר.

מקבלי קיצבאות זקנה, עם הט־בה סוציאלית, נתמכי סעד, קיצבת נכות כללית, נכי תאונות־עבודה בעלי הכנסה נמוכה ונשים גרו־שות, הזכאיות לדמי מזונות ב־אמצעות הביטוח הלאומי — יקב־לו פיצוי של 24 אחוז מן הקצבה המובטחת ל־30 באוקטובר.

פיצוי ריאלי

ש. הלל, יו״ר ועדת השרים ל־רווחה, מסר בפגישה זו, כי ב־סכומים שנקבעו, יש כדי מתן פי־צוי ריאלי למשפחות מרובות יל־דים. לגבי משפחות בעלות ילד אחד או שני ילדים — בעלות הכנסה נמוכה, יחול בקרוב בב־דיקה מקיפה, כדי למצוא מודד שיאפשר להעניק להם פיצוי מלא ולהבטיח, כי לא ייפגעו בשל ה־התייקרויות.

„דבר" הפגיש את מצפה־רמון עם מעצבי המדיניות

מאת סופר „דבר" בנגב

תושבי מצפה רמון נתבשרו, כי במרוצת העשור הזה יגדל מספרם פי חמישה, ויגיע לרבבה.

בעיירה נערכה כלשום בערב הופעה מיוחדת במינה. שו־מה לא היתה כאן כזמן: שר השיכון אברהם עופר, מנכ״ל משרד החינוך והתרבות אלעד פלד ומנהל המחלקה הרפואית של מרכז קופ״ח, ד״ר חיים דורון, השיבו על שאלות התוש־בים — מהם שאלות בקורת קשות — במשך יותר משלוש שעות.

מספר התושבים שנוכחו במפגש עשוי היה להטעות אורח מבחוץ, כי מדובר הוא בעיר גדולה — אם הישווה את ההש־תתפות באסיפות דומות בערי הנגב והצפון.

האירוע נערך ביוזמת מערכת „דבר", ועורכת העתון חנה זמר פתחה והינחתה אותו. ראש המועצה המקומית, א. שפי־רא העלה את בעיות העיירה ותביעותיה והאורחים השיבו כל אחד בתחומו, הן על ההשגות והן על השאלות הרבות של התושבים.

במרוצת הדיון נחשפה לא רק הפרובלימטיקה של המקום, אלא גם הבעיות המדיניות הנוגעות לאזורי פיתוח בכלל, בעיקר בתחום השירותים. הדיון יתפרסם ב„דבר" במלואו.

שיבושים בתיקוני טלפון ובמשלוחי דואר בתל־אביב

בגלל סנקציות של נהגי משרד התקשורת

שיבושים קשים נגרמו אתמול בתיקוני טלפון ובמשלוחי דואר בתל־אביב, לאחר שנהגי משרד התקשורת חסמו בשעות הבוקר את יציאת כלי הרכב והעובדים לעבודתם.

דובר משרד התקשורת מסר, כי העובדים הפרו הסכם מפורש, שנתקבל בשיתוף עם ההסתדרות, המאפשר למשרד לייפל את העברת דבר ולציוד מכבאים ברכב לנהיגה עצמית, כאשר המדובר בנסיעות לטווחים קצרים, במקום להצמיד להם נהג מיוחד, ואת נוסף לעבודתם המקצועית.

עוד הוסיף הדובר, כי המשרד התחייב שלא לפגוע בעבודתו של איש מהנהגים הקיימים ולא להעביר לתפקיד אחר אף לא נהג בלי התייעצות מוקדמת עם ועד הנהגים. ההסדר קיים מזה שנים.

שלשום התנגדו הנהגים להוציא מכונית כזאת לעבודה והמשרד נאלץ להשתמש באמצעים העומדים לרשותו כדי לבצע זאת. בשל כך חסמו אתמול הנהגים את שערי המוסך בתל־אביב ומנעו מהרכב והאנשים לצאת לעבודה.

הנהלת משרד התקשורת רואה בכך צעד בלתי נסבל, במיוחד נוכח הנסיבות המשקיות כיום.

אמש קיימה מועצת פועלי תל־אביב מגעים עם נציגי הנהגים והיום יחזרו לעבודה תקינה.

אושר מינוי הרמלין למנכ״ל „בינוי ופיתוח"

מאת סופר „דבר" לענייני פיתוח

מועצת המנהלים של חברת „מקורות" שהתכנסה אתמול ל־ישיבתה אישרה את הצעת שר החקלאות אהרון אוזן בדבר מי־נוי של יוסף הרמלין לתפקיד מנהל כללי של החברה־הבת „מקורות — בינוי ופיתוח".

מינוי זה טעון אישור פורמלי של מועצת המנהלים של חברת בינוי ופיתוח. יוסף הרמלין יכנס לתפקידו החדש ב־15 בדצמבר השנה.

נאשם בהצעת שוחד למנכ״ל החברה לשיקום הרובע היהודי

אורח בריטי תושב ירושלים, אלפרד מוזס, נאשם בבית המש־פט המחוזי בירושלים בהצעת שו־חד למנכ״ל החברה לשיקום ופי־תוח הרובע היהודי בירושלים.

בכתב האישום שהוגש אתמול לבית המשפט נאמר, כי הנאשם הציע אלפיים דולאר או עשרת אלפים ל״י במזומן לחשבונו של מנכ״ל החברה, רוני גלוסקינוס, כדי שיסדר לנאשם קבלת דירה בת ארבעה עד חמישה חדרים ב־רובע היהודי בעיר העתיקה.

מנכ״ל החברה לשיקום ופיתוח הרובע דיווח את השיחה עם הנא־שם לפגישה נוספת, ובפגישה הש־ניה חזר הנאשם על אותה הצעה. הפעם הוקלטו דבריו כדי שיוכלו לשמש ראיה נגדו. (ע)

רצח את אחותו בגלל כבוד המשפחה

מאת יואל דר, סופר „דבר"

צפיפה סולימאן יוסף, בת 20, מהכפר אום־אל־פחם נרצחה בידי אחיה בגלל חילול כבוד המש־פחה.

הרצח אירע אתמול לפנות בוקר. האח מוחמד, בן 21, הופיע ב־נקודת המשטרה בעירון והודיע, כי רצח את אחותו בסכין. הוא נעצר והבוקר יובא לפני שופט להארכת מעצרו.

מבצע ההחתמה של דבר

עליית המחירים הגדולה שחלה לאחרונה, אילצה את העתונים להעלות את מחירי העתון.

מחיר המנוי החדשי על „דבר" נקבע ל־43.- ל״י
ודמי החתימה לשנת 1975 - 516.- ל״י.

"דבר" מציע לקוראיו, המשלמים את דמי המנוי לשנה מראש, תנאים מיוחדים.

ספר פרס מהודר - לקסיקון האמנויות
מחירו בחנויות הספרים 61.- ל״י
הנחה מיוחדת מדמי המנוי 39.- ל״י
סה״כ 100.- ל״י

דמי המנוי המיוחדים בסך של 477 ל״י (במקום 516.-) יהיו בתוקף עד 31 בינואר 1975.

פנה אל סניף או סוכנות "דבר" באזור מגוריך.

התחל את יומך עם דבר

משרד הבריאות

מודיע:

ששקיות סוכר ארוזות ע״י „פורת"

רח׳ ויצמן—גדרה, נמצא בהן סוכר מעורב עם חומר אחר. הוא פסול לאכילה.

הצרכנים מתבקשים להחזיר את הסוכר לחנות ממנה רכשו אותו. החנויות מתבקשות להחזירו לבית האריזה.

השקיות נושאות סימון: תוצרת הארץ, 1 ק״ג סוכר לבן משובח.

„פורת", רח׳ וייצמן — גדרה, טלפון 055-91939

חברת החשמל לישראל

מחוז הדרום — תל־אביב

מכרזים

1. מס׳ 356/96/74
2. מס׳ 356/97/74

מתבקשות הצעות לבניית קוי מתח גבוה:

1. בבקעת הירדן מ„בקרוב" ל„תמרה".
2. מדיקלה לאל־עריש.

את הפרטים על העבודות הנ״ל אפשר לקבל במשרדי החברה ברחוב החשמל 16, תל־אביב, החל מיום 8.12.74 תמורת תשלום של 50.- ל״י עבור כל מכרז.
את ההצעות יש להחזיר עד יום 12.12.74 שעה 12.00.

הרשות בידי החברה לבצע את כל העבודה או חלק ממנה ואין היא מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

השתמש בחשמל בתבונה

במלאת ארבע שנים לפטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו

איסר קירש ז״ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון כ״ד כסלו תשל״ה (8.12.74). נפגשים בשעה 3.00 אחה״צ ליד השער הישן בבית־העלמין בחולון.

המשפחה

הננו מודיעים בצער רב על פטירת חברנו

ראובן אגרנוב

ההלויה תצא היום, יום שישי, כ״ב בכסלו תשל״ה (6.12.74) בשעה 1.00 בצהריים ממרכז מושב חרות

משפחות: אגרנוב, הצרוני
ומושב חרות

אנו מודיעים בצער על פטירת
של חברתנו

חנה שבתאי

ומשתתפים בצער המשפחה

הלויה תצא היום יום ששי כ״ב בכסלו תשל״ה 6.12.74 בשעה 11.00 לפנה״צ מבית יד לבנים.

כפר ויתקין

במלאות שנתיים לפטירת יקירתנו

רחל קנב ז״ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה
ביום א׳, כ״ד כסלו תשל״ה, 8.12.74, בשעה 2.30 אחה״צ.
נפגשים ליד בית־העלמין בקרית־שאול.

המשפחה

אנו משתתפים בצערת של
הח׳ דבורה בן משה

על מות **אביה ז״ל**

הועד הפועל של ההסתדרות
וחבר עובדיו

ביום השלושים לפטירתו של יקירנו

שמעון פריש ז״ל

נעלה לקברו לטכס אזכרה ביום שלישי, כ״ו כסלו תשל״ה, 10.12.74 בשעה 15.00 בבית־העלמין בחולון.
אוטובוס יצא מבית אוגוסט רפפורט בשעה 14.00 ויעבור דרך בית המנוח.
נפגשים ע״י השער החדש בחולון.

המשפחה

אנו משתתפים בצערו של
הח׳ שלמה טימר

על מות **אשתו ז״ל**

הועד הפועל של ההסתדרות
וחבר עובדיו

לשלמה סומנר
ולמשפחתו

אתכם באבלכם במות
האח

בית כפר הירוק

הלוח החדש דבר דחף

ראה עמ׳ 5-6

• דירות למכירה •
• מכוניות למכירה •
• דירות מרוהטות •
• וילות ובתים •
• מגרשים • חנויות •
• אולמות • משרדים •
• הצעות עבודה •
• עסקים • חוגים •
• שידוכים •
• אופניים וקטנועים •
ועוד שפע של הצעות
בלוח החדש
דבר
דחף

מודעות דרושים ראה עמוד 7

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הפנסיונר

שמעון שפיגל ז״ל

ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה

ועד עובדי חברת החשמל לישראל בתל־אביב והמחוז
החברים הפנסיונרים בחברת החשמל

חברנו

אורלי ארצי

איננו

אבלים
המשפחה
וקיבוץ דורות

הלויה תיערך היום יום ו׳ 6.12.74 בשעה 12.00, בבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוסים ייצאו מקיבוץ דורות בשעה 10.00.

נכי צה״ל בנתניה מתגייסים למשמר האזרחי

מאת סופר „דבר" בשרון

בכנס נכי צה״ל בנתניה ו־בסביבה, שהתקיים אמש בבית „אהל־שם" במקום, הוחלט לפ־תוח לשכה לנכי צה״ל בנתניה. כן סוכם, שנכים המסוגלים לשרת וטרם התגייסו לשמר האזרחי, יצטרפו למתנדבים.

בכנס נכח ראש העיריה ד״ר ברמנתם, שהבטיח כי העיריה תעזור במיטב יכולתה לנכים ומסר, כי העיריה תעמיד חדר לרשות הלשכה בשעות אחה״צ בעיריה. בכנס השתתפו יו״ר הארגון שלמה לדזה, מזכיר סניף ת״א (אליו מסונפת נתניה) יעקב סקיבורניק ואח־גר עמית מהועד הארצי.

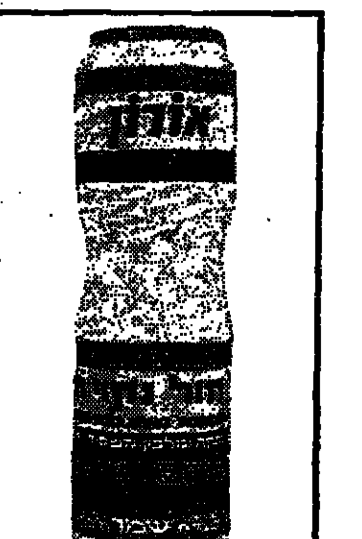

אורון

החול הכל יכול
מנקה ומלבין
אמבטיות, כיורים
ואסלות

שמן

איך מבצעים את התכנית הכלכלית

מאת ירוחם משל

הציבור ציפה לתכנית כלכלית נועזת לשעת חירום. ההסתדרות עצמה תארה והדגישה, כי המדינה זקוקה לשינוי דרסטי בתהליכים הכלכליים, באורח החיים, לנור־מות חברתיות חדשות.

בלחמת יום הכיפורים יצרה רגישות גדולה לסגנון החיים. ל־חיים שאינם תואמים את יכולתנו הכלכלית. באה תביעה נמרצת ל־חסכון, התנגדות לראוותנות, הת־נגדות להוצאה ללא דוגמא אישית. באה תביעה ל„אחרי" גם בחיי משק וחברה. נוצר סיכוי לצריכת סינויים מעמיקים בסדרי החיים. ובוודאי שאין מקבלים הטפת מו־סר מאלה שמשכורתם היא 200,000 לירות בשנה. והם מציעים לפועלים לוותר על תוספת היוקר.

עם זאת אין חילוקי דעות בסי־סיים בין ציבור העובדים לבין ה־ממשלה לגבי הצורך בתכנית ה־כלכלית ובמגמותיה. לכן כאשר הוכ־רז על התכנית הכלכלית לא טען איש שאין בה צורך. חילוקי הד־עות מתמקדים לא בתכנית עצמה, לא בצורך לבצעה. לא בתביעה להידוק החגורה. להסתפקות במו־עט. הויכוח הוא על ד ר כ י ה־ביצוע.

זכותה הגדולה של הממשלה היא, כי הצליחה להחדיר לתודעת הצי־בור את חומרת מצבנו הכלכלי. הנושא חדר לתודעה של כל בית, כל מפעל, כל משפחה.

מבחינה כלכלית טהורה היתה מגמת התכנית לייקר את היבוא, לעודד את היצוא ולהפסיק את אזילת היתרות של מטבע חוץ. אין ספק, שמטרה זו היא חיונית. אין לנו ויכוח על מצב החרום והמתחייב ממנו. ומשום כך נחזק את ידי הממשלה בכל צעד לחס־כון במטבע חוץ, להטלת מיסים כבדים על מצרי מותרות ולספיגת כוח קניה מבעלי היכולת.

חומרת הויכוח שלנו נעוצה ב־כך, שהתכנית הכלכלית הביאה, בבת־אחת, להתייקרות מאסיבית, חריפה ללא תקדים, ובראש ורא־שונה של מצרכי המזון הבסיסיים. מבחינה תיאורטית. אמנם, היתה מטרת התכנית, כאמור, לייקר את היבוא. להקטין את כוח הקניה הפנימי ולהפנות חלקים גדלים ה־הולכים של הייצור ליצוא. אלא שמרחק רב קיים בין התיאוריה הנאה לבין העבודה, שבבוקר ה־10 בנובמבר הוכה ציבור העוב־דים בהלם.

חינכנו את עצמנו לעבודה, אבל היחס אליה ואל ההון הוא יחס של איפה ואיפה. דומה, כי כל הויכוח מתמקד סביב תוספת היוקר. וכל ההתקפות מכוונות אליה. ואילו אל ההון מתייחסים בדרך ארץ ומע־ניקים לו חסינות. הפיחות הביא בבת אחת להתייקרות המצרכים הבסיסיים בשיעור ממוצע העולה על 70 אחוז. אך בה בשעה, ש־תביעתנו לתשלום פיצוי לציבור העובדים על ההתייקרות התלולה, באמצעות תוספת יוקר הותקפה ב־אש צולבת, הרי הצעתנו לשקול את האפשרות של הטלת מס על מימוש רווחים ספקולטיביים בלבד בשוק ניירות הערך [illegible] נדחתה. בתוך שישה [illegible] שה־ממשלה מבקשת לספוג, באים כ־40 אחוז מהתייקרות מצרכי המזון הבסיסיים. זהו אחוז מהיים. מצ־רי מזון בסיסיים התייקרו, כא־מור, בבת אחת ביותר מ־70 אחוז. כל של המזונות כ־45 אחוז, השמל וגז לצריכה ביתית ביותר כ־67 אחוז, התחבורה ציבורית ב־40 אחוז, נפט לצריכה ביתית ב־79 אחוז; מים לצריכה ביתית — ב־126 אחוז. האם פליאה היא, ש־ציבור העובדים הוכה בהלם? אר־לם ציבור זה גילה בגרות בלתי רגילה. הוא בא להסתדרות וביקש תשובה. ישבנו עם חברי הוועד־דים ימים ולילות וניסינו ל־הסביר את חומרת המצב הכלכלי, לשכנע ולהרגיע.

תביעת העובדים היא לשוויון בנשיאה בעול. הלם הפיחות הוציא אותם מהעבודה. הם לא יכלו ל־עבוד. בפנינו עמדה השאלה — כיצד להחזירם לעבודה, כיצד ל־החזיר להם את השקט הנפשי. ב־אסיפה בחיפה ובמקומות אחרים עמדתי מול עשרות פועלים נרג־שים. אמרתי להם, שלא אהיה נביא שקר ולא אבטיח דברים שלא אוכל לקיימם. על מדינת יש־ראל, הסברתי, עובר מצב קשה והוא מצריך סבל ונבונות. המדינה נמצאת במצור. קראתי להם ליטול חלק בעול. אבל לא יכולתי לומר להם, שהתכנית הכלכלית, כפי ש־הובאה, מביאה לחלוקה צודקת של העול.

ביומי הכנה חתם שר האוצר על מכתב להסתדרות בו נאמר, כי עד אפריל 1975 יישמרו מחירי ה־מצרכים הבסיסיים ללא שינוי. אם רוצים לשנות מכתב כזה — לא די בהודעה. הודעה איננה הידב־רות. חייבת להיות הידברות של הממשלה עם ההסתדרות על־מנת שלא ייווצר עימות, כי אין אנו מבקשים ואין אנו רוצים בעימות כזה. אסור לעורר ספק לגבי ה־אמינות של ההסתדרות או של הממשלה. האמינות היא היסוד ל־קשר, להבנה, לכושר הסכנוע של ההסתדרות כלפי חבריה ושל ה־ממשלה כלפי כלל האזרחים.

עובדה היא, שההסכם עם ההס־תדרות לא קויים. אם היו אירו־עים מיוחדים אשר חייבו את שר האוצר לא לקיים את ההסכם, הוא היה צריך להידבר עם ההסתדרות על כך. לו היתה מתקיימת הידב־רות, קרוב לודאי שהיינו מסכי־מים להפלאת מחיר המצרכים ה־בסיסיים, אם כי לא באותו שיעור ולא באותו היקף. ידענו שהמצב קשה, ואולי אף מחייב לשנות הס־כם. אבל כאשר רוצים לשנות הס־כם, צריך להגיע להסכמה הדדית.

שר האוצר מציע לנו להאריך את הסכמי העבודה לשנה נוספת. אנו חייבים לדעת באיזה תנאים. אמינות היא נכס יקר־ערך. אם היו אירועים כלכליים שחייבו את שר האוצר לשנות מהסכם כתוב בלי לקבל את הסכמתנו, מדוע אסור לאותו שר אוצר להטיל מס על מימוש רווחים ספקולטיביים ב־שוק ניירות הערך? מדוע מותר לעשות פיחות על שכר העבודה, אך אסור לעשות פיחות על רווחי הון? את זאת אין אנו מבינים. את זאת שואלים בציבור.

חייבים אנו לזכור שנורמות חברתיות נוצרות בכל קשת וקשת של התנהגותו. אנו סבורים בהקשר זה, בין היתר, כי ב־1975 יש לקי־בוע לא רק מינימום של שכר אלא גם שכר מקסימלי. כלומר לקבוע „ריצפה" ו„תקרה" באחה. מה רע בכך שמי שמשתכר 20.000 לירות בחודש — תקסן הכנסתו ב־1975? אנו בוודאי ניתן ידנו ל־כך. בשעת חרום אי־אפשר לדבר רק על מינימום, צריך לדבר גם על מקסימום. ואת המקסימום הזה אנו רואים בחיינו יום־יום.

כמה משפטים בנושא מס ההכ־נסה של עצמאיים וקבוצות אחי־רות. חובותיהם למס מגיעות כבר לשני מיליארד ל"י בקירוב. זהו חוב בלתי־צמוד. הנושא רחוק מקי לחייב. בעת שהוטל מלוה החובה, הובאה לכנסת גם הצעת חוק ל־העלאת הריבית על החובות למס הכנסה. מדוע תיקון זה טרם נת־קבל? מדוע היתה מהירות מירבית כלפי מלווה החובה ואילו והצבעה האחרת טרם נתקבלה? הוא הדין לגבי „חברות מעטים". מדוע לא הועבר גם תיקון תחיקתי בנושא זה? דברים אלה אינם נותנים מנוח לציבור העובדים. הם מפ־ריעים לתכנית הכלכלית. הם פוג־עים בעיקרי הנרגעתנו. הם מקור של אי־שביעות רצון ואי־השלמה. צריך לקחת יותר מהמתעשרים, מהקבוצות הבולטות באורח החיים ובסגנון החיים. כאשר נשאל הרבי מקוצק מדוע נאמר „צדק צדק תרדוף", והרי מספיק לומר „צדק" פעם אחת, השיב: „הדרך לצדק גם היא צריכה להיראות כצדק".

לפי נתונים שבידנו היתה ירי־דה מסויימת בשכר הריאלי ב־1974, ואילו הצריכה הפרטית גד־לה. היא גדלה מאותם סכומים גדולים, שהמס אינו מגיע אליהם. אלה הסכומים שהגדילו את הפער את אי־השיויון. אין ספק שיש ירידה בחלקו של העובד השכיר בהכנסה הלאומית. חלקו ירד מ־59.3 אחוז ב־1970 ל־55 אחוז ב־1973. יש ירידה בחלק השכר ל־עומת ההון בהכנסה הלאומית. ד־עלינו לזכור בהקשר זה, כי יהיה מחזור שני להתייקרויות המרכזיות.

הממשלה החליטה על מספר דב־רים חשובים. בין היתר החליטה על מס הון גמר, ואנו תומכים על כך בשתי ידיים. אולם — כבר לפני שבע שנים, הוגשה הצעת חוק בנושא זה, והוא עדיין לא אושר. הציבור רוצה לראות תוצ־אות של ממש. בגיסה ממשית ולו גם קטנה יחסית, מחלקם של בע־לי היכולת. צריך שהדבר ייעשה במהירות וייראה לציבור.

אני סבור, שטעות היא למקד את כל הוויכוח על תוספת היוקר. התעסוקה המלאה היא הפריטס ה־ראשון בשביל המדינה, שלא תוכל לסבול מאסר עבודה ומאבק בין שלום הדשים להתיקים. יחד עם זאת אי־אפשר להתעלם מכך, ש־תוספת היוקר האחרונה, מיולי 1974, היתה חלקית בלבד. חלק מהעובדים קיבל רק 30—40 אחוז ממנה, כתוצאה מהפעלת שני ה־מלחות, ומילוי רצף היום לא היתה תוספת יוקר נוספת. למרות ההת־ייקרו שבעקבות הפיחות.

המעבר בתעסוקה עודפת אל מוסר עבודה בארץ הוא מהיר וחד מאד, אין בתחום זה תקופה של בין ערביים. המיתון ב־1965 התי־חיל ממיתון „קטן" והתפתח עד מהרה למיתון גדול. יש כבר סי־מנים של אבטלה חיכוכית. יש סימנים של התאספקות בקצוות. של ריסון הבריקוס. ויש קורלציה בין השוק הפנימי לשוק החיצוני. ה־ממשלה חייבת להיזהר היטב שלא לעבור את „הקו האדום". אשר מ־עבר לו קיימת סכנה לתעסוקה ה־מלאה.

אין ספק, שאנו חייבים עתה לטפל באופן הרציני ביותר ב־פריון הייצור. רק הפלאתו תביא לנו רווחה. הצלחנו בארץ בבלתי־אפשרי וטרם הצלחנו באפשרי.

הצלחנו בחקלאות ולא הצלחנו ב־אותה מידה בתעשיה. בחקלאות התגברנו על פגעי הטבע והגענו להישגים עולמיים. הוא הדין בת־חום הבטחון. לא כן הדבר, כא־מור, בתחום התעשיה. אולי הסיבה לכך היא, שהמחקר התעשייתי הוא עדיין מצומצם מאד. עלינו לבדוק מדוע יחידת התוצרת התעשייתית בישראל יקרה מזו שבמערב אי־רופה. למרות העובדה שמחיר שעת עבודה נמוך יותר בישראל מאשר באירופה.

ההסתדרות תקרא את העובדים לדגל זה של הגברת פריון הע־בודה והוזלת יחידת התוצרת. בזה אנו רואים את המפתח לפתרון בעיות המשק.

בסיכום אחזור ואדגיש, כי אנו נותנים ידנו לתכנית הכלכלית, וכי נשתף פעולה עם הממשלה ב־כל הנושאים הקונסטרוקטיביים. ניתן ידנו להוציא את המדינה מן המיצר גם בתחום הכלכלי. אולם לא נרפה מתביעתנו לאיזון הגמל. המדינה חייבת ליטול יותר ויותר מהקבוצות בעלות היכולת, ואילו מוסבת ההסתדרות להקדיש מירב המאמצים והשומת הלב לקבוצות הנזקקות והחלשות.

יש להודות צריך להתכונן

עם כל הסיפוק — והתודה — שמותר לחוש אחר ההצבעה בסנאט האמריקאי על סיוע החוץ יש מקום גם לחששות. לכ־אורה מורה ההצבעה על יחס חיובי ואוהד לישראל שזכתה לסיוע — במענקים ומילוות — גדולים יותר משהממשל הת־כוון באופן מקורי. אולם זה רק צד אחד של המטבע. הצד האחר הוא שהצעת הסיוע — שהיתה עיסקת חבילה אשר בה נכרכו ישראל והערבים בשק אחד — נתקבלה על חודו של קול ואחר דיונים קשים. יש גם לזכור, כי ההצבעה בסנאט טרם מהווה אישור סופי וכי על הצעת הסיוע לעבור דרגים נוספים בפרוצדורה הפרלמנטרית.

מה שניתן ללמוד מהדיונים הוא שאזרחי ארה"ב ונציגי־הם בקונגרס עייפים ממתן סיוע חוץ. אף שאנשי הממשל, עם הנשיא בראש, חוזרים ומדגישים את חשיבותו של הסיוע למעמדה של ארה"ב, נוטה דעת הקהל לקפוץ את ידה. היעדר תגדה נאותה מצד המקבלים — ומדיניות כפיות טובה מצויות בין המפותחות והמתפתחות כאחת — עורר זה מכבר תמיהות בציבור האמריקאי. אך עם החרפת המצב הכלכלי גדלו סימני השאלה. ואכן אין מצבו של הממשל נוח בבואו לנמק סיוע חוץ נדיב בשעה שמיליוני מובטלים בארה"ב מתדפקים על שערי לשכות העבודה.

אף שאין קשיי הסיוע נוגעים באופן ספציפי לישראל, חייבים אנו לערוך חשבון נפש. חשבון הנפש — בנוסף להר־זות — חייב להתייחס לתביעות כלפי עצמנו ולריסון עצמי גדול יותר מבעבר. כי אין זה בטוח שמה שאנו מקבלים השנה נקבל גם להבא.

המזרח־התיכון בפיסגת פאריס

בשיחות־הפיסגה בין ברז'נייב ודיסקאר ד'אסטן, שנפתחו אתמול בפאריס, מובטחת מראש הסכמה רחבה בסעיף המז־רח־התיכוני. המכנה המשותף הוא הקו הפרו־ערבי הזהה, כאשר ההבדל המעשי הוא רק ביכולת־הביצוע. השליט הסובייטי, שהכתיב בשעתו למדינות מזרח־אירופה את ניתוק היחסים עם ישראל, אינו מתקשה לקיים מרותו עליהן (פרט לרומניה). שר־החוץ יגאל אלון אישר עובדה זו השבוע בהפריכו שמועות, שמדינה כלשהי במעגל־ההשפעה הסוב־ייטי „תצרוק מן השורה". גם נשיא צרפת והמימסד הרשמי שלו ממשיכים במאמצי דה־גול ופומפידו להטיל כרות דומה על מדינות הקהיליה האירופית; והעובדה שיכולתם נופלת מזו של הסובייטים אינה מונעת הסכמה דו־צדדית עם שליטי מוסקבה. שני הצדדים מכחישים רשמית תמיכה במגמה הער־בית לחיסול ישראל; אך שניהם אינם נרתעים מסיוע מעשי למגמה זו, בחימוש ובתחום המדיני. אם גרמה מוסקוה אומר להכיר בממשלה גולה של אש"ף, נתונה מראש הכרה כזו גם מצד פאריס.

אין זה משנה, שהעמדות הרשמיות של ברה"מ וצרפת נובעות ממניעים שונים, כאשר האינטרס הסובייטי הוא אס־טרטגי־אימפריאליסטי בעיקרו והאינטרס הצרפתי הוא כל־כלי־אופורטוניסטי בעיקרו. מה שמשנה הוא, ששליטי הקרמ־לין אינם מרגישים עצמם כפותים על־ידי דעת־קהל חפשית לא בארצם ולא במדינות שתחת שלטונם. לעומת זה קיימת ופועלת דעת־קהל כזו במערב, ומשקלה הולך וגובר בעצם ימים אלה. אתמול נוספה דוגמה בולטת לכך כאשר הפרלמנט של שווייץ הניטראלית הצביע ברוב מכריע בעד שלילת הסיוע מאונסק"ו, בניגוד לעמדת נשיא המדינה שהוא גם שר־החוץ שלה. גם בפאריס עצמה נאלץ המימסד למתן עמדתו ולהסתייג רשמית מהחלטות אונסק"ו.

כאשר ממשלת ישראל מגבשת עמידתה לקראת „שבע השנים הרזות" תחת הרושם של בדידות מדינית בקרב המימ־סדים הרשמיים, העלולה למצוא ביטוי נוסף בסיכומי פיסגת פאריס, שומה עליה לרכז את מירב תשומת־ליבה ואת כל כובד הסברתה על דעת־קהל חפשית זו ולקדם גילוייה בכל מקום אפשרי.

התיתן ישראל „גזר" למצרים

הממשל מצפה שאלון יביא עמו ויתורים ממשיים

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בארה"ב

ערב שיחותיו של שר־החוץ יגאל אלון בוואשינגטון נראו הסי־כויים לפתיחת המו"מ המעשי על הסדר נוסף עם מצרים מפוקפקים למדי. השתתפותם של המצרים בהחלטות רבאט ובהתגודדות הכל־ערבית סביב אש"ף לא עודדה את ההרגשה, שהם חותרים ברצי־נות להמשך המו"מ־בשלבים עם ישראל. ידיעות מקאהיר סיפרו על אכזבה מצרית מיכולתו של שר־החוץ האמריקאי הנרי קיסינ־ג'ר לעמוד בהתחייבויותיו, גם לגבי המשך הנסיגה הישראלית וגם לגבי הסיוע הכלכלי האמרי־קאי. המצרים הכינו את הקרקע לשיבתם לזרועות ברה"מ: נדחה ביקור הנשיא סאדאת בוואשינג־טון, מבלי שנמסר תאריך חדש לביקור; לעומת זאת נסע שר־החוץ המצרי איסמעיל פאהמי לביקורו הדחוי במוסקבה, והכין שם את הקרקע לביקור המנהיג הסובייטי ליאוניד ברז'־נייב במצרים באמצע ינואר. בי־קור זה יסתיים כמעט בוודאות בחידוש אספקת הנשק הסובייטי למצרים ובהתקרבות מדינית בין קאהיר למוסקבה.

לקראת ביקור אלון שרתו המצ־רים „להדגים", שהפעם „אין־הם משגרים" את פאהמי לוואשינגטון בעקבות שר־החוץ הישראלי. ה־צם הם מהססים: אם הדברים שישמיע אלון ייראו להם — ימ־שיכו במגעים. אם לא, יישאר פאהמי בבית, כדי להכין את הת־מסרותה של מצרים לסובייטים. נקל לשער, שהאמריקאים הוד־אגו מאוד מהמהלכים המצריים האחרונים. הם החלו לחשוש, שה־הישג הברור ביותר, מבחינה אמ־ריקאית, של מסעות קיסינג'ר בש־נה האחרונה — הרחקת מצרים מברה"מ וקירובה לארה"ב — עו־מד לפני התמוטטות. לאחר שה־מצרים גילו מעט מאוד התלה־בות למשמע הדרישות הישרא־ליות להסדר אי־לוחמה, חששו האמריקאים, שמרווח הזמן שניתן לישראל מאז חתימת הסכם ההפ־רדה עם סוריה לפני שישה חו־דשים הולך ותם. הם קיוו, שאלון יביא לוואשינגטון הצעות, שיניאו את המצרים להרהר שני, ערב ביקור ברז'נייב בקאהיר.

אם אלה היו ציפיותיהם משי־חות אלון, הנפתחות ביום שני בוואשינגטון, הן התחזקו למקרא הדברים שאמר השבוע יצחק רבין. דבריו של רבין הפכו לשיחת היום ב„סטייט דיפארטמנט", ואף שר היה להתפלא על כך. לפי־זות חלק ממומחי משרד החוץ לענייני מזרח־תיכוניים נראה היה שישראל מ ס י ר ה מהם את עיקר תביעתה להסדר אי־לוחמה בשלב הנסיגה הבא, תביעה שה־אמריקאים סברו כל הזמן שית־קשו מאוד „למכור" אותה למצ־רים. לאחר פרסום דברי רבין הם ציפו לתגובה חיובית ממצ־רים. (התגובה הראשונית, תביעה להכללת שדות־הנפט במפת הנ־סיגה הישראלית, לא העידה לד־עתם בהכרח על הלדרלות שלי־לית), לא פחות מזה ציפו להצעות קונקרטיות יותר מישראל במגמה שעליה הצביע הראיון עם רבין. דברי רבין לא ביטאו, לדעת הא־מריקאים, את קצה הנכונות היש־ראלית לויתורים בשלב הבא, אלא נקודת־מוצא למו"מ. זו תוד־יה כנראה גם רוח הציפיות המצ־ריות.

במובן זה העמידו דברי רבין את אלון בעמדת־מיקוח בלתי נוחה. אם התכוונה ישראל להציג בשיחות את גמישותה, תצטרך עכשיו להדגיש, מול ציפיות גבו־הות לויתורים, דווקא אותם כר־טיסים שהיא עומדת עליהם. לכן אפשר לומר, שדבריו הפומביים של רבין חשפו כמה קלפים. שמו־טב היה, אולי, לשמור אותם למו"מ עצמו.

עם זאת דומה, שהמטרות הב־סיסיות של ביקור אלון לא השת־נו. ערב השיחות ניתן להציג אותן כך:

* העלאת שאלות, שיצטרכו האמ־ריקאים להציג למצרים ערב פתיחת המו"מ, ובהן: נכונותם לקי־ים את המו"מ על בסיס דו־צדדי, בלי שרבוב שאלות כנסיגה יש־ראלית בגולן, אש"ף ותביעותיו או כינוס ועידה בז'נווה; מהן כוונות מצרים כלפי ברה"מ, למ־של: מה מידת מצרים לפתוח לגבי חלק מתביעות הישראלית המקורית ל„אי־לוחמה", או ל„אי־לוחמה־למעשה". (בהבנין אחי־רון זה מצפים האמריקאים, שאלון יבהיר מה נותר מדרישות יש־ראל, כפי שהוצגו בביקורי אלון ורבין בוואשינגטון בקיץ ובסתיו).

* יצירת „תמריץ מספיק" למצ־רים, כדי שתמשיך בתהליך הה־תקרבות למערב ובמו"מ בתיווכו של קיסינג'ר. אלון לא יביא עמו מפות־נסיגה לוואשינגטון. אך יש להניח שיתווה קווים ראשונים להבהרת כוונות ישראל לגבי עו־מק הנסיגה בסיני. המטרות אלה חייבות לבוא עוד לפני ביקורו של ברז'נייב בקאהיר ולחזק את הכב־מה הפרו־מערבית בממשלה המצ־רית. זהו ה„גזר", שיכולה יש־ראל להציע. גם אם ישפיע על המצרים קשה להניח, שימנע את תהליך ההתקרבות המחודשת של־הם לברה"מ.

* זריקת „עידוד" למאמצי התיווך של קיסינג'ר בשלב בו נדמה, שהם עומדים בפני סכנת התפרצ־צות. מדיניות החוץ של פורד וקי־סינג'ר זקוקה לעידוד זה גם מסי־בות אמריקאיות־פנימיות.

* בירור הכוונות הסובייטיות במזרח־התיכון, בעקבות פגישת הפיסגה בוולאדיווסטוק. כן יסקרו אלון ומארחיו את המדיניות האמ־ריקאית בשורה ארוכה של נוש־אים משאלת ההכרה באש"ף ועד לבעיות סיוע.

לפי ניתוח מסוים, יש שלושה מרכיבים למו"מ הישראלי־מצרי: טריטוריה, ויתורים מדיניים וזמן. מצרים מעוניינת בטריטוריה. יש־ראל מעוניינת בתמורה מדינית ובהרווחת־זמן. המהלך הישראלי הנו־כחי, כפי שניתן היה להבין מדב־רי רבין, הציג תביעות ישראליות מרוככות בתחום המדיני, כשהמ־טרה היא להרוויח זמן. תיאורטית המצרים, ובוודאי האמריקאים, יכולים לראות בתפיסה הזאת בסיס סביר למו"מ. במהלך מו"מ כזה, יצטרך קיסינג'ר למצוא נוס־חה שתיראה כפתרון צבאי למצ־רים וכפתרון מדיני לישראל. נתי־אפשר לישראל להרגיש שניתן לה רווח־זמן ממשי, בלי לעורר אצל המצרים חשש, שמדובר בהסדר סופי. זה מסובך, אבל לא בלתי־אפשרי.

שיחה על מדינת היהודים

כתבתי כבר בשבוע שעבר על „שכוני הרכבת". אבל רוב דברי נסבו על אילן באה וגיד באה שרואים מבעד לחלון. והלא עיקר טעם הנסיעה הוא בשיחות יושבי קרונות!

אמנם לא המסע מתל־אביב לחיפה כמסע הרכבת ממוסקבה לולאדיווסטוק, גם לא כמסע ה„אוריינט אקספרס" לכל רוחבה של אירופה; אפילו לא כמו בין בסלון לבסלון. לא „ויטסו ויחונר", לא מוחזות, צרורות וסלים מלאים כל־טוב; לא מיחמים וכלים ושמיכות; לא קונדוקטורים ושוטרים, בתי־ניתובות ותחנות בידוק. צעצים ד־שתדי־דרכים. בסך־הכל שעה ועשר דקות. אבל יהודי נכנס לרכבת — הוא מתחיל לדבר.

ובכן, באחד הימים האלה, בשעת אחר־הצהריים, כשהתיישבתי בקרון בחיפה, התיישב מולי יהודי אחד. ומיד ראיתי שנפשו יוצאת לדבר. אך יצאה הרכבת מן התחנה פתח ואמר:

— אפשר לקנות כרטיס גם כאן, נכון?

— לא הספקת בתחנה...

— לא הספקתי. אותו המחיר, נכון?

— כן. אני חושב.

— לא כמו ברוסיה... — חייך.

כאילו לא ידעתי שהוא משם, עוד לפני שפתח את פיו. מה יהודי רוסי? — יהודי מסיפוריו של גנסין. רזה, פנים מאורכות, משקפיים, חליפה דהוייה שלא לפי המידה, עניבה דהויה, מרושלת, כפות ידיים לבנות על הברכיים. אינטליגנט, צורך יש לו לדבר.

כך שכבר בחמש הדקות הראשונות, ידעתי שהוא מעיר קטנה שליד קיוב, שבמה חודשים בארץ, מהנדס קונסטרוקציות־בניין, יש לו משרה במולל־בונה.

— מזל שלי, מזל גדול — אמר — אילו למדתי אלקטרוניקה במקום הנדסת־בניין, לא היו נותנים לי לצאת. אחי למד אלקטרוניקה נשאר שם. אני קיבלתי רשות אחרי חודש.

— גם עכשיו לא נותנים לצאת ל...?

— עכשיו? עכשיו יותר גרוע! רע מאד, רע מאד. אתה יודע מה הם עושים? — נרכן אלי כשהוא נשען על ידיו. הנשענות על ברכיו — הם מחתימים את כל היהודים על הצהרה שהם נגד הגירה לישראל. בפרוצים. מי שלא חותם — יגרשו אותו מן העבודה. יהיה תלוי. ככה. בין השמיים לארץ. אויב העם.

הוא מדבר עברית סבירה. למרות האקצנט המובהק. מן האולפן?

— קצת עוד משם. היה לי מילון רוסי־עברי. למדתי לבד. ידעתי כבר את כל המלים עד האות דל"ת על־פה. היותר — פה. מלבד זה היו לי שני ספרים: „מדינת היהודים" של תיאודור הרצל. אחד ברוסית, אחד בעברית.

— מה?!

— כן כן: זה ברוסית, היה לי עוד מאבא שלי. בעברית — השגתי... — הוא אומר בחיוך מתחרתי.

פתאום הוא פורץ בצחוק:

— מסילות־ברזל. מה?

תמהתי מה הוא צוחק.

— אתה קראת את „מדינת היהודים". נו, בטח קראת. אתה זוכר כמה הרבה הוא מדבר שם על מסילות־ברזל, רכבות, קיטור?

לא זכרתי

— את כל הרעיון של המדינה הוא משווה למסילות־ברזל! מה הוא אומר. מה? היה צורך בעולם לעשות מסילות־ברזל. באו האנשים המעשיים ואמרו. לכמה מסילות־ברזל? אין מספיק אנשים אפילו בשביל המרכבות של הדואר! נכון, מה? אה. לא נכון? מאד לא נכון! כשיש מסילות־ברזל — יש נוסעים! אם תהיה ליהודים מדינה — יבואו יהודים למדינה! אתה רואה? ככה זה! בדיוק!

— קצת התיישן, הספר הזה...

— התיישן?! — קרא פלי קריאה גדולה — מה התיישן? למה התיישן? תראה לי! אינו תראה לי!

— אינני זוכר הרבה... אני זוכר רק איך תאר לעצמו שהמדינה הזו תיבנה: יבואו היהודים העניים מרוסיה ומרומניה. והם יהיו „הפועלים השחורים", שיבנו בתי־עץ בשביל היהודים העשירים מגר־מניה ומאנגליה, ואלה ישמרו על בתי־המסחר שלהם באירופה ויקימו סניפים בארץ החדשה...

— אה. זה לא חשוב! בהחלט לא חשוב! העיקר שהרעיון הגנ־ראלי. כן, הרעיון הגנראלי. הוא נכון היום בדיוק כמו שהיה אז. לפני שמונים שנה! הכל! הכל! כלום לא השתנה! הוא היה נביא! באמת נביא של ישראל! ביזיס!

— כלום לא השתנה?

— בטח, בטח, בטח! זה העניין — שמה שנוגע ליחס העולם אלינו, היהודים במדינה — כלום לא השתנה! תראה...

איש־שיחי היה עכשיו נרגש מאד. אודם פרח בלחייו, והוא נרכן אלי יותר ויותר. ומדי פעם בפעם אחז בכפתור חולצתי, או בשרוולי, נגע בברכי. ואת העתון שהחזקתי — שממילא כבר לא היתה לי תקווה להציץ בו — סילק לצידו השני של הספסל.

— תראה, מה לא נכון? הזוכר מה הוא אומר על הפרסונה הלאומית שלנו? שני דברים! כן. שני דברים: מ ו כ ר ח ה להתקיים, ו — ר ו צ ה להתקיים! מוכרחה — מפני שהאויבים שלנו לא נותנים לנו לשכוח אותה. נכון? רוצה — מפני שאנחנו לא שוכחים ההיסטוריה שלנו. נכון? אם ככה — עם אחד!... או האנטישמיות! בדיוק כמו אז! במקום אחד שונאים אותנו בעד הדת, במקום שני שונאים אותנו בעד שאנו עשירים יותר מדי, במקום שלישי בעד שאנו משכילים יותר מדי, באמריקה בעד זה שאנו סמאליים, ברוסיה בעד זה שאנו קפיטליסטים — אבל שונאים! תזכור מה הוא אומר: נייקקדה אי־אפשר לקוות שיהיה יותר טוב! נייקקדה! מפני שכל העמים — כולם! — לא אוהבים אותנו. וככה זה יהיה תמיד! או האסימילאציה... ההתבוללות. הנה הבת של אח שלי... היא התחתנה עם רוסי גוי, אז מה אתה חושב, היא שכחה? היא באינסטיטוט של ליטרטורה — מאד הומאניסטי. נכון? — אבל בכל יום אומרים לה יוראל. בגלל שהיא לא בפפלגה! אז זה כמו בימים של הרצל, רק הארצות התחלפו: באותם הימים היו פוגרומים ברוסיה וברומניה היה נומרוס־קלאוזוס. ועכשיו יש ברוסיה נומרוס־קלאוזוס ובסוריה יש גיטו. ובאמריקה זה היום, כמו שהיה אז בווינה או בפאריס. הסיבות משתנות. הצורות משתנות — אבל לא הפנומן!

— בכל־זאת, בדבר אחד הוא בוודאי לא צדק. אם אינני טועה. הוא כתב שם שכשתקום מדינת היהודים, תחדל האנטישמיות מן העולם...

— הערבים? הלא אז. גם אז. ישנאו אותנו הערבים...

— גם על זה הוא כתב. גם על זה! אתה שכחת כבר! מה כתוב שם? יהיו אויבים למדינה של היהודים. אבל הם יהיו אויבים כמו שלכל מדינה יש אויבים! זה בסדר! זה נורמאלי!

— זה נורמאלי?

— כן! בהחלט! כמה זמן אתה בארץ?

— אני... יותר מארבעים וחמש שנה, יותר...

— אז אתה לא יודע שזה נורמאלי? יש מדינה — ויש אויבים! גם ברוסיה ככה! יש מדינה — ויש אויבים! אז עושים צבא, עובדים, עושים נשק — וזהו... העיקר שלא יהיה שוב גלות. מפני שגלות — זה הכי גרוע. זה. זה מה שכתוב שם אצל הרצל — שאחרי שיבואו היהודים למדינה — לא יהיה שוב גלות! אי־אפשר!

כבר עברנו את נתניה. והוא ממשיך להרצות בהתלהבות על „מדינת היהודים", כאילו אך אתמול יצא הספר לאור.

— תראה — הוא אומר — הרצל ניבא הכל! הוא ניבא שאנחנו נהיה פה החומה נגד הברבאריים! אנחנו פה מגן על התרבות נגד הא־אזיאתים! וזה לא ככה? זה לא ככה?

היתה זו נסיעה מעניינת מאד. בהגיעי לתל־אביב, הייתי כבר משוכנע לגמרי שאכן מדינת היהודים צורך העולם היא וצורך היהודים גם יחד. ואכן תעמוד לעד!

היהודים הרוסים האלה, המביאים לנו את הציונות! למחרת שמעתי בראדיו את דבריו הנרגשים של אסיר־ציון שעלה ארצה: „הגוף שלי היה במחנה, אבל הנפש, הנפש היתה בארץ־ישראל"...

מדיניות „הפרופיל הנמוך"

מאת חגי אשד

דווקא מקום שיש סבירות גבוהה לצדי לחידוש המלחמה בין יש־ראל למדינות ערב בחודשים הק־רובים דווקא משום שיש סבי־רות גבוהה למדי לציבות בין אר־ה"ב וכמה מדינות מערביות לבין מדינות ערב על רקע בעיית הנ־פט; דווקא לכן כדאי לישראל „להנמיך את הפרופיל" של עמ־דותיה והצהרותיה, כדי שלא תואשם בעתיד כמי שגרמה לכתוי התפתחויות אפשריות אלה. ליש־ראל לא כדאי להופיע כ„מחרחרת מלחמה", או להקל על האשמות כאלה שיופנו נגדה בלאו הכי. מצד שני, אסור לישראל להפריז ב„הנמכת הפרופיל" כדי לא לשל־הב עוד יותר את „אדיבית הנצי־חה" הערבית וכדי לא לעודד את הערבים „לנצל את ההצלחה" ולי־המנע מכל פשרה סבירה עם יש־ראל. השגת איזון כזה היא עתה אחת המשימות של סגן ראש־הממשלה ושר החוץ יגאל אלון בשיחותיו בוואשינגטון בשבוע הב־א.

ביסודו של דבר כדאי לישראל להגיע להבנה ולתיאום מירביים עם ארה"ב, כדי שלא תוכל להי־ווצר בדעת הקהל האמריקאית הרגשה, שישראל שואפת למלחמה ולעימותים עם העולם הערבי ועם ברית־המועצות וכדי שארה"ב תפ־על בשלוא הצגעה והתיעוף ובלי הסתייגויות מיותרות אם תפרוץ מלחמה ואם תיווצר סכנה של עי־מות כפול בין ארה"ב לבין הער־בים והסובייטים.

שיקול זה לגבי העתיד יכול היה להשפיע על השינוי שחל ב־עמדת ישראל לגבי אופי ההסכם בשלב הבא בינה לבין מצרים. דבל נכונותה להסכים לכך, שהוא יהיה דומה במתכונתו להסכם הק־ודם. מה עוד שבכבם לאותו נראה שהמתכונת של „עיסקה בשלושה", שלפיה נחתם הסכם ההפרדה בין ישראל למצרים, היה בה בעצם חיוב לא מבוטל.

מתכונת זאת כללה, כזכור, הס־כם צבאי ישראלי—מצרי ובגוי הסכמים בעלי אופי מדיני ש־הוקבו במקביל בין ארה"ב למצ־רים ובין ארה"ב לישראל. כך הוב־טח האופי הצבאי והמדיני כאחד של „העיסקה המשולשת". כך נרכזר בהצלחה התיווך האמרי־קאי בין ישראל למצרים ובמילא הוקלה ההורה האמריקאית למצ־רים הועמקה מסכת היחסים האמרי־קאית—מצרית וכך גם נוצרה ערובה אמריקאית הלכה למעשה לביצוע ההסכמים הללו. אפשר להגדיר כערובה בניגוד לרעיון הערובה האמריקאית הכוללת ל־שלומה ולבטחונה של ישראל, ש־עלה לאחרונה בעתונות הישר־אלית. עמדת ישראל לגבי רעיון זה היא שאפשר לראותו בחיוב אם תהיה זו ערובה משלימה לג־בולות בטחון ולסידורי בטחון משביעי רצון ולא תחליף להם. אלא שלאמיתו של דבר קיימת הקבלה בין במספר תהליכים: הד־רך להשגת הערובה האמריקאית לישראל. הדרך לקראת הסכם שלום בין ישראל לשכנותיה. הד־רך ליצירת השלמה הערבית, עם קיום ישראל בגבולות בטחון מוס־כמים. פתרון הבעיה הפלשתינאית הלכה למעשה לשביעות רצונם של רוב הגורמים המעורבים הד־התקדמות לנורמליזציה ביחסי יש־ראל—ברית־המועצות, שתכלול מע־רכת יחסים תקינה ומועילה לא רק במישור הדיפלומטי.

כל היעדים המקבילים הללו — קשורים זה בזה ומותנים זה בזה בסופו של דבר, כי בלי כל אחד מהם לא יהיה מנוס מהתפרצויות יתרם במוקדם או במאוחר. ההת־קדמות לקראת כולם ולקראת כל אחד מהם לא יכולה להעשות בת־קפיצה אחת, אף־על־פי שיש לא מעטים המשתוקקים לכך בכל לב־בב. המקסימום שניתן לקוות לו ולשאוף אליו למעשה הוא התקד־מות בשלבים, צעד אחר צעד. או בדיבור מדויק יותר — על־ידי הנחת נדבך על נדבך.

בשלב מסויים לא יהיה מנוס משיתוף הסובייטים, או הפלשתי־נאים ואולי גם הסורים בהתקדמות המקבילה המתואמת לקראת פת־רון הסכסוך הישראלי—ערבי. אך לפי שעה נראה שיתוף זה כגורם מביא הרסני ולא כגורם המסייע להנחת נדבכי־שלום נוספים. אפקט ההרס הפלשתינאי והסובייטי ב־שלב זה הומחש בעליל בוועידת רבאט, בהכרה שהעניק אוים ל־אש"ף ואף בסירוב הסובייטי הנגדיב שניתן לאש"ף ולפעולות הטרור והרצח שלו נגד ישראל. מעשים אלה נועדו לנסיגה ומגית לפתוח ולא להתקדמות לקראת שלום.

בסיבה זאת יש לישראל יסוד להעדיף את דחיית המועד של כינוס ועידת ז'נווה, עד לאחר שיושג הסכם נוסף עם מצרים ועד לאחר שתיפתח תעלת סואץ ל־שיט מחודש ולאחר שתיפול ב־מצרים הכרעה ברורה יותר לצד שיתוף הפעולה הקונסטרוקטיבי בינה לבין ארה"ב. כל נסיון לערב את הסובייטים במאמץ השלום ב־מזרח התיכון בטרם נפלה ההכ־רעה האמורה במצרים וכל נסיון להקדים את הנושא הפלשתינאי בסדר היום המזרח תיכוני עלולים להכל עוד יותר במאמץ השלום. הנישא בעיקר על כתפיהם של האמריקאים, ולקרב עוד יותר את סכנת הקיפאון המדיני שיוביל ב־אורח בלתי־נמנע לחידוש המלח־מה. קיימת כאן שאלה של מוקדם ומאוחר היכולה להתגלות כבעלת חשיבות מכרעת.

יש להניח, כי האמריקאים מכי־רים בצורך לשתף את הסובייטים בהשגת הסדר מדיני לסכסוך הי־שראלי—ערבי במתכונת החלטה 338 ובמסגרת ועידת ז'נווה. אלא שנראה שגם האמריקאים רוצים להקדים לכך את ביסוס מעמדם במצרים ואת שיפור יחסיהם עם חלק מארצות הגוש הערבית. כך שהשיתוף האמריקאי—סובייטי לא־חר מכן יהיה מבוסס על השלמה הסובייטית עם הישגים אמריקאים אלה. נראה, איפוא, שהמאבק ה־אמריקאי—סובייטי בשלב זה הוא על העיתוי של כינון השיתוף ב־ניהם ועל מקומה של מצרים במ־ערך הכוחות הבין גושי שייווצר לאחר מכן במזרח התיכון.

בהכרעה הקרובים, עד ביקור המנהיג הסובייטי ליאוניד ברז'נ־ייב בקאהיר, תצטרך ליפול במצ־רים הכרעה גדולה אם להמשיך בדרך ההתקדמות לשלום ולפיתוח תוך הסתייעות בארה"ב. או להגי־ביר את האופציה המלחמתית ב־עזרת ברה"מ. נסיון מצרי לקיים את שתי האופציות גם יחד יקביל

(המשך בעמ' 16)

רגע, חושבים...

אם אתה זקוק למכונית, חשוב היטב:

• האם מחירה מתאים לתקציבך?
• האם הוצאות אחזקתה נמוכות?
• האם היא שומרת ערך לאורך ימים?

בקר בסוכנויות „פיאט" ובדוק את הדגם המתאים לך

המיגוון הרחב של דגמי „פיאט" מאפשר לך להחליט על רכישה נבונה, ולבחור מתוך המלאי הקיים את אחד הדגמים החסכוניים־ דוגמת „פיאט 127" המרווחת במחיר של 37,450.- ל"י אשר אלפים כמוה בישראל.

לרשותך מבחר דגמים:

* פיאט 126 - השובבה הקטנה -594 סמ"ק
* פיאט 127 - החסכונית היפה -903 סמ"ק
* פיאט 128 - המשפחתית המרווחת -1116 סמ"ק
* פיאט 124 - הפופולרית הידועה -1198 סמ"ק
* פיאט 132 - הגדולה החסכונית -1592 סמ"ק או 1756 סמ"ק

סוכנויות „פיאט" ברחבי הארץ

* תל־אביב, „סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ" — רח' יצחק שדה 30.
* חיפה, „מוטסון", רח' יפו 146.
* ירושלים, „גולדין" שלומציון המלכה 7
* באר־שבע, „ש.ת.נ.", הדסה 46.
* רמת־גן, „נחלאות קיוס", ארלוזורוב 9.
* בני־ברק, „נחלאות קיוס", ז'בוטינסקי 7.
* פתח־תקוה, „אלי שולדוף", פינסקר 21.
* נתניה, „דרכי שרון", הרצל 44.
* חדרה, „קריצ'מר", הנשיא 55.
* עפולה, „רכב הוד", שד' ארלוזורוב 3.
* נהריה, וינסקוביץ, תחנת הדלק בעתון.
* טבריה, „ורדי", רח' הרמב"ם.
* קרית שמונה, „השרברב", טרומפלדור 23
* רחובות, „רפופורט", הרצל 208.
* אשדוד, „סוכנות פיאט", הראשונים 112.
* אשקלון, „אוטו אשקלון", בנין פאר — ע"י העירייה.
* שכם „מג'די", רח' חיפה.

FIAT

מזווית אחרת

מאת יואב

עלים מפנקס הסתיו

א. בלעדינו

„קאנאר אנ באנה", הבטאון הצר־פתי הסאטירי, מזכיר לנו, כי בין התובעים בהצבעת ההחלטה האנטי־ישראלית ב„אונסקו" נמצאת גם משלחת של מדינה אפריקנית אחת שבה עדיין נמצאים אנשים בהכראה רופא־אליל. זה אמור, כמובן, לנחם אותנו כמעט, להיות מנודים מן התרבות העולמית על ידי עובדי כוכבים ומזלות — זה כמעט עיטור של כבוד.

אבל האמת היא כי העובדה שנזרקנו מן התרבות על ידי מנהיגים פאגאניים, איננה הנוהג היחיד. אין להתבייש גם בסבבי־ציב האחרים: סוחרי העבדים של ערביה, הוגי הרצח הבלוצה של המזרח מלוב. הצטרפות הרוחנית של אידי אמין ואפילו — בהצבעה של ה„פיגאלי" התרבותי ה ר ש ב י של צרפת, גם כאן לא ישבו כ־ידוע שליחיו של וולטיר אלא של אותו שר קטום־שפם שאימץ לעצמו בלשון הקניין את ראש־הכנופיה הפלשתינאי: „כודפרא־ידאן" — „גנלאי כלייה", או „אדוני הנשיא" — מי יכול ל־דייק? הן לא סעדו אתם את ארוחת־הבוקר הממלכתית בבי־רות.

■

את חבורת־התרבות הנאורה ה־זאת אפשר, כנדומה, להניח ל־נפשה. משום ארגון של האומות הקרויות מאוחדות אין ישראל צריכה לצאת רק מפני להביא לכחיצתו את אשף או רק מפני שדוחקים אותה משם. משום ארגון — לא. כארגון התרבות והרוח של העולם — כן. ש ב, בחבורה זאת, אנו באמת מתחילים להיות מיותרים. לו רק יכולנו לקחת אתנו את עשרות־הדיברות שביד־בונו על עולם מנוון זה, הבל.

ראינו מה אירע לפני זמן לא רב למדינת־תרבות אחת שהיתה מתרפקת על „מוסיקה־לילה־זעי־רה". איך החלה לצעוד לקול תופים ולשורף ספרים עד שנה־סכה למאורת־פריצים. על הארגון לתרבות ולמדע של האומות ה־מאוחדות עובר עתה, כנראה, אותו תהליך עצמו. רק בלי מוסיקה. בצים יהיה, איפוא, לראות את הוגה־הדעה יאסר ערפאת או את הפילוסוף מואמר אל־קאדאפי מ־דיינים עם עמיתם־לרוח באותו ארגון על כשנתו של גיתה ועל חזיונות גרילפארצר. שם בוודאי ישלפו בידם השלישית את „פיד התורה. השתיים האחרות תפוסות, כידוע, ברמון ובוית.

היינו קמים ומוריצים בהזדמנות יאה זאת לאירופה הנאורה — אילו לא נתנה לנו בזמן האחרון הזדמנויות רבות כדי להתפעלות כזאת.

■

אל תוך הסיפור הגרוטאסקי הזה של „אונסקו" נארגה הבבזע, הדוקא כאיזור הרצינות הנותמית. ידיעת־לווי המוסיפה מעט צבע לתמונה.

נציג הכס הקדוש ליד „אונסקו" אמר כי „אין כל אמת בידיעות שלפיהן גרמו ההצבעות האנטי־בות ב„אונסקו" מבוכה כלשהי לאפיפיור. טקס הענקת פרס ה־שלום של האפיפיור ל„אונסקו" — כך נאמר בהודעה — יתקיים איפוא במועדו". האמנם נתקיים, כידוע.

איננו יודעים מי ציפה למבו־כ ת הכס הרם ומי נכבד מ ה ו ס ר המבוכה. ב מ ה ו ת ו זהו כס של־עולם אינו נבוך. שפתיו חסו־קות ואין הוא פותחן אלא בשעה שניתן להטיל בו הבד קל־סבקלים של נקיפת־לב או תילסת־דעת אנושית בענין הנוגע ליהודים. אז יחדיו הקרדינאל אלסנדריני ויבסור ההבהרות. כדי שלא לתעיה מקום לאי־הבנה. ובכן: היהודים, במעצבי תרבות העולם ומולידי היחידים של הפר־ש"ג, מושלכים אל אזור ההפקר של ארגון התרבות אבל — הכס בפריס פרסו. אינו נבוך.

■

נזדמן לנו בימים אלו ספר הרלואאנגר מעם להליכותיו של הכס הקדוש („היהודים של האפיפ־יור"), שהופיע לפני זמן קצר בארצות הברית. *) ובכן: הכס באמת לא נבוך. גם לא לפני עשרות שנה. וכך אנו קוראים שם בין השאר: (ע' 381) „כאשר סיפר האב באגאדסו לאפיפיור פיוס הי"ב איך נוגלים את ה־יהודים בשטח הנתון לשליטתה של ממשלת ווישי — כל מה שהאפיפיור, שמשלם לא עשה הרבה בגלוי כדי לעזור ליהודים באיזה שהוא מקום בעולם, יכול היה להעיר הוא, כי „קשה להאמין שצרפת תנהג כך". — — „אז מסר האב באגאדסו לאפיפיור תזכיר מפורט שהוגש לו על ידי כנוס הרבנים בליאון. התזכיר כלל אינ־פורמציה שהובעה בדרך מתחר־הית על מחנות הרכוז בשלזיה העילית (אושוויץ וטרבלינקה)".

תזכיר זה — מציין מחבר ה־ספר — ניתוסף לערימה של תז־כירים דומים שכבר הגיעו לותי־קאן ממקורות אחרים קודם לכן. גורלו, מסתבר, היה כגורלם. מ־מלא המקום קרא את התזכיר — ולא נבוך.

אכן, אם הימלר לא הביא את הכנסיה במבוכה, איך יביך אותה ערפאת?

■

מן החבורה המגוחכת הזאת אפ־שר, איפוא, לעקור. תרבות העולם הנוכחי מוצאת, כנראה, שהיא יכולה להסתדר בלעדינו. בתחום זה לפחות אין לנו קושי להוכיח — ממוסד הרב קוק עד מכון ויצמן — כי אנו יכולים בלעדי־הם. לצאת כמדינה וגם — כ ע ם. לצאת עם ליאונרד ברנשטיין ועם אדוארד טלר ועם אלברט סייבין ועם ארתור רובינשטיין — עם כל הכבודה הרוחנית.

אין כל הכרח שנחכה. כמובא לנו באמת על ידי „קאנאר אנ־שאנה", עד שישרפו את ספרינו. את הכתוב בהם כבר שרפו מכ־לא. לכן אם בכל ארגון אחר מגינה ישראל על כבודה על ידי נ ו כ ח ו ת ה — בארגון זה היא תגן עליו באופן היאה ביותר על ידי ה י ע ד ר ו ת.

כך או כך, ממילא יבוארו בקרוב כנסיא „אונסקו" — חבית נפץ.

ב. עגום

בנק ישראל. כדין בנק של ממלכה, הקדים נשאה לגשמה. כלומר: נאה דורש לצנין אחד ונאה מקיים להיפוכו. מן הבנק הזה יצאו כידוע, באחרונה ה־אתראות וצפירות־האזעקה: „ראו התרנוקים!". לאחר שכל הקולות האלה נשתתקו מעט — אנו שומ־עים פתאום את צחוקו המתגלגל של הבנק. היתל בנו — ואנחנו לא ידענו.

בעוד אנו מנסים לתומנו לנקוב נקבים חדשים בחגורה על פי המתכון המוכתב לנו בקפידה כזו על ידי נגידו המאר־הככר — צולף אותו בנק עצמו הזה ההם בשצונה: כדרכך אחורים תוצפת לבכירה. כדרכך — לבינונית, כדרכך לאלה שאינם לא אלה ולא אלה. ומהו? — השבה, מיד. עוד לפני הגו המולה. על הסף. ר י ס ו ר ו אקטיבי — אבל אקטיבי מאד.

עוד בטרם מפספק כל צבר העובדים את ריסוד בן ההוצאה גירה עליו באחרונה; בטרם יד־בא כמבוך תוספת־היוקר כלו א־בחון את ההזה־הצבורה המתפוגג — תוספה לחלציאים. לבכרכים ביותר. לבכירי הבנקים. עד זה מדבר — וזה בא.

בעצם, טרוניית־שווא. אם אנחנו אנו מבקשים — ובצדק — להם עדיפות לעובדי הייצור, מי לנו עדיף בן העובדים בייצור־הכסף עצמו? העובד בקטיף מקבל שכרו בלוויית מנא של תפוחי־הדר; הי־עובד בחשמל — מנא על החשמל; מדוע לא יקבלו מייצרי הכסף של בנק ישראל הכובבי כמבצב־היו, לבד מכמבכורותם הרגילה, גם משהו "In Kind" כלומר: מנא של כסף?

■

עוד אתה נצבם בן הקול העולה מבית־האוצר הממלכתי — והדריו תוקף: בנק הולך ובנק בא. המילה דיבידנד — בזכר או בנקבה, כל מין רצוי — חוזרת ומצייצת מפי הקריין. כדרכך יד־למו. השנה למניות סוג אלף, כדרכך לסוג בית; כך למניות־בכורה וכך למניות־זקונים. והכל — מודגש — במזומנים. לתוך כף היד. בלי אגרות חוב. עשרים וארבעה אחוזים, בו במקום. די־בידנד ראוי־נים. לא מעוקר. די־בידנד? דיבידנדה? — המילה האנדרוגינית הזאת כל כך מביכה עד שאין יודעים כלל מאיזה צד לעקור אותה. וכל זאת בלידות הממורטשות שלנו שזה עתה הופח־תו. כמאמר הצם: לא חשובה הכמות — העיקר הרבה.

כן. בכל פינות החברה עומדים דוכנים. ליד כל דוכן — מסיף. או נגיד. קושטי עצמם — מרמטים. קושטי־אחרים — כולם. וצדודו הנקוב של הפם היהודי והוש־צירקו המתוקהה נגשאים את הכל ואת מולם. גם את תוכחת־המוסר. גם את הלגלוג על המסים לה אוזן.

לירה היא בסך הכל מין עוגב — אומר לנו חבר המשתעשע ב־בלשנות. קול נוגה מאד עולה ב־אחרונה מן העוגב הזה. כל כך יש בימינו רצון לסיים טור־של־כתיבה בשורות המחממות את הלב. אבל — עגום.

ג. גורו

השאון הגדול של המדיניות, ה־בטחון והכלכלה מחסה היום כל הקולות האחרים. שומעים את שעט הרכב, שאון השלשלאות, קול ה־נאומים, שריקת הירי — אין שומ־עים את קול המכרסם. אבל כל התהליכים פעילים, פעילים מאד. ו־אנו קמים יום יום ומוצאים צב־מנו כרוסמים מעברים.

*

ה ג ו ר ו — מכה שורשים ב־רובד העלי. חברת הזנוי — מר־לידה בצורות. חברת השפע — בהמיות. הגורו גאה יפה באחרו־נה דווקא. „המדיטציה הטראנס־צנדנטלית" — לא אנחנו, כידוע, המצאנו את המלים האלו שכמו סובבות על גלגלים מרובעים — סרבשת דמיונם של רבים. שלא לטעות: לא משכונת עזרא רק מרחוב האוניברסיטה ומן הצפון שלנו — כן האזור הנוצץ של ישראל.

בית ציוני אמריקה עוסק ב־מדיטציה זו, כנראה, דרך קבע. כחלק בתבנית רוחנית סדירה. בית לאסין, שהוא של תנועת הפו־עלים, עוסק בטרנסצנדנציה על דרך ההסכלה הרחבת האפקים של ההמונים; בקיבוץ שפיים, שמפנו, מקיימים — על דרך ה־הכרה. כמובן — ארבעה ימים של מדיטציה טראנסצנדנטלית כזאת במחיר היאה למקבע מפהמת כלר־מר: בשער הנכון.

לא להיבהל: זו איננה עדיין תנועת־המונים ולא שמענו כי אומרים להעמיד את הגורו ורצוי־נו בראש רשימה לכנסת (אף כי שום דבר אין להוציא עד כן ה־כלל בארץ הפלאות). אבל זוהי תגרנה. צפונית. בציקרת. תגרנה על השפע. של אובדן הדרך. תגר־נה של המדובה הרוחנית. הרה־שה יוקרה. שמלידה על ברכיה של ארץ גדולה. פלאה. אך גם לה להי וסבראה.

■

אין לך, כנראה, סחורה כאר־אפשר לשווק אותה היום בחברה הישראלית. וביותר — סחורה אמ־ריקנית. אף שהיא נושאת עליה חותם של מורח רחוק. שנים ש־בילינו בארץ הזאת ניקרו לנו ב־דרכנו גם תכונות אדם רעם — בנימוסים. בנדיבות. בסקרנות תרבותית — שראוי היה להעתיק אותן. ונתגלו לנו זרמים שראוי היה להסתתם אלינו. אך אנו כסים בעיקר את הביבים. את הזוהמן.

עם אחד הביבים האלה הגיע אלינו הגורו. צירוף של עכבויות פרימיטיביות. טמטום. עקירה מן המציאות — וגם גניבת דעת. ככל שביקשנו לדעת מלכנותנו הנבונה מה בדיוק עושים שם בפעולה הז קרוי: מדיטציה — לא יכולנו ל־רדת לסוף העשייה הזאת. וככל שהתאמצנו לרדת — העמיקו המס־תורין. אתה בא לכאן — אומרים לנו — ביאה ראשונה לשמוע את הגורו. חינם אין־כסף. מוצא ענין — ממלא שאלון. ממלא שאלון — משלם מאתיים וחמישים לירות ישראליות שלפני הפיחות ובשכרן אתה זוכה לארבעה סיאנסים של טרנסצנדנטציה. כן: מביא לפעמים גם מטפחת או פרי־הגן או קטורת כלשהי — אם לא בילבלנו את יצורות המדיטציה.

נשי הצפון, המטיפות רכבן ב־כוח עצמן. שולפות את המפתח מן המנעול בגראציה של נשים משתח־ררות — ונבלעות בתוך הסיאנס. להשבת הנפש. לעילוי נשמה. ל־התעוררות מאבק החיים הנשמים של האמידות הישראלית המהוקנית.

כך חיברו את בודהא ואת קאנט יהודי בצירוף משונים של „מדי־טציה טרנסצנדנטלית" — לעשות תרגיל־התגלגלות הזה שוה לכל עדה. מקדם עד ים. וכך נמצא כלל ישראל, הנבוך משפע יום־יוקות, מכוסה כולו ללא אפליה.

■

כן, מכוסה גם על ידי קורת־גג של בית לאסין. כיון שיורשיו של אברהם לאסין — אומרים המיאוגרפים — מגיעים עד בעלי המוסר של ישיבות וולוזין או סלובודקה — לא נתמה אם יימצא מלומד בימינו מאיזור האוני־ברסיטה שיפגיע קיר בקיר ויוכיח כי הנה פ ה הקשר. פה — ובתנו־עת העבודה. שאם לא כן בודאי לא היתה שמת של תנועת העבודה מכפאר על לוח המודעות בבאון כוח את הפורטרט של המהאראישי־ג'ה.

עוד ילק בתלמיה של ישראל לבנה.

*) SAM WAAGENAAR, "The Pope's Jews", La Salle, Illinois, 1974.

הערכת מצב בטחוני־מדיני

מאת שמעון פרס

הזמן פועל גם לטובתנו ולא רק לרעתנו ● ניהול מו"מ עדיף ממלחמה ומסייע לשמירת יחסינו עם ארה"ב ● נתחשב בעמדות האמריקאים אך איננו חייבים לקבל תכ־תיבים ● אנו מצויידים היום פיסית ונפשית כדי לעמוד גם במבחן צבאי

הקיצוניות האשי־פית, שקיבלה תגתמת של ארים, טרפה הרבה מאוד קלפים בעולם הערבי. אבל אני חייב להוסיף, שלא פחות מזה טרפה גם ישראל קלפים דוו־קא במשרה הצבאי. נדמה לי, כלאחר מלחמת יום הכיפורים הת־גנבה ללב הערבים המחשבה, כי בעצם ישראל כפרפרת או מת־פוררת, שהיא יצור חלש שאיבד את שריריו הצבאיים, את כושר ליכודו ואת רצונו להתגונן, והוא שקוע בעוגמת נפש ומרה שחו־רה, ובעצם אפשר לעשות ליש־ראל מה שעשה ישראל עשתה לי־ריחו: בכמה תרועות צבאיות עוזת למוטט את חומותיה, להכ־ניעה, להביאה אל סף החידלה. אני לא יודע על שום גורם בודד אחד, שהציל את המזרח התיכון ממלחמה והציל את ישראל מי־אסון יותר כאשר הפלאכה ה־בלתי־רגילה שנעשתה בצה"ל על־ידי צה"ל, על־ידי המטה הכללי, המפקדים, המבצע על המילואים בכל התחומים, בבדיקת הגיוס כי־חדש, בתרגילי הגיוס, בביצורים, בתמרונים, ביחוד הנשק החדש. וכל אלה השפיעו על במעמדו של צה"ל בעיני אויבי ישראל. זה טרף את הקלפים.

אני בטוח, שאם הסורים הסכימו להאריך את המנדט על כוחות או"ם בגולן זה נבע, בין היתר, בתוך הערכה מחודשת של כוש־רה הצבאי של מדינת ישראל. אני חייב גם להגיד בכל היושר: איני חושב, שאנחנו עשינו תמ־רונים, כדי להפגין את כוחה של ישראל. בנינו את כוחה של יש־ראל, כי חשבנו שהמדינה נמ־צאת בסכנה וזה יהיה כן הגנון בכל שלב מהשלבים, כולל הגיוס האחרון. לא עשינו בנושא הצבאי, באימון העם, שימוש מקיאווליסטי או שימוש מדיני לשמו. אבל המאמץ הצה"לי הגדול הזה נתן מוצר לוואי, שערכו לא מבוטל, ואני מעריך אותו מאוד. יחד עם זה אני רחוק מאוד מההרגשה של „שישו בני מעי", הרגשה ש־התגברנו על כל הקשיים: הנה הסורים מאריכים בשישה חודשים את מנדט או"ם והעולם הערבי רוחש כבוד חדש ליכולתה של ישראל. אולי יש לכך ערך של תרופה לתקופת־זמן מוגבלת. אבל אנחנו רחוקים מפתרון ורחוקים משינוי יסודי.

הערכת־מצב ערבית

אני רוצה לקרוא הערכת מצב שעשה אדם במחנה הערבי, ש־בדרך כלל מדבר הרבה אבל ב־אחרונה הוא שתק זמן רב.

„המלחמה לא תפרוץ עכשיו. יש סיכוי שהיא תפרוץ באביב. מצרים עדיין איננה מוכנה מבחינה צבאית, וגם הסורים טרם עיכלו את הנשק שהם קיבלו. לישראל אינטרס לפתוח במלחמה, כדי לפרוץ ממצבה המדיני הקשה, דווקא עכ־שיו, כשהיא יודעת שהסורים והמצרים עדיין לא מוכנים. ישראל לא מסוגלת לצאת ל־מלחמה בלי שיהיה לה קונ־סנסוס של דעת הקהל, ולשם כך דרוש לה טיעון מתאים. אם רק לא יעשו הסורים מעי־שה שטות, דבר שתמיד צריך להביאו בחשבון לגבי המשו־געים האלה. ואם לא תתפתח סכנה אחרת, אשר יכולה ל־אפשר לישראל להתקיף את הערבים. והסכנה הזו נובעת מאש"פ אשר אם ימשיך במע־שיו בסגנון בית־שאן תעשה ישראל את הצעד הזה".

כלומר, אותו מדינאי מסתכל על המצב כהרפיית מתח חור־פית; לעולם הערבי דרושים מס־פר חודשים כדי להתכונן מחדש, וישראל מעוניינת, כביכול, לנ־צל את החולשה החולפת של ה־ערבים, היא עלולה להסתייע ל־שם כך על־ידי קיצוניות סורית או על־ידי טירוף של אש"ף. יכול מאוד להיות, שאת החורף אכן נבלה במו"מ מדיני, שבצד כתי־חות צבאית, שעליה עומד המ־דינאי הערבי, יהיו גם מגעים מדיניים בינינו לבין מדינה ער־בית אחת, לפחות, אולי גם שתי־ים. אבל אם עימות צבאי הוא ביסודו של דבר עימות בין ה־ערבים לבין ישראל, כאשר המע־צמות הראשיות ממלאות תפקיד של כינור שני, הרי במו"מ מדיני הסדר הוא הפוך: המעצמה הרא־שית, אמריקה, היא אשר ממל־אה את התפקיד של הכינור ה־ראשון והצדדים הישירים בעצם מנגנים כינור שני.

אנחנו מדברים על המעצמות בטרמינולוגיה פוליטית. אבל אר־לי מתחת לזה זורמים בעוצמה רבה אינטרסים כלכליים, אשר יש להם גם השלכה כלפי ישראל. אילו הייתי צריך להסביר מה הן מטרותיה המיידיות של המדיניות הסובייטית, הייתי מציין שתי מט־רות יסוד: האחת לזכות בטכנו־לוגיה המערבית על־מנת לשפר את רמת החיים ברוסיה; והשניה — להשתלט על מקורות הנפט, כדי להגביר את השפעתה ושליט־תה על רוב ארצות תבל — אי־רופה, יפאן ובעקיפין גם אמרי־קה — ולזכות בכושר מיקוח שאין בידיה היום. לעומת זה ארה"ב גם היא מושפעת ממצבה הכלכלי ומהמצב של בעלות בריתה. ברור למעלה מכל ספק, שנושא האנר־גיה משחק תפקיד במדרגה רא־שונה באינפלציה, המורידה ממש־לות, מסכנת את הוסנה של ה־דמוקרטיה ומחלישה את עמדתה הבין־לאומית של ארה"ב. הבעיה העומדת בפני הממשלה האמריק־אית היא איך להתגבר על האינ־פלציה והאבטלה ולהחזיר את ה־כלכלה האמריקאית לאותו מעמד של כבוד, שעליו הסתמכה במי־דה רבה מאוד מדיניות החוץ של ארה"ב.

מה מציע קיסינג'ר לקאהיר

שתי המעצמות משתתפות ב־ציבות במזרח התיכון בעזרת כל אותם דברים, שהם ביסודו של דבר גם בעלי אופי כלכלי — נשק, כסף ותמיכה פוליטית. אך יש שני הבדלים בעניין זה בין ברה"מ לארה"ב. ראשית, הרוסים פועלים בקצב ובהיקף שאמריקה לא יכולה לחלום עליהם. רא־שית: הרוסים עושים את זה רק כלפי צד אחד — הערבי. האמ־ריקאים עושים את זה לפחות לגבי שני הצדדים. ארה"ב ו־ברה"מ אינן בהתפקות במה שיש להן ורצאופות להשיג מה שאין להן. במו"מ המדיני הצפוי בחורף זה, שבו ישתתפו ערבים, ישר־אלים, אמריקאים ורוסים, המפתח העיקרי זה גורל מצרים. האמריק־אים לא יכולים לתת למצרים את מה שרוסיה נותנת להם. ארה"ב לא יכולה לתת למצרים כמויות של נשק, כפי שהרוסים מסוגלים לתת, אם כי עכשיו לא נותנים, והיא לא יכולה לתת למצרים כסף כך שהכלכלה המצרית תשוקם. מה שאמריקה יכולה להציע, וזה לדעתי מה שקיסינג'ר מציע ל־מצרים, זה לא כסף ונשק במקום הרוסים; היא מנסה להציע למצר־ים את החסכון בצורך בנשק וב־כסף. בעצם אמריקה אומרת ל־מצרים: אני יכולה לעזור לכם להגיע למצב, שלא תצטרכו ל־הוציא מיליארדים של דולארים על נשק, ותוכלו לחסוך מיל־יארדים אלה ולהשקיע אותם בפי־תוח פנים ובחיזוק מעמדה הבינ־לאומי של מצרים עצמה. וזה כמובן על־ידי כך, שמכסים לה־גיע להסכם עם ישראל, במידה לא מבוטלת על חשבון ישראל.

לפי דעתי ערים הערבים לדילמה הזו ולכך, שהם צריכים בעצם לבחור בין תלות באמריקה לבין תלות ברוסיה. ההסתייעות ברוס־יה איננה עושה את הערבים לבל־תי־תלויים יותר אלא לחזקים יו־תר במלחמתם נגד ישראל. אבל שתי המעצמות מציעות תלות ולא רק סיוע. אני רואה שהערבים עומדים על הדילמה הזו כפני שבועיים לבאם הם קיבלו הח־לטה מרחיקת לכת ומעניינת מאוד. אם כי הגשמתה תימשך ודאי שנים: להקים 24 תעשיות צבאיות חדישות בהשקעה ראשונה של שי־שה מיליארד דולאר. ברור שהמ־טרה היא לשחרר את העולם הערבי מתלותו במעצמות.

לא רק רגל צבאית

אני מודה, שאם אנחנו ננהל מו"מ בחורף הזה, ננהל אותו לא רק מפני שאנחנו רוצים להגיע להסכם עם מצרים — ואנו רוצים בכך — אלא בשל רצוננו לשמור על יחסים הדוקים עם ארה"ב. ובכלל הפילוסופיה האומרת, שהז־מן פועל לרעת ישראל היא לא רק לא נכונה, אלא גם מסוכנת מאוד. כי מי שאומר שהזמן פו־על נגד ישראל בעצם רומז, שיש־ראל צריכה לבנות את כל ההיס־טוריה שלה על הרגל הצבאית שלה, שזו מדינה בעלת רגל אחת וכל הזמן צריכה להלחם. אני חו־שב, שזה לא נכון לגמרי של עכ־שיו. אני חושב, שישראל של 1974 היא ישראל חזקה לאין ערוך ממה שהיתה ב־1948. אנחנו מתחילים היום את המלחמה והמאבק שלנו מבסיס שונה לחלוטין ממה שהיה לנו. סכנה של ממש נשקפה לישר־אל במלחמת השחרור. ואיני מק־בל את כל הפסימיזם הנהרץ הזה, שאנחנו דורכים על המקום והזמן רק נגדנו. אני חושב, שהזמן פועל גם נגדנו וגם לטובתנו. ואני יכול לומר זאת גם על הער־בים. הזמן פועל גם לרעתם, כי מה שהשתנה בעולם הערבי זה כל האטריבוטים החיצוניים — כמות הכסף, כמות הנשק. ומה שלא השתנה בעולם הערבי זה פני החברה — היא נשארה בעב־יה, בחולייה, בפיגורה, כפי שהי־תה כל השנים.

אנחנו ננהל מו"מ, כי אם אפשר לנהל מו"מ זה עדיף על מלחמה. אבל אנחנו ננהל מו"מ מפני שב־מצב הקיים במזרח התיכון, אנח־נו בהחלט מעוניינים בשמירת מערכת היחסים ההדוקה בינינו לבין ארה"ב, כאשר התביעות של־נו מאמריקה אינן מבוטלות כלל. בשביל לבנות את כוחנו הצבאי נהיה זקוקים לא רק לנשק, אלא גם לכסף, וכאשר הרוסים שופכים כמויות כאלה של נשק וכסף לעולם הערבי — אנחנו זקוקים לעזרה. איני אומר שזה מחייב אותנו לקבל הכתיבים אמריק־איים, אבל זה בהחלט מחייב אותנו להתחשב בהם. ומותר להגיד את האמת, אם נוכל להגיע להס־כם עם המצרים הרי זה גם בש־ביל להוריד את המתח, גם בש־ביל לנהל מו"מ עם מדינה ער־בית חשובה, גם משום שלאמרי־קה המזרח התיכון היום פירושו מו"מ, כמו שלרוסיה פירושו — מתיחות וחיכוך.

חוסיין סולק רק זמנית

גם החורף הזה לא ניפרד מה־מלך חוסיין. אני חושב, שהוא סולק זמנית. אני חושב שבינינו ובינו יש קבוצת אינטרסים משו־תפת וחשובה, ואי־אפשר להכ־ריע את מדיניותנו בשטחים בלי להביא בחשבון את קיומה של ממלכת ירדן. זוהי המדינה הער־בית היחידה, לדעתי, אשר בר־צינות חשבה וחושבת על הסדר עם ישראל, ואשר גם גילתה אומץ לב להילחם בטרור ובגילוייו. אם כי מטפסה היא, אבל כל מדינה פועלת על פי מעמדה היא ולא על פי מעמדי זולתה. אני מקווה, שכתוצאה מהמו"מ הזה נגיע גם להסדרים נוספים, אבל שוב ושוב יש לומר, כי אינני רואה לא בחורף ולא בקיץ, לא בשנה זו ולא בשנה הבאה, שום אירוע על במה, צבאי או מדיני, שישים קץ למצוקותיה ולצרכיה של מדינת ישראל.

אילו מישהו יכול היה להבטיח לי אחד משני הדברים — או שהעולם היהודי יהיה יותר גדול או שהעולם הערבי יהיה יותר מבוגר, הייתי אומר, שיש סיכוי. אבל העולם הערבי, שכל עוצר שלו הוא חיצוני ולא פנימי, ועו־לם יהודי שכל העוצר שלו הוא איכותי ולא כמותי, הרי במצב של עימות והתנגשות — ישראל היה במצוקה. יהיה שלום שיעי־שה את חשבון הנפט והדלק, ארים שהרבנו מפוקפק, ושלום ערבי, שטרם מצא לא את הנה־גתו הנבונה ולא את דרכו. ומוטב להגיד לעם ולצבא: רבותי, הבה נתכונן לדרך ארוכה וקשה. כאשר מגמת פנינו היא הידברות ושלום אבל כאשר בכוחנו לעמוד לפני איום צבאי ולא להיבהל ממנו. ולא לכרוע ברך, ואם צריך — לעמוד ולנצח בו. כל זה ימשך פרק זמן די ניכר עם מעורבות המעצמות ועם הקשיים האחרים. אבל היום יותר מתמיד אין לי ספק, שאנחנו מצויידים לעמוד את הפרק הזה, לא רק מצויידים נפ־שית ופיזית לעמוד בו, אלא גם אין לי ספק, שבצבא ממנו יותר מהודקים.

(מתוך שיחה של שר הבטחון עם מפקדים בכירים בצה"ל).

10 שנים אחריות נגד חלודה! לתנור „תליה" הטכנוני של זק"ש. לחמום מיידי של האמבטיה, חדרי־ילדים, משרדים וכד'. 3 דגמים: 2000W (3 דרגות חום), 1500W, 1200W. ניתן לקבלו עם חוט באורך 2 מטר ותקע יצוק להרכבה עצמית קלה. בטיחות מקסימלית. מיוצר בהתאם לתקן הישראלי. הקפד לדרוש תנור „תליה" של זק"ש עם 10 שנים אחריות נגד חלודה!

זק"ש SACHS

משרד: תל־אביב, רחוב בן־יהודה 72, טלפון 231063, ביה"ר: 268417.

יצחקי־סביון

משרד האוצר / אגף החשב הכללי
מינהל הרכב הממשלתי
מכרז 15/74
מכירת רכב
וקטנועים משומשים
מינהל הרכב הממשלתי, מכריז על מכירת רכב וקטנועים משומשים, מתוצרים וסוגים שונים.
פרטים נוספים וחוברת הקשור במכרז, ימסרו למבקשים במזכירות מינהל הרכב הממשלתי, רח' יהודה הימית 31 יפו, החל מ־8.12.74 עד 17.12.74, בין השעות 0800—13.00.
אין מינהל הרכב הממשלתי, מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה או כל הצעה שהיא.
מינהל הרכב הממשלתי

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המחזור ללמודי חוץ
מודיע על פתיחת
לימודי תעודה דו־שנתיים בנושא:
פיקוח על הביצוע בבניה
בתל־אביב
אשר יתקיימו בשעות הערב
הקורס מיועד לסגל טכני בכיר בעל השכלה בהנדסה אזרחית.
מועד הפתיחה: יום שלישי, 17 בדצמבר 1974.
קטלוג, פרטים והרשמה: הטכניון, המחזור ללמודי חוץ, רחוב ליסין 14, תל־אביב טלפון 268126/7, 266992.

מחפש משהו?
תמצא אותו בלוח החדש
דבר דחוף

הצעות רבה לפרסום
בלוח החדש דרושים

שר המשפטים חיים צדוק בראיון ל„דבר"

נבחנת האפשרות להבטחת אי־לוחמה למעשה

מאת חיים איזק

שיחה עם חיים צדוק מטבע הדברים שאינה מצטמצמת ב־תחום, הרחב כשלעצמו, של משרד המשפטים שהוא עומד בראשו. מכיוון שצדוק, המשפטן המובהק, מעורה ובקי גם בענייני מדיניות־חוץ — לא במקרה היה יו"ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת — תפסו בשיחה זו שאלות מדיניות מקום רב.

הראיון נערך בבניין הנאה של משרד המשפטים ברחוב צלאח א־דין במזרח ירושלים. למותר להעיר, כי הקשר בין מיקום המשרד ובין תפקידו של חיים צדוק כיו"ר ועדת השרים לענייני ירושלים אינו אלא מקרי: משרד המשפטים עבר לשכון במזרח ירושלים עוד ב־ימי כהונתו של יעקב שמשון שפירא והוא המשרד הממשלתי היחיד הנמצא כיום בחלק זה של העיר.

אולי ראוי עוד לציין את דר־כו של צדוק בראיון כזה: הוא אינו ממהר להשיב על שאלות, אינו „יורה מן המותן". אלא שומע שאלה, שותק, חושב. לפ־עמים דקה או שתיים. מנסח לאט־לאט, בזהירות ובקפדנות. מגיש מפעם לפעם את הפיסוק („מרכאות", „בין מקפים" וכדומה) — קיצורו של דבר: מראיין אידיאלי העושה חצי מלאכתו של העתונאי המראיין.

שאלה: שאלתי הראשו־נה מופנית אליך לא כאל שר המשפטים אלא כאל חבר הממשלה ואולי עוד יותר כאל איש ציבור. האם היית נוטה להקמת ממשלת אחדות לאומית, אילו חתם ה„ליכוד" על קווי־היסוד ה־קיימים של הממשלה, והיה מצטרף לממשלה על בסיס דומה לשל המפד"ל?

צדוק: יש לי קושי לדבר בנושא זה. עקרונית אני סבור, שבעניין מן הסוג הזה מידת ה־קולגיאליות והלויאליות מחייבת שחבר הממשלה, ובעיקר חבר כפוף לנגנו של ראש הממשלה, יחווה דעתו תחילה בפני ראש הממשלה ובן בפורום של במלבוד הזן וה־מחליט בסוגיה זו. אבל מאחר שנראה, כי נפרצו הסכרים, אני מוכן להעלות. כמה שיקולים הנוג־עים לנושא. השאלה אם ניתן ל־צרף את ה„ליכוד" בתקופה הנוכ־חית המפד"ל — כשה„ליכוד" חותם על קווי־היסוד ועל ההסכם הקואליציוני של הממשלה הקיי־מת היא שאלה חשובה מאוד, ש־אין טעם כי אנו נשיב עליה כשהיא נשאלת כשאלה היפותטית. כל עוד ה„ליכוד" עצמו לא הצ־היר שהוא מוכן להצטרף בתנאים אלה. אבל מידת הכנות והיושר האינטלקטואלי מחייבת להוסיף, שאין זו השאלה היחידה. בבחי־רות האחרונות התייצבו לפני ה־ציבור מה שחבר־הכנסת בגין נה־ג לכנות בשם שתי אסכולות: בקווים כלליים האסכולה שחה"כ בגין הוא מייצגה הדוברה הראשי, אסכולה של „אף שעל", לפחות בנוגע ליהודה ושומרון; ואילו הקו המדיני, שעליו התייצב ה־מערך לפני הציבור הוא — הנ־כונות להסדר העונה על צרכי הבטחון והאינטרסים החיוניים של מדינת ישראל גם במחיר פשרה טריטוריאלית אף ביהודה ושומ־רון. הציבור הכריע מבדש לקו המדיני של המערך, והשאלה היא עתה, האם מותר למערך לתת ידו לממשלה שהרכבה יסכל את הקו המדיני שהמערך מייצג או־תו או לפחות יכביד עליו הכבדה רבה. השאלה איננה רק התחייבות פורמאלית של ה„ליכוד" — אם תהיה — על נוסח של קווי־יסוד והסכם קואליציוני. השאלה היא על נכונותו של ה„ליכוד" ללכת בדרך המרים לחיפוש הסדרים מדיניים נאותים אף במחיר פשרה טריטוריאלית.

שאלה: בעניין זה של חיפוש פתרונות: איך אתה רואה את האפשרויות להת־קדמות מדינית בעתיד ה־נראה לעין?

צדוק: איש אינו יכול לנבא בוודאות כלשהי, שאמנם נגיע להסדרים מדיניים. סכנת ה־מלחמה נראית היום יותר קרובה מסיכויי השלום או סיכויי ההסדר המדיני, ואף־על־פי־כן אין אנו פטורים מלנסות להגיע להסדרים, אף אם חלקיים, מוגבלים בזמן, ובלבד שיישמרו האינטרסים ה־בטחוניים של ישראל. אינני יודע אם ניתן להגיע להסדר כלשהו עם מצרים. אך בשלב זה אי אפ־שר לסתום סופית את הגולל על הסיכוי להסדר כזה. לא אכנס לפרטי ההסדר האפשרי. בעיני הש־בה לא ההגדרה הפורמאלית של ההסדר כהסדר של „אי־לוחמה" (שהוא, אגב, מושג מעורפל למדי) ולא כינויו של ההסכם בשם הס־כם „מדיני" או „צבאי". הדבר החשוב בעיני הוא, אם ניתן לה־גיע להסדר עם מצרים — ויהיו כינויו ותאורו אשר יהיו — הסדר שישמור בידינו באופן מהותי את עמדותינו הצבאיות ויבטיח לנו — לא רק על גבי הנייר אלא על ידי סידורים בשטח — תקופה ניכרת של רגיעה בחזית המצ־רית. אנו נתונים עתה בשלב של בחינת השאלה, אם אכנם ניתן להגיע לידי הסדר מעין זה. השא־לה היא האם שינוי מהותי של הרכב הממשלה על ידי הוספת ה„ליכוד" לא ישבש את הבחינה הזאת ואת אפשרויות ההתקדמות, אם ישנן.

שאלה: אתה מדבר על כך שאין אנו צריכים לייחס חשיבות יתירה להגדרות ולכינויים. אבל לא עתונאים דיברו על „אי־לוחמה" כעל מטרה מדינית אלא ראש־הממשלה הוא שטבע מטבע זה פעם בפעם. האם אין ב־הסתלקות הפתאומית מן הנוסחה הזאת משום פגיעה באמינות מאבקנו?

צדוק: לפי מיטב ידיעתי לא היתה אצלנו מעולם דבקות ב־מונח של „אי־לוחמה" כמונח משפטי פורמלי. אלא בתכנו ה־ממשי של מושג זה, שפירושו הבטחה מעשית של אי־לוחמה.

שאלה: דיברת על אפ־שרויות ההסדר עם מצרים. האם אתה רואה עדיין סי־כוי לאופציה „ירדנית", נאם לאו — האם אין ישראל צריכה לחפש אלטרנטיבה?

צדוק: אני רואה את „האופציה הירדנית" כאפשרות שחלילה לה לישראל לעשות דבר כלשהו ש־יחיש את גסיסתה או יסתום עליה את הגולל. המלך חוסיין בראה כמי שקיבל עליו את „דין התנו־עה" של החלטת רבאט שהיתה כידוע, לכורחו ובניגוד לרצו־נו שנתקבלה. הוא מתנהג עכשיו כמי שמקיים בלויאליות את החלטת רבאט. אבל אין להס־יק מכאן שהמלך החליט סופית לחתור ולהיות אמיר על עבר־הירדן. אני בטוח, שברור שלפחות בטווח ארוך יותר גורלן הפוליטי של שתי הגדות חד הוא, באשר הערבים הפלשתינאים הם הגורם הדומיננטי בגדה המערבית וגור־ם בעל משקל רב בגדה המזר־חית. הינתקות המלך חוסיין לצ־מיתות מן הגדה המערבית והפ־קרתה — מבחינה ערבית פנימית — לאש"ף אינה יכולה שלא ל־סכן את שלטונו ואת מעמדו של המלך בביתו פנימה, בגדה המז־רחית. לכן סביר להניח — ועל כל פנים אין לומר שזאת אפ־שרות בלתי־סבירה שאחרי תקופה של פרישה ארעית מהבעיה הפלשתינאית ירצה המלך חוסיין לחזור אל הזירה. מאחר שאני בעדית, כפי שתמיד העדפתי, את הפתרון הירדני של הבעיה הפלש־תינאית על הפתרון הפלשתינאי הנפרד, אסור לדעתי לישראל ב־אותה תקופת פרישה האשמית זכנית לעשות דבר העלול להכ־ביד על המלך את שובו לזירה הפלשתינאית. שיקול זה הוא ב־עיני אחד הגורמים העיקריים — בצד גורמים אחרים — המחייבים את ישראל להינזר מכל מגע או מרים עם אש"ף. יחד עם זאת בתפקיד הדיפלומטיה הישראלית הוא להבטיח שארה"ב תהיה לנו שות־פה לעמדה הזאת.

שאלה: אם כדבריך אתה רואה חשיבות בכך ש־לא נעשה דבר העלול להכ־ביד על המלך חוסיין, הרי מתבקשת שאלה בעניין מע־לה־אדומים: אתה כיו"ר ב־פועל של ועדת השרים ל־ענייני ירושלים, האם אינך חושב שהחלטת הממשלה בעניין זה יכולה להתפרש כנכונה לתנועת ההתנח־לות? ועוד: אומרים שאתה ואחדים מחבריך התנגדתם להקמת שיכונים והסכמתם רק להקמת התעשייה. מה גרם לעמדה וההבחנה זו?

צדוק: התכנית להקמת איזור תעשיה במעלה האדומים ואיזור מוסכים ושירותים בענתות קיימת זה זמן רב והיא חלק בתכנית ה־פיתוח של ירושלים. התכנית נב־דקה ונתגבשה בזה חדשים ארוכים על־ידי צוותים מקצועיים ופיתוי ההחלטה בשעה זו אינו אלא מקרה ואין לייחס לה משמעות מדינית כלשהי. ירושלים — ירושלים כולה על כל תושביה — זקוקה לאיזור לפיתוח תעשייתה ולאיזור שבו יועתקו מוסכים ושירותים ובתוכם מוסכים ושירותים של ערבים, ה־שוכנים היום בלב העיר ומכבידים על פיתוחה. אזורי מעלה האדומים וענתות נמצאו מתאימים למטרות אלה מבחינה כלכלית, אקולוגית ומשיקולים ענייניים ב־דומה לאלה.

אין אני נוהג לספר ברבים על מהלך דיוניה והכרעותיה של ה־ממשלה. אך מאחר שנתפרסמו פר־טי ההצבעה בעניין בנייה למגורים במעלה אדומים, אני רואה צורך להבהיר שהדעות נחלקו בין אלה שגרסו, כי יש להחליט מיד על בנייה למגורי העובדים שיעבדו ב־מפעלי התעשיה באיזור ובין אלה שסברו, כי תכניות הבנייה למגו־רים, להבדיל מהתכנית לאיזור ה־תעשיה, טרם בשלו די צרכן להכ־רעה. הממשלה הכריעה כפי ש־הכריעה וההחלטה מחייבת, כמובן, את הכל.

שאלה: אמרת שהעיתוי היה מקרי. אולי צריך היה דווקא לא להיות מקרי, ו־צריך היה להחליט שבנסי־בות הקיימות, שבהן הדבר עלול להיראות כהתגרות גם בחוסיין, דוחים את ביצוע התכנית.

צדוק: הממשלה אינה סבורה, שיש לעכב את פיתוחה של ירו־שלים וסביבותיה בשל שיקולים מדיניים מעין אלה.

שאלה: שמענו השבוע הסבריך בעניין החלטת ה־ממשלה, שאין למנות ח"כים לשירות במערך המילואים בדרגה של אל"ם ומעלה. אמרת שהממשלה נדרשה לתת הנחייה בעניין ספציפי. מתעוררת השאלה, האם ה־ממשלה צריכה לנהוג כסמ־כות הלכתית המגיבה בפס־קי־הלכה בדרך שאלות־ותשובות רבניות? האם שאלה עקרונית כזו אינה צריכה להתברר בלי שיהיה התמריץ של העניין הקונ־קרטי? ב) השארתם פתוחה את כל השאלה של שירותם הצבאי של חברי כנסת. ה־אם גם כאן אינכם רוצים „להעיר ולעורר" עד שיזדמן מקרה קונקרטי? וג) האם העובדה שהעניין הוכרע ב־דרג של החלטה ולא בצורת חוק אינה נובעת במקרה גם מן הרצון לא להסתבך בשדה הממוקש של דיון פרלמנט־רי?

צדוק: אני מסכים, כי מוטב שהלכות תיקבענה ללא קשר עם מאורעות קונקרטיים. אבל מהלך החיים הוא כזה שלעתים אנחנו נדרשים לקבוע הלכות על רקע מצבים קונקרטיים או כדי לענות על שאלה קונקרטית שנתעוררה. כל שיטת המשפט האנגלי מבו־ססת על פסיקת הלכות כלליות על רקע מקרה קונקרטי. השאלה העקרונית שנתעוררה על רקע ה־מחשבה להעניק מינוי חירום ל־חבר־הכנסת שרון היתה: האם מי־נוי כזה מתיישב עם החברות ב־כנסת? נדרשנו לשאלה עקרונית זו מפני שהיא נתעוררה על רקע קונקרטי. נכון הוא, כי „ההלכה" שפסקה הממשלה, אין בה משום תשובה על סוגיית שירות המילו־אים של חברי־הכנסת בכללותה. בעניין זה יש מחמירים ומקילים. אני, למשל, נמנה עם המחמירים, כי לדעתי חברות בכנסת ושירות בצה"ל אינם מתיישבים. אבל יש חברי ממשלה שאינם נמנים כבעלי בית שמאי. לעומת זאת הממ־שלה ברובה המכריע סברה, ש־תפקיד פיקודי בכיר במערך ה־מילואים וחברות בכנסת אינם מת־יישבים בשום פנים ואופן. ולפיכך החלטנו החלטה שיש בה מתן תשו־בה עקרונית על השאלה בהקף שבו נתעוררה.

אין הדבר פוטר אותנו מלדון ולתת תשובה על השאלה הרחבה יותר. במקרה הנסרים שלפנינו ה־סתירה בין שני התפקידים בולטת לעין. לא ייתכן כי אדם יהיה ב־עת ובעונה אחת חלק מהמימסד הצבאי הנתון למרות צבאית ול־משמעת צבאית ובאותו זמן יהיה גם חלק מהגוף הפוליטי שתפקידו לבקר את צה"ל ולפקח עליו. יש כאן טשטוש גמור של הקו המפ־ריד בין הרשויות במשטר דמו־קראטי. טוענים שההחלטה חסמה בפני חבר־הכנסת שרון את הדרך לשירות בצה"ל. משל למה הדבר דומה? נניח שאני רוצה לכהן כ־שופט ונניח שיש אנשים הסבורים שאני עשוי להיות שופט לא־רע. האם ניתן לומר שחסמו בפני את הדרך להיות שופט כפני שאין מאפשרים לי לכהן בעת ובעונה אחת כשר המשפטים וכשופט ב־ישראל? עלי להחליט אם אני מע־דיף להישאר בכהונתי כשר המש־פטים או אם אני רוצה להתמנות כשופט. אבל אין אני יכול להחזיק בשתי הכהונות, כי יהיה בכך עירבוב תחומים בין הרשות ה־מבצעת ובין הרשות השופטת. הוא הדין בעירבוב התחומים בין ה־רשות הצבאית ובין הרשות ה־פרלמנטרית.

שאלה: עם כל ההערכה שלי לתפקיד השופט, האם אין מקום להבדיל בינו ובין תפקיד־חירום במערך המי־לואים של הצבא, שהוא עניין של פיקוח־נפש ממש?

צדוק: בני־אדם בעלי כישרון ונסיון כאלה של חבר־הכנסת שרון או, לעניין זה, כאלה של השרים בר־לב ויריב תורמים ומסו־גלים לתרום תרומה נכבדה לבטחון המדינה בתפקיד פרלמנטרי־פוליטי בשם שהם מסוגלים לתרום תרומה חשובה בתפקידי פיקוד בצה"ל. אבל גם כשמדובר בבטחון, ואולי בעיקר כשמדובר בבטחון, בצה"ל, אנו מצווים לשמור על סדרי מימ־של תקינים ולהימנע מעירבוב תחומים ומטישטוש תחומים בין התפקיד הצבאי ובין התפקיד ה־פוליטי.

אני סבור, שקודמי בתפקיד, יעקב שמשון שפירא, צדק כש־חיווה דעתו בעצם ימי מלחמת יום הכיפורים, שהשר בר־לב צריך היה להתפטר מהממשלה בטרם קי־בל עליו תפקיד פיקודי בצה"ל כדי למנוע עירבוב תחומים בין השתייכות ברשויות לצה"ל ולגוף הפוליטי, קרי הממשלה, שצה"ל נתון למרותו.

שאלה: בזמנו הועלה ה־רעיון שחה"כ יקבל מינוי־חירום בצה"ל ויוסיף לכהן כחבר־כנסת, אך יפרוש מ־ועדת החוץ והבטחון ויינזר מדיונים במסווגים. מה דע־תך על כך?

צדוק: שללתי את ההצעה ה־זאת מכל וכל. אין אני סבור, כי ייתכן שאדם יכהן כ־חבר־כנסת ויהיה מוגבל לפי „הס־דר חוזי" ולא יהנה מחופש פעו־לה במילוי תפקידו הפרלמנטרי. במקרה הנידון הייתי סבור, כי הדעת לא תסבול. שדווקא חבר־כנסת, שנבחר לכנסת בעיקר בשל כישוריו בתחום הצבאי והבטחוני, תישלל ממנו האפשרות לתרום את תרומתו החשובה לדיוני ה־כנסת, ולדיוני ועדת החוץ והבטחון בתחום שבו המומחה והנוסה. אלא שאין הוא יכול בעת שהוא ממלא את תפקידו הפרלמנטרי — תפ־קיד זה הוא חייב למלא בכל יכולתו וכושרו — למלא גם תפ־קיד פיקודי צבאי.

שאלה: ועדת שרים מיו־חדת בראשותך לבדיקת תחומי הסמכויות בין הדרג ה־מדיני ובין הרשות הצבאית העליונה הציעה שבמקרי־חירום, כשלא תהיה אפשר־רות לכנס את הממשלה או את ועדת השרים לענייני בטחון העתידה לקום, יהיו ראש הממשלה ושר הבטחון מוסמכים להחליט על גיוס או על פעולה דחופה המת־חייבת באיום פתאומי. האם אינך חושב שעניין זה של הסמכות להחליט על מלח־מה צריך להיות מעוגן ב־חוק?

צדוק: לפי חוק יסוד־הממ־שלה ניהול ענייני הבטחון של המדינה מופקד בידי הממשלה. ה־ממשלה רשאית, לפי אותו חוק, לפעול על־ידי ועדות שרים וכן לאצול מסמכויותיה לאחד השרים או לשרים אחדים אם תקבל הממ־שלה את המלצתנו, כי ראש ה־ממשלה ושר הבטחון בצוותא יהיו מוסמכים להורות על ביצוע פעו־לות במצבים העלולים להיווצר בעת איום פתאומי או במקרים שבהם מהירות הפעולה היא צורך חיוני, כגון גיוס מילואים או הפעלה דחו־פה של כוחות, הרי תהיה זאת אצילת סמכות הנתונה ביסודה של דבר בידי הממשלה כולה. כאשר הן הסמכות והן האצילה מעוגנות בחוק.

שאלה: האם כבר ידוע איך תורכב ועדת השרים ל־ענייני בטחון?

צדוק: המלצתנו היא, כי מספר חבריה של ועדת השרים, בראשו־תו של ראש הממשלה, לא יהיה יותר ממחצית מספר חברי הממ־שלה. על ההרכב האישי של ועדת השרים ועל הקריטריונים שלפיהם ייקבע הדבר תחליט הממשלה עצ־מה.

שאלה: בעניין הגילויים האחרונים על פרשיות שחי־תות יש כמה אספקטים: א) האם אתה רואה את ה־תופעה עצמה בהיקף כזה כדבר חדש, או האם היו דב־רים מעולם ורק הציבור נעשה ער יותר, והרשויות ה־מגלות נעשו פיקחיות יו־תר? ב) האם תוך כדי הת־פתחות הערנות הציבורית לא נראים סימפטומים של מה שקוראים ציד מכשפות או לינץ' ציבורי, הקובעים גזר דינו של החשוד לפני שהובא לדין, ולפעמים מתברר אח"כ, כבמקרה שולצינגר, שלא נמצא בו חטא? ויש כאן עוד נקודה: אם מצד שני נחמיר יותר ביחסנו אל החשודים בשחיתויות או כדומים להם — כפי שדורש אתה בהופעתך בטלוויזיה השבוע

(המשך בע' 15)

סכנת מלחמה נראית היום קרובה יותר מסיכויי הסדר מדיני, אך חובה לנסות להשיג הסדרים, ולו חלקיים ומוגבלים בזמן ✶ עתה נבחנת השאלה אם ניתן להגיע להסדר עם מצרים, שיבטיח תקופה ניכרת של רגיעה בחזית וישמור מהותית את עמדותינו הצבאיות ✶ ממשלת ליכוד לאומי לא תוכל לחתור להסדרים מדיניים במחיר פשרה טריטוריאלית ✶ חוסיין קיבל עליו ברבאט את „דין התנועה", אך לא החליט סופית להיות רק אמיר של עבר־הירדן ✶ פוליטיקאי אינו יכול להיות מפקד, כשם שאינו יכול להיות שופט ✶ עירנות ציבור לתופעות שליליות ראויה לעידוד, אך אסור שתביא לחריצת דין טרם משפט

הצ'רקסים

מאת יואל דר

נערה צ'רקסית

צילם: בוריס כרמי

הכפר הצ'רקסי ריחניה חבוי בין הרי צפת. פעמיים עלה השנה כפר זה לכותרות העתונים ופעמיים פסעו 800 בני הכפר בדומיה ל־עבר בית העלמין הקטן כדי להביא למנוחות עולם את יקיריהם שנרצחו בידי מחבלים. בראשונה, בשלהי אפריל, נהרג מוראי סוהיל עבדול ראוף אבזק כאשר נטל חלק בהדיפת המחבלים שהשתל־טו על בית מגורים בקרית שמונה. והשבוע הסתערו מחבלים על ביתו של צבחי מוסה אבזק בן 34 ו־רצחו אותו שעה קלה לאחר שחזר מעבודתו במפעל הנייר בחדרה.

בני הכפר דוחים את ההנחה, ש־המחבלים לא התכוונו לכתחילה לפגוע בהם. „נכון הוא, שאנחנו מוסלמים כמו המחבלים ונכון הוא שאנו מיעוט קטן, שמוצאו מקאו־קז ואינו מעורב ישירות בקונפ־ליקט היהודי־ערבי" אומרים בני הכפר. „אולם ישנה עובדה מוצקת אחת והיא: אנחנו אזרחי ישראל לא רק מן השפה ולחוץ, אלא אנו נאמנים למדינת ישראל בלב ובנ־פש ואנו נוטלים חלק בהגנתה של מדינה זו שכה מיטיבה עמ־נו". דברים אלה, שנאמרו השבוע בסימטאות הצרות של כפר קמה הצ'רקסי וליד המסגד בריחניה — מרנינים את הלב.

בישראל יושבים היום פחות מ־3000 צ'רקסים והם מתגוררים ב־כפר קמה ובריחניה. בניגוד לבני מיעוטים אחרים, אין הצ'רקסים מרבים להעלות דרישות תוך הת־עלמות ממצב אובייקטיבי. הם נו־הגים להסתגר בבתיהם, לעשות את המוטל עליהם ולנסות לבנות את חייהם בהתאם לצווי דתם, מ־נהגם ומנהגיהם. הצ'רקסים קיב־לו עליהם את דת האיסלאם במח־צית השנייה של המאה שעברה. מוצאם של הצ'רקסים הוא מקווקאז שברוסיה. בגלל הדיכוי של הצאר הרוסי החלו שבטים שלמים ב־קווקאז לגלות אהדה לסולטאנים היושבים בקושטא, ואחרי שבה ש־ערך בהם צבא הצאר באחת ה־התקוממויות נאלצו צ'רקסים רבים למצוא מקלט ומחסה בתחום ה־אימפריה העותומנית. הצ'רקסים ה־גולים המירו את דתם בעוד אותם שנותרו בקווקאז עדיין נוצרים עד היום.

הסולטאן התורכי החליט לנצל את בעלי הברית החדשים שהגיעו לארצו והוא פיזרם ברחבי ממלכ־תו. קבוצות של צ'רקסים הגיעו ל־ירדן, לסוריה ולארץ ישראל. אך רובם יושבים בתורכיה עצמה. ל־ארץ־ישראל הגיעו כמה מאות צ'ר־קסים והם התיישבו בשלושה מקו־מות: בריחניה שליד צפת, בכפר קמה שליד הר תבור ובחרבת אל צ'רקס שליד חדרה. היישוב האח־רון נעזב כיוון שתושביו לא הס־תגלו למזג־האוויר ומרביתם נספו כתוצאה ממחלת הקדחת. אלה ש־השתקעו בכפר קמה ובריחניה הח־לו לפתח חיי חיים עצמאי. עד לפני שנים אחדות התפרנסו בעיקר מחקלאות ובריחניה מצטיינים ה־תושבים בגידול טבק. וגידולים אח־רים. כיום נוספו לכך עבודות חוץ ושירות בכוחות הבטחון.

אולם לא על הלחם לבדו יחיה האדם. הצ'רקסים החליטו לשמור על יחודם ויהי מה. יש לזכור ש־באותם ימים שלטה הקנאות ה־דתית והלאומית של הערבים ה־מוסלמים ולא קל היה לצ'רקסים להתמודד עם זרם מחשבתי זה. הם נאלצו לקבל עליהם כמה מנה־גים שאין להם זכר בארצם. בין המנהגים שנתקבלו היה הרעלה. היינו חובה של האשה לכסות את פניה בנוכחות גבר זר. אולם הצ'רקסים המשיכו לשמור בקנאות על כמה מן המנהגים שהביאו עמם מקווקאז. למשל, בעתות שמחה חו־גגים הצ'רקסים את התלבושת המיו־חדת להם, ואת החרב הצ'רקסית הצמודה לה וחובשים את הכובע הצ'רקסי. הם מקיימים את חטיפת הכלה לפני הנשואין הם ממשיכים לרקוד ולשיר אותם שירים, שאבו־תיהם שרו אותם בקווקאז. לעולם אין צ'רקסי מדבר עם בן עדתו בשפה אחרת זולת צ'רקסית. ה־צ'רקסים שולטים היטב בעברית ובערבית. בבתי־הספר הם לומדים בספרי הלימוד הערביים, משום שאין ברשותם ספרים בשפה הצ'ר־קסית ואין בקרבם אנשים, היודעים קרוא וכתוב בשפה הצ'רקסית.

בשנים האחרונות קמה תנועה, הדוגלת בהחייאת הלשון הצ'רק־סית. בראש התנועה הזאת עמד יוחאי שבסו, נהג צ'רקסי בן הכפר קמה. יוחאי שקד שעות רבות על ספרי לימוד צ'רקסים וניסה ללמוד את מבנה שפתו. היות ואין קשרים בין ישראל לקווקאז וישר־אל אינה מוכנה להתיר לקווקאזי להיכנס לארץ מטעמים שונים — לא היתה מלאכתו של האיש קלה. אך הוא השתדל ללמד את בני משפחתו ובני כפרו את מה שלמד מספרי הלימוד. ביוזמתו של אורי טהון שהיה יועצו של סגן ראש־הממשלה לענייני ערבים והממונה על החינוך הערבי הובא בקיץ ש־עבר מלמד אמריקאי לכפר קמה, כדי שילמד את המורים את יסו־דות השפה הצ'רקסית. האיש ה־מרצה באחת המכללות בארצות ה־ברית שהה תקופה מסוימת בקווקאז ובבואו לכפר החל ללמד את ה־מורים קרוא וכתוב והוא עצמו למד מהם את השפה המדוברת. האיש הודה בפני, כי השפה ה־צ'רקסית היא השפה הקשה ביותר מתוך 35 השפות שלמד בימי חייו. איננו יודעים באיזו מידה הצליח האיש להחדיר את יסודות השפה לבני העדה הקטנה הזאת בתקו־פת שהותו, שנמשכה שבועות מס־פר. אם אכן הצליח, יתיר משרד החינוך והתרבות לבני העדה לל־מוד צ'רקסית במסגרת חינוך החו־בה. הצ'רקסים אומרים, שהם רו־צים לעבור בהדרגה מלימוד ער־בית כשפה עיקרית לשפה הצ'רק־סית למרות שהקוראן, שבו הם מאמינים, כתוב בערבית.

כפר קמה וריחניה התפתחו ב־צורה מפתיעה מאז קום המדינה. כפר קמה אינו שונה היום מכל ישוב יהודי אחר בסביבה מבחינת הנקיון, השגשוג הכלכלי והמבנה הארכיטקטוני (מלבד צריחו של המסגד). ריחניה הוא כפר קטן יותר ומפגר יותר אולי משום ש־הוא מרוחק מעורקי התחבורה רא־שיים.

הצ'רקסים משרתים בצה"ל על פי חוק שירות חובה החל משנת 1957. אולם יש לציין שעוד קודם לכן התנדבו הצ'רקסים לכוחות הבטחון. יש לזכור שהצ'רקסים הם חיילים טובים וקצינים צ'רקסים משרתים הן בצה"ל והן במשמר הגבול.

בשנים האחרונות חדרה לכפרים הצ'רקסיים התודעה של הלימוד הגבוה. עשרות מבני שני הכפרים הללו לומדים היום בבתי־ספר תי־כוניים ובמוסדות להשכלה גבוהה. באוניברסיטת חיפה לומדת סטודנ־טית צ'רקסית. הבנות הצ'רקסיות מדברות היום בצורה חופשית עם גברים ואף נוטלות חלק בלהקת הפולקלור הצ'רקסית, שהוקמה ב־אחרונה בתמיכת הממשלה וההס־תדרות.

בחודשים האחרונים התחוללה גם מהפכה שקטה במועצה המקומית של הכפר קמה. קבוצה של צעירים הופיעה בבחירות האחרונות ברשי־מה עצמאית ואחד מנציגיה, פואד צ'ובאזה, נבחר לראש המועצה המקומית. לצ'ובאזה טרם מלאו שלושים שנה והוא ודאי אחד מ־ראשי המועצות הצעירים ביותר בארץ. הוא אמר לי בשעתו, כי בדעתו להקדיש את כל עתותיו למען פיתוח הכפר. שיפור החינוך ושיפור היחסים בין זקנים לצעי־רים. עתה בעקבות מה שאירע נוספה לו ולבני עדתו משימה חדשה: הבטחת חיי התושבים מ־פני כל נסיון פיגוע מצד המחבלים. נראה לנו כי יש להקים משמרות אזרחיים הן בריחניה והן בכפר קמה ולצייד חבריהם בנשק. אפשר לסמוך על נאמנותם של בני ה־מיעוט הקטן והאמיץ הזה.

דבר אחר

הצתה מאוחרת

בתחילתו של השבוע הציע התור הציע אריק שרון לעזור לפלשתינאים להפיל את חוסיין, כך שיוכלו להקים שם את מדינתם במקומו.

וכהדהדה הארץ, שכך פוגע חבר הכנסת שרון בכלכנו כרשיענו חוסיין: אל כול מצלמות הטל־ויזיה נחרדו ראש הממשלה ויצא בנאום הגנה נלהב על כיתרו של המלך הנ"ל. וחשבתי לכ־תוב שיר שבחים הלל לחוסיין מלך ישראל, שהוא כידוע אינו רוצה ואיתו אפשר לדבר. עובדה — הוא חיסל אלפי פלשתינאים. הוץ מזה, הוא תמיד הרג אותנו רק במלחמות. חייליו מעולם לא ירו על אזרחים. בירושלים, למשל, ובדמיוני הפרוע ראיתי כבר את שמו של חוסיין מתנוסס במקום השביעי, ביד אחרי פרס, בר־שימת המערך לבחירות הבאות. אז למה לי להרוס קשרים — נחזור לאריק.

אולי כדאי, חשבתי, לרדת על אריק באר־סיות. הנ"ל הציע לדבר עם ערפאת — מכאן שהוא תבוסתן, בוגד, שמאלן, עוכר ישראל, דפיטיסט, אופטומטריסט וטוב שזרקו אותו מה־צבא. אלא שיום אחד הצצתי לתוך העיתון העברי ברוסית של שכני באוטובוס ושם, במאמר ה־מערכת המתורגם לעברית, כתבו כבר את המאמר הזה. אז הפסקתי עם זה.

האמת הכי מרה היא שאני בכלל לא יודע אם ההצעה של אריק היא טובה או רעה. דבר אחד ברור — היא לא מעשית, עכשיו אף פלש־תינאי לא ירצה ולא יקבל את עזרתו של שרון בהפלת חוסיין. בספטמבר 70 המפורסם, כשיכול־נו לעזור לפלשתינאים להפיל את חוסיין עזרנו דווקא לחוסיין לחסל (מלה נהדרת — לחסל) את הפלשתינאים. ומשום מה אני לא זוכר ש־אריק שרון הציע אז אחרת. אבל זה בטח שוב הזכרון שלי שלא בסדר.

יש לו הצתה מאוחרת, מה שנקרא.

הצתה כאוחרת זה תיקף מזכיר אותי, וכיד שלה בראשי בפורחת האלגוריה הנפלאה הבאה: למזמזה לענייני רכב שלום רב,

אלפיים שנה חלמתי על מכונית משלי והנה סוף־סוף הוגשם החלום בכח החזון. ברשותי מכונית מסחרית בדגם „ישראלי" מודל 74, 4 גלגלים + רדיו ממלכתי.

בשנותיה הראשונות היתה המכונית בסדר גמור. למרות הקשיים השונים (מחסור בחלקי חילוף, כבישים משובשים וכו') היא סחבה טוב החזק והתגברה על כל התקלות. נהגתי כמנה והייתי מרוצה ושקט בנפשי.

והנה, בכמה שנים האחרונות, התחילה המ־כונית לעשות בעיות. פתאום היא אוכלת דלק כמו בטורפת ושותה שמן כמו משוגעת. המנוע כוזייף ומסרסר באופן קבוע. היא גם מש־מיעה רעשים וקולות נפץ ומוציאה עשן שחור מהמפלט: והדבר הכי המור — המכונית כמעט ולא סוחבת בעליות, ולעומת זאת סוחבת מהר מדי בירידות.

שלחתי אותה לטיפול אצל בחורי המוסכים. אמרו לי שהמצתים מלוכלכים — נקיתי אותם. גילו פלאג שלא עובד — החלפתי אותו. מצאו פיח בצילינדרים — שטפתי את הצילינדרים, החלפתי אותם בכובבי טמבל, קניתי צילינדרים יותר גדולים. יותר שחורים. היטטו והשפו ליב־לוך וסהימות בראש — ניקיתי. החלפתי ראש, קניתי ראש חדש.

שום דבר לא עזר. המכונית בשלה. „הצתה מאוחרת" אמרו לי בכל מקום. „הניצוץ לא בא בזמן".

עשיתי כיוון מנוע, כיוון מורים, יישור שו־רות, ניסות קרבורטור, שינוי דיסטריבוטור. שום דבר. „הצתה מאוחרת" אמרו לי בכל מקום. „הניצוץ לא בא בזמן".

ומן האלמוריה אני חוזר לחיים. אני פותח את העיתון וקורא שמשה קול, מנהיג נועז ובעל חזון, מציע, היום, להקים מינהל אוטונומי בגז־דה. והלוז, אולי בגלל שאין לו מה לחפש במשרד התחבורה, מחפש, עכשיו, מנהיג מתון בגזדה.

ועוד מעט תציע ממשלת ישראל למצרים ל־החזיר את תעלת סואץ וגם תודיע על נכונותה העקרונית להחזיר את קונייטרה לסורים וכל מי־ני „זהויות שלום" נפלאות כאלה. כי הרי יש לנו ממשלת אופציות. וכל האופציות פתוחות בפני ממשלת ישראל. ביחוד פתוחות האופציות שנסג־רו.

שאלתי היא...

תשובת המומחה לענייני רכב:

רצית אוטו, רצית.

קובי ניב

לחידון הפרסים הגדול של דבר ל־1975

היכונו!

פרס ראשון

מכונית "סובארו" 4WD

(כולל מיסים)

הסטיישן היחידי עם הנעה קדמית והנעה לכל 4 הגלגלים

ועוד פרסים יקרי ערך

חידון מס' 1 ב„ידיעת הארץ" יופיע ביום ו' הקרוב ב„דבר־השבוע"

יפה צ'ונה המטפלת בעזיזה — צילם: רחמים ישראלי

עזיזה תעלה יותר

מאת אהרן גבע

זהו עזיזה, אשה קטנה בצלת עצרות לבנות ארוכות. לפי הר־שום בתעודת הזהות היא בת 94. אך לא חייבים להתייחס ב־רצינות אל התעודות הרשמיות האלה. כי עזיזה נולדה לפני הר־בה מאוד שנים. מי ימנה אותן? פקיד במשרד הפנים רשם מה ש־רשם. בעצם: מה זה חשוב?

עזיזה נולדה בעיראק והיגרה בגיל צעיר להודו. שם התחתנה, לדבריה, עם קצין בצבא יהודי. הקצין התאבד לאחר שנודע לו, כי אחיותיו חיללו את כבוד הר־משפחה. אך מאז עברו הרבה מאוד שנים. העובדות מטושטשות במקצת. ובעצם: מה זה חשוב? החשוב הוא, שזמן קצר אחרי קום המדינה עלתה עזיזה עם בנה ואח־רי זמן מה קיבלה דירה בקט־מונים שבירושלים. כל עוד עמדו לה כוחותיה עבדה כעוזרת. את הכסף מסרה לפלוני, שהבטיח להק־ים מצבה על קברה. מאז נותרה בלי כסף, עם כמה זכרונות וכמה מילים באנגלית, הבנויות בפיה.

לפני 15 שנים (בערך) הפסיקה לעבוד ומאז גברה בדידותה. הש־כנים נכנסים? — לפעמים. והבן מבקר? — לא. אך יש לה יפה. המטפלת בה. יפה באה כל יום. ובלילה, עזיזה? — "בלילה אני אומרת, שמע ישראל ההולכת לי־שון".

זה נשמע יפה ואופטימי אך לפני ארבע שנים היה המצב שונה לגמרי. שכנים באו אל סוכה. הי־עובדת הסוציאלית של המרכז לי־קשיש בקטמון וביקשו להכניס את עזיזה למוסד. מדוע? כי היא מוז־נחת ואינה מסוגלת לטפל בעצ־מה. הבית שורץ פשפשים ועכ־ברים. קרה, שהדליקה נרות שבת וכמעט שרפה את הבית. אז נכ־נסה יפה לתמונה.

יפה היא כבעלת בית הסדרה שמטפלת בקשישים. אך עזיזה חביבה עליה מכולם. יפה באה, ומכינה את עזיזה. דואגת לנקיון הבית ולכביסה, הולכת לקופ"ח, עורכת את הקניות, משלמת את חשבו־נות החשמל והמים. בכספי הבי־טוח הלאומי קונה יפה קוטקוט ומשאמא וכן הרבה סוכר. עזיזה אוהבת לקחת חופן של סוכר, לשים אותו בפה, ולמצוץ. מדוע לא? כמה תענוגות נותרו לה ב־חייה? סוכר, צדקה. גם היום תו־מכת עזיזה על כתן תרומה של כמה עשרות לירות לבית־הכנסת.

הבן דואג לאמו? שואה. העובדת הסוציאלית, מספרת: פעם בא כדי לבדוק מה עושים בכספי הביטוח הלאומי של אמו. "ואת אכל כבר

ביקרה?" — שאלה טובה. "אני ברוך אלוהי" — הגיב. הוב.ו נכונותה איזה. "כן יא בא אבו בית אבו". "אז אני במקום הבן שלה" — אומרת יפה בבטחה.

היא מספרת כיצד ליוותה יום קר דם לבן קשיש ל"בוסה". היא נס־עה אתו באוטובוס, הלכה אתו למודיעין, הוציאה לו כרטיס, יש־בה על־ידו בתור. "מה הייתי עו־שה בלעדיך?" — מלמל הקשיש ובכה. "זה עושה לך טוב על הב־שר" — אומרת יפה. "אני מר־גישה (חי נפשי, אני בכעס) — אני מרגישה כאילו מתרוממת".

בשנה הבאה תעלה עזיזה יותר כסף. היא מקבלת אוכל חם מה־מטבח הנייד — והאוכל התייקר. המטפלת תקבל תוספת. המשפחה תקבל תוספת. הכל יתייקר. ול־עיריה אין כסף. מה תעשה עירית ירושלים? התפסיק לטפל בעזיזה? התפסיק לתת לה ארוחות חמות? התקיים אותה ברמה הנוכחית אך תקצץ בהוצאותיה של עזיזות אח־רות?

כאשר התוותה הממשלה את הי־מדיניות הכלכלית החדשה הב־טיחה: בעוסרי־היכולת לא יפגי־עו. התוספת לנזקקי סעד, לבעלי משפחות מרובות ילדים, לקשי־שים ולאוהים מראה. שה־ממשלה עושה כמיטב יכולתה (ואולי גם יותר מזה), כדי לקיים את הבטחותיה בתחום הכספי. אך מה יהיה על השירותים? האין השירותים לחלשים כלולים בהב־טחת הממשלה?

תוספות הסעד מטילות עלינו עול כבד — אומר י. צוואל, גז־בר העירייה. הממשלה הגדילה את הקיצבאות. השנה תישא בכלוא התוספת. אך מה יהיה בשנה הב־אה? בשנה הבאה תגיד הממ־שלה, שדין התוספות כדין כל השבונות הסעד, כלומר: על עי־רית ירושלים לממן רבע מהתשלו־מים. העירייה: מניין תקח את הכסף הנוסף?

המדובר אינגו במימון התוספות לנזקקי הסעד הקיימים בלבד — מעידים ברכה בן־צבי וצבי זלצמן מהמחלקה הסוציאלית של העי־ריה. הממשלה הגדילה את תשו־לומי הסעד, אך שכר המינימום לא השתנה. התוצאה היא, שהפ־ער בין הסעד מכאן ל־בין שכר המינימום מכאן. י. דנגברג, מנהל המחלקה, מציין שלא מזמן, כי במקרים רבים עולה ההכנסה של נזקקי הסעד על זו של העובדים. כלומר: מניעים אנשים לפנות לסעד ואין מריצים אנשים למצוא עבודה. מה עוד, שנזקק הסעד מקבל שי־רותים שונים השווים כסף: קופת חולים על חשבון הממשלה, עזרה

בתשלום שכר הדירה וכו'. המס־קנה: במצב הנוכחי אפשר לצפות לכך, שמשפחות נוספות יצטרפו למעגל מקבלי הסעד. והעירייה — מניין תקח את הכסף?

הכל התייקר, אומרים י. דנג־ברג וצ. קיאלי. סידור ילדים ב־פוסה, החזקת קשישים במושב זקנים, סידור של חולים כרוניים. כל אלה התייקרו כיום עד יוני ב־50 אחוז ויותר. דוגמה לתייקר טוב: משפחה אומנת קיבלה בתח־ילת השנה 350 לירות בחודש, היום היא מקבלת 500 לירות. סי־דור ילד מפגר במוסד התייקר מ־335 ל־850 לירות. כדי לקיים את השירותים ברמה הנוכחית זקוקה עיריית ירושלים ל־70—80 מיליון ל"י נוספות, וקופת העירייה ריק־קה.

חשבנו להרחיב את השירותים — אומר י. דנגברג. 35 קשישים נלמדים ואלף ילדים ממתינים לסי־דור. בכל שכונה יש להקים מרכז לקשישים. המטפל באנשים כעזר־זה — מוסיפה חסיה בבריה. את מי יפטרו אם תהיה אבטלה? — שואלים י. אגבל וצ. זלצמן והם משיבים: את הנביה. את בני הנוער. כלומר: כדי לקיים את השירותים ברמה הנוכחית לגבי אותו מספר של אנשים דרושות לירושלים 70—80 מליון לירות נוספות. אך למעשה בהתחשב ב־בעיות הצפויות לנו, דרושים סכו־מים גדולים יותר. ועיריית ירוש־לים: מניין תקח את הכסף?

ביקשנו לצמצם לפי עדיפויות, אומר גזבר העירייה. השנה, הוא מוסיף, קיצצנו פעמיים בתקצי־בים, ובמחלקה הסוציאלית לא פגענו. נזנח כבישים. נדלל את התאורה. באיזורים אמידים יותר נקטין את הקצבות לגנים ההל־ניה. לא נקיים קייטנות לילדי הש־כונות. נפעיל אותם במגרשי המשחקים. צעד זה יפגע בילדי השכונה. ככל שיגדל הגרעון, יפגעו גם השירותים החיוניים.

מצבה של ירושלים מיוחד במי־נו, אומר דנגברג. בגבעתיים, למשל, רואים בשירותי הסעד שי־רות שולי. בירושלים הוא עיר־גנית, המטופלת בהרבה זקנים ו־ילדים. בירושלים עולה שיעור המ־שפחות מרובות הילדים פי־שלו־שה על זה שבתל־אביב, פי־שמו־נה על זה שבחיפה. שיעור המשפ־חות הנתמכות מגיע בירושלים ל־42 לאלף לעומת 31 לאלף ב־תל־אביב ו־13 לאלף בחיפה.

בירושלים הבעיה חריפה יותר. אך הבעיה קיימת גם ברשויות המקומיות האחרות. מה יקרה ב־שנה הבאה?

דיברנו עם חנה כהן, המקימת כעין מוסד ובו שכונה חולים כרוניים. ארבעה "פרטיים" ואר־בעה שנשלחו על־ידי העיריה. באנו אליה ביום חורף שטוף־שמש. ממרפסת הדירה הנאה שב־גבעת המבתר נשקפו אלינו נוף־תיה תצית של רמת אשכול.

חנה כהן היא אחות מקצועית בעלת זהק רב. עבודתה קשה וחו־כה להערכה. מעלה התמיסה נתן לה צלות הנשה. אפילו מיטבנית מאת שעלים באים אליה, אם כי ידעתם, שהיא מפעילה את מקלט הטלוויזיה בשבת. חנה כהן חייבת לטפל בחולים יומם ולילה. להרים אותם, לרחוץ אותם, להושיב או־תם על עגלה, להגיש להם תרו־פות. חנה כהן מעסיקה עוזרות וגם הרופא הוא על חשבונה. היא מקבלת 1200 לירות לנפש וחד־רשת תוספת.

ומה תעשי אם לא יאשרו לך תוספת? — שאלתי אותה. "אז אקבל חולים פרטיים בלבד", הש־יבה.

כלומר: ללא תקציבים נוספים יצטמצמו השירותים לנזקקים וי־סבלו השכבות, שהממשלה הב־טיחה להן, כי המדיניות הכלכלית לא תפגע בהן לרעה.

האמנם נפרוש מהאו"ם

מאת יהודה גוטהלף

אי־אפשר להגזים בתיאור סכ־נת מעמדנו הנוכחי בקרב או־מות העולם ולהוסיף לחומרת מצ־בנו עקב ההתלכדות האנטי־ישרא־ליות ב"אונסק"ו" ובאו"ם. ואף־על־פי־כן עלינו להזהר בטיפוח תסביך הבדידות עד כדי אידיאו־לוגיה לאומנית־קרתנית, וכן אין להיתפס בהסקת מסקנות של פר־ישה ממוסדות או"ם. ייתכן, כי תהליך ההדרדרות יימשך והוא יחייבנו לצעדים קיצוניים. דיה לצרה בשעתה. מאידך, לא מן הנמנע, כי יתחשב במשך הזמן בעל־ברית רציניים שיעמדו על הסכנה הנשקפת לעתיד האנושות ויאבקו יחד אתנו כדי לשנות פני הדברים באו"ם או ליצור ארגון בינלאומי אחר, ראוי לשמו. צעדים נמהרים עלולים רק להכביד על מצבנו ולסייע בידי אויבינו. זה עלול גם להיות בני־הון היהודים המבולבלים, שטעבו כי בני ישראל עשויים להפיץ את "תעודתם" בלא מדינה, על־ידי הסתלקותם היזומה באומות הע־ולם...

*

אין זה נכון, כי אנו מבוד־דים לחלוטין. למעשה, נדחקנו למעמד של מיעוט — והוא אינו מבוטל. אם נבטח עמו מדינות רבות־משקל שהצביעו את־נו, או כחמת המבליק (נמנה) הפ־גינו את אהדתן על ידי הימנעות בלבד. אולם יש בינינו החוזרים ונבצרים בבניין סיפוק באוונגסיסט לרעיון המפוקפק של "עם לבדד ישכון", שהנחיל לנו הנביא הכ־מופקפק בלעם. והרי על "ברכתו" של בלעם ("אותו רשע") אמרו חכמינו: "אין הם (בני ישראל) צריכים לברכתו, כי ברוך הוא. משל אומרים לצרעה: לא מדובשך ולא מעוקצך". למה נלך, איפוא, בעקבות בלעם ולא נשמור אמונים להפיכתו האוניוורסאלית של ישע־יהו הנביא: "ברוך עמי מצרים, מעשה ידי אשור ונחלת ישראל", או לחזונו המופלא שלו ושל נבי־אים אחרים על השלום והאחוה העמים לעתיד לבוא.

תסביך הבדידות הוא תכונה גלותית מובהקת, כי במשך אל־פיים שנות פזורה הוצאנו ממסגרת ההיסטוריה העילית. פרופ' י. טלמון מציין בספרו החדש "ב־עידן האלימות" (הוצאת עם עובד, תשל"ה), כי ההיסטוריון הנודע ה.א.ל. פישר לא הקדיש בספ־רו הגדול "דברי ימי אירופה" אף צמד (!) ואפילו חצי עמוד ליי־הודים. אולם אבות הציונות לא תיארו לעצמם את הגשמתה בלי עזרת אומות העולם: התירת הרצל להשגת הצ'ארטר, מאמצי וייצמן להשגת הצהרת באלפור, ולב־סוף אישור המנדט בחבר הלאומים ומדינת ישראל — ב"אומות המ־אוחדות". וכמה עמלה תנועת הע־בודה הציונית עד שזכתה להכרת האינטרנציונל הסוציאליסטי (ה־אמנם זה היה הגוף הבינלאומי הראשון, שהכיר בזכותו של עם ישראל למדינה משלו).

אין אומה, שתרמה יותר בה־יהודים לטיפוח הרעיונות האו־ניברסליים ולמימושם במוסדות בינלאומיים. לא רק כותל ישע־יהו ליד בניין או"ם מעיד על כך, כי אם תולדותינו בכלל ובמאות השנים האחרונות בפרט. פעילתם של היהודים במסחר ובבנקאות, בבניין מסילות ברזל, ביצירת סד־כויות ידידות בינלאומיות ועוד הרבה לאיחודו של העולם הקאפי־טליסטי לא פחות מביטויים לטיפוח הסוציאליזם והאינטרנציונליזם.

יתירה מזו, הריאקציה התוקפנית, שהתעתרה בשלהי המאה ה־19 על האנטי־ליברליזם הבורגני, הוקיעה את הבין־לאומיות כרעיון יהודי מיוחד. האנטישמים בגרמניה טע־נו, כי רעיון חירות האדם, שוויון הברואים, עקרון זכויות האדם ורי־בונות העם הם יבוא יהודי מצרפת, שנועד לפורר את ליכודו הלאומי־הארמוני של העם הגרמני. ואילו האנטישמיים הצרפתיים (מוראס ואחרים) טענו, כי האידיאלים הא־לה הובאו לצרפת מגרמניה, כדי לחבל בלאומיות הצרפתית. וכך יש אינטרנציונל אנטישמי, מכרי־זין מלחמה על "השפעתו ההרס־נית" של היסוד האסיאתי באירופה. כדברי המצב של הקונגרס האנטי־שמי הבינלאומי הראשון" (ר' פרופ' טלמון, עמ' 8־136).

אכן, יהיה זה פאראדוכס טראגי, אם "אונסק"ו", שמטרתו להפיץ ערכי תרבות (וכלום תתואר תרבות המאה העשרים בלי תרומתו הבכי־רה של הגניוס היהודי?) ואיים (שמקורם העיקרי ברעיונות האוני־ורסאליים של היהדות) — ידחקו את רגלי העם היהודי: ישראל דוחם בתוך פאראדוכס. שבני ישראל יראו בכך אישור להשקפ־תם הלאומית (הגלותית) על הצורך להתבצר מאחורי חומת ההתבדלות. כי בידוע שעשו שונא ליעקב. בכל מקום, חלילה לה לתנועת העבודה הציונית להיתפס לפל־כודה זו. "הלאומיות (קרי: לאו־מנות) היא סוציאליזם בצומצם לי ארץ אחת" — אמרו הפאשיסטים.

*

בזמן האחרון היו מהלכין באר־צות העולם למחמר: "עיצרו את כדור־הארץ — אני רוצה לרדת ממנו". אכן, פעם אחת ויחידה ציווה מביא עברי "שמש בגבעון דום", ולא שמענו מאז על נס־יונות דומים לא לגבי השמש ולא לגבי כדור־הארץ, כדי לעצור בסיבובו. איננו יכולים לרדת ממנו, ועלינו לראות את המציאות הת־פתחותה כהוויתה.

עולם של אתמול, שסטיפן צוויג תיאר בצבעים אידיליים היה ב־רובו הגדול משועבד לכמה אימפ־ריות מפותחות. בעוד שהשאר (שלושת רבעי האנושות) היו שקועים בבי־ערות, עוני ותלות. הסוציאליסטים ביקשו להיבנות מהברית עם התנו־עות הלאומיות (של העמים הנש־לטים) אפילו היו בשליטתם של כוחות ריאקציונים. הדמוקראטים הסוציאליסטים, שהבטיחו לשפת בארצות הסתם כהואת דמוקרא־טיים, לא מילאו תפקידם. עתה מתנקם העבר הזה בכל העולם. כי להוותנו — להוות כל אומות התרבות — עוברים עתה העמים המשוחררים לקיצוניות שנייה, לגז־ענות מהופכת, ולרודנות בחינת "עבד כי ימלוך".

אף אנו חייבים לפשפש במע־שינו. יש בתוכנו חוגים המתעל־מים מהעולם שבו אנו חיים. הם מבקשים להטיל לצמיתות את מרו־תנו על מיליון ערבים נוספים בש־טחים המוחזקים — והם מתעל־מים, כי האו"ם, המורכב ברובו הגדול מעמים שהשתחררו מעול זרים, אינו מבין נימוקינו ("גאולת אבות" וכד') ואינו משלים עם כוונותינו. ספק אם יש לכך תבונה יתירה, כאשר נציגנו מצביע בקול אחד נגד הרוב העצום בע־צרת או"ם והולך בזכות ההגדרה העצמית של עמים, לרבות הפלס־טינאים. לפי עניות דעתי, צריכים היינו להימנע, או אפילו להצביע יחד עם כולם ולהסביר לאחר מכן, כי כוונתנו להגדרה העצמית במסגרת המדינה הירדנית־פלסטי־נאית. במקום להתנגד להגדרה העצמית עלינו לצפות על זכות ההגדרה העצמית של עם ישראל — בין 20 מדינות ערב ומרי הפלסטינאים הדורשים לעצמם כהי מדינות על חשבון כבשת הרש.

לא רק למען רכישת דעת הקהל העולמית עלינו להשתחרר בהקדם מכנסל של הגדה המער־בית — בתנאי שיפורז ולא ישמש בסיס להתקפה עלינו — אלא גם לבצמנו אנו. שהרי טיפוח הבער־רים עלול להמיט אסון על אופיה הציוני, היהודי, החברתי והדמוקר־טי של ישראל בטרם יבושר עליה שזהה בבחוק. תוספת "כיים" הביר של מיליון ערבים למדי־נת ישראל משולה לבעצמאו של אותו ניאורוסקן התוש בפני רצח ועל כן הוא מאבד את עצמו לדעת. לכשן הכלים עלינו להס־כים — בניגוד לעמדת "הליכוד" — לויתורים טריטוריאליים ביה־רים ביהודה ושומרון. עלינו גם להתגבר מהתחזיות המרגינות, ש־כתוויים לנו מבית ומבחוץ, על מלחמת בנגע, מלחמה לאין קץ, ול־בסוף גם הבריה בין תסביך "מצ־דה" (המסמלת סוף היהודי) לבין "תסביך שמשון", כלומר "תמות נפשי עם פלשתים" ולאחר מה־ פלשתים ניקרד את ציגו הליליה "דלדלה את בוחו, דלדלה את לבו, דלדלה את מעשיו").

*

במקום לפרוש מאו"ם ומוסדו־תיו עלינו לפתוח במערכה צול־בית, שתצביע על מבנהו הרעוע ואופיו הנפסד של או"ם, שצריך היה להימנע מטעיותיו של "חבר הלאומים", ולמעשה הוא מוסיף חטא על פשע.

חבר הלאומים לא יכול למלא את תפקידו משום שנשלל ממנו אופיו האוניוורסאלי (אמריקה לא נכנסה, רוסיה גורשה, גרמניה פר־שה) ומשום שהפך — ללא איזון — מכשיר בידי חלק מהמעצמות נגד זולתן. או"ם עלה על אותה דרך חלקלקה. השינוי היחיד — ולא לטובה — שבמקום הוגבת התצבעה פה אחד בעצרה הכל־לית, ניתנה הפעם זכות הצבעה שווה למדינות המונות עשרות או מאות מיליונים ולמדינות המו־נות כמה רבבות ואף פחות מזה.

הדמוקראטיה של או"ם בצוותת בדומה לפיוחתים שגרמו לשבסר הפרלמנטריזם באירופה: מתן זכות הצבעה להמוני עם בלי להכשיר אותם הכשרה פוליטית דמוקרא־טית, והעברת הוויכוח מהתחום הראציונלי לתחום האינסטינקטים והדמגוגיה ההמונית. ההבדל הת־הומי בין נציגי ממשלות רודני־ות [illegible] לפרלמנט בארצם לבין נציגי מדי־נות דמוקראטיות ממש — גורם לסילוף מוחלט של דעת הקהל העולמית. זאת ועוד. היטלר ומוסוליני זכו לאישור רוב מכריע על כל הצלוליהם. אולם אומות העולם ראו בהכרעות כגון אלה, שנתקבלו תחת לחץ איומים ואלי־מות — סילוף הדמוקראטיה. ב־אותה מידה עלינו להוקיע את הזה־ להזה הפרלמנט העולמי, כשהן מתקבלות תחת לחץ הבחור של הנפט והטרור־הולאומים על הי־כים, כהכים ורודנים.

*

קיומו של ארגון עולמי הוא מדה הכרחי, אפילו מתבטאים בו עדיין בצרבוביה אינטרסים לאומיים אנוכיים ועקרונות אוני־ברסליים־מוסריים. ויש בו לא מעט צביעות, שהיא המס שהעולה ביו בשלכה לכפיתה השלום של העמים. אם יהרס האו"ם, מהגבי־רה שיקום ארגון אחר תחתיו.

איננו יכולים לפרוש מבצבי כאר סר ידידינו הקרובים והרחוקים בפארים בתוכו. אי־אפשר לצאת לזמן מה ולחזור לאחר מכן. כשם שהאשה הבעירבי יכנע את הנצאר תגו מאו"ם, כן עלול ואמנו כביסיי, או סיני, לעצור שיבתנו אליו. וזהי במה, שבעליה נוסף להשמיע קולנו. ואילו היהדות מבם לא יתבע העקבות וקבלת ההלכות עינות — ללא תגובה — ולא יוסיף לצדקתנו. אמנם כבחדרי נפ־גע, אך אין דומה עלבון הפרט לעלבון אומה מידי בבנאים. שהי כל יודעים רבתם. אולם חלילה לנו "לצפצף" על העולם. פן יצפ־צף העולם עלינו.

הנוצרים הטילו על יהודי אחד לשאת את הצלב לכבוד האבירות. ייתכן ויש נוצרים שהיו רואים בשוויון נפש את העם היהודי נושא עתה את הצלב למען אומות העולם. אולם הקרבת העם היהודי לא תביא פדות לנפשם. כי הבר־רית של הערבים עם הגוש המר־בייסי ו"העולם השלישי" עלולה למוטט את הבניין ולקבור תחתיו את כל אומות העולם על התר־בות המפוארה שנוצרה במשך דורות.

לפנינו מערכה קשה. אך איננה חסרת תקוה. המונופולין של הנ־פט הערבי לא יימשך לאין קץ. הקיצוניות של הערבים תהיה ב־שוקריהם, כפי שכבר מוכיחה הת־עוררותם של אנשי הרוח ברחבי עולם שנזהרו מפני הסכנה הצ־פויה מנחשול הברבריות החדשה.

עלינו לעבור מהתגוננות להת־קפה: לקומם את העולם הנאור נגד השתלטות הערבים ובעלי־בריתם אשר בהסתאה אנטי־אימ־פריאליסטית מטפחים אימפריאליזם וגזענות כתופכים, כדי להכ־ריע את עמי התרבות והחופש. עלינו להוכיח, כי לא אנו שללנו זכות הגדרה העצמית מעם כלשהו, כולל עשרים מדינות ערב. אלא שהם המבקשים למחות את מדינת ישראל ממפת העולם. עלינו לג־לות את הזיוף של המקפחים, המופיעים כמקופחים, כביכול, על־ידי עם ישראל, שכל העולם היה לו גרוזם ולאחרונה נהיה בזה אחר זה קרבן של המהפכה (המסולפת) ושל ההמהפכה־שכנגד. עלינו להק־ים חזית ברחבת של עמים, ש־יאבקו על שנוי מבנהו ודרכו של או"ם, או יקימו ארגון טוב ממנו.

בימים אלה נכתבו בטקס הסיום של מחזור השלושים במכון האפרו־[illegible] מ־24 ארצות, בהן מדינות שאינן מקיימות קשרים דיפלומטיים עם ישראל (סין, הודו, קניה, ניגריה ועוד). כולם אסירי־תודה על אשר למדו, להלכה ולמעשה, מהדרכה של ישראל וההסתדרות. משמע, גם "העולם השלישי" אינו אבוד לגבינו והוא עשוי עוד להכיר קשרי עם ישראל.

הבו לנו מחברות

מאת ז'אן דניאל

הבו לנו מחברות! קריאה מוז־רה זו הרעבתה בשבוע שעבר מ־על דפי "פראוודה". לכאורה, לא יתכן, כי במדינה אדירה, המש־גרת חלליות כאישות ובונה כלי־נשק מתוחכמים ביותר, אין די מחברות לילדי בית־הספר. אבל זו עובדה. אחת מן העובדות הרבות, המאפיינות את המציאות הסובי־טית. פעם שורר מחסור בפרו־רים, למשל, פעם במעיל־תורך ו־פעם במצרך אחר.

כמובן, אין להסיק מכאן, ש־ברית־המועצות שרויה במשבר כל־כלי או שהיא תתמוטט, אם לא תשיג ידע טכנולוגי, ציוד ואשי־ראי מהאמריקאים, כפי שסבור מישהו. מבחינה סובייטית נועדה ההתקרבות לארצות־הברית גם להבטיח למשק הסובייטי תוספת פיתוח, עליה נוספת ברמת־החיים, התקדמות נוספת בכל התחומים. אבל אם התקוות, ש־ראשי הקרמל תלו בדטאנט ב־תחום הכלכלי יתבדו, לא ישנה הדבר כל ועיקר בבריה"מ: היא תוסיף להתפתח בקצב האיטי ה"מסורתי" שלה ותושביה יוסיפו להתקיים בצנע. אפילו היו מקבלים הסובייטים כל מבוקשם במכונות ובידע מהמערב, לא היה בכך מר־פא למחלות־הקבע של המשק.

מדוע, בעצם, אין עתה מחב־רות? והרי באין מחברות מובלים התלמידים ומפגרים בשיעורים. מציר "פראוודה" סיפור־מעשה אופייני לכל התעשיה הסובייטית: מפעלי־הנייר לא סיפקו את הנייר הדרוש לבתי־החרושת למחברות. מתברר, כי זה שנים לא התגשמה התכנית להספקת המחברות. אמנם הטילו קנס של 10,000 רובל על מפעל־הנייר, שלא עמד בהתחייבויותיו. אך זה לא יעזור לתל־מידים, שאין להם על מה לכתוב את השיעורים בביתם ובבית־הספר, מציין העתון הסובייטי ומוסיף: ברבע השלישי של השנה כבר חסרו כ־50 מיליון מחברות; מצוקת המחברות היא תופעה מתמדת.

כאשר דנים בעתונים ובניתוחים בברה"מ על הפגמים והמחסור, לעולם לא יראו שום קשר ביניהם לבין השיטה הכלכלית הסובייטית, מבנה המשק, או התכנון המסורבל והנוקשה. האשם הוא אחד ויחיד: האדם וכחוליו. אם זה המנהל, המומחה הכספי, הפקיד או הפועל. "קרוקודיל", הבטאון העיתי הראשי של מרכז המפלגה, קובע בגליונו האחרון, כי בשנים האחרונות נשארה תעשיית המזון ה"חייבת" (כלומר, לא סיפקה כפי שהיתה מתחייבת לפי התכנית) כמו־יות גדולה של מצרכים שונים: 150,000 טונות של מרגרינה, כ־200,000 טונות של דברי מאפה ומתיקה. בגלל "הפרת הטכנולוגיה", "אירגון בלא של משרד־הייצור ובזבוז בעיבוד סלק הסוכר, נשארה התעשיה חייבת כל שנה כחצי מיליון טונות סוכר. בענף השימורים הגיע "החוב" ב־שלוש השנים האחרונות לכמי מילי־ארד קופסאות בקירוב. מיותר להוסיף, כי "חובות" אלה לא יוחזרו לעולם. ההפסד הוא כולו של הצרכן, שנאלץ לותר על ה־מצרכים ולקיים רמת־חיים ירודה.

מנהלי המפעלים מצטדקים, ש־אין הם אשמים בפיגור הייצור. הספקים אינם מספקים את חומרי־הגלם. אך השלטונות דוחים טע־נות אלה. "קרוקודיל" כותב: "אל יעלו סיבות אוביקטיביות המס־תירות את מחדליהם ובשלומותיהם", ו"פראוודה" גער במנהלים, המבקשים להקטין את המיכסות למפעליהם, כדי למנוע קשיים ופיגורים וע־ל־ידי כך לחיות חיים עקשים, בלא אי־נעימויות יתרות. אלה הם ה־מנהלים (והם רבים) "ההולכים על בטוח" — על חשבון הצרכן. הם דואגים ראשית־כל ובעיקר למילוי המכסה לפי הכמות, וכמעט שלא איכפת להם מה איכות התוצרת.

במליאת ועד המפלגה במחוז לנינגראד הועלתה בימים אלה סיסמה חדשה: להתגבר על המח־סום הפסיכולוגי! הפחד, הרת־עה של מנהלים ומומחים טכניים בפני חידושים בייצור ובניהול, הם אשר מעכבים את הגדלת התפוקה ושי־פור טיבה. כך טענו דוברי המפ־לגה. אולם הפחד הזה מושרש עמוק במציאות הסובייטית. אוי ו־אבוי למנהל, שמפעלו לא מילא את התכנית: מעמדו ויוקרתו יפג־עו. הוא יהיה חשוף לנזיפות ובי־קורת מכל צד. עובדיו לא יזכו לפרמיות ולהטבות.

אשתקד החליטה הממשלה, שכל המנהלים והמומחים הטכניים, בכל ענפי המשק, יעמדו לבדיקת כישו־ריהם, אחת לכמה שנים. נקבעו שלושה ציונים: מתאים לתפקידו; יתאים לתפקיד בתנאי שישפר את עבודתו; אינו מתאים.

ומצד אחר מצויים במחוזים רבים בעלי השכלה גבוהה ומכיורים מצויינים, שאינם עובדים במקצו־עם, אלא מועסקים בעבודות אדמיניסטרטיביות פשוטות. ב־"ליטראטורנאיה גאזטה" המוסק־וואי: שוב ושוב סופר בעתונים שלנו על מהנדסים, שנאלצים ל־מלא עבודה מסוג: תגים, תדפים. הסבירו, תשלה. האם כך נציל את פריון־העבודה ונצל כראוי את ידיעות המומחים?

אחד הכלכלנים, פרופ' ב. נאואר־דוב, מעלה מחדש רעיון ישן, אשר נתקבל זה מכבר, אבל כפי הנראה לא הוגשם כראוי. הוא טוען, כי המריצים החמריים, הכספיים אי־נם מופעלים באורח נכון ובמידה מספקת, ועל כן אינם תורמים להג־ברת האינטרס האישי של העובדים בהגדלת פריון־העבודה והתפוקה. הכלכלן מציע, כי מערכת־התמרי־צים תועמד על בסיס של קשר ישיר עם פרי עבודתו של הפועל; התמריץ ישולם אך ורק אם ה־פועל יגדיל למעשה את התפוקה ואת פריון־העבודה.

מדוע הצלחנו להקים ענקים תעשייתיים על רמה טכנולוגית גבוהה בענפי המטאלורגיה, החש־מל, המכונאות, הכימיה, ולא יכלנו לבנות בתי־חרושת טובים ויעילים לייצור מצרכים הדרושים לאוכלו־סיה יום־יום? שאלה דוקרנית זו הועלתה לאחרונה ב"ליטראטור־נאיה גאזטה". הנה הוקם ענק ל־טכסטיל. הוא צוייד במיטב ה־מכונות מתוצרת המערב. אך איך אנו מנהלים אותו? בצורה נוראה. ללא כל חשבון ושיקול משקי. ו־התוצאה: אנו מייבאים בחוץ־לארץ מיליונים מטרים של בדים ואלפי טונות של חוטים, ומשלמים עבו־רם במטבע קשה. אותו מפעל ל־טכסטיל הזמין ציוד חדיש לצבי־עה, אך לא ידעו להשתמש בו כראוי והחזירוהו לספק.

אחד הנגעים הגדולים של ה־תעשיה הסובייטית — תוצרת פגו־מה ("בראק"): הבדים צבועים נגרדים לבדיקה והצרכנים כאחד. הנה, מיליוני זוגות נעלים של בית־החרושת שבעיר אוליאנובסק נפסלו, מכיון שאיש לא רצה לק־נות אותן בגלל טיבן הירוד ו־צורתן המרושלת. אבל בינתיים הספיקו נעלים בלתי־שימושיות אלה לקשט את הפרסומים הסטא־טיסטיים ולתרום את חלקן למילוי התכניות במאה אחוז... וזהי דוגמה אחת מני רבות, שעליהן מדווחים העתונים הסובייטיים תכופות. דוגמה מענף לא־פחות חשוב. ה־טראקטור סי"א, המיוצר במפעל ב־אלטאי, הוצא מהייצור, לאחר ש־נתגלו בו ליקויים רציניים. 45 אחוז מהטראקטורים מסוג זה, ש־סופקו למשקים החקלאיים באסיה התיכונה, יצאו מכלל שימוש. ה־שלטונות נזפו במנהל המפעל וב־סגל צוותו על שלא נקטו צעדים נגד הפגמים עוד בתהליך הייצור ונגד העובדים האחראים לכך. אגב, "איזווסטיה" מודיע בגאווה, כי משלוח של טראקטורים "ביאלה־רוס", מתוצרת המפעל שבמינסק, הגיע לארצות־הברית ומעורר ענין בקרב הלקוחות במדינת ניו־יורק.

מעשה במקרר, שזכה לאות האיכות הגבוה. כשראיתיו מוצג בחדר מנהל־המפעל — מספר כתב מוסקוואי — היה המקרר "וארנה־3" כולו יופי, הוד והדר. אך הוצא המקרר לשוק ורכשו אותו הרוכשים. הוצף המפעל בשטפון של מחאות וקובלנות. 26,000 (!) תלונות הגיעו למפעל. השלטונות והנהלת המפעל היו במבוכה. ועדת־חקירה מינו ותחקרו ללא הרף. כן, תכנית־הייצור (של ה־מפעל) הוגשמה גם במקרה זה ב־100 אחוז ולשכת הסטטיסטיקה ה־מרכזית של ברה"מ פירסמה בדו"ח השנתי שלה, שייצור המקררים גדל בכך וכך אחוזים לעומת ה־שנה הקודמת. אבל התושבים ש־רכשו מקרר זה ודאי ליגלגו בלבם למקרא החישובים הנפלאים... ו־הכתב הסובייטי, שתיאר את "ה־מעשה במקרר", מסכם: מי יידע כמה מוצרים, בעלי אות־איכות, כדוגמת המקרר הפגום, מונחים על דוכני חנויות הכלבו שלנו?

ומצד אחר, בערים רבות יש תור ארוך לקבלת מקרר. תושב נובוסיבירסק כותב לעתון מוסק־ואי: אצלנו אין להשיג מקרר בשום פנים ואופן. אני מחכה כבר שנתיים. תושבי אודסה מתלוננים, שממתינים הם חמש שנים ויותר. אזרחית מסאראטוב נרשמה לקבלת מקרר לפני שמונה (!) שנים ועוד לא זכתה בו. מכתבים דומים הגיעו ל"פראוודה" גם ממקומות אחרים. באחד מהם נאמר: "מותר היה לקרוא בעתון, כי במחסנים במוסק־ווה נמצאים מקררים, המחכים לקונים".

כיצד אפשר להגדיר תוהו־ובוהו זה — מתוכנן או בלתי־מתוכנן?

יהושע אורנשטיין, הוצאת ספרים "יבנה"
תל־אביב, רח' רמב"ם 26, טלפון 621856

ספרים חדשים

סרפיקו
מאת פיטר מס
עברית אליעזר כרמי
סיפור מרתק של איש משטרה, שהתקומם לבדו נגד השחיתות.

בולשת ניו־יורק 7
מאת ריצ'רד פוזנר
עברית אליעזר כרמי
סיפור המחלקה שהטילה אימת־מוות בצמרת העולם התחתון ובמטה המשטרה גם יחד.

ארצות־הברית - ברית־המועצות
בשפה הערבית
מאת ד"ר י. פאפוריש
תרגם לערבית שוקרי עאראף B.A.
מתאים לבחינות הבגרות בגיאוגרפיה.

נערת גומי בקרקס
מאת מיכל אלמוג
סיפורה המופלא של אמנות הקרקס הישראלית. הספר נדפס בפורמט גדול, הוא מנוקד ומלווה תמונות.

הירח השתגע
סיפורים מאת אלישע פורת
סיפורים מחייהם של ילדי כפר וקיבוץ, אשר עלילותיהם מתרחשות בשדות ובחורשות בחיק הטבע. הספר מלווה ציורים מ.ג. זהירי אריה היר.

סינדרלה
מאת וולט דיסני
עברית ענבה קנסור
ספר נוסף בסידרת הספרים המצויירים בשלל צבעים לפי סרטי וולט דיסני. נדפס בהידור רב בתבנית אלבומית.

4 ספרי וולט דיסני - בתבנית קטנה
מתורגמים בידי שולמית לפיד
1. שלגיה ושבעת הגמדים 3. סינדרלה
2. פו הדוב ועץ הדבש 4. פיטר פן
הספרים נדפסו בצבעים מרהיבים. התצלומים והציורים מתוך סרטי וולט דיסני. הספרים הנ"ל ניתן להשיג גם יחד עם תקליט.

8 ספרים מצויירים לגיל הרך - ממבחר אגדות העולם
מיטב האגדות הקלסיות מעובדות לגיל הרך, בליווי תמונות בשלל צבעים מרהיבים. הספרים נדפסו על קרטון־פלסטיק ומעוצבים לפתח את טעמו הטוב ודמיונו של הילד.

להשיג אצל כל מוכרי הספרים בארץ.

שימו לב!
מפעל חנוכה לילדים ולהורים
ספרית פועלים מציגה ממיטב ספרות הילדים לגיל הרך, לילדי ביה"ס בכיתות נמוכות וגבוהות, ספרים שזכו להמלצת משרד החינוך ולפרסים ספרותיים.
בהנחות ניכרות

ועוד הודעה חשובה:
בימי החנוכה יחתמו המחברים על ספריהם לילדים בחנות ספרית פועלים ברחוב אלנבי 73, בתל־אביב, בתאריכים דלקמן:
אוריאל אופק —
ביום ב', א' חנוכה, משעה 12.00 עד 1.00 בצהרים.
מיכל סנונית —
ביום ג', ב' חנוכה, משעה 10.00 עד 12.00 בצהרים.
דינה דז'אטלובסקי —
ביום ד', ג' חנוכה, משעה 10.00 עד 12.00 בצהרים.
מירה מאיר —
ביום ה', ד' חנוכה, משעה 10.00 עד 12.00 בצהרים.

חינם
ספר דניאל
עם פרושים והסברים.
בשפות: ערבית, רוסית, אנגלית.
ספר התנ"ך בשפות רבות.
לימודי תנ"ך בהתכתבות — 44 קורסים בשפות:
עברית, אנגלית, רוסית, ספרדית, יוונית, צרפתית, רומנית וגרמנית.
כתוב מיד ל: ת.ד. 568 ירושלים.

המרכז לטלוויזיה לימודית
משרד החינוך והתרבות

מעוניין לרענן ולשפר את ידיעותיך בשפה האנגלית?
מלא את התלוש ושלח 25 ל"י לכתובת הרשומה.
אנו נשלח לביתך את חומר העזר.
השעור הראשון ישודר ב־18-12-74

לכבוד
BRUSH UP YOUR ENGLISH
יחידת הקשר לטלוויזיה הלימודית
רח' טשרניחובסקי 17, ת"א
רצ"ב המחאה ע"ס 25 ל"י לפקודת המרכז לטלוויזיה לימודית, עבור הקורס BRUSH UP YOUR ENGLISH
נא לשלוח את חומר העזר ל־
[שם]
[כתובת]

ירושלמיות
המוכנות להתנדב אחת לשבוע
בשעות הבוקר כחונכות בגני ילדים
יפנו אל:
לשכת המתנדבים:
"מועדון לעולה"
רחוב אלקלעי 9, טלפון 33718
בימים א'—ה' בין השעות 9—12 לפנה"צ
ביום ג' בין השעות 4—6 אחה"צ.
בטיפת חלב
רחוב גואטמלה, קרית יובל, טלפון 411889,
בימים א' ו־ד' בין השעות 8.30—10.30.
המרכז לשרותי התנדבות
ת.ד. 7033, תל־אביב

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללימודי חוץ
מודיע על פתיחת
לימודי תעודה
אשר יתקיימו בשעות הערב בשנת הלימודים תשל"ה 1974/75
בתל־אביב
* ניהול הייצור
* ניהול הנדסי
* ניהול כח־אדם
* ניהול שיווק
* ניהול אחזקה
* [illegible]
* [illegible]
* ניהול נכסי מקרקעין
* קורס מתקדם לניהול משרד
* ניהול בתי מלון (פתוח בלימודי יום בלבד)
* אבטחת איכות ואמינות
* פיקוח על הביצוע בבניה
* קורס מתקדם לפרסומת
* השתלמות לרשיון הוראה למהנדסים
* קורס מתקדם בהנדסת דרכים ושדות תעופה

לידיעת החייל המשוחרר!
חייל משוחרר הזכאי למענק לימודים, מתבקש להביא עמו בעת ההרשמה תעודת אישור מתאימה.

קטלוג, פרטים והרשמה: הטכניון, רחוב ליסין 14, תל־אביב, טלפון 268126/7, 266992.

הופיע
קטלוג המדור לשנת הלימודים תשל"ה 1974/75

חנוכיית בעיצובו של דוד פלומבו

רוני סומק
עכשיו שיני הזאבים בבטן האילה

לאמיר גלבע

עַכְשָׁו שִׁנֵּי הַזְּאֵבִים בְּבֶטֶן הָאַיָּלָה
כְּתֶמֶי דָּם הִתְקַרְשׁוּ בְּצַוָּארָהּ
רֵיחַ הַיַּעַר בְּכַפּוֹת רַגְלֶיהָ
וּשְׂפָתֶיהָ כְּבוּדוֹת מִלְּסַפֵּר אֶת הַמַּסָּע כְּמוֹ
הָרֶגַע שֶׁשָּׁלַחְתָּ אוֹתָהּ שֶׁתְּקַמְּטִים
צָבְאוּ כִּזְאֵבִים עַל פָּנֶיךָ
עֵינֶיךָ הִסְתַּתְּרוּ בְּחוֹרֵיהֶן כִּבְמְאוּרָה וּבַחוּץ
הָיָה חַם וְקַר
קַר וְחַם,
מֶזֶג אֲוִיר שֶׁל טָעוּת

וְהַזְּאֵבִים שָׁתוּ ווֹדְקָה לִכְבוֹדְךָ בַּחֲגִיגוֹת הָאֹנֶס שֶׁבְּלֵילוֹת גּוּפָהּ.

ציוד

בַּשִּׁמָּמוֹן שֶׁלָּהּ
הָאֲנָשִׁים שֶׁבָּעֲרוּ בָּשָׂר עַל בָּשָׂר בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה
שֶׁיְּדֵיהֶם נָכְווּ עַל בֶּטֶן זָרָה
שֶׁעָרָם הָיָה אָסוּף בְּעָשָׁן
וּבְעֵינֵיהֶם הִתְפַּשְּׁטָה חֲלוּדָה
מְכַבִּים עַכְשָׁו כְּמוֹ סִיגָרִיּוֹת בְּמַאֲפֵרָה
מִתְגַּעְגְּעִים לַשְּׂפָתַיִם שֶׁמָּצְצוּ אוֹתָם
לָאֵפֶר שֶׁיָּבוֹא בְּקִלְּקוּן שֶׁל בִּטְנָם
לְזָוִיּוֹת הַפֶּה שֶׁהִפְרִיחוּ בַּלּוֹנֵי עָשָׁן שֶׁהָיָה צֶמֶר גֶּפֶן רַךְ מִתַּחַת לְגוּפָם.

סופרים עולים מברית־המועצות, על עצמם:

רוסית – בדרך לעברית?

מאת מרדכי ניישטט

כתב־עת ספרותי־חברתי בשם „ציון" החל להופיע לפני כשלוש שנים מטעם „ועד מתאם של פעי־לי עליה מברית־המועצות" (ב־שפה הרוסית, כמובן). את חוב־רת מס. 9, שהופיעה באחרונה, הקדישו המערכת ליצירות סופ־רים עולים מברית־המועצות. זאת אכסניה לחבורת ספרים ומשוררים הממשיכים בארץ את יצירתם ב־שפה הרוסית.

אין טעם לחפש מכנה משותף בין הסופרים והמשוררים המופיעים בחוברת. יש ביניהם בעלי כשרון בינוני, ויש המפתיעים בכשרונם הבולט. ונראה שהם עתידים לה־יות חוליה מיוחדת בשלשלת הז־הב של היצירה הספרותית היהו־דית הנכתבת בארץ בשפות לו־עזיות. אחדים מהם שואפים, לה־גיע לכתיבה בעברית, וודאי יגי־עו לכך.

שמותיהם מוכרים רק בחוג קוראי הרוסית (יוצא מכלל זה דויד בן פרץ מארקיש, ששמו הו־לך לפניו בשל מאבקה הנועז של משפחתו על הזכות לעליית והו־דות לכמה עתונים עבריים המדפי־סים את סיפוריו). לכן ראוי להד־ציג בפני הקורא הישראלי את הבולטים בין הסופרים והפיטנים ברוסית שנתגלו בחוברות של „ציון".

היצירה המעוררת תשומת־לב בבשילותה ולא פחות מזה בנושא שלה היא — סיפורו הגדול של אלי לוקסמבורג (בן 34), „בית המקדש השלישי" (מחציתו הרא־שונה נדפסה בחוברת קודמת של „ציון"). סיפור סוריאליסטי. סי־פור אליגורי ומתוחכם שעלילתו נעה בין שואת היהודים באירופה ובניית הבית השלישי בישראל, על רקע החלטתם הנחרצת של יהודי ברית־המועצות לצאת מה־שיעבוד. להגיע להר סיני ולהשת־תף במקמת הבית השלישי. גבור הסיפור הוא יצחק פודים, קצין בצבא האדום שהגיע בסוף המל־חמה לברלין, נתפס כשניסה לחב־ריח את הגבול ולעלות לישראל, הוכה בראשו ונזקק לטיפול פסיכי־יאטרי, הוא וחברו נתן יושפה, ניצול ממחנה־ריכוז נאצי, כלואים בבית־מרפא לחולי־נפש והרופאים מנסים לרפא אותם מהרצון המ־טורף להגיע לארץ הנכספת. יצחק פודים מקים בסודיות מאבני גזית את בית־המקדש, שהוא מחביאו בלבבו פנימה. במסע דמיוני הוא מגיע עם בית המקדש שהקים ל־פסגת הר סיני, שם מגיעה העי־לילה האליגורית לסיום טראגי: אברהם, אביו הקדמון, מעלה אותו לעקדה.

סיפורו של אלי לוקסמבורג הוא „משכמו ומעלה" אך יש ב־חוברת עוד כמה יצירות ראויות לציון, בייחוד במדור השירה.

זלמן דובנוב (בן 25) הלומד פסיכולוגיה וספרות אנגלית באו־ניברסיטת בר־אילן והעומד להוציא לאור את קובץ שיריו הראשון, מנסה להבין את המערבולת הא־נושית רבת הסתירות של ישראל ולשקפה ביצירתו; לאה ולאדימי־רובה כתבה מחזור שירים רגישי־ביטוי על מלחמת יום־הכיפורים. מחזור שירים על נושאים תנ"כיים כתב ארנסט לוין (בן 40) מהנ־דס במקצועו. שירו על לוט הבו־רח מן ההפיכה מתחיל במלים: אל נא תפנה אחורה — לוט. / הזהר — כי בא האות. / אל תחום על מטע הזית / אל תת־חרט על נוה הבית". והבית המ־סיים (בתרגום חפשי): „לפניך הו־לות ורוח / שמי רקע, קרקע עד / לפניך שביל מחות / מאחוריך המוות לבד".

סיפורו של משה לנדבורג (בן 36) „החדר" הוא על נושא מלחמת ההתשה. גרשון לוקסמבורג (בן 30) אחיו של אלי כותב בשירו „ענגים זרים": התנ"ך הוא בש־בילי כמו חלק מיבשת / שאני מכיר בה כל תושב שלישי /

(סוף בעי' 4)

משא
לספרות, אמנות ועיון

* סיפור מאת גבריאל גארסיה מארקס
* ביקורות ספרים — סקירות מאת: יעקב גורן, נעמי גל, משה צדוק
* שירים * אספקלריה
* תערוכות * מוסיקה

הפלישה הטריטוריאלית של א.ב. יהושע

מאת גדעון עפרת

„לילה במאי, טיפולים אחרונים" — מחזות מאת א. ב. יהושע, 180 עמ', הוצאת שוקן, תשל"ה.

בשני המחזות עושה יהושע שימוש ב„טכניקה האנאליטית" ובמ־סורת האיבסנית: „לילה במאי" ו„טיפולים אחרונים" מתחילים סמוך למשבר בחיי הדמויות; בשניהם מגיע זר לבית וחושף את עברם של יושביו עד הנקודה הרת־האסון, שבה מתנגשת אמת מוסתרת הקשורה בעבר עם החווה תשקרי. ואולם בניגוד לריאליזם האנאליטי של איבסן אין השואה בסוף מחזותיו של יהושע מביאת שיפור או תקווה חדשה לחברה. בסוף המחזות אני רואים את הגיבורים לאחר עימות מר עם האני האותנטי שלהם. אך חשיפת האמת וההתפכחות המסויימת אינן מביאות לשיפור בתחושה הקיומית או לתקווה, כמו „עמודי החברה" או „בית הבובה". א. ב. יהושע כריאליסט למד את לקחיו של אדוארד אולבי ומחזאי האבסורד האחרים: האבסורד הוא סטאטי, נצחי ובלתי־מנוצח. אין ליהושע תרופות פלא או מוסר־השכל. הוא מגלה בעיות אנושיות כואבות, ואין מאחוריהן שום מקהלה יוונית המבשרת תשו־בות נצחיות. לכל היותר מסתתרת מאחורי הריאליזם שלו כוונה פוא־טית, להצביע על מצב אנושי כללי או על חרדות לאומיות מסויימות.

הסימול במחזות יהושע קשור בטכניקה הדראמאטית שלו: „המדיום הוא הבשורה"; החדירה לעבר ופלישת הזר הם גורם פסיכולוגי, שהוא נושא מחזותיו. החדירות של הטכניקה האנאליטית ממששות את הפלי־שה הטריטוריאלית, שהיא התהליך הפסיכולוגי הכפוי על גיבורי מחזותיו וגם הד למציאות פוליטית מוכרת.

הטירוף כמאפיין של דמויות בבדידות נוראה

כדי לעמוד על טיב הפלישה הזאת, עלינו לציין תחילה דמיון נוסף בין שני המחזות הנדונים. כמו בסיפוריו, מתואר במחזותיו תהי־ליך התגברותו של טירוף. ככל שאנו מוסיפים לקרוא במחזות כן נראות לנו הדמויות מטורפות יותר. אכן, רחל שריד, הזקנה מ„לילה במאי", מוגדרת כמטורפת כבר בפתח המחזה, ובסיומו היא מגיעה לבית המרפא לחולי רוח במצב קשה, אולם גם הדמויות האחרות מתגלות כמטורפות: נעמי אומרת על עצמה: „כבר יומיים אני מטורפת. בלא מנוחה". עמיקם, בעלה לשעבר של תרצה, מגלה בשיחתו עם הפסיכו־לוג אסף: „חייתי רוצה פעם להיכנס אליך... יש לי בעיה". גם תרצה אינה נמלטת מעולם המטורפים: אסף, היודע היטב מטורף מהו, אומר לה: „את מטורפת, תזהרי לך". אפילו תינוקת של תרצה, שאינה מופיע על הבמה ואשר מסורת הנאטוראליזם דנה אותו להמשיך את טבע הוריו, יתגלה כבלתי שפוי כלשהו, ואבינועם יתארו כמוזר ביותר: „אי־אפשר להרגיש שיש בבית הזה תינוק. כבר עשר שעות שאני כאן ולא שמעתי קול". גם אבינועם מתואר בפי האחרים כבלתי יציב, מבולבל ומנותק מן המציאות.

ב„טיפולים אחרונים" נחשף טירופן של הדמויות גם ללא השימוש במלה „מטורף": הצעירה האמריקאית אן מגיעה לבית הפסיכולוגית במצב נפשי נואש. שץ, שתית שנים רבות בטיפול פסיכולוגי אינטנ־סיבי, חוזר לבית הפסיכולוגית במצב קשה יותר מאשר בעבר. התנהגותו של מר הרמן מעידה על חוסר יציבות נפשית, והוא אף אומר על עצמו: „שגעון? מה יש? גם לי מותר איזה שגעון". ה„גם לי מיתר" מעיד כמובן על שגעונם של האחרים, וגם של אשתו הפסיכולוגית, הבורחת בפתח המחזה מביתה להרים, ממש כפי שעשה שץ בטירופו.

הטירוף האופף את דמויותיו של יהושע כבר בפתח המחזה הוא סיבת ומסובב של בדידות נוראה. חסרה לחן אהבה בחייהן (תרצה אומרת זאת במפורש, שלא לדבר על שץ, אשר שקריו בעניין אשתו המתה מסמלים את אמת בדידותו) חסר להן אתגר ולרובן אין אפילו ילדים, מלבד תרצה ואסף. אפילו תינוקם של בני הזוג לוין, אינו קיים, בעצם, בהתאם לעדותו של אבינועם. חוסר הצאצאים הוא חוסר התוחלת וצו הבדידות. בעולמו הדראמאטי של יהושע נכשלות כל האה־בות. וכל הנישואים עולים על שרטון.

האנשים הבודדים מנסים בכל כוחם להגיע זה אל זה ובו בזמן מת־נתקים זה מזה. תרצה מגדירת את האם הזקנה מ„לילה במאי" כ„מז־דקנת... מנתקת מגע". אסף מספר על אבינועם: „מאז נישואינו הוא לא עולה לירושלים, החל לנתק יחסים. אבינועם, האוהב כל כך את עמיקם, הולך לשוטט בירושלים לאחר שהוזמן לפגוש את ידידו שלא ראה אותו כמה שנים. תרצה אומרת לאבינועם: „כמה חבל ש־עזבת את ירושלים, אחה שאהבת אותה כל כך." אכן, האהבה מלווה ב־חרדה ובבריחה. עמיקם ותרצה מתגרשים, על אף אהבתם, ועמיקם מתנתק מישראל על אף, ואולי בגלל, זיקתו העזה למולדתו. רבים מהגיבורים באים ממקומות רחוקים. כחוזרים מבריחה: שץ מספר שהגיע ממקום רחוק, עמיקם הגיע מאפריקה, אבינועם ונעמי הגיעו מתל־אביב לירושלים. אן הגיעה מארצות הברית. יונתן הגיע מן הקיבוץ אל העיר. אגב, גם הוא, כחד למחזה הקודם ולאבינועם.

משא, גליון מס' 49 (155), מוסף ל„דבר"
יום ו', כ"ב בכסלו תשל"ה, 6.12.74
עורכים: אברהם שאנן, יצחק בצלאל

מפתח של בית לוין, הניתן לאבינועם, מסמל פתיחת גבולות, שהרי נודע לנו כי בעבר החליף אבי את מנעול הבית כדי שעמיקם לא יוכל להיכנס אליו. המפתח הוא סמל לפריצת גבולות טריטוריה אי־שית. לא במקרה דלת בית ההרמנים אינה נעולה בפתח המחזה ב„טיפולים אחרונים", ופריצת מזוודתו של עמיקם בידי האם הזקנה ב„לילה במאי" פירושה פריצה לתחום זהותו האבודה (במזוודה נמ־צאים כתבי־היד האבודים שלו, היצירתיות האבודה שלו).

כולם מנסים להשתלט על הכל

בשני מחזותיו של יהושע אין אדם שאינו מנסה להשתלט על רעהו ולפרוץ לתחום הטריטוריה שלו. אבי משתלט על תרצה ומארגן את חייה, אחבותיה וכו'; אסף משתלט על האם הזקנה, נעמי על אבי, עמיקם על תרצה (ושיא פלישתו הוא כמובן המגע המיני, חדי־רה מיסית). הצפיפות הגוברת בבית לוין היא אקט של פלישה טריטו־ריאלית המעוררת נוירוטיקה. בתנאי צפיפות נחמסת הטריטוריה הפרטית, והקשר בין תנאי צפיפות והיסטריה כבר הוכח במחקרים.

במחזותיו של פינטר מגיעה ההשתלטות על בית האחר לשיא בישיבה על כסאו האהוב של האחר; יהושע ממיר את הכסא במיטה. ב„לילה במאי" נוטלים הזרים את מיטת בעל־הבית ולנים בה, וכך נשלכת פלישתם לטריטוריה שלו; נועה מחליטה ללון בבית לוין, גם נעמי מחליטה ללון שם, וכמובן האם הזקנה, שביתה ניטל ממנה בהדרגה: תחילה התחלקה עם בתה ובעליה, אחר כך פלשו האנשים לבית ובסיום היא נגררת לבית החולים, מנותקת מביתה שלה (טירופה אינו ודאי, לכן נראית האליבות בהשתלטות על ביתה חריפה יותר). היא חושבת על מיטתה בלבד והיא מתחננת בפני תרצה:

„מה עוד את רוצה? אם את רוצה לתת לעמיקם את המיטה שלי — תגידי. לי לא איכפת לעבור לישון בחדר התינוק. אף לגור במחסן לא מפ־ריע לי... מאיפה לקחת פתאום אכזריות כזאת נגדי".

הפלישות הפיסיות הללו במחזות יהושע מקבילות לפלישות הזמ־נים: העבר פולש להווה ומושג הזמן מתבלבל. אנשים שבים לאחר היעדרות ממושכת, מחדשים זכרונות וכל הזמן המוגדר מאבד מתוקפו. ב„לילה במאי" קיים הסמל הבקטי חידוע של אובדן השעון (של אבינועם). הזמנים מתבלבלים, וכן מקומות, תחושות, אמת ושקר. מכאן אי הידיעה: האם האם הזקנה מטורפת? האם שכבה תרצה עם עמיקם? האם היה אבי בפירנצה? שאלות אלה ואחרות נותרות ללא תשובה. בעולם המבולבל של פלישות טריטוריאליות תיתכן רק תוצ־אה אחת: נוירוטיות גוברת. וכבר הוכיח רוברט ארדרי (בספרו „הציווי הטריטוריאלי") שהאגריסיביות החייתית נובעת מן הפלישה לטריטוריה של החיה. זאת הנוירוטיות של עמיקם, השובר את ספל הת־קפה בזעמו חסר האונים לאחר שהכל פלשו לביתו; זאת הנוירוטיות של אנשי „טיפולים אחרונים": „מה הם עשו לך? מישהו אחר השתלט עליך", אומרת גברת הרמן לבעלה. הסובל כל חייו מתי־פולשים, פאציינטים שהביאו לביתו את עולמם הנפשי המעורער. אשתו כפסיכולוגית, היא „פולשת מקצועית", והחיים במחיצתה פירו־שם פלישות מתמידות. גם שץ, המתפרץ אל בית ההרמנים ומשתלט עליו הוא פולש מקצועי משום עיסוקו בעיסקי קרקעות, „כל הזמן משתלט על שטחים חדשים". שץ רכש את כל הקרקעות סביב בית ההרמנים והוא מאיים עליהם בהצפית מתמדת. כל פולש הוא גם נפלש, וגם שץ יאמר: „מישהו משתלט עליי, מישהו אחר משתלט עליי..." בפלישתו לבית ההרמנים יש מונה פאראדוקסאלית לשמש אובייקט לפלישה רוחנית של גברת הרמן אליו כפסיכולוגית.

גם אן ויונתן הצעירים פולשים לבית ההרמנים, כמו שהילדה ואנגל הצעירה פולשת לבית סולנס המזדקן ב„רב־הבנאים סולנס" של איבסן ומביאה עמה את אימת הזיקנה והמוות. גם באן יש משהו מן „הפולש המקצועי". עצם בואה מאמריקה לישראל מעיד על פלישה למקום זר לה, לחיפוש טריטוריה אחרת. היא ויונתן פולשים לבית ההרמנים והדלת איננה נעולה בפניהם, כאילו נכנע הרמן מראש במאב־קו נגד הפולש, המוות, הזיקנה או כל גורם אחר.

כל הפלישות ב„טיפולים אחרונים" הן של מקומות וזמנים. את בלבול התחומים מלווה אי ידיעה: האם אכן רשמה ד"ר הרמן רשי־מות על בעיותיו של שץ? האם היה לשץ תיק במשרדה? האם ירה שץ בעצמו או באביו? מכאן המתח חרב במחזות יהושע, הנובע מאי־הידיעה וגם מהמאבק של האדם נגד הפלישה: אסף, הבעל מ„לילה במאי", מנסה למנוע מכל הנוכחים את ההישארות בביתו, הרמן מ„טיפולים אחרונים" גוזם את ענפי העץ המתפרץ אל ביתו. ואולם מאבקים אלה נדונים לכשלון. שהרי הזרמים הם לא רק חלשים אלא גם פולשים: שניהם פליטים שבאו מאירופה לטריטוריה חדשה שאינה מת־אימה למנטאליות שלהם, כדברי שץ. ואסף מ„לילה במאי" פלש ל־משפחה הרוסה, מפני שמקצועו — הפסיכולוגיה — מחייב פלישה לעולמות רוחניים זרים. כלומר: גם הנאבקים נגד הפלישה אחוזים בטירוף הפלישה. הוא טירוף הבדידות. מכאן חוסר האונים וחוסר הסיכוי שלהם לצאת ממעגל הקסמים של משברים ופלישות, שיהושע תופס אותו כנראה כמין גורל קיומי הכפוי על האדם

אנדרטות מטאפוריות

תערוכות

מאת ניצה סלקר

תרועת מלך פשטנית

מוסיקה

מאת חנוך רון

רוסית – בדרך לעברית?

(המשך מעמ' 1)

הוצאת דביר מציעה בחנוכה ספרים לילדים בהנחה של 25%

ח.נ. ביאליק — שירים ופזמונות	12.40
מ. ילן־שטקליס — שיר הגדי	10.10
מ. ילן־שטקליס — יש לי סוד	10.10
מ. ילן־שטקליס — בחלומי	10.10
יהונתן גפן — שירים שעות אוהבת	9.30
יהונתן גפן — ספרים שעות אוהבת	8.50
יהונתן גפן — הכבשים חולדים של הירח	8.00
אנדה פינקרפלד — שירי ילדים	12.75
אנדה פינקרפלד — משפט בני היער	7.70
אנדרסן ה.כ. — הזמיר (תרגם נ. אלתרמן)	10.10
לאה גולדברג — גן חיות	4.75
ברעם בלה — המכבים באים	4.75
ג. גלאי — עטלפי עכו	11.25
לוין קיפניס — על שתים ועל ארבע	11.25
ר. דוידית — מי אוהב מה	4.90
שלום עליכם — זקנים עם עפרים	8.25
מילס — אני וסבתות חבאת בימים	9.30
נעמי — נסים ודגה	4.50
תמר בנימין — חיי הכלב ריזי	7.25
וול רווה — אותיות ספרות	9.30

ספרים חדשים

אלגוניטה — הרפתקאות זב דובונבון: יום על חוף הים	6.60
חידות על יום קיץ	6.60
העלמות הפלים הקטנות	6.60
חיות שנחב — המלך ממש	10.10

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס — האוניברסיטה העברית ירושלים
THE MAGNES PRESS THE HEBREW UNIVERSITY JERUSALEM
Tel. 60341 טל' 91 000

ספרים חדשים בפילוסופיה ל"י

אפלטון / מינון — תרגם אריה סימון. מהדורה רביעית. 112 עמ'	10.00
אריסטו / מבחר מן החיבורים בביולוגיה — ליקט והוסיף מבוא יעקב לורך. תרגם נמרוד ברי (ברגינסקי)	25.00
אריסטו / המטפיסיקה — א' — תרגם ח"ש רות. מהדורה רביעית. 128 עמ'	12.00
אריסטו / הפוליטיקה — א־ב — תרגם ח"ש רות. מהדורה רביעית. 128 עמ'	12.00
ש"ה ברגמן / הוגי הדור — מהדורה שלישית. 256 עמ'	20.00
דיקרט / מאמר על המיתודה — תרגם י. אור. מהדורה חמישית. 132 עמ'	12.00
כתבי הפילוסופיים של פילון — מבחר ערוך בידי יוחנן לוי. תרגם יהושע עמיר. מהדורה שניה. 104 עמ'	20.00
עדי פרוש / מגמות בתולדות הספקנות — איפיון והערכה של כמה מגמות בתולדות היחס הספקני אל השכל האנושי בתחומי החכמה והמוסר. 186 עמ'	22.00
ז"ז רוסו / על האמנה החברתית — תרגם י. אור. מהדורה חמישית. 224 עמ'	15.00
חיים יהודה רות / הדת וערכי האדם — 268 עמ'	22.00
חיים יהודה רות / שפינוזה — תרגם יוסף אור. 208 עמ'	27.00
ברוך שפינוזה / על תיקון השכל — תרגם נתן שפיגל. ערך יוסף בן שלמה. 116 עמ'	20.00

המכירה הראשית: „יבנה", רח' רמב"ם 26, ת"א

ספרית פועלים — ספרים חדשים

בועז עברון
מידה של חירות

ישראל רינג
אילונה (התקרבות)

מהדורות חדשות
השנים המופלאות / ס. ה. פרייערברג

ספרית פועלים
מפעל החורף לספרי שירה

לאוהבי שירה ניתנת הזדמנות לרכוש מבחר מספרי שירה — הוצאת מיטב השירה העברית החדשה.

בהנחה גדולה

מיצירותיהם של המשוררים:

המפעל יימשך עד 15 לינואר 1975

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' נחרדעא 15, טל' 225222, ת"א

זלדה / אל תרחק

בת שבע שריף / מלות כיבושין / שירים

לבני הנעורים ולילדים

פנחס פרח / לא נודעו עקבותיהם

חיים בן חיים / קונדסים בסימטת החמאם

בתיה ברון / פרש ראשון

שולמית רוזנר / דגן בגן

היסטוריה הרת אסון

מאת יעקב גורן

מהלך ההיסטוריה הגרמנית — תולדות התפתחותה של ההיסטוריה הגרמנית מאז 1815 — מאת א.ג.פ. טיילור. מאנגלית חיים איזק, הוצאת זמורה, ביתן, מודן — תשל"ד. 264 עמ'.

"היכן טעתה ההיסטוריה הגרמנית?" בשאלה זו הכתיר ההיסטוריון הגרמני הנודע מיינקה את חיבורו האחרון, שנכתב למחרת־החורבן שבא על גרמניה בסיום מלחמת־העולם השנייה. שאל ותשובה של ממש לא מצא. ואם היסטוריון גרמני, אחד ההיסטוריונים החשובים של מחציתה הראשונה של המאה העשרים (על אף משוגותיו: הנאצים סילקוהו ממשרותיו. אך הוא לא עזב את ארצו ולא הסתייג מהמשטר), סבור כי מהלכה של ההיסטוריה הגרמנית יסודה בטעות והרעות שהביא אינם פרי רשעותם או סכלותם של יחידים, ודאי שהטענה ראויה לעיון. היסטוריה זו הביאה על העם היהודי את הגדול שבאסונות ועם זאת כל התפתחותנו במאה הי"ט (השכלה, תחייה לאומית, ציונות, תנועת־העבודה) טבועה בחותמה, וודאי שעלינו להכירה. על כן תמוה שאחד הספרים החשובים הדנים בסוגיה זו, ובודאי הקריא שבכולם, ספרו של א.ג.פ. טיילור מגיע אלינו רק [...]

שורשי תבעית שבה הוא דן, לקורא ברור כי לנגד עיני המחבר ניצבן שתי היסטוריות: של העם הגרמני, שאותה חקר המחבר ובה הוא עוסק, ושל העם האנגלי, שהיא בשר מבשרו. הדברים אינם נאמרים במפורש (רק פעם אחת מובאת השוואה למאורע מסויים בתולדות אנגליה, ולא לשבח), אך הקורא חש בהם. כאשר אנו קוראים את הדברים הקשים על לותר ועל השפעתו על ההיסטוריה הגרמנית, ברור לנו שהמחבר ראה לנגד עיניו את קרומוול, כשם שדמותו של גלאדסטון היא הקונטראפונקט לדמותו של ביסמארק. כשלונותיו של הליבראליזם הגרמני ועיוותי התפתחותה התעשייתית המהירה של גרמניה נהירים לטיילור ביותר, משום שהוא בקי בקשייו ולבטיו של הליבראליזם הבריטי (אירלאנד) וזוכר לו המחיר ששילמה אנגליה על מהפכתה התעשייתית. ואמנם טיילור לא רק מספר את ההיסטוריה הגרמנית אלא גם שופט אותה.

טיילור מחדש כמה דברים חשובים. ידענו מה רב היה רישומו של לותר על העם הגרמני גם מפני שקבע את הציות כערך כמעט דתי; מפי טיילור למדנו כמה היתה הרפורמאציה מאורע טראגי להיסטוריה הגרמנית: לפניה היתה גרמניה לב אירופה ועריה היו המשגשגות בה ביותר, ואחריה נמצאה בשולי דרכי המסחר. [...]

פנים, שכבש את גרמניה למען פרוסיה והשתמש בכל רעיון מדיני שהזדמן לו כדי להגשים את מטרתו: כינון שלטונה האוטוריטאטיבי של מלכות פרוסיה. ידענו את אחריותה של גרמניה למלחמת־העולם הראשונה, אם כי לגבי מידת אחריות זו נחלקו הדעות; טיילור מראה לנו שלא היתה כאן מדיניות מכוונת אלא היעדר מדיניות גרמנית לאחר הדחת ביסמארק. סברנו שכלכלתה של גרמניה נהרסה בגלל מפלתה במלחמת־העולם הראשונה וקמה לתחיה בזכות מלוות אנגליות־אמריקאיות נדיבות; טיילור מלמד שתעשייתה של גרמניה המובסת נזוקה לא יותר מאשר תעשייתה של אנגליה המנצחת, שכלכלת גרמניה נהרסה בגלל הניהול חסר האחריות של משק הכספים שלה בשנות המלחמה ובשנים שהיו לפניה, ושתרומת המילוות לשיקום המשק הגרמני היתה שולית בלבד, והגורם העיקרי לשיקום היה הרגשת חוסר־הברירה, בעקבות פלישת הצרפתים לאיזור הרוהר. (נדמה לי שטיילור הוא אחד ההיסטוריונים המעטים שיש בפיהם דברים של שבח על אותה פלישה). אגב, הערכה זו של טיילור נולדה שנים רבות לפני הנס הכלכלי של שנות החמישים, המאשר אותה. טיילור אף מלמד אותנו כמה גרמו חוקיו של ביסמארק ושיטת מימשלו לגימוד החיים הציבוריים של גרמניה: [...]

הגבוהה נשחקו בין אינטריגות החצר ובין תאוות השלטון של הצבא. אולי אפשר להסביר גם בכך את המקום המרכזי שתפסה גרמניה בחיי הרוח של המערב; מומסן אולי לא היה כותב את "דברי ימי רומי" ואת מחקרי המשפט הרומי שלו אילו ניתן לו להיות מדינאי ליבראלי בעל השעה.

זה ספר מרתק, וסגנונו הענוג והלוחם של טיילור ניכר מתרגומו הנאה של חיים איזק (אך "נאציונאליזם" יש לתרגם ל"לאומיות" ולא ל"לאומנות", כי עצם ההבחנה בין השניים זרה כמעט לתרבות האנגלית). אמנם לא בכל אנו מסכימים עם המחבר, שהרי זה טעמו של הראדיקאליזם הטוב. צאצא הספקנות, שמשאיר הוא דברים הרבה לשיקולו של הקורא. וודאי צודק טיילור בהמעיטו מאוד את חלקו של העם הגרמני במיגור נאפוליאון ובקביעה שמלחמת־השחרור הגרמנית נגד הצרפתים לא היתה ולא נבראה אלא משל היתה, אך לא כך נראו הדברים בעיני בני הדור, להוציא את גדול הגרמנים דאז גיתה (שקשה לראות בו גרמני טיפוסי, חוץ מאשר באנטישמיות שלו). בני הדור ראו את האומה הגרמנית נולדת מתוך מלחמות 1813 נגד הצרפתים. טיבו והשפעתו של מאורע נמדדים לפי הערכת בני הדור והולכים בעקבותיהם יותר מאשר לפי השפעתו האובייקטיבית כרגע התרחשותו. מעמד סיני ויציאת [...]

מישר, הרואה במדיניות של גרמניה ערב מלחמת־העולם ובשעת המלחמה רצון מכוון ומודע להגיע לשלטון כל־עולמי, על־פני ניגודו של טיילור, הרואה בה רק תוצאה של עיוותים וסתירות בתוך מבנה המימשל הגרמני ("מי שולט בברלין?" שאל ברכטולד, שר החוץ האוסטרי, ביולי 1914, וטיילור מצטט אותו ומסכים אתו). דומה שטיילור התעלם כאן מתרומתם של הנצחון הבחירות הגדול של הסוציאל־דמוקראטיה הגרמנית ב־1912 על חוגי הצבא ועל אילי ההון והתעשיה.

יתרונו הגדול של הספר בכך שאין הוא רואה את האקט החמור ביותר של ההיסטוריה הגרמנית, פרשת היטלר, כמקרית או כתוצאה הגיונית של העיוותים והמחדלים המציינים את דרך העם הגרמני מאז סוף ימי־הבינים, ויותר שאת מאז כינון המדינות המודרניות של אירופה למחרת המהפכה הצרפתית, עד הסיום הטראגי של מלחמת־העולם השניה. אין זאת גישה דטרמיניסטית. וטיילור אינו טוען כי תופעת היטלר היתה מחוייבת המציאות ולא היה מנוס משלטון־האימים שלו. טענתו היא ששלטון זה היה מוצא טבעי לכל מה שהתרחש ולכל מה שלא התרחש בגרמניה של המאה ה־19 וראשית המאה ה־20.

לשאלתו של מיינקה, היכן טעתה ההיסטוריה הגרמנית, משיב טיילור תשובה כמעט־ספקנית: בכל אחד ממהלכיה. מהתמונה הכללית שהוא מצייר נראה כי מהלך ההיסטוריה הגרמנית היה הרה אסון לגרמניה ולכל אירופה. מי שאינו מוכן לראות את אשמת [...]

עזרים לתלמוד

מאת משה צדוק

1) תלמוד בבלי עם תרגום עברי — השלמות ביאורים מאת מרדכי בן דויד לבנון. מסכת ברכות, ירושלים תשל"ג (הפצה ראובן מס).

2) פרקי תלמוד בלשון העברית — ספר לכיתה ט', לפי התוכנית החדשה של משרד החינוך והתרבות. על ידי ברוך בן יהודה בהשתתפות ד"ר מנחם מירון. "עם עובד" תשל"ד. 70 עמודים.

3) דפים ממסכת סנהדרין, מאת ד"ר עמינוח נח. ספר לימוד לבתי הספר התיכוניים לפי תוכנית הלימודים של משרד החינוך והתרבות. הוצאת א. לוין־אפשטיין־מודן, תל־אביב, תשל"ד. 80 עמודים.

4) דורות האמוראים, דור שני ושלישי לאמוראי בבל (ימי רב הונא, רב חסדא, רב יהודה רבה ורב יוסף) מאת אברהם משה נפתלי, הוצאת "יבנה" בע"מ, כרך שלישי, תל־אביב תשל"ה, 348 עמודים.

בכל הדורות חיפשו חכמי ישראל דרכים להקנות את התלמוד להמוני העם, אם על־ידי דיבוק ההלכות ואם על־ידי ליקוטי האגדות ודברי המוסר שבו. בשנים האחרונות נעשים נסיונות בשטח זה ועתה נוספת לנו מסכת "ברכות" בתרגום עברי עם השלמות, ביאורים והערות מאת מרדכי לבנון. המחבר כותב בהקדמתו, כי יש לחתור לכך שהלומד יוכל להבין דף גמרא בעצמו. ואמנם, במסכת זו מוגש המקור בעמוד אחד וביצידו, בעמוד השני, תרגום עברי עם הסברים בתוך הטקסט, המקל על הלומד העצמאי להבין את העניין. חידוש אנו מוצאים כאן, והוא צירוף סימני שאלות ותשובות בתחילת כל נושא וכל עניין, המאפשרים למתחיל להכיר את סגנון חז"ל. גם בקצה העמוד מובאים הסברים, פירושים ומקורות ובכך נסללת הדרך בפני הלומד.

בעניין התרגום נהג המחבר בדרך חופשית, שהיא מובנת יותר, אולם ישנם מונחים לכאן ולכאן. לדוגמה המלה "מכדי" בעמוד א' תורגמה: "נעיין נא בדבר". אך תרגום זה אינו מתאים ל"מכדי" במקומות אחרים, שמובנה "מאחר" או מכיוון. כן יש מילים שקשה לקבל את תרגומן. המלה "סיפא" תורגמה "הסופא", "פליגי" שתרגומה חלוקים, תורגמה "מחולקים". המשפט "מאי קא חשיב" שפירושה מהו חושב — "מהו מחשב". לעומת זה מצאנו תרגומים מוצלחים. המשפט "ולית דמשגח בן" מתרגם המחבר "ואין מי שישים לב אלינו". המלה "בשלמא" הוחלפה לארמית "ניחא", שהיא טובה יותר ולא כמו שאחרים תרגמוה "בשלום". סוגיה המתחילה "אמר מר" תורגמה "אמר החכם".

ולעניין הפירוש עצמו, מצאנו מקומות שהמחבר הסתפק בפירושים המקובלים, אף־על־פי שיש גם פירושים אחרים יותר קולעים ונראה שהם לא נעלמו מעיניו. הנה במסכת זו, (ג', ב', ובסנהדרין ט"ז א'). מובא הסיפור היפה על כינורו של דוד המלך וכו' המשפט הידוע: "אין הבור מתמלא מחולייתו". רש"י מפרש: "העוקר חוליא אחת מבור כרוי (כלומר החופר שכבה) וחוזר ומשליכו לתוכו אינו (הבור) מתמלא בכך". פירוש זה מלבד הגלה "כרוי" הוא משל הגאונים. אך הם הביאו עוד ביאור יותר קולע והסבירו, כי "חוליא" היא פתח הבור וכך במקור: "כי הבור, אם ירד עליו גשם מן השמים, אינו מתמלא מן המטר שיכנס מפיו, עד שתימשך אמת המים מבחוץ" (אוצר הגאונים, סנהדרין, קל"ז א'). אהרן הימאן בספרו "אוצר דברי חכמים ופתגמיהם" מרחיב הסבר זה בשם ר' י. מ. פינס וכותב:

"בארץ־ישראל קורין לפי הבאר, חוליא. ודרך הבורות כדי שיתמלאו ממי הגשמים, עושים להם סביב הבור צינורות מהגגות ומהחצרים שבסביבותיו", וכך מפרש הרב שטינזלץ.

ובמסכת זו עמוד נ"א א', אנו קוראים על עשרה תנאים המחייבים כוס של ברכת המזון ובתוכם "עיטור" הכוס. חכמי התלמוד נחלקו בהבנת מלה זו. רב יהודה סבר מעטרה (מקיפה) בתלמידים ורב חסדא סבר בכוסיות. אולם עם עיון ב"הערוך השלם", מצאנו בשם ר' זכריה פרנקל שדרך היוונים היה לעטר את הכוסות במסיבותיהם בשושנים ובפרחים. פרנקל סבור, שהמנהג הזה הגיע לסוריה, שיושביה היו יוונים ושהשפעתם היתה פרושה על ארץ־ישראל. אך מושג זה לא היה ידוע לבבל. יתכן שמישהו יראה בזה הסבר נועז, אך חכמי המשנה ראו כמה מונחים יווניים כמובנים מאליהם וחכמי התלמוד לא הבינו אותם בגלל המרחק של מאות בשנים. לדוגמה מידת המשקל היוונית "טרטימר" (סנהדרין ח' א') שהיא בערך כ־180 גרם, חכמי התלמוד לא הבינו מה פירושה ור' זירא אמר בגילוי לב: "תרטימר זה, איני יודע מהו" (סנהדרין ט' א').

הרבה חוברות תלמוד לבתי־הספר יצאו לאור בשנים האחרונות. לפנינו עתה עוד שתי חוברות. אחת מהן היא "פרקי תלמוד", ערוכה ומפורשת בידי ברוך בן יהודה, בהשתתפות ד"ר מנחם מירון. הפרקים הם ממסכתות שונות, לפי טעמו ותבונתו של המחבר. תחילה הובאו מבחר הפירושים המקובלים ואחר־כך הפירוש של המחברים. וכאן נעיר, כי מחברי החוברת השאירו את המילים "רישא" ו"סיפא" במקורן הארמי. משום שהם סברו, כי מוטב להשאיר את המקור מאשר להביא תרגום בלתי מדויק.

בחוברת השנייה, "דפים ממסכת סנהדרין", הגיש המחבר, עמינוח נח, דפים ממסכת סנהדרין מצולמים לפי התלמוד הרגיל. ואחרי־כן חילקם לשיעורים, ערוכים ומפורשים. בסוף הובא נספח הסבר ללוח העברי.

★

בין ספרי־העזר ללימוד התלמוד יש לשים לב לספריו של אברהם משה נפתל, "התלמוד וי יוצריו", שמהם יצאו לאור שניים: "דורות התנאים" ו"דורות האמוראים". עתה לפנינו כרך שלישי המשך לדורות האמוראים. נפתל מגיש למעיין מחקרים מקיפים על חכמי התלמוד, עם הדגמות מדבריהם. תיאור המאורעות שהיו קשורים בחייהם ובחיי עם ישראל. ראוי לעיין במונח התלמודי "חסורי מחסרא והכי קתני" (בעמ' 139), או בתרגומו המדויק בסיפור על אנשי פומבדיתא שהלשינו על רבה בר נחמני, בהשוואה עם התרגום בבא מציעא, הוצאת "דביר" ו"מסדה" (פ"ה ב'), ובספר זה, עמוד 198.

התלמוד נלמד בבתי־הספר בקצה המזלג ואינו משאיר רישומו אצל רוב התלמידים. דווקא לכן מרובה חשיבותם של ספרי־עזר ראויים לשמם.

ספרים חדשים

ספרי מדע ועיון

ממעמד לעם, פרקים לבירור דרכה ויעודה של תנועת הפועלים — מאת דוד בן־גוריון, 262 עמ', הוצאת עם עובד וקרן הנגב, תשל"ה.

בעידן האלימות — מאת יעקב טלמון, 417 עמ', הוצאת עם עובד — ספרית אפקים, תשל"ה.

בדרך אל החזון — מאת נתן ביסטריצקי־אגמון, 727 עמ', הוצאת ספרית פועלים, תשל"ד.

הדאסלד, טפסר — מאת אהרן מאירוביץ, 337 עמ', הוצאת המרכז החקלאי, תשל"ה.

חבריות — העברתם של ניצולי השואה לחוף מבטחים שאורגנה ע"י "המוסד לעליה ב'", מאת יהודה באואר, עברית שרגא שוורץ, 317 עמ', בהוצאת "מורשת" וספרית פועלים תשל"ה.

ערכי המילון החדש בספרות חז"ל (כרך ב') — מאת פרופ' מ.צ. קדרי, 140 עמ', בהוצאת מפעל המילון החדש לספרות חז"ל, תשל"ד.

בקורת לתולדות הקראים — מאת אברהם בער גוטלובר, 226 עמ', הוצאת "קדם", תשל"ב.

עולמו הרוחני של קארל מארקס — מאת צבי רוזן, 219 עמ', הוצאת מסדה, 1974.

מבוא לפילוסופיה, בעיות משנות, שיטות — מאת ד"ר נ. ז. סולה, 328 עמ', הוצאת "קרית־ספר", תשל"ד.

עם הילד — מאת יאנוש קורצ'אק, מסדרת כתבי קורצ'אק, תירגם מפולנית צבי ארד, 474 עמ', הוצאת הקיבוץ המאוחד ובית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק כצנלסון, תשל"ד.

[...]

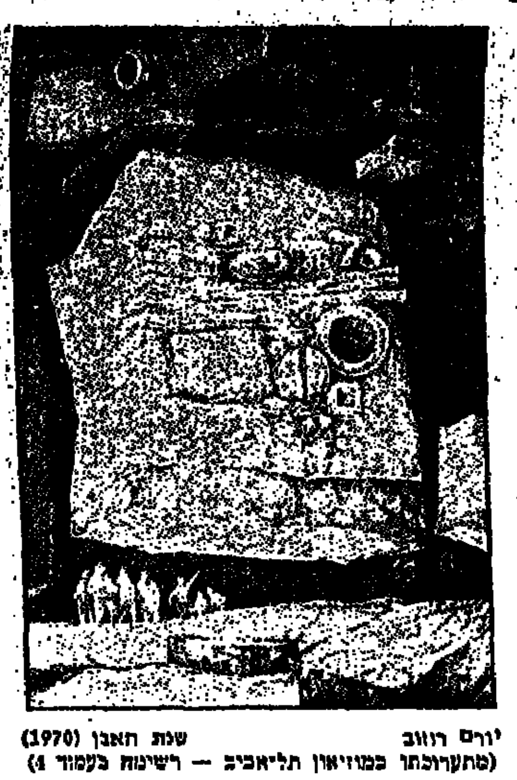

[...]

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

טלוויזיה

יום ו'

21.10 — בידור — „עם הדר־דאים" — בני אמדורסקי וישראל גוריון בשירים ישנים.

21.40 — „וינה 1900" — פרק 3: „רווק משבצי" (חלק א'). ד"ר גריינלר מבפר את סיפורו האישי — סיפורו של רווק מושבב, שהגיע לגבורת ה־48. בודד כאן מותה המסתורי של אחותה, עד לפגישתו עם סבין.

22.30 — קונצרט — קפריצ'יו ספרדי מאת רימסקי קורסקוב, עם תזמורת האלה.

שבת

20.00 — המבדיל בין קודש לחול — „מה זה ואיך זה" — מה זה הנוכיות ואיך מדליקים אותן; מה זה מעוז צור וכיצד שרים אותו; מה זה מאכלי חנוכה וכיצד מבינים אותם. ועוד.

21.10 — איירונסייד — „חמישה ימים במותו של סמל בראון" (חלק ב').

רדיו

יום ו'

17.05 — אלבום משפחתי — משפחת אליהו אלישר מירושלים יושבת בארץ ברציפות משנת 1485 (גלי צה"ל).

17.05 — „זה רק זמני עוד" — מצידי תגובות הנוער (ב').

21.05 — „רגע של אמת" — חמישה סיפורים של גילוי לב (ב').

23.05 — „סיפורדיו" — „בוואתו של ד"ר סוריה" — מאת מרדכי אמיתי (א').

שבת

11.05 — „דיוקנו של שהקן" — למלאת 30 למותו של אהרון מסקין. שידור שני של התכנית שהוקלטה במלאת לשחקן 70 שנה. משתתפים: חנה רובינא, אורי זוהר, זהרירה חריפאי, אברהם עוז, אילי גורליצקי, שלמה בר־שביט ומרים זוהר (א').

12.05 — „גם משמים" — שיריה וסיפוריה של הילדגרד קנף. סדרה ערוכה על ידי מיכאל אוהד ומוגשת מפי עדנה פלידל. תכנית ראשונה: „סבא זכרונו לברכה". (ב').

19.05 — מהוין לתחום — שחקנים מול מבקרי תיאטרון. משתתפים: חנה מרון, גדעון שמר, מנדל קוהנסקי, חיים קליקשטיין ומיכאל הנדל זלץ (גלי צה"ל).

קולנוע

ירושלים

„מרגלים" (אורגיל) — פארסה על מרגלים — לא בעם שדופה סקרפה. כפרודיה מבחינה דראמאטית רציונית, אך קיימת בזכות כמה סצינות נהדרות והשילוב הכאוטי המכוון היטב של הצמד גילד סאתרלנד.

„קיד וקאסידי" (אוריון) — סיפורם של שני חברים במערב הפרוע השוקע. שסברו שעדיין יש מקום להיי־יכוד מחוקים. סרט מדהק, יפה, לפעמים כובש — אך בסופו של דבר פשטני מאוד, הוא מצטיין באריזות שעל פני השטח.

„ישנוני" (הבירה) — חזונו המהעוע־משעשע של וודי אלן על החברה האנושית בעוד כמה מאות שנים. עין בהונה. כשרון מקורי. אך בעיקר — אוסף של בדיחות־מועדון־לילה יהודי ניו־יורקי, הרבניות על פאראדוקס — ועל מרה שחורה־שחורה.

„הזלילה הגדולה" (סמדר) — תמונת החורבן הנורא של הברית־השפע המתאבדת בזלילותה הבלתי־פרוצה. סרט שהוא גוונה, הכתבנון היטב באמצעי גבות מרסים ומועועים, בביצוע מצוין — והאומר לך להיזהר פן תשקע לגנה.

„שלושת המוסקטרים" (אריון) — קטע „מעגל" כתוך ספרו של דיומא, הדן בעיקר על יהלומי המלכה, עשוי בהומור רב. סאטירה משעשעת־עצבית ותפיסה הרפתקית בגוונה ועשירה.

„המנדק" (ירושלים) — בהכבי הגאפיה — סרט בעל מוניטין, הבציג את מזעה־הכאפיה במיזוג של נוסטאלגיה עם ביקורת חברתית, תמיד בכשרון קולנועי רב. הופעה בלתי־נשכחת של מארלון בראנדו.

תל־אביב

„אמריקן גראפיטי" (גת) — לילה אחד בשנת 1962, כשהצעירים התבגרו. סרט נוסטאלגי־אישי בלהה וקר. מעניין מאוד ובנוי על „אנדרסטייטמנט", שנראה כנופל בין התפות ובכנות, אך שופך אותך לפסגת באפינות תרמוכה ההיכויים.

„גודי" (הוד) — סרט־כתות כרותק מאוד והיפנוטי להלומים, שיש להיבגע בו בכל שאלות — לא רק נכלמיקות, אלא גם מרחיבות את האופק — כמו, למשל, בעיית ה־אפארטהייד הדרום־אפריקאי ה„קופצה" כעצמן. עם זאת כי שמאגל להתהדר ללא כל משמעות, כמו ילד בן 12 — בבקשה.

„משאלת מוות" (רקל, מוגרבי) — מרד־כתות חברתי ברותק, הכתאר ליבייל, הנוקם את מות אשתו בידי הבריונים. נקמה שנהיית לא רק תכלית חייו, אלא גם מקור הדוה הטלוויזיה. נוחות סוציו־פסיכולוגי של החברה „במצור" וביצוע יעיל אין בהם כדי להסל מבד בלאהותי מאוד ושטחי לגבי עומק והשתמעות הבעיה ההמורה.

„קאזאבלנקה" (פינמה 1) — הוליבוד בתפארתה משנות הארבעים — סרט עשוי היטב, על פי כל הקריטריונים הטובים של „עבודת־אולפן". ביצור מסחרי שהוא יצירה בזעיר־אנפין. סרט נוסטאלגי ומלבב — כמובן עם האמפרי מוגארט ואינגריד ברגמן.

„פרשת סמאבימסקי" (צפון) — סיפור־מתח חברתי־רומאנטי עשוי בידי אחד מאמני הקולנוע הגדולים בעולם — אלן רנה. שילוב טבעי של ההיבטים הפרטיים וההתבריתיים. קו ברור, אך קצת מפוקפק. מדוע אתה מתייצב לצדו של הנוכל? סרט מבריק, אפילו מזהיר. אך זוכני יותר כדי „בטור" בידי הגיבור הראשי. הוא ז'אן־פול בלמונדו.

„השיחה" (סינמה ב') — הפרס הגדול של פסטיבל קאן 1974. סיפור אפור ומוצנע על אדם שהתפרנס מהאזנה לשיחותיהם של אחרים ומצא את עצמו בקונפליקט חבאר עם מקצועו. צעד אחד אל ווטרגייט. אך צעד חצוי כאהה. סרט טוב כאהה, ערות בו נקודת־ההתפרקות הקבועה.

חיפה

„ירח של נייר" (אורלי) — סרט נוסטאלגי על צבי רכאים יצאאר־דופן. סרט־אוירה מלבב עם כשחק מעולה וסיטואציות עשירות. שיש בו פגם עיקרי אחד — הוא אינו כחוזק כצמד דראמטי בכשחק הצגה שלבה. הטיא שלו הולף כעבור חצי שעה וכל מה שבא כאהור יותר הוא פחות.

„אמריקן גראפיטי" (פאר) — ראה „גת", תל־אביב.

„59 יום בפקינג" (אמפיתיאטרון) — סרט־פאר, מרתק, על רקע מרד הבוקסרים בסין ב־1900. שום דבר רציני, רק בידור במלוא מחיר הכרטיס.

„גם במירצ'י" (אורדן) — דה־סיקה התולכבי. דה־סיקה כבתוך אגודת־ילדים, סרט פלא נפלא ובלתי אמין על הטוב ועל הרשע רעל הנה. יש בו כדי לשקם את המעונים.

„גודי" (עצמון) — ראה „הוד" תל־אביב.

הראיון עם שר המשפטים

(המשך מעי 11)

— דיסון עצמי, האם לא נגרר בכך להיפך? אילו היו נוהגים בפרישת המורגיים לפי דקדוקי חוק לשון הרע או בריסון עצמי, לא היו מגיעים לחשיפה?

צדוק: הערנות של הציבור ה־גילויים השליליים במערכת הכלכלית, בחברות ממשלתיות, ציבוריות ופרטיות כאהה היא כשלעצמה תופעה חיובית שיש לעודד אותה וטוב שדעת הקהל ואמצעי התקשורת מדרבנים את רשויות המדינה לחקור כל חשד של עבירה. ובביזה שחקירה מעלה לכאורה הוכר כרשיע — להעמיד את הנאשמים לדין ולתבוע בבית־המשפט שגש השולם את תומרת העבירה. אבל תביעה לחקירה נמרצת, בקורת על הרשויות המוסמכות, אם הן מתרשלות בתפקידן, הן דבר אחד — הרשעת אנשים והריצת דינם בכלי־התקשורת בי־כרם משפט הן דבר שונה לגמרי. אם נעבור את הגבול שבין שניים אלה בערער את יסודות שלטון החוק וזכויות הפרט במדינה. העיקרון שאדם הוא בחזקת זכאי כל עוד לא הורשע על־ידי בית־משפט מוסמך איננו עקרון טכני אלא הוא מיסודותיה של חברה חפשית. רשויות החקירה, התביעה והמשפט חייבות לציבור לחקור כל חשד לעבירה, להעמיד עבריינים לדין ולהעניש בכל הרי־ן, אבל על הציבור מוטלת חובה כלפי כל חשוד שעניינו יחקר בהליכי חקירה תקינים ושמשפטו יערך תוך מתן טלוא אפשרויות ההגנה לנאשם מבלי שדינו נחרץ בכלי־התקשורת לפני הצמדתו לדין.

שאלה: האם אתה חושב, שהאווירה הציבורית עלולה להשפיע על הליכים משפטיים?

צדוק: אני מקווה שלא. בתי־המשפט שלנו, שבהם מכהנים כי־ידוע שופטים מקצועיים בלבד, הם יותר עמידים בפני לחצי דעת־הקהל מאשר בתי־המשפט בארצות שבהן חורץ את הדין חבר מושבעים. עם זאת גם השופטים שלנו אינם אלא בשר־ודם ובתוך עמם הם יושבים ואין להוציא מכלל אפשרות השפעה של האווירה הציבורית ולו מתחת לסף ההכרה. זהו טעמה של ההוראה בחוק בתי־המשפט האוסר לפרסם דבר על עניין התלוי ועומד בבית־המשפט, אם יש בפרסום כדי להשפיע על מהלך המשפט ותוצאותיו.

המלצות לחסכון ברשות־השידור במיליון ל"י

מאת מרדכי בסוק סופר „דבר" בירושלים

קבוצת עבודה של ועדת הכספים של הכנסת הגישה אתמול לוועדה המלצה לקצץ סכום של מיליון לירות בתקציב רשות השידור, בעיקר בתקציב המינהל.

עיקר ההמלצות:

- עובדים לא יוכלו לעבוד יותר מ־50 שעות נוספות בחודש, לבד מעובדי ההנדסה, להם אושר „גג" של 70 שעות.
- יופחת מספר הקילומטרים המאושרים לעובדי הרשות ויבוטלו הכיבודים, חוץ מאורחים מחו"ל וגם זה במסגרת צנועה.
- ינוהל מו"מ עם ועדי העובדים כדי להקפיא את המשרות. כאשר הנוסיה היא לא לקבל אף עובד אחד נוסף לרשות השידור.
- תיעשה פניה לצורכי תכניות לצמצם את הצביות לנושים שמחוץ לרשות. העובדים בשביל הרדיו והטלוויזיה.

ועדת הכספים תדון בהמלצות מחר.

בתשובה על שאלת סופר „דבר" אמר סגן מנכ"ל הרשות אהרון מיטל, כי הוא מקווה שהקיצוצים לא יפגעו בטיב השידורים ובמספר ההפקות העצמיות של הרדיו והטלוויזיה. „שאם לא כן, לא השגנו דבר."

הדלקת נרות

	ירושלים	תל־אביב	חיפה
ערב שבת (7.12.1974)	3.59	4.17	4.6
מוצאי שבת (7.12.1974)	5.14	5.16	5.13

בתי־מרקחת

ירושלים

שישי

מאיר, רחוב יפו 44, טל. 233592; אלזהרא, רחוב אלזהרא, טל. 283543.

שבת

רוהמטה, רחוב דוד ילין 31 טל. 222788.

מוצאי שבת

בית וגן, רחוב הפסגה 59 טל. 535626; אל־שעב, אלג'דידה, בר הוד שער שכם, טל. 283401.

חיפה

שישי

עליה, (בת גלים), עליה 44, טל. 522062.

שבת

בלפור, מסדה 1, טל. 662289.

בני ברק

שישי

אסותא, ז'בוטינסקי 41, רמת־גן.

שבת

הנשיא, ז'בוטינסקי 111, פרדס־כץ.

תורנות בתי מרקחת בת־א

שישי

פרנקל, רחוב המלך ג'ורג' 28, טל. 223721; שלמה המלך, רחוב שלמה המלך 78 טל. 246461; יאנגי, רחוב יהודה הלוי 67 טל. 612474.

שבת

גרוסו, רחוב שנקין 27, טל. 284791; תרופה, רחוב דיזנגוף 217, טל. 223488; „בעיין חיים", דרך ירושלים 49 יפו טל. 821697.

מוצאי שבת

„כיכר המדינה", ה' באייר 48, טל. 258046; נחדאו, רחוב בן יהודה 183, טל. 242673; יאנגי, רחוב יהודה הלוי 67, טל. 612474.

הרצליה, כפר שמריהו, רמת השרון, רעננה, כפר סבא ורמתיים

שישי

קרמר, הרצליה, רחוב סוקולוב 18.

שבת

שמעוני יחיאל, ההדר השרון, רחוב יהושע בן־גמלא 15.

פתח־תקוה

שישי

הירקון, שטמפפר 24.

שבת

מרכז הרון, חובבי ציון 40.

נתניה

שישי

הדסה.

שבת

המגן.

בת־ים

שישי

בלפור, רחוב בלפור 90.

שבת

עזרא, רחוב בלפור 135.

חולון

שישי

אסותא, רחוב סרומפלדור 4.

שבת

בריאות, רחוב קראוזה 46.

רמת־גן

שישי

אסותא, ז'בוטינסקי 41.

שבת

הדסה, גבעתיים, רחוב כצנלסון 151.

האופרה הישראלית

מייסדת ומנהלת: א. דה־פיליפ

הכניסה לחיילי צה"ל חפשית

ת"א: 7.12 ● 12.12

דון פסקואלה ● „ריגולטו"

ת"א: 9.12 ● 14.12 ● 16.12 ● 23.12 ● 25.12 ● 29.12

חיפה: ● 6.12

הרוזנת מריצה ● פלמן

15.12 ● ריגולטו ● הדר

17.12 ● לה טראויאטה ● הדר

31.12 ● 1.1.75 ● 4.1.75

ערב גאלה

הצגות מיוחדות

21.12 ● 24.12 ● 28.12

כרמן ● מיזה

ת"א 8.12

בשערי פיגרו

מאת מוצרט

כרטיסים אלנבי 1 טל. 57227

בלוח החודש דבר

ארגון אמהות עובדות ירושלים

שוק

ביכולתך עדיין לקנות!

כלי מטה, הלבשה, ג'ינס, חפצי נוי ומוצרים רבים אחרים באיכות מעולה תוכלי למצוא

בשוק אמהות עובדות ירושלים

שיתקיים בבית אלישבע.

בימים א' ב' (8—9 בדצמבר) בשעות 9—21

ביום ג' (10 בדצמבר) בשעות 9—13 בלבד.

ביצור בע"מ

הודעה

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח—1968 ניתנת בזה הודעה כי פורסמו היום

שני תשקיפים

בדבר הנפקת שתי סדרות של 6.5% אגרות חוב 1983—1994, רשומות ע"ש צמודות קרן וריבית למדד המחירים לצרכן.

סדרה 100 בסכום נקוב כולל של — 40,000,000 ל"י.

וסדרה 102 בסכום נקוב של — 50,000,000 ל"י.

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסום של כל אחת מהסדרות מוגש היום לרשם החברות לשם רישום.

ניתן להשיג העתקים של התשקיפים הנ"ל החל ביום 8.12.74 גם להגיש הזמנות לניירות הערך המוצעים בם, במחלקת ניירות ערך של בנק הפועלים בע"מ, רח' ליליינבלום 24, תל־אביב, וב„גמול" חברה להשקעות בע"מ, רח' אלנבי 115, תל־אביב.

ניירות הערך הנ"ל מוצעים לקופות גמל לקצבה בלבד.

כ"ב כסלו תשל"ה, 6 בדצמבר 1974

בולים

דיוקן השנה — וינסטון צ'רצ'יל

מאת אריה לינדנבאום

הדיוקן הבולאי הנפוץ ביותר היה השנה סר וינסטון צ'רצ'יל. ב־30 בנובמבר מלאו 100 שנה להולדתו של סר וינסטון ליאונרד ספנסר צ'רצ'יל ויום הולדתו קימס עילה להנפקת עשרות בולים בכל מדינות חבר העמים הבריטי. לצ'רצ'יל הוקדשו הרבה בולי דואר גם לפני תאריך ההנפקה האחיד. אולם השנה היה בבצע מיוחד שהקיף את כל מדינות חבר העמים הבריטי וגם מדינות אחרות שהקדישו לו בולים וגליונות זכרון לרוב.

רק בחבר העמים הבריטי הופיעו כ־50 בולים שונים ו־12 גליונות זכרון. אלה מתארים את צ'רצ'יל בשנות חייו השונות, תפקידיו השונים וביקוריו ברחבי העולם. אנו רואים את צ'רצ'יל הילד, תלמיד ביהיס, איש צבא, ראש הממשלה, צ'רצ'יל בתחביבו (ציור), צ'רצ'יל בהכתרת המלכה, צ'רצ'יל עם מונטגומרי, עם מרומאן, ועוד ועוד.

צ'רצ'יל הוא בנו של לורד רנדולף ולידי ג'יין. ב־1895 התגייס לצבא ועבר על פני ארצות רבות לרבות קובה, הודו, סודן, דרום־אפריקה וצרפת. ב־1916 פרש מן הצבא בדרגת סגן־אלוף. הקריירה הפוליטית שלו החלה ב־1898 וב־1900 היה לחבר הפרלמנט. ב־1953 הוענק לו פרס נובל לספרות (היסטוריה). הוא הנהיג את בריטניה בשעותיה הקשות ביותר במלחמת העולם השניה. היה ראש ממשלה בשנים 1940—1945 ו־1951—1955. בשנות חייו עימש הרבה תפקידים מדיניים וציבוריים. הוא נפטר ב־24 בינואר 1965.

יהודים בבולי פרס נובל

ב־12 בדצמבר יופיעו בשוודיה שלושה בולים לבעלי פרס נובל משנת 1914, ביניהם בול אחד ליהודי ד"ר רוברט בראני (1876—1936). ד"ר בראני נולד בוינה ומת באופסלה, היה רופא אוזן וקיבל פרס נובל לרפואה ב־1914. את הפרס קיבל בעד חקירותיו על המערכות הקשתיות באוזן הפנימית ועל תפקידי המנגנון (שיווי משקל).

ד"ר בראני היה פרופסור באוניברסיטת אופסלה, כי בשל יהדותו לא ניתנה לו פרופסורה בן המבוין בוינה. את ספרייתו הוריש ד"ר בראני לאוניברסיטה בירושלים.

שני הבולים האחרים בסידרת בעלי פרס נובל הוקדשו למקס פון לאו וויליאם ריצ'ארדס.

הירשהורן בחותמת אמריקאית

אם אמנם נקרא מוזיאון הירשהורן בוואשינגטון ע"ש יהודי. כי אז יקבלו אספני יודאיקה בשמחה את החותמת המוטבעת שם עתה לרגל תערוכת בולים של וילאם טייל ונושאת את השם הירשהורן.

הכוונה להנהגת תעמולה, שתישאר בשימוש עד ה־4 באפריל.

בתצוגה, המתקיימת במוזיאון הלאומי להיסטוריה ולטכנולוגיה במכון סמיתסוניאן, מוצג אוסף בולי דואר בנושא „25 שנה ל־50 שנה לאיגוד הדואר העולמי".

חותמת אחרת שמשויה אף היא לעניין את אספנינו, היא זו שמוטבעת עתה בעיר גושן בארה"ב בנוסח „הנרי ויננר הוצמצצה אל המלך, 26 באוקטובר 1779" כתוי ההוחמות הן חותמות תעמולה שמוזדות אליהן חותמות אגודות עם שם הישוב. במקרה האחרון יובבע השם גושן.

ועוד חותמת בעלת עניין כיהד: בעיר סקרנטון הוטבעה בחבע שעבר חותמת לכבוד תערוכת בולים מקומית המראה גם את פעמון החופש מפילדלפיה עם המילים „וקראתם דרור בארץ" מספר ויקרא. הכתובת הצמודה לפעמון היא „תנו לחופש לצלצל" (הפעמון הופיע פעמים אחדות בבולי ארה"ב).

דואר פרטי בארה"ב

כמתבר, שבארה"ב קיים עדיין ישוב ללא שירותי דואר ממלכתיים. בפורט לאודרדאל אין שירותי דואר כמקובל בכל רחבי המדינה ואולם אדם „משוגע לדבר" בשם הרבן פאס, מוביל באורח פרטי את דואר תושבי המקום והוא גובה מן הנוגעים סך 5 סנט עבור כל דבר דואר. הוא אף הדפיס לעצמו בולים פרטיים. אותם הוא מדביק לצידם של בולי הדואר.

זוטות

בארה"ב נפתחו שני אשנבי דואר חדשים למימכר בולים וחומר בולאי במרכז המדינה. עתה מגיע מספר אשנבי המכירה של הדואר באיזור זה ל־16.

שירותי הדואר בארה"ב פתחו במסע הסבר. בכל אשנבי הדואר נמכרים עתה פריטים בולאיים זולים המתאימים למתנות חג־המולד. כך מקווה השירות הבולאי לרכוש אספנים חדשים ובמקביל לחנך את הציבור למתנות חג זולות. אגב, באשנבי־השירות הבולאי האמריקאי יש עדיין מבחר גדול של בולים ולא רק של השנה האחרונה כפי שנה מקובל אצלנו.

יותר משלושת אלפים ילדי עובדי הדואר השתתפו השנה בתחרות שאורגנה במלאת 200 שנה לשירותי הדואר בארה"ב. כל המשתתפים יקבלו עתה מגילה ועליה ארבעה בולים שיצאו לציון היובל עוד בבולי השנה. הבולים יוחתמו בחותמת מיוחדת המגללת בתוכה דיוקנו של בנימין פרנקלין מנהל שירותי הדואר הראשון בארה"ב.

מדליה על־שם ד"ר אופיר

התאחדות אגודות הבולאים בישראל הטביעה מדליה מיוחדת לזכרו של ד"ר משה אופיר ז"ל שנפטר לפני כ־10 שנים. ד"ר אופיר היה מפעילי ההתאחדות במשך שנים ותציגה בכוסות בולאיים בחו"ל. עתה, נבהרה ועדה שתקבע כל שנה מעמד להענקת המדליה לפי התקנון שחובר על־ידי ההתאחדות. הזוכה שכמשה הראשונה תוענקנה שתי כדליות. חברי הועדה שנבחרו פה אחד הם: ויגודסקי, אינקו ואנוליק.

בן־גוריון — מן הבולים המבוקשים ביותר

בולי בן־גוריון שהיו למכירה ארבעה ימים בלבד, הם עתה מן הבולים המבוקשים ביותר. שני הבולים עלו ביום הוצאתם 1.55 ל"י ועתה הם נסחרים בכ־4 ל"י גם שני בולי איגוד הדואר העולמי, שהופיעו יחד עם בולי בן־גוריון ועלו גם הם 1.55 ל"י, התייקרו ביותר ממאה אחוז.

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית

מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

א. תורנויות לילה

מתקיימות ערב ערב, כולל שבת וחג, בשעות 8 בערב עד 12 בלילה (פרט לגהדר יוסף מ־8 עד 11).

1. מרפאת התקוה ב' רחוב זיו פינת רח' ברכיהו טלפון 31122 — לחברים מסניפי: התקוה א' ד'ב' נטקה וכפר שלם.
2. מרפאת הדר יוסף, רחוב קהילת ורשה מספר 10—12, טלפון 478095 — בשעות 8.00 עד 11.00 בלילה, לחברים מסניפי הדר יוסף, נוה שרת, צהלה, רמת חייל, תל ברוך וכן להברים מהשכונות הקרובות לסניפים הללו.
3. מרפאת נוה שאנן, רחוב יסוד המעלה פינת לוינסקי טל. 33483 — לחברים מסניפי: נוה שאנן, ושינגטון ופלוטקין.
4. מרפאת קטוביץ, רחוב רצידת קטוביץ 36 פינת יהודה המכבי טל. 444494 — לחברים מסניפי: קטוביץ, רביבוביץ ורמת אביב.
5. מרפאת תל גורדון, רחוב דב הוז 1 טל. 243233 — להברים מסניפי: תל גורדון, אליהו אילת בארי, אהרונוב, גלבוע, הנפל ורפפורט.
6. מרפאת קרית שלום רחוב דשבסקי 12, טלפון 822715 — להברים מסניפי: קרית שלום וקרית שלום (שכון צבא קבע).

הערה

א. אחרי השעה 12.00 בלילה ועד 7.00 בבוקר מתקיימת תורנות לילה במד"א רח' מזאי"ה 13, טל. 101.

ב. החברים מסניפי: אילון, יד־אליהו, רמת חן, עממי ג', רמת ישראל, בנדלברג, בר אור, אליפלט, שבזי, יונה הנביא, ומונטיפיורי — זוקקים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר יפנו לסבן דוד אדום, רח' מזאי"ה 13, טל. 101.

ב. תורנויות ערב שבת

בימי שישי בשעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תורנות בבנן דוד אדום, רח' מזאי"ה 13, טלפון 101.

1. בית מרקחת במרפאת זמנהוף, רח' זמנהוף 42, טלפון 289221, בין השעות 2.30—5.00 אחה"צ במרפאת מנדלברג, רח' אלנבי 75, טל. 614467, בין השעות 2.30—5.00 אחה"צ.
2. מעבדה, במרפאת זבנהוף רח' זמנהוף 34, בין 5—6 אחה"צ.

ג. תורנויות שבת וחג

1. מתקיימות בין השעות 9.00—11.00 לפנה"צ במרפאה:

גלבוע	— טל' 242870
התקוה א'	— טל' 32579
ושינגטון	— טל' 828180
הדר יוסף	— טל' 478095
יד־אליהו	— טל' 34278
יונה הנביא	— טל' 55979
כפר שלם	— טל' 31546
מנדלברג	— טל' 614467
נוה שאנן	— טל' 33483
קרית שלום	— טל' 822715
קטוביץ	— טל' 444494
רמת אביב	— טל' 412294
רמת חייל	— טל' 471162
תל גורדון	— טל' 243233

משעה 1.00 בצהרים עד 8.00 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רח' מזאי"ה 13, טל. 101.

2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז, מרפאת מנדלברג, רח' אלנבי 75, טל' 614467.

א. רופאי א.א.ג. וגרון ורופא עיניים בין השעות 9.30—11.30 לפנה"צ.

ב. רופא כירורג בין השעות 9.00—12.00 לפנה"צ.

3. תורנות מעבדה — לכל סניפי המחוז במרפאת זמנהוף, רח' זמנהוף 34, טלפון 294242 בשעות 9—11 לפנה"צ, 4—5 אחה"צ.

בית מרקחת במרפאת מנדלברג, רח' אלנבי 75, בין השעות 9.30—12.00 לפנה"צ, 4.00—5.00 אחה"צ.

הערה: בית מרקחת מנדלברג, רח' אלנבי 75, פתוח בימים א—ה משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה.

קופת־חולים מחוז חיפה

תורנויות רופאים בקופת־חולים מחוז חיפה

א. שעות התורנות במרפאות קופת חולים

1. בלילות, לרבות לילות שבת ולילות חג מ־8 בערב עד 12 בחצות.
2. בימי שישי ובערבי חג מ־4 עד 5 אחה"צ.
3. בשבתות ובחגים מ־9 עד 11 לפנה"צ.

ב. תחנות התורנות

1. מרפאת פרישמן — רחוב פרישמן 4, טלפון 662195 לחברים מהסניפים: פרישמן, אחוזה, הדר, סבא, יבנה, ד"ר גליקר ברזילי, באולה, תל עמל, חליסה, וקיבוץ גלויות.
2. מרפאת נוה שאנן, גלבוע, סמטת טרומפלדור, טלפון 222131 לחברים מהסניפים: נוה שאנן, יוליוסבורגר, גלבוע ורכוז רמז.
3. מרפאת קרית ים א', רח' ירושלים 3, טלפון 718953 לחברים מהסניפים: קרית ים א' קרית ים ג', קרית ים רסקו וקרית חיים מערבית.
4. מרפאת עוזיאל קרית אתא טלפון 722384, לחברים מהסניפים: צור־א, בן צבי, פינסקר, וקריית בנימין.
5. מרפאת טירת הכרמל, טלפון 571034 לחברים מהסניפים: טירת הכרמל וטירת מזרע.

ג. במגן דוד אדום — רחוב יצחק שדה, טלפון מספר 101. לחברים מהסניפים: ק. אליעזר, קרית אליהו, בת גלים, עין הים, מחנה דוד, קרית שפרינצק, רש — מרכז הכרמל, בנוה אחוזה, הכרמל הצרפתי רוממה, תל חנן, נשר, גבעת נשר ובן דור.

1. בימים א—ה משעה 13—16 ומשעה 19.00 עד 7.00 בבוקר.
2. בימי שישי וערבי חג משעה 14.00 עד 7.00 בבוקר למחרת השבת או החג.

ד. בשבתות משעה 9—11 לפנה"צ — נוסף לתורנות במגן דוד אדום ובבית החרבות בק. מוצקין, במרפאות: קרית אליעזר טלפון מספר 535226, מרפאת רש — מרכז הכרמל טלפון 86868, וקרית חיים מרכז טלפון 727626.

ה. במפרץ חיפה, רחוב ההסתדרות, פינת קרן קיימת (בית הרבנות) טלפון מספר 710363, לחברים מהסניפים: קרית חיים מרכז קרית ביאליק קרית מוצקין, קרית שמריהו וצור שלום.

1. בימים א—ה משעה 13 — 16 ומשעה 19.30 עד 7.00 בבוקר.
2. בימי שישי וערבי חג משעה 14.00 עד 7 בבוקר למהרת השבת או החג.

ו. קרית טבעון, קרית עמל ואלרואי טלפון מספר 932053.

1. בימים א—ה משעה 8 בערב עד 7 בבוקר.
2. בימי שישי וערבי חג משעה 14.00 עד 7 בבוקר למהרת השבת או החג.

ז. קרית אתא — מתצות עד 7 בבוקר, טלפון מס' 720371.

ח. תורנות למקרים כירורגיים בהמחלקה הכירורגית רחוב אבן סינא 8.

1. בימי שישי וערבי חג משעה 4 עד 5.30 אחה"צ.
2. בשבתות ובחגים משעה 9 עד 11.30 לפנה"צ.

ט. תורנות מעבדה: במעבדה המחוזית, שדרות ארזים טלפון מספר 532107 לחברים בכל סניפי המחוז משעה 9—11 לפנה"צ.

י. בית מרקחת מחוזי רחוב אבן סינא 7 פתוח בימים א—ה משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה חיפה

הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה ע"י חברת שכון עובדים בע"מ לתוספת בניה חריגה בגודל של 20 מ"ר שטח בניה, בדירת הגג של הבנין הקדמי. ברח' אלכסנדר ינאי 8, חלקה 7 בגוש 10764.

אפשר לעיין בבקשה בחדר מס' 416 בהיכל העיריה, בימי א', ב', ה', בשעות 08.00—12.00.

המבונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פרסום זה.

י. כהן, מהנדס העיר

„רפואפון"

שירות מידע על תורנויות רופאים בתי־מרקחת, שבדות, בתי־חולים והתורנות לילה לחברי קופ"ח במחוז תל־אביב.

דז, ויפו טל. 229777. פועל בכל ימות השבוע מ־9.00 עד 22.00 בלילה ובימי ו' מ־8.00 בבוקר עד 17.00 בערב.

חיל במילואים!

הצטרף לרבבות מנויי דבר

שחמט

התמודדות על התואר

בעריכת אליהו שהף

ב־11 בדצמבר ייפתחו בבת־ים ההתמודדויות לקביעת תואר אלוף ישראל לגברים ולנשים. כזכור, נסתיימו שתי האליפויות בבהכרעות בשוויון: באליפות הגברים ניצחו ולדימיר ליברזון ומשה צ'רניאק, ובאליפות הנשים אולגה פודראזייסקה ובריגה שטיין. עתה ייפגשו המנצחים בהתמודדויות בני 4 משחקים כ"א לקביעת תואר האלוף והאלופה.

דו־קרב קרפוב—קורצ'נוי

הודית של הבלכה

קורצ'נוי — קרפוב

המשחק ה־23

1. ד4 פ6ו 2. ג4 ה6 3. פ3ו פ3ג 4. ז3 רב4 5. רז2 רב7 6. פג3 פ4ה 7. רז2 רה6 8. 0—0 0—0 9. מהג2 פ:ד2 10. מה:ד2 6—ז 11. צאד1 פד7 12. פה1 ר:ז2 13. פ:ז2 מהה2 14. פה1 ג5 15. פב צאג8 16. בב צד8 17. הג ר:ב8 18. צה1 גד 19. פ:ד4 מהב4 20. צה2 א6 21. כהה2 פג6 22. פ:ג6 מה:ג4 23. צהד2 ה6 24. מה:ג5 25. כהה2.

25. — בב 26. א:ב ר:ג3 27. מהג א:ב 28. צד4 מהג7 29. מהב4 3. ה־52. תיקו, לפי הצעת קורצ'נוי.

(30. צד5 צ:ד6 31. מה:ד6 מה:ד6 32. צד6 ב:ג 33. צ:א6).

ברה"מ — יוגוסלאוויה

הגנה צרפתית

יהבודייביק — ואגאניאן

1. ה4 ה6 2. ד4 ד5 3. פד2 פ6ו 4. פד3 ג5 5. פג3 פא 6. 5ה פו7 7. 6ה 4ו 8. פה4ו! 9. מהה7! רד2 10. מהה5+ ...

בלקניאדה 1974

הגנת קארו־קאן

סטויקה — אוזבוריק

1. ה4 ג6 2. ד4 ד5 3. הה:ד ג:ד 4. ג4 פ6ו 5. פג3 ה6 6. פו3 רה7 7. ג:ד פ:ד5 8. רד3 0—0 9. 0—0 ג6? 10. פ:ד5! ה:ד 11. פה5 ז6? 12. רה6 צה8 13. רב5 פד7 14. רג6 צב8 15. פ:ד7! מהג7 15) — מ:ה 16. ה:ד5+ כו6 17. כהו(3×) 16. ר:ד5 פו6 17. רב5, והלבן זכה.

11. ר6ו ה:ז 12. כה:ח8 הא1 13. פב1 פ6ו 14. ז3 רד7 15. ה:ה 16. 0—0 0—0—0 17. ז3 18. רה3 ז5! 19. פ5ו פה3 20. פח6 מהה5! 21. 4ו פ:ז4 22. צ:ד8 מהה2+ 23. כו1 רבג5+ 24. כהו כהה2+.

12. מהה8+ מהז 13. ד:ה 7. ד:ה! פ:א1 8. ה7! צ:ד7 9. הפ8+! כיו 10. כהה5+ 1

זכיות שהוחמצו

פארמיש — פלאריק

בלקניאדה, 1974

5+5 מסע הלבן

בעמדה זו שיחק פלאניק 57. — צ:ד4? והיריבים הסכימו לתיקו. לפעמה היתה בידי הלבן זכייה: 58. כ:ד4 או מה 59. צ:א1 פג2+ 60. כג3 פ:א1 61. כבב כה6 62. ה4 כה5 63. כ:א1 ד4 64. כב1, וכו'.

ראשון־לציון. נבחרת „הפרעלי המקומית נחלה נצחון משכנע בתחרות הבין־קיבוצית ה־20 בצברה 47.5 נקודות. בהקדימה את הקיבוץ הארצי 31. הקיבוץ המאוחד 24 והאיחוד 17.5. בין הבחורות הקיבוצית היתה נבחרת הקיבוץ הארצי ראשונה עם 24.5 נקודות, המאוחד 20.5, והאיחוד 15. על הלוח הראשון הצטיין היאמן בנחם קליר (ראשל"צ) שזכה בכל שלושת המשחקים. תוצאה מדבית זו השיגו 8 שחקנים, 6 מהם מראשל"צ. בין השמונה היה גם צרן הובברג, אלוף הנוער עד גיל 14. דאויה לציון גם הופעתו של השחמטאי העיוור (עולה חדש מברה"מ), לוי אלישבילי, שצבר 2 נקודות כ־3. פרסים מיוחדים הוענקו לשחקנים בעלי מספר הרופעות הגדול ביותר ב־20 התחרויות שנערכו עד כה.

בת־ים. רב־האמן ליאוניד שטיין ערך כאן את משחקו היסימולטני הראשון בארץ נגד 26 משתתפים. הוא ניצח ב־21, הפסיד 2 וסיים 3 בתיקו.

ירושלים: באליפות מועדון „רר בינשטיין" היו בראש אחרי הסיבוב...

בוב ה־5: כץ, קופרמן 3.5 (1), ריכטר, טלסין, רבבנין 3.5, ד"ר דובקין, מזהליבר, דוד, רוכין, סיגלוב ומרים וולפר 3 כ"א וכו'.

יוגוסלאוויה. הבלקניאדה השישית, שנערכה בפורטוז', נסתיימה בנצחונה של בולגריה (ראדולוב, פדבסקי, פופוב, קירוב, כפאסוב, מינב) שצברה 13.5 נקודות והקדימה את רומניה 11, יוגוסלאוויה 10.5, תורכיה 1. הפתיע כשלונה של הנבחרת המארחת, אשפרי שבהרכבה היו חמשה רב־אמנים.

התחרות הבין־לאומית בטומבור נסתיימה בנצחונם של בולקר (ברה"מ) וסימאן (הולנד) וצברו 10.5 נקודות מ־14. אחריהם: דייצ'ביץ' 10, ואדש 8.5, דמיאנוביץ' ודאזא 8, ורוקבינה 7, בו סבאייר, מאשיק, מיניץ' 6.5 ועוד.

מערב־גרמניה. באליפות הקבוצתית של ארצות צפון אירופה נחלו המארחים נצחון משכנע בצברם 21.5 נקודות, לפני דנמרק 16.5, איסלנד ושוודיה 15, פינלנד 14, נורווגיה 8.

ספרד. התחרות הבין־לאומית בקוסטה־בראווה נסתיימה בנצחונם המשותף של קוראיצה (יוגוסלאוויה) וסיגורדיונסון (איסלנד), שצברו 7.5 מ־11 והבטיחו לעצמם תואר רב־אמן. אחריהם: פומאר 7, באלון 6.5, קינטרוס והאסאן 6, אנדרסון וטאסאי 5.5 ועוד.

בתחרות הבין־לאומית באליקנטה היה אורטסטו רודריגס (פרו) ראשון עם 8.5 מ־11. במקום השני־שלישי התחלקו באלון (ספרד) ואלסון (שוודיה) עם 7 כ"א.

הונגריה. זולטן ריבלי כבש את האליפות הלאומית לאחר שניצח בהתל־קרב הנוסף בצברו 2.5 נקודות, לפני אדוריאן 2, צ'ום 1.5.

הולנד. 120 שחקנים השתתפו באליפות הפתוחה שנסתיימה בנצחונו של ק־רדרסליס (8 מ־9). במקומות 2—7 התחלקו הטורינג, פארה, ויסכן, קאישאורי, פליסטר, ושחול עם 7 נק' כ"א.

ברה"מ. ארבעה אלופי־עולם לשעבר (ספסקי, פטרוסיאן, טאל, סמיסלוב) הם בין משתתפי אליפות ברה"מ שנפתחה בלנינגרד.

מאוצר התחבולה

קנה — להרין

פראג, 1931

13+13 הלבן זוכה

1. ר6ו! הה 2. ר:ו7+ כ:ז7 3. מהז7+ כו8 4. 4ו צהד8 5. צו1 הז 6. צ:ו5+ כה8 7. מהג8 צו1 8. כהה5 9. ד:ה כד7 10. ו6+! מד6 11. צד1+ כה6 12. כהה4+ כד7 13. כהו5+ 14. צד7! והלבן זכה.

א. סטודנצקי, ברה"ב „64", 1974

6+5 הלבן זוכה

פתרונים

טויגוב. 1. פו6!

סהרוב. 1. ג4+ כ:ג4 2. ה6 צ:ג3+ 3. פ:ג6 ה:ה 4. צה5+ כד5 5. רג1 כ:ה5 6. 4ו+ ...

שוינדראור. 1. מה בב3 — 2. ...

דוברסקי. 1. א6 מז7 2. א:ב ...

מאוצר התחבולה

צמריאן — איבנוב

טבליסי 1973

13+13 מסע הלבן

1. פה6! ו:ה 2. מה:ו6+ כה8 3. מה:ה5+ צח7 4. פו6+ מז7 5. מה:ה5! פ:ה 6. רדד!! פג2 (6 — צ:ו7 7. פה7+ מז7 8. כה:ה8+ 9. מה:ו7+ כו8 10. מה:ה8+ מז7 11. מה:ו7+ כה8

קוסטה בראווה 1974

סיציליאנית

בלוך — קינטרוס

1. ה4 ג5 2. פו3 ד6 3. ד4 ג:ד 4. פ:ד4 פו6 5. פג3 א6 6. רז5 פבד7 7. ג4 ב5 8. מהה2 כהג7 9. 0—0—0 רב7 10. ה5 ...

מחר קרב יוקרה בין מכבי נתניה ומכ' ת"א

מאת ברוך דגן

מיום השליש הראשון של הליגה הלאומית עמד בסימן ההסתערות של האלופה, מכבי נתניה, על הפיסגה. הנתנייתים, לאחר פתיחה צולעת, קצרו שלושה נצחונות רצופים והם מפגרים בנקודה אחת בלבד מהפועל באר-שבע.

מחר תארח נתניה את מכבי ת"א במאבק שעשוי להכריע, במידה רבה, את מעמדן של שתי הקבוצות בצמרת. המחזור האחרון הוכיח שהכל עשוי להתרחש ושההפתעות והשינויים במיקום הקבוצות עשויים להיות קיצוניים. לפיכך מהות המשחק בנתניה מפתח למצב בצמרת בתום המחזור השישי.

באר-שבע, הנושמת אוויר פסגות, תצא למשחק חוץ קשה נגד הפועל ירושלים ותשתדל להשיג נצחון רביעי ברציפות, ש.ישריין את הבכורה שלה בליגה. שמשון (תארח את מכבי יפו) כפ"ס (תארח את בני-יהודה) והפועל חיפה (תארח את הפועל ת"א), הפוזלות אל עבר המקום הראשון, יצפו למעידה כלשהי של באר-שבע ונתניה כדי לשפר את עמדותיהן.

מכבי נתניה — מכבי ת"א

מוטלה שפיגלר וחבריו צרוכים לנצחון נוסף. הם מבססים את בטחונם בהשגת שתי הנקודות ביכולתם הטובה ובעובדה שמכבי ת"א נתונה לתנודות קיצוניות ברמתה ואינה מצליחה להתייצב. ואולי דווקא עובדה זו עלולה להיות בעוכרי הנתנייתים. שכן ת"א עשויה להפתיע ויש לה פוטנציאל לעשות כן.

התחזית: נצחון לנתניה.

הפועל חיפה — הפועל ת"א

ההסתערות של חיפה בצמרת נבלמה, במידה רבה. הדבר התבטא בשני הפסדי חוץ בשלושת השבועות האחרונים. אולם אין בכך להפחית מהפייבוריטיות של חיפה, כשמדובר במשחק ביתי. ת"א התאוששה מעט. אולם אין זו אותה קבוצה מפוארת שידעה להשיג נצחונות גם במגרשים זרים.

התחזית: נצחון לחיפה.

שמשון ת"א — מכבי יפו

מעמדה של שמשון בצמרת הוא עובדה בלתי ניתנת לערעור אולם השמשונים למדו כבר שאי-אפשר לנוח על זרי הדפנה ושצריך לדעת גם לספוג הפסדים. מחר ינסו השמשונים לתקן את הרושם ולהוכיח כי הפסדם להכח היה מקרי. יפו המאוששת לא תניח את נישקה. אולם "על הנייר" קלושים סיכוייה לחזור מאשדוד עם נקודות.

התחזית: נצחון לשמשון.

בית"ר ת"א — הכח ר"ג

משה רומנו היקנה לבית"ר 6 נקודות ועוד כוחו במתניו. אולם גם ל"סגולים" מבקיע פורה בדמותו של שלמה גירבי ואין ספק שהמאבק הפרטי רומנו—גירבי צפוי להכריע את גורל המשחק. היציבות של הכח והשאפתנות של בית"ר עשויים ל"הוליד" משחק שקול ומעניין.

התחזית: תיקו.

מכבי פ"ת — בית"ר ירושלים

מצבה הבראש של מכבי ירדנן אותה למאבק של "חיים ומוות". הבית"רים מצויים, אמנם, במרחק בטוח מהתחתית, אולם הם יודעים שהפסד נוסף יעמידם במצב בלתי-נעים. לפיכך ישחקו הבית"רים במשנה מרץ ומסירות ואם שורות. יוסף סורינוב ישוב אל בין הקירות, טובים סיכוייהם לחלק נקודה.

התחזית: תיקו.

הפועל כפ"ס — בני-יהודה

ההפסד הביתי הדליק "אור אדום" אצל בני-יהודה ואין ספק ש"התקבלים" ילחמו מחר על כל כדור וכדור וישתדלו להשיג לפחות נקודה. כפ"ס מודעת למצבה העגום של יריבתה ולא תרשה לעצמה לזלזל בה ולהפסיד נקודות.

התחזית: נצחון לכפ"ס.

הפועל ירושלים — הפועל באר-שבע

לבאר-שבע יש כל הסיבות להיות מרוצה, ככלות הכל. היא צועדת בראש ומעמדה משופר. השאלה: האם היא תוכל לפלוח גם בתום המחזור העשירי? התשובה טמונה ברגליהם של הבאר-שבעים כמו ביכולתם של הירושלמים להתאושש ולספר את יכולתם.

התחזית: תיקו.

הפועל חדרה — הפועל פ"ת

הנצחון המרשים של חדרה בשכונת התקווה העלה את מניותיה ב"שוק הלאומי" והעמיד אותה בעמדת עדיפות לגבי פ"ת. אם ישוב שוייצר להרכב פ"ת עשויים האורחים להגדיל את סיכוייהם. בכל מקרה תישאר לפחות נקודה אחת בחדרה.

התחזית: תיקו.

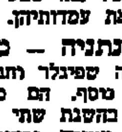

בליגות א'

מחוז הצפון: הפועל ר"ג — הפועל נחליאל; הפועל צפת — בני-נצרת; מכבי חדרה — מכבי חיפה; הפועל הרצליה — הפועל עכו; הפועל נתניה — מכבי הרצליה; הפועל קרית-אתא — בית"ר נתניה; הפועל נהריה — הפועל טבריה; הפועל קרית-שמונה — הפועל טירת-הכרמל.

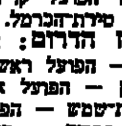

מחוז הדרום: הפועל באר-יעקב — הפועל ראשל"צ; הפועל מרמורק — הפועל אשדוד; הפועל בית-שמש — הפועל דימונה; הפועל בת-ים — בית"ר רמלה; הפועל רמלה — מכבי רמת-עמידר; בית"ר יפו — הפועל חולון; הפועל יהוד — נס-ציונה; הפועל לוד — מכבי שעריים.

יתר האירועים

קליעה: מחר במיטווח בר"ג — אליפות ישראל ברובה סטנדרטי. 60 כדור, לנוער ולנשים.

כדורעף: היום ומחר בליגה הלאומית: הפועל אילון — אליצור ת"א; הפועל חצור — הפועל עין-שמר; הפועל געתון — הפועל קרית-אתא; הפועל עין המפרץ — הפועל שריד; הפועל המעפיל — הפועל בית-זרע; הפועל רמת-אביב — הפועל העוגן.

הרמת משקולות: היום ב"בית שרתי" בגבעתיים — תחרות במסגרת הליגה הלאומית מחוז הדרום.

ועדה תבדוק האלטרנטיבות להסקה מרכזית בדירות

ועדה מיוחדת לבדיקת האלטרנטיבות השונות להסקה מרכזית, עקב ההפלאה הגדולה במחירי הדלק ותעריפי חברת החשמל, מונתה אתמול ע"י שר השיכון אברהם עופר.

השר הורה לוועדה לבדוק אפשרות של בניית מערכה להסקה דירתית, שתאפשר ניתוק דירות, שלא השתתפו בתשלום במערכת ההסקה המרכזית בבנין או חיבור דירות שבעליהן ירצו בכך למערכת המרכזית.

כן ביקש השר עופר לבדוק את הצדדים האקולוגיים של חימום דירתי במיתקנים פשוטים, המחייבים ארובה ומיכל דלק נפרדים.

דובר משרד השיכון שמסר על כך הוסיף, כי שר השיכון שוחח עם מנכ"ל חב' החשמל, אריאל עמיעד, וביקש אותו לבדוק האפשרות להמליץ בהתעריף לילה וצהריים זולים ומיוחדים לצריכת החשמל של אוגרי חום.

מקימים שתי טורבינות גאז לייצור חשמל

מאת דויד מישיוב, סופר "דבר"

חברת החשמל מקימה שתי טורבינות גאז נוספות לייצור חשמל, אחת לאיזור ירושלים ואחת לתחנת השאיבה בכנרות.

כל טורבינת גאז כזו היא בהספק של 40 מגוואט. ההשקעה ברכישת שתי הטורבינות מסתכמת בסך 6 מיליון דולר בקירוב ובימים אלה הגיע הציוד לארץ.

המאפיין טורבינות גאז לייצור חשמל הוא, שההשקעה היסודית בהן זולה יותר בשיעור 50 אחוז בקירוב מההשקעה בטורבינות קיטור, ומשך הקמתן הוא קצר יותר.

עם השלמת שתי טורבינות גאז אלה, יהיו ברשות חברת החשמל 9 טורבינות גאז הפועלות במקומות שונים בארץ בהספק כולל של 355 מגוואט. כיום יכולת הייצור המותקנת של טורבינות הגאז מגיעה לכדי 295 מגוואט, שהיא 15 אחוז מיכולת הייצור הכוללת של חברת החשמל.

תובעים לסיים המו"מ על מחירי התוצרת החקלאית

מזכירות המחלקה להתיישבות של המרכז החקלאי החליטה אמש לתבוע מהאוצר לסיים את המו"מ על מחירי התוצרת החקלאית ליצרן, על בסיס הנתונים המוסכמים בין המרכז החקלאי לבין משרד החקלאות.

החקלאות ספגה עד כה הרבה מהתייקרות התשומות וכדי למנוע פגיעה בהיקף היצור, יש לכלול במחירים החדשים פיצוי בעד ההתייקרות עד חודש אוקטובר ובעד ייקור התשומות הקבויות הנובע מהפיחות.

המזכירות תובעת, איפוא, לקבוע החל מ־1 באוקטובר 1974 מחירים ליצרן בשיעור של 1.49 ל"י לליטר חלב, 41.5 אג' לביצי מאכל, הפעלת מחירים מובטחים של 6.86 ל"י לק"ג בשר פטימים, 8.05 ל"י לק"ג בשר הודיים ו־10.25 ל"י לק"ג בשר עגלים.

כן החליטה המזכירות לתבוע בתוקף, שהמחיר החדש למים לחקלאות לא יעלה יותר מ־100 אחוז.

עופר: בישראל יהיו בקרוב מיליון דירות

בארץ יש כיום 870,000 דירות, ועם הדירות שנמצאות בבניה נגיע בקרוב למיליון דירות — אמר שר השיכון, אברהם עופר, בהרצאתו ביום עיון על הנושא "בניית דירות להשכרה" שנערך באוניברסיטת תל-אביב.

ביום העיון השתתפו נציגים ממשרד השיכון, קבלנים פרטיים, חברות בניה, אנשי כלכלה, אוניברסיטת תל-אביב, ארגון הקבלנים ואחרים.

עופר הוסיף, כי בקיבוצים ובמושבים יש 40,000 יחידות דיור. מ־830,000 הדירות נמצאות 570,000 בבעלות, חלקן בבעלות משותפת כמו בתים משותפים, ו־260,000 דירות הן בשכירות, מהן 72,000 דירות בשכירות מוגנת, 140,000 בשכירות סוציאלית כמו "עמידר" "עמיגור" ואחרות ועוד 60,000 דירות בשכירות פרטית.

שר השיכון שיבח את הבניה הנהוגה בארץ ויחד עם זה הצביע על הסרבנות בכמה שטחי בנין כמו טיב הבניה. הוא הזכיר, כי יש אלפי דירות שאי אפשר לאכלס אותן משום שאין בבתים אלה חיבורי מים, חשמל וכיוצא באלה.

שר השיכון ציין, כי הוא סבור שמשרד השיכון אינו צריך לבנות בתים, אלא לדאוג להקמת שכונות, ערים, ושלא להתחרות בחברות ובקבלנים. תכנית השיכון ל־6 השנים הבאות, אותה שם על שולחן הממשלה, דואגת לפיזור האוכלוסיה. בגליל, אמר השר עופר, הגענו לכדי 50 אחוז של אוכלוסיה יהודית.

כן צריך להמשיך ולפתח את ירושלים במהירות ולהגדיל את פיתוח הנגב. לעומת זאת בשטחים בין הקריות בחיפה ועד אשדוד צריך לצמצם את הבניה. את הערים צריך להקים לפי הבנין בתכנון, כי בהרבה ערים יש חלקים של אוסף בניה שאינה מתחברת. (ע)

קונצרן ענק מארה"ב בודק אפשרויות השקעה

נציגי קונצרן ענק מארה"ב, "נורטון-סיימון-אינק", הגיעו אתמול במטוס מיוחד לישראל, כדי להפגש עם שר האוצר י. רבינוביץ ולבדוק אפשרויות השקעה בישראל.

יו"ר מועצת המנהלים ד. מאהוני וכמה מעוזריו אמרו, כי נקבעה להם פגישה עם שר האוצר. אך הם מעוניינים להפגש, בזמן הקצר של ביקורם, גם עם שרים אחרים, העוסקים בענייני כלכלה, כדי לדעת מה ניתן לעשות בישראל מבחינת הקונצרן האמריקאי.

המחזור השנתי של קונצרן זה מגיע לשני מיליארד דולאר והוא חולש על חברות כמו "קנדה דריי" (ויסקי) "מקס פקטור" (תמרוקים) "הוצאה לאור הגדולה "מקמילן" וכן מפעלים גדולים בתחום תעשיית המזון. (ע)

ליהושע לוי
יו"ר מועצת המנהלים

בהגיעך לגיל 70
מיטב הברכות והאיחולים

חברה לפיתוח מלונאות ונופש בישראל בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

התאוששות בשוק המניות

התאוששות בשוק המניות ו מגמה בלתי אחידה בשוק אג"ח צמודי-מדד שלטו אתמול בבורסה. במחזורים חלה ירידה כללית הן באג"ח והן במניות.

המחזור בשוק אג"ח הסתכם בכ־165 מיליון ל"י, המחזור הנמוך ביותר מאז הפיחות. העליות בענפי המסחר השונים של אג"ח היתה:

6.5 בטחון — בענף זה נרשמה עליה. התשואה נמוכה (צמודה עם מדד דצמבר משוער) ירדה ל־5.25 אחוזים בקירוב. בסדרות האחרות היתה התשואה נמוכה יותר. משום מה, העליות נעו סביב 2—3 נק'.

מלוות ברירה — עליות של 3—2 נק' בקרובות לפדיון. בסדרות ר' היו נסיגות של 3.5—2.5 נק' ומתון יותר בסדרות ש'.

מילוות ארוכים: עליות וירידות קלות לסרוגין. השוק נראה יציב אך המחזורים קטנו.

מילוות בטחון: — מסחר בלתי אחיד תוך תזוזות קלות ביותר בשערים. מחזור ער בענף 1969 (1,6 מיליון ל"י).

מילוות קליטה — עליות קלות גם כאן, תוך מחזור של 800 אלף ל"י בקירוב.

בשוק המניות היה: ביקוש מחודש ברמת מחירי הסימוש מ' שלשום למניות הפיננסיות בעיקר. בלטה העליה החדה של 12 אחוז בשער "אלגר" (בעקבות הודעת החברה על הכפלת הבונוס מלשום). "ירדן" (לא פעילה) "אליאנס" ו"נאות אביב". פעילות ערה נערכה במניות בל"ל ובמניות אפותיקאי וספחות. המחזור במניות ירד בהשוואה לימים הקודמים, ועלה אך מעט מעל ל־2 מיליון ל"י. עיקר המסחר היה בשלב הצערים השונים.

מניות		
בנקים מסחריים		
א' ה' ה' מ'	190.5	+0.5
אי. די. בי. רג'	195	−0.5
איגוד	269	
דיסקונט	770	+9.0
מזרחי מ'	155	−0.5
פועלים מ'	267	
לאומי	222.5	+1.5
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי מ'	246.5	+4.0
כרמל מ'	138	
משכנתאות ובנין	260	
פיתוח ומשכנתאות	271	
שיכון בכ'	159	+2.0
מוסדות מימון		
שלטון מקומי	96	+0.5
אוצר לתעשיה	177.5	
חקלאות מב'	73	
פיתוח תעשיה מב'	66	+1.0
ביטוח		
אריה	307	+9.0
מסנה	220	+8.0
סהר	236	+8.0
צור	183	+1.0
מסחר ושירותים		
בית הרכב	71.5	+1.0
דלק צ"ש	119.5	−0.5
דלק מ'	137.5	−0.5
קירור 1	237	
קירור 10 מ'	137	+3.0
חשמל	105	+2.5
ספנות והספקה	132	−0.5
מקרקעין ופיתוח		
אזורים	130	+1.0
אפריקה 1	270	
אפריקה 10	191.5	+1.0
הכ' הישוב צ"ש	108.5	
הכש' הישוב מ'	109.5	+1.5
סולל בונה מב'	105	
נכסים	176	
ישפרו	115	
ישרס	111	+4.0
מהדרין	156	
מטעי הדר	93	+2.0
משקיעים	177.5	
נאות אביב	78	+3.0
פרי אור	142.5	
רסקו מב'	76	+2.5
רסקו רג'	55.5	+0.5
תעשיה		
אליאנס	465	+20.0
אלקו 1	116.5	−1.2
אלקו 2.5	101.5	+1.5
אלקטרה 1	161	−4.0
אלקטרה 5	148	
ארגמן מב'	225.5	−0.5
אתא ב'	87	+2.0
אתא ג'	88.5	+2.0
דובק	338.5	−1.0
כבלים	143.5	−1.5
טבע צ"ש	107.5	−4.0
כימיקלים	110	+4.0
לוין אפשטיין	56.5	−0.5
מולר סכסטיל	188.5	
פניציה מ' 1	70	−2.0
פניציה 10	74.5	
מפעלי נייר	218	+4.0
עסיס	175	
נחושתן מב'	630	−6.0
עלית	195	+3.5
פוליגון	132	−3.0
ערד	685	−4.0
שמן מב'	108	−0.5
תעל	125	+0.5
חברות להשקעה		
אלגר ב'	88	+10.5
אלרן מ'	140	+8.0
חב' מרכזית	155.5	−0.5
פועלים מ'	236	
"פדי"	84	
ולפסון 1 צ"ש	69	+2.0
ולפסון 10 מ'	71	+2.0
ירדן	92	+6.5
אמפא	101.5	
דיסקונט מ'	165	+3.0
המזרחי	124	+4.0
לאומי	174.5	+3.0
פריון	83	−2.5
חסותה	90	+1.0
יצוא	56	
כור מב'	170	
כלל השקעות	200	
כלל תעשיות	133	+2.0
עוז	126.5	
סנה	52	
דלק ונפט		
נפטא	80.5	
לפידות צ"ש	160	−0.5
לפידות מ'	240	+5.0
אגרות חוב להמרה		
אי. די. בי. ש.ה.	82	
אגוד ש.ה.	82	
המזרחי ש.ה.	103	
פועלים ש.ה.	97	
בל"ל ש.ה.	93	
בל"ל ש.ה.	90	
אפותיקאי	98	
פת. משכנתאות	111	−0.5
פת. משכנתאות	97.5	—
שכון	101	—
ספחות	117	−1.0
אוצר לתעשיה	76	+0.5
דלק	75	−0.5
הכשרת הישוב	12.5	−0.5
ישפרו	105	—
אתא	70.5	—
עלית	71	—
"פועלים השקעות	101	—
דיסקונט השקעות	90.5	−1.5
דיסקונט השקעות	82	—
מזרחי השקעות	94.5	—
בל"ל השקעות	77.5	—
כלל תעשיות	100	—
עת	77.5	—
איגרות חוב		
אג"ח צמודות למדד		
מילוה קליטה 61		
מדד 83.12	310	−4.5
מדד 89.00	298	—
מילוה קליטה 62		
מדד 89.00	292	—
מדד 95.96	267.5	—
מילוה קליטה 64		
מדד 83.12	431	−1.0
מדד 89.00	398	—
מילוה קליטה 65		
מדד 89.00	412.5	+1.0
מדד 95.96	378.5	+0.5
מילוה קליטה 66		
מדד 95.69	347	—
מדד 94.34	346.5	—
מילוה קליטה 67		
מדד 96.12	336	+2.0
מדד 97.17	325	−0.5
מילוה בטחון 68		
א'	190	+2.5
ח'	150	+1.0
ט'	143.5	−1.5
מ"א	169	+0.1
מ"ב	159.9	
מ"ג	144	−1.5
מ"ד	143	−5.0
מילוה בטחון בנקאי 68		
י"א	180.5	−3.0
י"ב	181	−0.5
י"ג	167.5	+1.0
י"ד	138.5	−0.5
מילוה בטחון 69		
א'	143.5	−0.5
ח'	132	
ט'	140.5	+3.0
כ"א	140	−0.5
מ"א	130.5	
מ"ב	128.2	−1.0
מ"ג	130	
מ"ד	352	
מ"ה	333	−1.5
מילוה בטחון בנקאי 69		
י"א	139	—
י"ב	137	—
י"ג	133	−2.5
י"ד	127	−1.5
ט"ו	121	−1.0
ט"ז	120	−1.0
י"ז	113.5	−0.5
י"ח	330	+0.5
י"ט	330	—
מילוה פיתוח (ברירה)		
פדיון 1975		
קנ"א	336	−0.5
קנ"ד	330.5	+4.5
פדיון 1976		
קנ"ה	315.5	−0.5
קנ"ח	281	+4.0
קס"ז	277	+3.5
קע"ד	274	+2.0
ק"פ	265	+2.0
קפ"ח	259	+2.0
קצ"ט	265	+2.0
פדיון 1977		
ק"צ	254	+1.5
קצ"ז	243	+0.5
ר"ט	238.5	
רס"ז	234.5	+1.0
רכ"ג	229	−3.5
רל"ד	232.5	−1.0
רמ"ח	225.5	−2.0
רנ"ח	215	−1.5
פדיון 1978		
ר"ס	216	
רס"ז	201.4	−3.6
רס"ט	200	−4.0
רע"ג	196.5	−0.5
רצ"א	176.5	−2.0
רצ"ח	171.5	−1.5
ברירה פדיון 1979		
ש'	168.8	−3.0
ש"ז	162	−0.5
ש"ט	160	−3.0
שי"א	160.1	−2.5
אג"ח צמודות למטבע חוץ		
חשמל סטוק ב'	157.2	+0.2
ים המלח 5% ב'	152	—
אג"ח במטבע חוץ "הודיים"		
הוצ' 8	100	—
הוצ' 9	95.2	+4.0
הוצ' 15	96.2	+1.2
הוצ' 17	93.8	−0.2
הוצ' 20	94.2	+1.0

עלה מחזור המטבע

מחזור המטבע עלה השבוע ב־44,867,634 ל"י ועמד על 3 מיליארד ו־318 מיליון ל"י בקירוב. על כך הודיע אתמול בנק ישראל. סעיפי הכיסוי: 278 מיליון ל"י בזהב, 3 מיליארד ו־40 מיליון ל"י ביתרות מטבע חוץ.

12,500 טלפונים יותקנו ב־1975 בחיפה והצפון

בשנת התקציב הבאה יתקין משרד התקשורת 7,500 טלפונים חדשים בחיפה ו־5,000 טלפונים נוספים יותקנו באיזורים שונים בנפת הצפון. על כך הודיע אתמול סגן שר התקשורת, קייך ג'עבר, בפגישה עם ראש עיריית חיפה יוסף אלמוגי ועם ראשי המועצות המקומיות באיזור.

כיום מצפים להתקנת טלפון — 6,000 תושבים בחיפה ו־30,000 באזור הצפון. בימים הקרובים תופעל מרכזת טלפונים חדשה בקריית-מוצקין ואליה יהיו מחוברים מנויי הקריות, קריית-ביאליק, קריית-ים וצור-שלום.

אא"ע יאמץ חיילים עולים ללא משפחות

חיילים שעלו לארץ ללא משפחותיהם, יאומצו על ידי ארגון אמהות עובדות בירושלים. על מבצע האימוץ הוחלט לפי הצעתה של רבקה ספיר, רעייתו של יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, שאף התנדבה לעמוד בראש המבצע.

רבקה ספיר הפסיקה את סיורה עם בעלה, יו"ר הנהלת הסוכנות, וחזרה לארץ, כדי לעמוד בראש ההכנות לשוק השבתי של אא"ע בירושלים, שיפתח במוצאי-שבת ב"בית אלישבע".

"הפרופיל הנמוך"

(המשך מעמ' 9)

בתגובה להתגברות האופציה המלחמתית, משום שישראל לא תוכל להתקדם לקראת שלום אם תגביר מצרים את האופציה הצבאית בעזרת ברה"מ. ארה"ב מצדה תעשה מאמץ ניכר להשפיע על מצרים לבחור באופציית השלום והפיתוח ולהתגבר על התנגדות הסורית, הפלשתינאית והסובייטית לכך. ישראל כבר תרמה תרומה לא-מבוטלת להצלחת המאמץ האמריקאי על-ידי הוויתור החד-צדדי על הדרישה להסכם אי-לוחמה בינה לבין מצרים, או לפחות הסכם מדיני מפורש, שיכלול את מרכיבי אי-הלוחמה למעשה.

זהו ויתור מרחיק-לכת וליותר מכך לא יכולים המצרים והאמריקאים לצפות מישראל. מכל מקום — כך יטען בוודאי שר החוץ יגאל אלון כאשר יגיע לוואשינגטון בשבוע הבא. הוא יוכל להסביר, כי ישראל נטלה על עצמה הימור מסוכן כאשר החליטה "להנמיך את הפרופיל" של עמדותיה ודרישותיה, כדי לסייע להצלחת המאמץ האמריקאי במצרים. אבל מובן מאליו, שיש גבול לסיכון שצריכה ויכולה ישראל ליטול על עצמה כדי להוכיח שלא היא הכשילה את המאמץ האמריקאי הזה, אם אכן ייכשל ואם אכן יוכח, כי פני מצרים להמשך המלחמה בעזרת ברית-המועצות.

זכי אשר

ירושלים

מועצת פועלי ירושלים
המחלקה לתרבות ולחינוך
מבחר פעולות השבוע

● ביום א', 8.12.74, ב־7 בערב באולם הכינוסים — מושב מליאת מועצת פועלי ירושלים. בתכנית: הדלקת נרות חנוכה. ברכת ההסתדרות, דבר הסיעות.

עצרת פעילי האיגוד המקצועי

● ביום ג', 10.12.74, ב־8 בערב ב"מישל", בהשתתפות: שר העבודה — משה ברעם. מזכיר מ.פ.י"ם — דוד אילון. חודש ההסתדרות, הפותח ניסן הרפז — מנהל המחלקה לתרבות ולחינוך. בחלקה האמנותי: רבקה מיכאלי "שעת נוספות".

● השבת ב־11 לפנה"צ באולם ההסתדרות בקרית משה הרצאת חיים כהן — שופט ביהמ"ש העליון על: המערכה להצלת יהודי ערב.

● השבת ב־11 לפנה"צ ב"בית סילורי" הרצאת ש. פורת על: ישראל והפלשתינאים בקרית-יובל.

● ביום ב', 9.12.74, ב־11 לפנה"צ בבית "ולפי". הרצאת הה' ברור על: התנועה הלאומית הערבית, מול התנועה הציונית.

● ביום ד', 11.12.74, ב־1.30 אחה"צ בביה"ר "פניקיה". הרצאת שמחה רז על: בימים ההם ובזמן הזה.

● ביום ג', 10.12.74, ב־6 אחה"צ במועדון הפנסיונרים בקרית-משה הרצאת הרב פרלא על: "חג חנוכה, סבא ונס".

● ביום ב', 9.12.74, ב־5.30 אחה"צ, במועדון הפנסיונרים "משען" רח' קינג ג'ורג' — סרטי הסברה של קקל.

● ביום ה', 12.12.74, ב־5.30 אחה"צ, במועדון הפנסיונרים "משען" רח' קינג ג'ורג' — הרצאת ד"ר בר דיין על: היסטוריה ואגדה בחנוכה.

● ביום ב', 10.12.74, באולם הכינוסים מסיבת חנוכה ב־9.00 בבוקר וב־11 לפנה"צ 2 הצגות קולנוע לילדי עובדי מ.פ. י"ם, קוסם והגרלות.

● סמינר לעובדי בתי אוכל ומלון. 3 ימים בזכרון יעקב "מבטחים" בימים: חמישי, ששי ושבת 12, 13, 14 בדצמבר 1974.

תל-אביב

"אהלישב" — בשיתוף עם הקונגרס היהודי העולמי

● השבת פרשת וישב ב־10 י. סברסקי — תנ"ך. ב־11 הרב פרידלנדר — תלמוד. ב־4 במסיבת "עונג שבת" ירצה יוסף שפימן על הנושא: יהדות ונצואלה והאיים הקאריביים. הפותח: יו"ר "אהלישב" — משה גולדשטיין. ד"ר ש. ז. כהנא — נס חנוכה.

ארגון אמהות עובדות תל-אביב

● כתר בית-אליהו, בית אשכול, ב־11 לפנה"צ. מסיבת חנוכה, בהשתתפות לילי מנחם.

במוצאי-שבת 7.12.74, במועדון מאשה, רח' פינסקר 49, תל-אביב. ב־8 בערב, הרצאתו של מנחם שרמן — מנכ"ל קליטה על: עליה וקליטה.

מועצת פועלי ת"א-יפו המחלקה לתרבות ולנוער

● השבת, 7.12 ב־8 בערב ברמת-אביב בבית-יהושע. פגישה עם ד"ר ברל פרימר — מנהל המחלקה לתרבות ולנוער, שירצה על הנושא: ישראל במערך הבינלאומי (רשמי שליחות בארצות-הברית, קנדה, צרפת, בלגיה וגרמניה). המנחה: זכריה קלין. במועדון "מלהא"

● בליל-שבת 6.12.74, ב־8.45 התקיים הרצאתו של נתן גרוס על 25 שנה לסרט העלילתי הישראלי, בלוויה סרטים. הפותח: ישראל כהן.

חיפה

עיריית חיפה "משען" מועדון הפנסיונרים קריית-חיים

● במוצ"ש ב־6.30 ד"ר אברהם בריכטה — מגמת האיחוד בשלטון המקומי.

מוזיאון השיר ורבקה גורדביצקי לכבוד קדושה ופולקלור יהודי
חיפה, רח' פבזנר 44

● במסגרת חג החנוכה — חג האורים נפתחה תערוכת חנוכיות. מוצגות חנוכיות של מאות השנים האחרונות. שעות הביקור: בימים א', ב', 10.00—12.00 לפנה"צ; ג', ד' 4—6 אחה"צ.

עיריית חיפה

האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט
המחלקה לתרבות בשיתוף המחלקה לנוער וספורט

השבוע — פעולות המחלקה לתרבות 13.12.74—7.12.74

במת שבת — כ"ג בכסלו תשל"ה, 7.12.74, בשעה 11.00 לפנה"צ
בן-גוריון — חייו ופעלו

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54	דוד הכהן יספר על פגישתו עם דוד בן-גוריון ז"ל.
מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד מרכז הכרמל	המרצה: צבי הרמן; מנחה: חיים יעקלוביץ.
בית ההסתדרות קרית אליעזר	מרצה: העתונאי יצחק חיים.
בית עובדי ליבוביץ קרית חיים מזרחית יום א' 8.12.74 בשעה 7.00 בערב	המרצה: משה גינת.
מרכז לתרבות ע"ש אבא חושי יורשאליה. שבת 7.12.74 בשעה 11.00 לפנה"צ	שחרית למשפחה. בתכנית: דרמה יוצרת בהנחיית הבמאי ארד פדר. להקה אורחת: תיאטרון בובות בהדרכת ח. יונה

הרצאות במרכזי חברה ותרבות

מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד התיאטרון הקטן, מרכז הכרמל יום א' 8.12.74 בשעה 9.00 בערב	ערב לזכרו של הבמאי ומורה התיאטרון... דברי פתיחה גב' א. בטנצלי (בשפה האיטלקית). לזכרו: יוסי אורן. יקרן סרט.
יום ב' 9.12.74 בשעה 8.30 בערב במרתף הספריה, בית רוטשילד	פרשות בן העבר... פגישה עם חי"ל אריה לובה אליאב. מחבר הספר "הרוח לא יקום". דברי הערכה: הסופר א. ב. יהושע. פרקי קריאה: המשוררת תמר פרימור.
מרכז לתרבות ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54 יום ב' 9.12.74 בשעה 7.30 בערב	מפגש הנוכת בשיתוף "יד לבנים". בהשתתפות: יגאל טומרקין. מקהלת הרבנות הצבאית. אליהו גולדנברג. דודו טופז.
מועדון חברה ונוער "קישון" רח' החשמל (בתוך בי"ס קישון) יום א' 8.12.74 בשעה 8.30 בערב	ק. יוסף: "מדיניות בעצמות העל כלפי המזרח התיכון".
מרכז לתרבות והשכלה ע"ש ארדשטיין, י. ל. פרץ 20 בשיתוף משרד החינוך והתרבות המח' לתרבות תורנית	חנוכה ויום האם — במאמר ובצליל. בתכנית: הדלקת נרות * גבורת האם בסיפור ובשירה * שירי חנוכה — צמד הכינורות הסרוגות * שירה בציבור.
הספריה הציבורית ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54, מחלקת ילדים. יום ב' 9.12.74 בשעה 5.00 אחה"צ	דרמה יוצרת — מסיפורי נחום גוטמן. מגיש: הבמאי ארד פדר.

הכר את חיפה עירך. סיורים מודרכים בשיתוף החברה להגנת הטבע

יום ג' 10.12.74 בשעה 2.00 אחה"צ	מקום המיפגש: צומת בית-אורן (כביש חיפה—ת"א הישן). מסלול: סיור לשמורת נחל בוסתן.
יום ה' 12.12.74 בשעה 2.00 אחה"צ	מקום המיפגש: בכניסה לקרית חרושת. מסלול: סיור למצודת הבמה נחל אלרואי.
מרכז לתרבות וחברה ע"ש ארדשטיין	נמשכת ההרשמה לחוגי עיון השתלמות, עונת חורף 1975, בנושאים: א. אמנות — זרמים ואישים באמנות המודרנית, 100 שנה לאימפרסיוניזם. ב. יהדות — פרקים בקבלה ובחסידות.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מרכז בניה ק/199

2 מעונות יום בדימונה
ע"ש זינגמן וציינין

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית 2 מעונות בדימונה ע"ש זינגמן וציינין.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־400 מר' כל אחד.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 8.12.74 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל-אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של —.400 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ג' 17.12.74. הפגישה ליד משרד מהנדס העיר דימונה, בשעה 11 לפנה"צ.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 8.1.75 שעה 13.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. על הקבלן להמציא אישור מתאים מרשם הקבלנים על ההיקף הכספי שהנו רשאי לבצע. בלעדי אישור זה לא יימסר לו החומר למכרז.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אל תפרוש... פנסיונרים
(רצוי מורים או עובדים סוציאליים לשעבר)
שאיכפת להם — קליטת-העליה אתגר!
יש צורך במתנדבים דוברי רוסית לתקופה של חצי שנה לפעילות בקליטה חברתית של עולים בדימונה, אופקים וירוחם.
המתנדבים יקבלו מגורים וכלכלה במקום.
בדבר פרטים נא לפנות:
המרכז לשרותי התנדבות
ת. ד. 7033, תל-אביב
טל. 03-293452—3

לכבוד חנוכה ספרים בהנחה

ספרית דבר מציעה לך ספרים בהנחה מיוחדת במסגרת מפעל חנוכה תשל"ה בין התאריכים 30.12.74-30.11.74

ארצי	17.—	עוזי תפוזי	10.—
אלבום ספורט	4.—	עשרים וחמש שנות מעש	10.—
החברה הטובים	4.—	פנים	2.50
הקבוץ והקבוצה	17.—	קשת לוחמים	17.—
זכרונות רחל	7.50	רחלי והאישון	4.80
ימי מלחמה	6.—	תולדות תרבות, בודדים	12.—
כשקוראים לצנחנים	6.—	לקסיקון פוליטי	
מלחמת יום הכיפורים	20.—	של המזרח התיכון	30.—
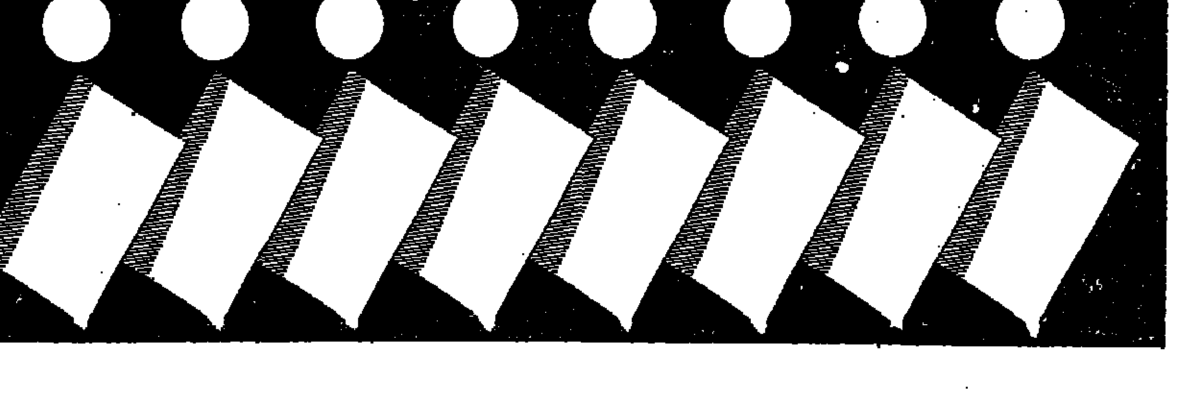
להשיג בסניפי "דבר" ברחבי הארץ ובכל חנויות הספרים.
ניתן לקבל את הספרים גם באמצעות הדואר.
שלח ל"דבר", ת.ד. 199 תל-אביב, את שמות הספרים בהם אתה רוצה וצרף המחאת דואר.